

POPÜLER SİNEMA DERGİSİ

sinema

ALIK 2003/104 4.500.000 TL.

ISSN 1300-8161

K.K.T.C. FIYATI: 5.500.000 TL.

odriguez usulü
ğlence ve aksiyon:
'Bir Zamanlar
leksika'da"

erzan Özpetek'in
talya'da çok sevilen filmi
'Karşı Pencere"

Coen kardeşlerden
'Dayanılmaz Zulüm"

ılmaz Güney sinemasında
western etkileri

"Karşılaşma"
"Dogville"
James Ivory
Alan Parker

Bir üçlemenin daha sonuna geldik

Yüzüklerin Efendisi
Kralın Dönüşü

Herkese "Bir Zamanlar Meksika'da" filminin büyük boy posteri

SMIRNOFF® experience™

İçindeki "Smirnoff®"u ortaya çıkar.

Marco V
Scott Bond
Tarantella&Redanka

BeeGee
Tarkan
UHR
Soulpower

27 Aralık 2003 Cumartesi - Lütfi Kırdar UKSS Rumeli Salonu

Açılış: 22.00

Bilet Fiyatları:
Biletix: 30 milyon TL
Kapıda: 35 milyon TL

www.biletix.com
(0216) 454 15 55

www.futuregeneration.net
(0212) 283 50 50

www.smirnoff.com

www.smirnoffexperience.com

biletix

FG 93.7

ROUTE 2004

Bağlanmaktan korkmayın.

Bilgisayarınızdan internete GPRSCELL ile bağlanın, ne kadar veri iletişimi yapıyorsanız o kadar ödeyin.

GPRSCELL

Turkcell'in GPRSCELL internet erişim tarifesi ile interneti kullandığınız kadar ücretlendirilirsiniz. Yani ne kadar veri iletişimi yaparsanız, o kadar ücret ödersiniz. Böylece evinizden ya da herhangi bir yerden bağlantı süresini hiç düşünmeden, dilediğiniz kadar internete bağlı kalabilirsiniz. Üstelik kullandıkça fiyat düşeceğinden, internet erişim giderleriniz azalır.

TURKCELL

444 0 532 www.turkcell.com.tr

içindekiler

Aralık/2003 Sayı:104

sinema
1 NUMARA HEARST

Yönetim Kurulu Başkanı ve İmtiyaz Sahibi
Dinç Bilgin

Genel Müdür
Gülriz Devrim

Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)
Mehmet Açar
memacar@yahoo.com

Görsel Yönetmen
Bilgehan Aras
bilgehanaras@hotmail.com

Yazı İşleri
Senem Erdine
senemerdine@hotmail.com
Engin Ertan
engin_ertan@yahoo.com
Burçin S. Yalçın
burcyalc@hotmail.com

Yönetim
Üretim Direktörü: **Gamze Cin Demir**
Finans Direktörü: **Haluk Atakan**
Teknik Müdür: **Engin Altuntas**
Ofset Hazırlık Müdürü: **Akif Özkaya**

REKLAM SATIŞ PAZARLAMA

Genel Müdür
Ayse E.Sarıoğlu
Genel Koordinatör
Rana Karlıdağ
Genel Müdür Yardımcısı
Erhan Özdemir *(Finans ve Operasyon)*
Pazarlama ve Araştırma Direktörü
Yonca Ertürk
Reklam Satış Direktörü
Basak Tecer Worrell
Reklam Satış Direktörü
Hakan Yonsul
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65
Fax: (0212) 354 33 75

sinema
1 Numara Hearst Yayıncılık A.Ş. Ürünüdür

Adres: Cumhuriyet Caddesi Umaç Apt. **No:** 141-147 **Kat:** 6 **Daire:** 14 Elmadag/Sisli
Telefon: (0212) 354 38 86
Ankara Bürosu: (0312) 468 50 50

Dağıtım
Merkez Dağıtım Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.S.
(0216) 585 91 00 (PBX)

Basıldığı yer:
Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.S. Tel: (0216) 585 91 05

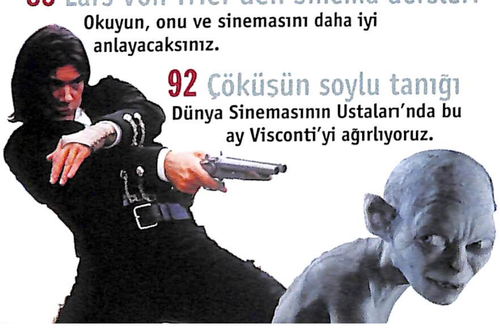
İsletme Müdürü: Kemal Erginsoy
İsletme Koordinatörü: Kazım Varol

Abone ve Okur Hizmetleri Servisi:
Tel: (0216) 585 91 70
Fax: (0216) 585 91 60
e-mail: abone@birnumara.com.tr

gündem

dosyalar

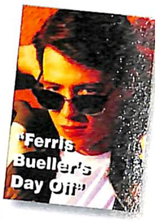
ayın filmleri

her ay

Armağanlar
Büyük boy afis: "Bir Zamanlar Meksika'da"
Koleksiyon kartı: "Metropolis"
Afisetler: "Seviyor, Sevmiyor", "Kuraldısı", "Bu Nasıl Sarısın 2", "Muhtesem Kahramanlar"

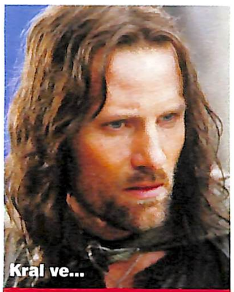

sinema@birnumara.com.tr

2003: Üçlemelerin sonu

Geçen ay Matrix, bu ay da Yüzüklerin Efendisi üçüncü bölümleriyle sinemaseverlere veda ettiler.... Her iki film de dönemin popüler kültürüne ve sinema ortamına damgalarını öylesine güçlü bir biçimde vurdular ki, ileride içinde yaşadığımız yılları daha iyi anlamak isteyenler, bu altı filme yakından bakmak zorunda hissedecekler kendilerini. Belki her iki seriyi de yorumlama ve anlamlandırma süreci daha yeni başlıyor. Evet, çok geniş bir kitle tarafından seyredildiler ama bu, bilet alan bütün seyirciler tarafından çok sevildikleri anlamına gelmiyor. Tam tersine, benim kişisel gözlemlerim, bu filmleri görüp de beğenmeyenlerin sayısının azımsanmayacak kadar fazla olduğunu gösteriyor. Eleştirmenler cephesine baktığımızda da durum pek farklı değil... Onlar da kendi aralarında bölünmüş durumdalar.

Kral ve...

...kurtarıcı.

Kendi adıma her iki üçlemeyi de sevenler arasındayım. Matrix ve Yüzüklerin Efendisi'ni özleyeceğimi de itiraf ediyorum. Yüzüklerin Efendisi'nin devam etme imkanı yok çünkü üçüncü filmle birlikte romanın da sonuna gelinmiş oluyor. Ama film, sinema versiyonunda kullanılmayıp DVD versiyonuna eklenecek yeni sahnelerle birlikte yakın bir gelecekte evlerdeki küçük ekranlarda yeniden doğabilir.

Matrix ise Lucas'ın Yıldız Savaşları için yaptığı gibi 10 yıl sonra ikinci bir üçlemeyle yeniden karşımıza çıkabilir. Geçip giden her yılın Matrix'in lehine işleyeceğini, serinin DVD ortamında efsanesini katlayarak büyüteceğini ve hayranlarını arttıracağını sanıyorum. Ayrıca DVD'nin, sinemayı değiştirme sürecinin de bu filmlerle başladığını düşünüyorum.

. . .

Teknolojik yeniliklerin getirdiği bir başka değişim süreci de kısa film alanında yaşandı ve yaşanmaya devam ediyor. Video sayesinde amatör kısa filmcilik tüm dünyada büyük bir patlama yapmış durumda.

Türkiye'de kısa film diyince akla bir zamanlar sadece İFSAK'ın yarışması ve İFSAK Uluslararası Kısa Film Günleri gelirdi. Video teknolojisindeki gelişme kısa film sayısında büyük bir artışa yol açınca, etkinliklerin sayısı da artmaya başladı. Önce Ankara ve Antalya'daki film festivalleri kapılarını kısa filme açtılar. Daha sonra çeşitli kurum ve kuruluşların düzenlediği yarışmalar başladı ve son aşamada, genç sinemacılar devreye girerek kendi festivallerini düzenlemeye başladılar. Geçtiğimiz ay iki günlüğüne katılma fırsatı bulduğum, Uluslararası İzmir Kısa Film Festivali sözünü ettiğim yeni eğilimin öncülerinden biri. Amatörce bir istek ve tutkuyla bu işe gönül vermiş bir grup sinema öğrencisinin Konak Belediyesi ve sponsorların desteğiyle giriştikleri organizasyon, bu yıl dördüncüsüne ulaştı. Seyircilerin salondaki koltukları doldurup, dışarı taştıkları gösterimlere şahit olmak gerçekten çok hoştu. Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinden gelen kısa filmlerin toplu programlarla sunulması ve gösterimlerin ardından yönetmenlerle seyircinin buluşması yerinde bir uygulamaydı. Bu sayede, seyircilere okullardan çıkan filmlere toplu bir bakış atma fırsatı yaratılıyordu. Ayrıca her yıl kısa film yönetmenleri için düzenlenen retrospektiflerin de çok iyi bir fikir olduğunu düşünüyorum. Umarım Uluslararası İzmir Kısa Film Festivali kalıcı olur. Aslında üniversitelerin yoğun olarak bulunduğu her kente böyle geniş kapsamlı bir kısa film festivali gerektiğine inanıyorum çünkü böylelikle kısa filmler tüm Türkiye'yi dolaşma şansını elde edecek. Kısa film önemli. Çünkü kısa film diyince ticari bir aktiviteden değil, gerçek anlamda özgür bir ifade alanından sözediyoruz. Kısa film, gençlerin sektöre geçmeden önce antrenman yaptıkları bir saha gibi görünebilir. Ama yurt çapındaki festivallerin sayısı arttıkça yakın gelecekte başka anlamlar ve işlevler de kazanacaktır.

Mehmet AÇAR

Okuyucu panosu

- 7,11,16,35,38,57,58,63 ve 91. sayıları istiyor. Buket Kaya buket_kaya2003@yahoo.com
- 3-11-14-20-21-32-83. sayıları istiyor. Hümeyra Çelik 0532 452 62 67 hmeyra@hotmail.com
- 12,28,45,50,57 ve 62. sayıları istiyor. Nagihan Pervanlar npervanlar@yahoo.com
- 99. sayıyı istiyor. Gürdal Ülger gurdalulger@yahoo.com

"Le Boşanma"

LE BOŞANMA
LE DIVORCE

Yönetmen: James Ivory. Oyuncular: Kate Hudson, Naomi Watts, Jean-Marc Barr, Leslie Caron, Stockard Channing, Glenn Close, Romain Duris, Stephen Fry, Samuel Labarthe, Matthew Modine, Thierry Lhermitte, Melvil Poupaud. Senaryo: Ruth Prawer Jhabvala (Diane Johnson'ın aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Pierre Lhomme. Müzik: Richard Robbins. Kurgu: John David Allen. Yapım Tasarımcısı: Frédéric Bénard. Yapımcı: Ismail Merchant, Michael Schiffer. Süre: 117 dk. Yapım: Fransa-ABD. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 12 Aralık.

Kaliforniyalı genç sarışın Isabel Walker (Kate Hudson) hamile olan üvey kızkardeşi Roxy (Naomi Watts) için Paris'in yolunu tutar. Vardığında Roxy'nin kocası Charles-Henri'nin (Melvil Poupaud) kızkardeşini terkettiğini görür. Belli ki evlilikleri boşanmaya doğru hızla ilerlemektedir. Öte yandan, Isabel de hiç vakit kaybetmeden evli bir Fransız diplomat olan Edgar Cosset'yle (Thierry Lhermitte) ilişki yaşamaya başlar. Fakat şöyle bir sorun vardır: Edgar Cosset, Roxy'nin kocası olan Charles-Henri'nin de amcasıdır. Aile bu iki Amerikalı kadın yüzünden karışmak üzeredir.

NOTLAR Üç yıl önceki Henry James uyarlaması "Altın Kap"la gişede hüzün yaşamaktan kurtulamayan Merchant/Ivory ikilisi bu kez Diane Johnson'ın romanından yaptıkları bu uyarlamayla dönem filmlerinden en azından bir filmliğine uzaklaşmış oluyorlar. Merchant/Ivory'nin klasik dünyasının dışında durduğu söylenen "Le Boşanma"nın en önemli silahlarından biri de müthiş isimlerden oluşan oyuncu kadrosu (Naomi Watts'ın öne çıktığı söyleniyor). Daha önce Winona Ryder ve Natalie Portman'ın düşünüldüğü başrole Hudson ve Watts bu iki aktrisin projeden çekilmesinden sonra yerleşmişlerdi.

DOGVILLE

Yönetmen: Lars von Trier. Oyuncular: Nicole Kidman, Paul Bettany, Harriet Andersson, Lauren Bacall, Jean-Marc Barr, Blair Brown, James Caan, Patricia Clarkson, Jeremy Davies, Ben Gazzara, Philip Baker Hall, Siobhan Fallon Hogan, Zeljko Ivanek, Udo Kier, Chloë Sevigny, Stellan Skarsgård. Senaryo: Lars von Trier. Görüntü Yönetmeni: Anthony Dod Mantle. Özgün Olmayan Müzik: Antonio Vivaldi. Kurgu: Molly Marlen Stensgård. Yapım Tasarımcısı: Peter Grant. Yapımcı: Vibeke Windeløv. Süre: 132 dk. Yapım: Danimarka-İsveç-Fransa-Norveç-Hollanda-Finlandiya-Almanya-İtalya-Japonya-ABD-İngiltere. Dağıtımcı: Umut Sanat. Gösterim Tarihi: 5 Aralık.

1930'lar, Rocky Dağları'nın yamaçları. Peşindeki silahlı adamlardan kaçan genç ve güzel Grace (Nicole Kidman) kendisini bir anda Dogville adında fakir bir kasabada bulur. Kasabadan Tom (Paul Bettany) genç kadına yardım eder ve peşindeki gangsterlere yerini ihbar etmez. Çok geçmeden Dogville'de saklanmaya karar veren Grace'i yaptıkları oylama sonucunda kasaba halkı da oybirliğiyle kabul eder. Grace ise halkın kendisine yapacağı bu iyiliğin karşılığını günün belli saatlerinde kasaba ahalisi için çalışarak ödeyecektir. Başlarda her şey yolunda gider. Zaten yardıma ihtiyacı olan kasaba da Grace'in yardımlarını şükranla karşılar. Fakat bölge şerifinin

"Dogville"

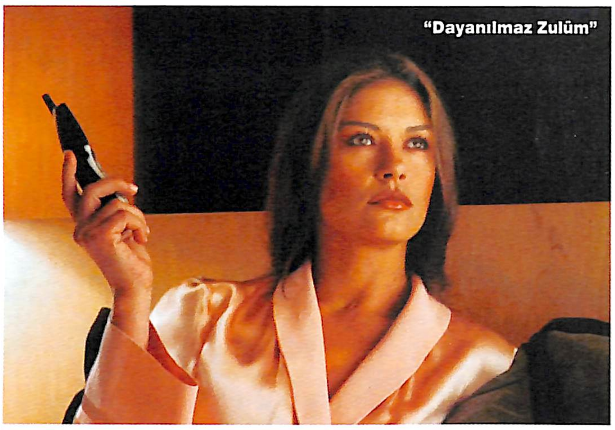
bir gün elinde Grace'in bulunması karşılığında yüklü bir ödül verileceğini gösteren afişle çıkıp gelmesi işin rengini değiştirir. Kasaba yavaş yavaş genç kadına cephe almaya başlar.
NOTLAR Geride bıraktığımız Cannes Film Festivali'nin favori filmlerinden olan "Dogville", Lars von Trier'in yeni başladığı "ABD - fırsatlar diyarı" üçlemesinin de birinci parçası. Danimarkalı yönetmenin bu deneysel çalışması yurtdışında genelde iyi eleştiriler almış olmasına rağmen Cannes'dan eli boş dönmüştü. Başta Nicole Kidman olmak üzere tüm oyuncu kadrosu ise görülmeye değer performanslar veriyorlar.

"Özel Tim"

ÖZEL TIM
S.W.A.T.

Yönetmen: Clark Johnson. Oyuncular: Samuel L. Jackson, Colin Farrell, Michelle Rodriguez, LL Cool J, Josh Charles, Jeremy Renner, Brian Van Holt, Olivier Martinez, Reginald E. Cathey. Senaryo: David Ayer, David McKenna. Görüntü Yönetmeni: Gabriel Beristain. Müzik: Elliot Goldenthal. Kurgu: Michael Tronick. Yapım Tasarımcısı: Mayne Berke. Yapımcı: Neal H. Moritz, Chris Lee, Dan Halsted. Süre: 117 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 5 Aralık.
Jim Street (Colin Farrell) eski bir S.W.A.T. üyesidir. Ortağı Brian Gamble (Jeremy Renner) ile birlikte başarısız geçen bir esir kurtarma operasyonundan sonra Özel Tim'den uzaklaştırılmışlardır. Gamble işi bırakmıştır ama Street günün birinde üniformasına kavuşacağını ve tekrar S.W.A.T. üyesi olacağını düşlemektedir. Street beklediği şansı takım komutanı Dan 'Hondo' Harrelson'ın (Samuel L. Jackson) en iyi beş polisi yeni S.W.A.T. üyesi olarak seçip yetiştirmesi için görevlendirilmesiyle yakalayacaktır. Hondo'nun seçtiği diğer adaylar Deacon 'Deke' Kaye (LL Cool J), Chris Sanchez (Michelle Rodriguez), Michael Boxer (Brian Van Holt) ve T.J. McCabe'dir (Josh Charles). Haftalarca süren yorucu ve zor bir eğitimden sonra yeni S.W.A.T. üyeleri zor bir göreve seçilirler. Los Angeles'taki en büyük uyuşturucu kaçakçılarından biri olan Alex Montel'i (Olivier Martinez) bulunduğu yerden çıkartıp federal ajanlara ulaştırmaları gerekmektedir. Montel ise kendisini polisten kurtaracak olana 100 milyon dolar ödül vermektedir ve bu olay çok iyi silahlandırılmış gerillaların S.W.A.T. ile karşı karşıya gelmelerine neden olacaktır.
NOTLAR 80 milyon dolar bütçeli bu aksiyon / suç filmi geçtiğimiz Ağustos'ta ABD'de gösterime girdiğinde seyirciden hatırı sayılır bir ilgi görmüş ve 116 milyon dolar da hasılat kaldırmıştı. '70'lerde Amerikan televizyonlarında yayınlanan ve pek aşina olmadığımız popüler bir diziden yapılan bu uyarlamanın yönetmeni Clark Johnson'ın da televizyon kökenli bir isim olduğunu görüyoruz. "Özel Tim" tipik "patlamış mısır filmi" olarak nitelendirebileceğimiz bir Hollywood stüdyo prodüksiyonu. Son bir not: film için 8 milyon dolar alan Farrell'den önce bu role Mark Wahlberg düşünülüyordu.

"Dayanılmaz Zulüm"

DAYANILMAZ ZULÜM
INTOLERABLE CRUELTY

Yönetmen: Joel Coen. Oyuncular: George Clooney, Catherine Zeta-Jones, Geoffrey Rush, Cedric the Entertainer, Edward Herrmann, Paul Adelstein, Richard Jenkins, Billy Bob Thornton, Julia Duffy, Jonathan Hadary. Senaryo: Joel Coen, Ethan Coen, Robert Ramsey, Matthew Stone. Görüntü Yönetmeni: Roger Deakins. Müzik: Carter Burwell. Kurgu: Joel Coen, Ethan Coen. Yapım Tasarımcısı: Leslie McDonald. Yapımcı: Brian Grazer, Ethan Coen. Süre: 100 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 5 Aralık.
Miles Massey (George Clooney) hayatta istediği her şeye sahip olmuş çok seçkin bir boşanma avukatıdır. Gözkamaştırıcı bir müvekkil listesi vardır. Hatırı sayılır derecede dava kazanmıştır. "Massey Sözleşmesi" adını verdiği çok katı maddelerden oluşan sözleşmelerinin şöhreti dilden dile dolaşır. Ancak tüm bunlara rağmen yaşamında bir dönüm noktasına varmıştır. Başarıya doymuş olan Miles Massey için her şey sıkıcıdır. Rakiplerine meydan okuyacağı yepyeni davalar aramaktadır. Zengin bir emlakçı olan müvekkili Rex Rexroth'un (Edward Herrmann) boşanma davasına bakarken adamın boşanmaya çalıştığı karısı Marylin Rexroth (Catherine Zeta-Jones) ile tanışır. Akıllı bir kadın ⇨

"Babalar ve Oğulları"

olan Marilyn, özel dedektif Gus Petch'in (Cedric the Entertainer) de yardımıyla kocasını köşeye sıkıştırmış, başarılı bir boşanma olayının ardından elde edeceği maddi bağımsızlığa emin adımlarla yürümeye başlamıştır. Ancak Miles'ın olağanüstü avukatlık becerisi karşısında avucunu yalamak zorunda kalır. Buna karşılık Marylin kolay vazgeçecek bir kadın değildir. Petrol kralı Howard Doyle (Billy Bob Thornton) ile acilen evlenerek entrikalarına bir yenisini daha ekler. Miles ile ortağı Wrigley (Paul Adelstein) olayın üzerine giderek iyice derine inince Marylin ile karşı karşıya gelmeleri kaçınılmaz hale gelir.

NOTLAR Coen Kardeşler'in yeni filmi "Dayanılmaz Zulüm" dünya galasını 2 Eylül'de Venedik Film Festivali'nde yapmıştı. 60 milyon dolarlık bütçesiyle Kardeşler'in bugüne dek çektiği en pahalı filmlerden biri olan bu romantik komedi, gelgelelim, gösterime girdiği sırada, gişede, Tarantino'nun "Kill Bill: Volume 1"ının karşısında ezilmişti. 1930'ların salon komedilerini yad eden film her şeye rağmen ABD'de eleştirmenler tarafından Avrupa yakasına çiçeklerle uğurlanmıştı.

BABALAR VE OĞULLARI
IT RUNS IN THE FAMILY

Yönetmen: Fred Schepisi. Oyuncular: Michael Douglas, Kirk Douglas, Rory Culkin, Cameron Douglas, Diana Douglas, Michelle Monaghan, Geoffrey Arend, Sarita Choudhury, Irene Goravaia, Annie Golden, Mark Hammer, Bernadette Peters. Senaryo: Jesse Wigutow. Görüntü Yönetmeni: Ian Baker. Müzik: Paul Grabowsky. Kurgu: Kate Williams. Yapım Tasarımcısı: Patrizia von Brandenstein. Yapımcı: Michael Douglas. Süre: 109 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 12 Aralık.

Alex Gromberg (Michael Douglas) tam anlamıyla ortada kalmış, hatta köşeye sıkışmış bir adamdır. Aynı anda hem baba hem oğul hem de koca olmanın getirdiği değişen rollerle başa çıkmaya çabalar. Bunu yaparken de kendi babasının yaptığı hatalardan kaçınmaya gayret eder. Alex'in karısı Rebecca (Bernadette Peters) bir psikologdur. Profesyonel yaşamı ile evliliği ve çocuk büyütmenin getirdiği sorunlar arasında belirli bir denge tutturmaya çalışır. Mitchell Gromberg (Kirk Douglas) ailenin en büyüğüdür. New York'un önde gelen avukatlık şirketlerinden birisinin emekli ortağıdır. Aile içinde yaşanan iletişimsizlik problemlerine kendi ahlak anlayışına uygun çözümler bulmakta zorlanmaktadır. Evelyn (Diana Douglas) onun sevgi dolu karısıdır. Mitchell'ın evliliği boyunca en önemli duygusal dayanağı olmuştur. Aynı zamanda Mitchell ile Alex arasında arabulucu işlevi de görür. Asher Gromberg (Cameron Douglas), Alex'in büyük oğludur. Kafası karışık bir toplumda hayat, sevgi ve seks gibi konulara kafa yoran asi ruhlu bir kolej öğrencisidir. Ve bir de Eli Gromberg (Rory Culkin) vardır. Alex'in 11 yaşındaki bu küçük oğlu belki de Gromberg ailesinin en "yaşlı" ve en aklıbaşında üyesidir.

NOTLAR Üç kuşak Douglas'ların oynadığı bu aile dramının yönetmeni en son iki yıl önce İstanbul Film Festivali'nde "Last Order"ını seyrettiğimiz Avustralyalı Fred Schepisi. Boston Globe'dan Ty Burr'ün filmle ilgili kaleme aldığı yazıda şu satırlar var: "Fred Schepisi büyük ölçüde hikayesiz olan bu filmi yaşınıza göre inandırıcı kılmaya çalışıyor. 30 yaşın altındaki sinemaseverler filmin genç karakterlerini gülünç derecede naif bulacaklar; 60'tan yukarı olanlar ise perdeye aile ve yaşlılık gibi kendi meselelerinden bazılarının yansıdığını görecekler. Bu sizin ana-babanız, büyükanne ve büyükbabanız ve tüm Florida eyaletine göre bir film."

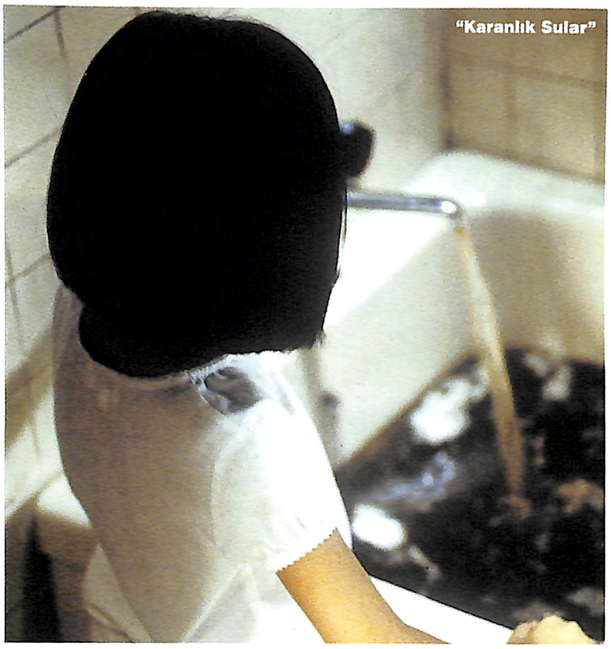
BİR ZAMANLAR MEKSİKA'DA
ONCE UPON A TIME IN MEXICO

Yönetmen: Robert Rodriguez. Oyuncular: Antonio Banderas, Salma Hayek, Johnny Depp, Mickey Rourke, Eva Mendes, Danny Trejo, Enrique Iglesias, Marco Leonardi, Cheech Marin, Willem Dafoe, Tito Larriva. Senaryo: Robert Rodriguez. Görüntü Yönetmeni: Robert Rodriguez. Müzik: Robert Rodriguez. Kurgu: Robert Rodriguez. Yapım Tasarımcısı: Robert Rodriguez. Yapımcı: Robert Rodriguez, Carlos Gallardo, Elizabeth Avellan. Süre: 102 dk. Yapım: Meksika-ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 26 Aralık.

Başına gelen trajediyi bir türlü aklından çıkartamayan El Ma-

"Bir Zamanlar Meksika'da"

"Karanlık Sular"

riachi (Antonio Banderas) adeta inzivaya çekilerek içine kapanık bir yaşam sürmeye başlamıştır. Yozlaşmış CIA ajanı Sands'in (Johnny Depp) baskısıyla saklandığı yerden çıkmak zorunda kalır. Şeytan ruhlu kartel kralı Barrillo (Willem Dafoe), Meksika Başkanı'na yönelik haince bir suikast planlamaktadır. Bunu önlemek El Mariachi'ye düşecektir. Ancak El Mariachi'nin geri dönüşünde kendisine özgü bir sebebi daha vardır: kan davası... El Mariachi yanına çok güvendiği iki arkadaşı Lorenzo (Enrique Iglesias) ile Fiedo'yu (Marco Leonardi) da alarak yarım kalan hesabını görmek üzere Meksika sokaklarına düşer.

NOTLAR Robert Rodriguez'in "El Mariachi" ve "Desperado"dan sonra Meksika üzerine olan üçlemesini tamamladığı bu yeni filmi, 29 milyon dolara mal oldu ve film 12 Eylül'de gösterime girdiği ABD'de 56 milyon dolarlık bir hasılata imza attı. High definition formatında çekilen "Bir Zamanlar Meksika'da" Rodriguez'in yazıp, görüntüleyip, müziklendirip, kurgulayıp, yapım tasarımcılığını ve en nihayetinde yapımcılığını da üstlenip auteur kuramına yepyeni boyutlar eklediği bir film olarak da belleklere çakılıp kalacak. Çok iyi eleştiriler alan filmin bunlar arasında en az takdir edilen özelliği ise senaryosu oldu.

KARANLIK SULAR HONOGURAI MIZU NO SOKO KARA

Yönetmen: Hideo Nakata. Oyuncular: Hitomi Kuroki, Rio Kanno, Mirei Oguchi, Asami Mizukawa, Fumiyo Kohinata, Yu Tokui, Isao Yatsu, Shigemitsu Ogi, Chihiro Ôtsuka. Senaryo: Yoshiro Nakamura (Kôji Suzuki'nin romanından). Görüntü Yönetmeni: Junichirô Hayashi. Müzik: Kenji Kawai, Shikao Suga. Kurgu: Nobuyuki Takahashi. Yapım Tasarımcısı: Katsumi Nakazawa. Yapımcı: Taka Ischie. Süre: 101 dk. Yapım: Japonya. Dağıtımcı: Pi Film. Gösterim Tarihi: 5 Aralık.

Beş yaşındaki kızının velayetini almak için mücadele veren Yoshimi (Hitomi Kuroki) bir yandan iş ararken bir yandan da yeni bir başlangıç yapmak üzere izbe ve karanlık bir apartman dairesine yerleşir. Anne ve kız, bir süre sonra, dairenin tavanından ve duvarlarından sızmaya başlayan çamurumsu sular ve gizemli bir şekilde ortadan kaybolan küçük bir kıza ait kırmızı bir çantanın belli belirsiz durumlarda karşılarına çıkması gibi esrarengiz olaylara tanık olurlar. Yoshimi çaresizce bu garip vaziyetle başetmeye çalışırken gizemli olayların altında yatan gerçekle

"Ölümle Yaşam Arasında"

yüzleşmek ve giderek dehşetengiz bir hal alacak yaşamlarıyla ilgili hayati kararlar almak zorunda kalacaktır.
NOTLAR Geçtiğimiz ay düzenlenen Japon Filmleri Haftası'nda birlikte gösterilen "Ringu" ve "Ringu 2"nin yanında durabilecek "Karanlık Sular"ın yönetmeni, sözkonusu iki filmin de yönetmeni olan Hideo Nakata. Son yıllarda salonlarımıza uğrayan en korkunç filmlerden biri olacağı söylenen film 2002 yapımı ve çekildiği yıl birçok uluslararası film festivalinden de ödülle dönmüş bir yapım. Gücünü sessizlikten aldığı söylenen film dışarıda genellikle göz kamaştıran bir başyapıt muamelesi görmüştü.

ÖLÜMLE YAŞAM ARASINDA
THE LIFE OF DAVID GALE

Yönetmen: Alan Parker. Oyuncular: Kevin Spacey, Kate Winslet, Laura Linney, Gabriel Mann, Rhona Mitra, Leon Rippy, Matt Craven, Jim Beaver, Elizabeth Gast, Cleo King, Lee Ritchey. Senaryo: Charles Randolph. Görüntü Yönetmeni: Michael Seresin. Müzik: Alex Parke, Jake Parker. Kurgu: Gerry Hambling. Yapım Tasarımcısı: Geoffrey Kirkland. Yapımcı: Alan Parker, Nicholas Cage. Süre: 130 dk. Yapım: ABD-Almanya. Dağıtımcı: New Films. Gösterim Tarihi: 12 Aralık.

İdam karşıtı eylemci ve eski felsefe profesörü David Gale'in (Kevin Spacey) idamına dört gün vardır. Kendi gibi eylemci ve aynı zamanda da üniversiteden sınıf arkadaşı Constance Harraway'e (Laura Linney) tecavüz edip sonra da onu öldürmekten suçlu bulunmuştur. Teksas eyaletinin cezasını infaz etmesini beklerken son bir umut olarak hikayesini dünyanın gözleri önüne sermek için çetin ceviz gazeteci Bitsey Bloom'la (Kate Winslet) bir görüşme ayarlar. Böylece Bitsey ile acemi yardımcısı Zack Stemmons (Gabriel Mann) Teksas'ın yolunu tutarlar.
NOTLAR "80'lerin yönetmeni" Alan Parker bir önceki filmi "Angela'nın Külleri"nden dört yıl sonra bu dramayla salonların yolunu tutuyor. 50 milyon dolar bütçeli film ABD'de 20 milyon dolarlık bir hasılat elde ederek yapımcılarını büyük bir hayalkırıklığına da uğratmıştı. Kevin Spacey'nin canlandırdığı başrol için önceden George Clooney ve Nicolas Cage'le görüşüldüğünü, aynı şekilde Kate Winslet'ın karakteri Bitsey için de ilk teklifin Nicole Kidman'a götürüldüğünü son notlar olarak ekleyelim.

"Yüzüklerin Efendisi: Kralın Dönüşü"

YÜZÜKLERİN EFENDİSİ: KRALIN DÖNÜŞÜ
THE LORD OF THE RINGS: THE RETURN OF THE KING

Yönetmen: Peter Jackson. Oyuncular: Elijah Wood, Ian McKellen, Viggo Mortensen, Sean Astin, Liv Tyler, Billy Boyd, Dominic Monaghan, Orlando Bloom, John Rhys-Davies, Ian Holm, Christopher Lee, Cate Blanchett, Bernard Hill, Brad Dourif, Miranda Otto, Marton Csokas, Karl Urban, David Wenham, John Noble, Hugo Weaving. Senaryo: Fran Walsh, Philippa Boyens, Peter Jackson. Görüntü Yönetmeni: Andrew Lesnie. Müzik: Howard Shore. Kurgu: Jamie Selkirk. Yapım Tasarımcısı: Grant Major. Yapımcı: Peter Jackson, Barrie M. Osborne, Fran Walsh. Yapım: Yeni Zelanda-ABD. Dağıtımcı: Umut Sanat. Gösterim Tarihi: 19 Aralık.

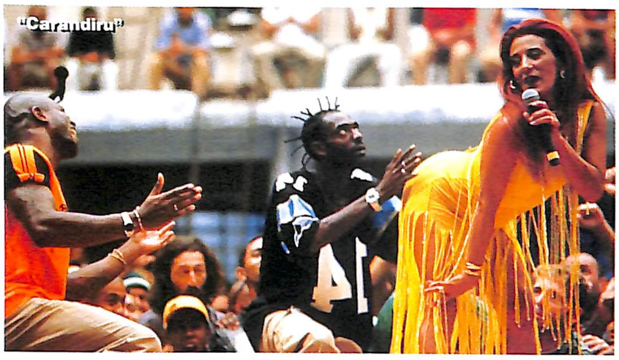
Frodo (Elijah Wood) ve Sam (Sean Astin) Yüzük'ü yok etmek üzere Gollum'un rehberliğinde yola devam ederken Sauron'un güçleri de Gondor'un merkezi Minas Tirith'i insanlığın kökünü kurutmak üzere kuşatmıştır. Büyük tehlike altındaki bu dev krallık, artık kralına ihtiyaç duymaktadır. Bu konuda elbette en büyük sorumluluk atalarından kendisine kalan mirası sürdürüp sürdürmeyeceği belli olmayan Aragorn'a (Viggo Mortensen) düşmektedir. Dolayısıyla, Orta Dünya'nın kaderi tümüyle Frodo ve Aragorn'un yapacaklarına göre şekillenecektir.
NOTLAR Ve bir efsane daha bitiyor. Üçüncü filmin bütçesi 94 milyon dolar olarak açıklanmış durumda. Öte yandan, birkaç hafta kadar önce internette Christopher Lee'nin son filmdeki sahnelerinin kesildiğine dair bir söylenti yayılmıştı. Bunu aktör de doğruladı.

KARŞI PENCERE
LA FINESTRA DI FRONTE

Yönetmen: Ferzan Özpetek. Oyuncular: Giovanna Mezzogiorno, Massimo Girotti, Raoul Bova, Filippo Nigro, Serra Yılmaz, Maria Grazia Bon, Massimo Poggio, Ivan Bacchi. Senaryo: Ferzan Özpetek, Gianni Romoli. Görüntü Yönetmeni: Gianfilippo Corticelli. Müzik: Andrea Guerra. Kurgu: Patrizio Marone. Sanat Yönetmeni: Andrea Crisanti. Yapımcı: Gianni Romoli, Tilde Corsi. Süre: 106 dk. Yapım: İtalya-Türkiye-İngiltere-Portekiz. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 12 Aralık.

Giovanna (Giovanna Mezzogiorno) ve Filippo (Filippo Nigro) genç yaşlarına rağmen dokuz yıllık evli ve iki çocuk sahibi bir çifttir. Giovanna tavuk paketleme işi yapan bir firmada muhasebecidir. Kocası ise ekonomik açıdan düzenlilik sağlayamayan geçici işlerde çalışmaktadır. Kocasının çocuksu karakterinden dolayı aileyi çekip çeviren Giovanna duygusal ilişkilerde katılaşmış, düşlerinden vazgeçmiştir. Tek eğlencesi, karşı binada oturan genç Lorenzo'yu (Raoul Bova) gözetlemektir. Bu masum sırrı aynı binada oturduğu ve işyerinde birlikte çalıştığı Emine'yle (Serra Yılmaz) paylaşmaktadır. Bir gün kocasıyla birlikte sokakta belleğini yitir-

Ferzan Özpetek'in bol ödüllü yeni filmini bu ay seyrediyoruz. >>>

"Carandiru"

miş, yaşlı ve saygın görünüşlü bir adamla karşılaşırlar. Kocasının her zamanki vurdumduymazlığının tersine Giovanna adamla ilgilenir. Ve kısa süre sonra, her zaman evini gözetlediği Lorenzo'yla da tanışınca, genç adamla birlikte bu adamın kim olduğunu ve nereden geldiğini araştırmaya karar verir.

NOTLAR Ferzan Özpetek'in bol ödüllü yeni filmi "Karşı Pencere" biraz gecikmeli de olsa sinemalarımızda. İtalya'daki tüm ödülleri silip süpüren film 28 Şubat 2003'te gösterime girdiğinde orada 11 milyon euro gibi hatırı sayılır bir gişe rakamına ulaşmış ve çok da iyi eleştiriler almıştı.

CARANDIRU

Yönetmen: Hector Babenco. Oyuncular: Luiz Carlos Vasconcelos, Milton Gonçalves, Milhelm Cortaz, Ivan de Almeida, Ailton Graça, Maria Luisa Mendonça, Aida Leiner, Rodrigo Santoro, Gero Camilo. Senaryo: Victor Navas, Hector Babenco, Fernando Bonassi (Dráuzio Varella'nın Estação Carandiru adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Walter Carvalho. Müzik: André Abujamra. Kurgu: Mauro Alice. Yapım Tasarımcısı: Clovis Bueno. Yapımcı: Hector Babenco, Óscar Kramer. Süre: 148 dk. Yapım: Brezilya-Arjantin. Dağıtımcı: Barbarianturkfilm. Gösterim Tarihi: 19 Aralık.

1989'da Brezilya'nın, hatta Latin Amerika'nın en büyük hapishanesi olan Carandiru'ya yeni bir doktor gelir. Hastaların sağlık problemlerini incelemekle görevli doktor yüzlerce hükümlünün yaşadığı bu hapishanenin içinde olan biten her şeye tanıklık eder. İçeride adeta kendi kurallarını inşa etmiş bir yaşam hüküm sürmektedir. Mahkumların her biri geçmişindeki talihsiz gidişata engel olamamış ve buraya düşmüştür. Doktor mahkumları tanıdıkça onların sert dünyalarının içindeki insancıllığı keşfeder. Fakat hapishanede işleyen düzen de yavaş yavaş bozulmakta, ödenmesi gereken haraçlar gecikmekte ve bu yüzden mahkumlar birbirlerini şişlemekte sakınca görmemektedir. Ve sonuçta ufak ufak birikecek bu suçlar yüzünden hapishane büyük bir isyana tanık olacaktır.

NOTLAR "Örümcek Kadının Öpücüğü"nden hatırlayabileceğiniz Brezilyalı yönetmen Hector Babenco gerçek olayları işleyen bir roman uyarlamasıyla karşımızda. Güney Amerika'nın en büyük hapishanesi Carandiru'da 111 mahkumun 1992'de yargısız infazla yok edilmesinin öncesini anlatan film geçtiğimiz Mayıs'ta Cannes'da yarışmış, fakat ödüle layık görülmemişti.

KARŞILAŞMA

Yönetmen: Ömer Kavur. Oyuncular: Uğur Polat, Lale Mansur, Çetin Tekindor, İsmail Hacıoğlu, Aytaç Arman, Anı İpekkaya, Berrin Madenci, Kamuran Usluer, Can Kolukısa, Tomris İnceer, Yüksel Arıcı, Necmettin Çobanoğlu. Senaryo: Ömer Kavur, Macit Koper. Görüntü Yönetmeni: Ali Utku. Müzik: Tamer Çıray. Kurgu: Mevlüt Koçak. Sanat Yönetmeni: Selma Gürbüz. Süre: 123 dk. Yapım: Türkiye-Macaristan. Dağıtımcı: Avşar & Pinema. Gösterim Tarihi: 26 Aralık.

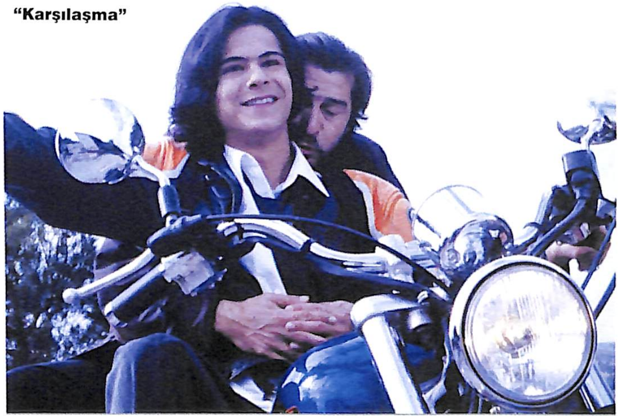
Sinan (Uğur Polat) ile Mahmut (Çetin Tekindor) ölümcül bir hastalığın terapi seansında tanışırlar. Mimar olan Sinan bir motosiklet kazasında yitirdiği oğlunun ölümünden kendisini sorumlu tutmaktadır. Karanlık işlere karışmış olan Mahmut ise gençliğinde işlediği bir günahın acısını çekmekte ve bu yüzden yaşamına son vermek istemektedir. Ancak aradığı bir kişi hakkında aldığı bir haber onun İstanbul'dan ayrılmasına neden olur. Sinan aranan kişinin; fotoğrafını gördüğü genç bir kadın olduğunu sezinler. Kısa bir süre sonra da Mahmut'un ölüm haberi gelir. Bir adada meçhul bir cinayete kurban gitmiştir. Sinan dostunun ölümünü araştırmak üzere adaya gider. Önce yitirdiği oğlunun imgesini bulduğu bir delikanlıya, sonra da fotoğraftaki kadına rastlar. Adada ölümle yaşam arasındaki ince çizgide yürüyen Sinan için yeni bir yaşam sunulur.

NOTLAR 40. Antalya Film Festivali'nde en iyi film, en iyi yönetmen, en iyi senaryo, en iyi görüntü, en iyi kurgu, umut vaat eden genç oyuncu (İsmail Hacıoğlu) ve halk jürisi ödüllerini kazanan "Karşılaşma", içinde polisiye öğeler bulunan klasik bir Ömer Kavur filmi. Ayrıca son yıllarda Türk sinemasının çıkardığı nitelikli yapıtlardan da bir tanesi.

GÜNAHLARIN BEKÇİSİ
THE SIN EATER

Yönetmen: Brian Helgeland. Oyuncular: Heath Ledger, Shannyn Sossamon, Benno Fürmann, Mark Addy, Peter Weller, Francesco Carnelutti, Mattia Sbragia, Mirko Casaburo, Giulia Lombardi, Richard Bremmer. Senaryo: Brian Helgeland. Görüntü Yönetmeni: Nicola Pecorini. Müzik: David Torn. Kurgu: Kevin Stitt. Yapım Tasarımcısı: Miljen Kreka Kljakovic. Yapımcı: Craig Baumgarten, Brian Helgeland. Süre: 102 dk. Yapım: ABD-Almanya. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 26 Aralık.

"Karşılaşma"

Günahların Bekçisi"

Yüzyıllardır Kilise içinde gizli bir tarikat yaşamaktadır. Açıklanamayan bir seri cinayetin ardından papaz Alex Bernier (Heath Ledger) kendisini karmaşık ve tahayyül edilemez bir şeytanın peşinde araştırma yaparken bulur. Araştırmaları onu doğrudan Günah Yiyici adında dini bir figüre götürür. O, bu eski ve gizemli inanışın kilit kişisidir. Ölümsüz Günah Yiyici aslında Tanrı'yı oynamaktadır. Dünya üzerinde işlenen ve diğer dünyada affedilemeyecek günahlarını hayatlarını vererek ödeyen ölümlülerden bu hayatları satın almakta-

dır. Şeytanın yüzyıllar boyunca tüm yükünü taşıyan Günah Yiyici artık ölümü kucaklamak istemektedir. Bu ağır yükten çok yorulmuştur. Fakat ya onun günahlarını kim alacak ve ebedi huzura ulaştıracaktır? Bu karanlık geleneği ve tarikatın devam etmesi gerektiği emrini kim yerine getirecektir? Gerçekleri ve şeytanın yeryüzündeki izlerini bulan papaz kendisinin ve sevdiği kadının ruhunu kurtarmak için savaşmaya başlar.

NOTLAR Senaryo yazarlığından gelme Brian Helgeland (ki en son "Gizemli Nehir"inkine imza atmıştı) 38 milyon dolarlık bütçesine karşın geçtiğimiz Eylül'de bu filmiyle ABD gişelerinden tam bir hüsranla ayrılmıştı. Film dini motiflerle bezeli gerilimlerden hoşlananlara hitap ediyor. Ayrıca, prodüksiyona henüz yeni başlanmışken o sıralar kadroda olan Vincent Cassel projeden çekilmiş ve yerine "Anatomie" ve "Prenses ve Şövalye" gibi Alman filmlerinden hatırlayabileceğiniz Benno Fürmann getirilmişti.

KÜÇÜK ÖZGÜRLÜK
KLEINE FREIHEIT

Yönetmen: Yüksel Yavuz. Oyuncular: Çağdaş Bozkurt, Necmettin Çobanoğlu, Leroy Delmar, Sunay Girişken, Nazmi Kırık, Susanna Rozkony. Senaryo: Yüksel Yavuz. Görüntü Yönetmeni: Patrick Orth. Müzik: Ali Ekber. Kurgu: Lars Späth. Yapım Tasarımcısı: Beatrice Schulz. Yapımcı: Tobias Buechner, Ralph E. Cotta, Peter Stockhaus. Süre: 100 dk. Yapım: Almanya. Dağıtımcı: Belge Film. Gösterim Tarihi: 12 Aralık.

Almanya'da yaşayan Kürt göçmeni Baran (Çağdaş Bozkurt) PKK militanı olan kuzeniyle çalışma izni olmadığı için Hamburg'daki kafelerde kaçak olarak çalışmaktadır. 16 yaşına basmak üzeredir ve bu yüzden sınırdışı edilecektir. Çok geçmeden sokakta tanıştığı Afrika kökenli bir gönüllü evsizle vakit geçirmeye başlar. Ve günlerini böyle geçirirken bir gün Türkiye'deki ailesini öldürmekten sorumlu adamla karşılaşır. Bu, Baran'a geçmişteki acılı günlerini anımsatacaktır.

"Küçük Özgürlük"

NOTLAR Almanya'da yaşayan Yüksel Yavuz'un yönettiği "Küçük Özgürlük" en çok konusu itibariyle ilgiyi hakediyor. İzleyenlerin film hakkında gayet olumlu sözler sarfettiğini de son bir not olarak düşelim.

BENI UNUTMA
RICORDATI DI ME

Yönetmen: Gabriele Muccino. Oyuncular: Fabrizio Bentivoglio, Laura Morante, Nicoletta Romanoff, Monica Bellucci, Silvio Muccino, Gabriele Lavia, Enrico Silvestrin, Silvia Coen, Alberto Gimignani, Amandra Sandrelli. Senaryo: Gabriele Muccino, Heidrun Schleef. Görüntü Yönetmeni: Marcello Montarsi. Müzik: Paolo Buonvino, Pacifico. Kurgu: Claudio Di Mauro. Sanat Yönetmeni: Paola Bizzarri. Yapımcı: Domenico Procacci. Süre: 125 dk. Yapım: İtalya-Fransa-İngiltere. Dağıtımcı: Chantier Films. Gösterim Tarihi: 26 Aralık.

Yıllar önce bir aktris olmak isteyen Giulia (Laura Morante) ve yazar olma hayallerindeki Carlo (Fabrizio Bentivoglio) zamanla bu umut ve düşlerini gündelik yaşamları içinde yitirmiş bir çift haline gelmiştir. Giulia bir lisede öğretmen olurken, Carlo bir finans şirketi için çalışmaya başlamıştır. Artık olgunlaşma çağında olan iki çocukları vardır: 18 yaşındaki kızları Valentina (Nicoletta Romanoff) ve 19 yaşındaki oğulları Paolo (Silvio Muccino)... Valentina'nın hayali televizyona çıkmaktır. Şov kızı olup bu hayaline ulaşacağını düşünmektedir ve bunun için her türlü hazırlığı yapmıştır. Onun bu konudaki kararlılığı evdeki herkesin arzularını da harekete geçirir. Ailenin tümü tutkularının ve hayallerinin peşinde koşmaya başlar. Giulia tiyatrodaki yönetmenine aşık olduğunu sanırken; Carlo bir toplantıda karşılaştığı gençlik aşkı Alessia'yla (Monica Bellucci) eski yıllarını geri getirmeye çalışır. Tutkuyla yaşadıkları yasak ilişki Carlo'nun kendine olan güvenini tekrar kazanmasını sağlar. Fakat oğulları Paolo arayışına devam etmektedir ve kafası çok karışıktır.

NOTLAR En son "Son Öpücük" adlı filmini seyrettiğimiz Gabriele Muccino'nun, yeni filminde de "ilişkiler" üzerine odaklandığını görüyoruz. Son zamanlarda fırsat buldukça Hollywood içinde, bulamadıkça da dışında yeralmaktan çekinmeyen Monica Bellucci'yi de "The Matrix Revolutions" ve "Güneşin Gözyaşları"ndan sonra üçüncü kez bir de İtalyan filminde görme fırsatı buluyoruz.

"Beni Unutma"

KASIM SÜRPRİZİ

ARJANTİN HİKAYELERİ
HISTORIAS MINIMAS

Yönetmen: Carlos Sorin. Oyuncular: Javier Lombardo, Antonio Benedictti, Javiera Bravo, Francis Sandoval, Carlos Montero, Aníbal Maldonado, María Rosa Cianferoni, Mariela Díaz, Julia Solomonoff. Senaryo: Pablo Solarz. Görüntü Yönetmeni: Hugo Colace. Müzik: Nicolas Sorin. Kurgu: Muhammed Raşit. Sanat Yönetmeni: Margarita Jusid. Yapımcı: Martin Bardi. Süre: 92 dk. Yapım: Arjantin-İspanya. Dağıtımcı: Barbarianturkfilm. Gösterim Tarihi: 21 Kasım.

80 yaşındaki emekli Don Justo (Antonio Benedictti) kayıp köpeğinin görüldüğü şehre doğru gitmek için oğlu ve geliniyle birlikte yaşadığı evden kaçar ve otostop çekerek yolculuk etmeye başlar.

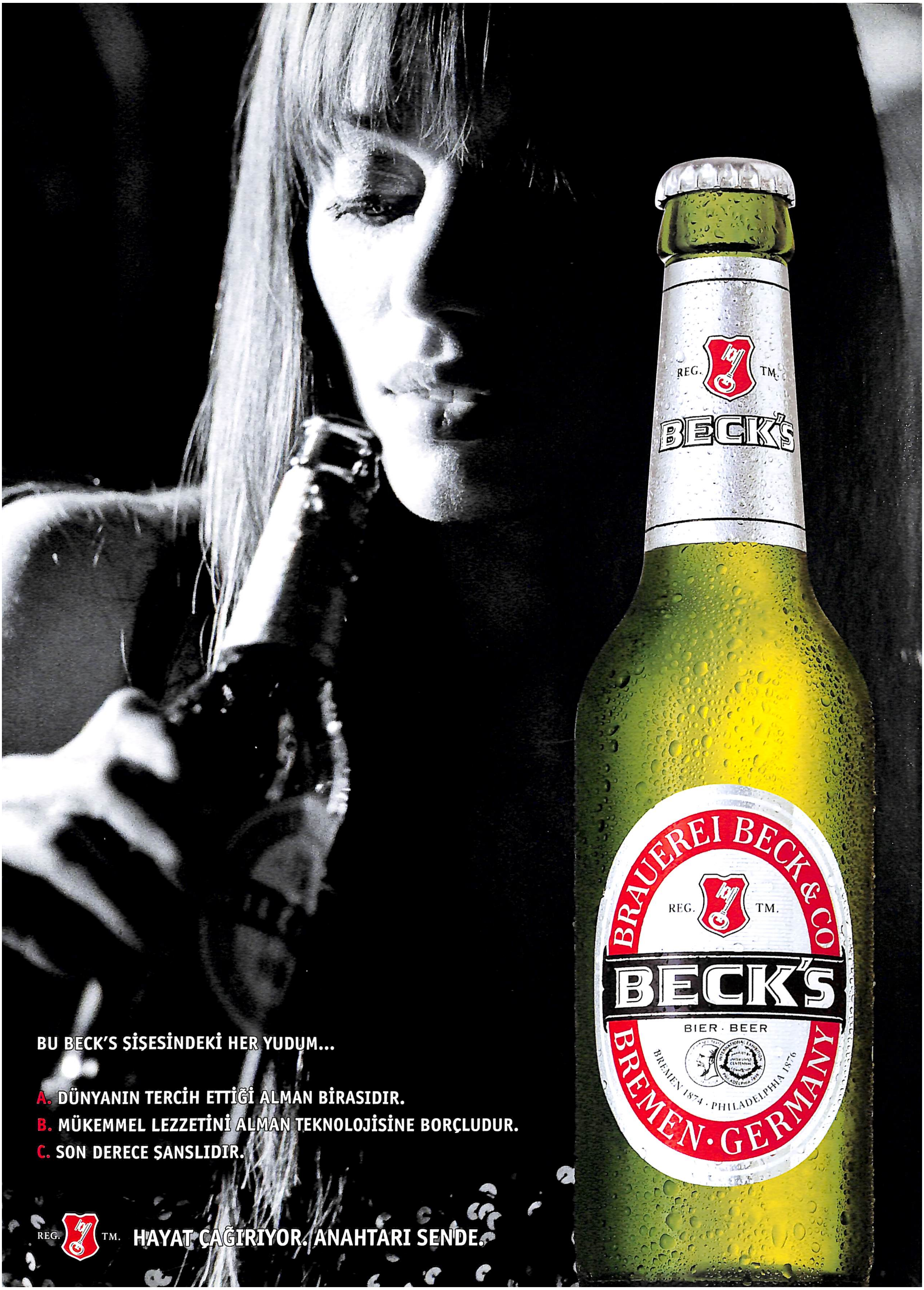
Roberto (Javier Lombardo) arabasıyla şehirden şehre dolaşan bir seyyar satıcıdır. Uzun zamandır duygularını açıklamak istediği ve aynı zamanda müşterisi olan dul bir kadının çocuğuna doğumgünü hediyesi olarak pasta siparişi verir. Amacı, okuduğu pazarlama kitaplarındaki teknikleri takip ederek sürpriz bir ziyaret sonucu doğumgünü pastasının da yardımıyla onu etkilemektir. Nihayetinde evlenme teklifi yapmak için fırsat kollamaktadır. Yalnız ufak bir ayrıntı Roberto'nun kafasını kurcalamaktadır. O da doğumgünü çocuğunun cinsiyetini bilmemesi... Önce yarım futbol topu şeklinde olan pasta yolculuk sırasında bu yüzden şekilden şekle girecektir.

Aynı gün ve aynı yönde Maria Flores (Javiera Bravo) de bebeğiyle birlikte yolculuk etmektedir. Bu yolculuk sonunda fakir bir kadın olan Maria katıldığı televizyon kanalının yarışma programından büyük ödül olan mutfak robotunu kazanır. Ancak geçimini zar zor sağlayan genç kadın yiyecek yemeği bulamazken mutfak robotunu nasıl kullanacaktır? Aynı yarışma programında ikincilik ödülünü kazanan kadın ona reddemeyeceği bir teklifte bulunur.

Bu üç kişinin de umut ve rüyaları için yalnız çıktıkları yolculukları Patagonya'nın tenha duraklarında kesişir.

NOTLAR Başta Arjantin Film Eleştirmenleri Derneği'ninkiler olmak üzere gerek Arjantin içi gerekse de Arjantin dışı birçok festivalden de bir düzineyi aşkın ödül kazanan "Arjantin Hikayeleri" 2002 yapımı bir film.

REG.
TM.
BECK'S
BRAUEREI BECK & CO
REG.
TM.
BECK'S
BIER · BEER
BREMEN 1874 · PHILADELPHIA 1876
BREMEN · GERMANY
BU BECK'S ŞİŞESİNDEKİ HER YUDUM...
A. DÜNYANIN TERCİH ETTİĞİ ALMAN BİRASIDIR.
B. MÜKEMMEL LEZZETİNİ ALMAN TEKNOLOJİSİNE BORÇLUDUR.
C. SON DERECE ŞANSLIDIR.
REG. TM. HAYAT ÇAĞIRIYOR. ANAHTARI SENDE.

Hazırlayan: Tolga Akıncı
tolgaakinci@superonline.com

TÜRKİYE box office — 10 Ekim - 06 Kasım 2003

Filmin Adı	Hafta Sayısı	Dönem Seyirci	Toplam Seyirci
1. Asmalı Konak: Hayat Warner Bros.	3	1.451.433	1.451.433
2. Amerikan Pastası: Düğün UIP	5	135.300	258.869
3. İtalyan İşi UIP	4	134.810	134.810
4. Karayip Korsanları UIP	1	133.617	133.617
5. Muhteşem Kahramanlar Özen Film	2	84.328	84.328
6. Gizemli Nehir Warner Bros.	2	64.829	64.829
7. Çılgın İkili 2 Warner Bros.	5	53.208	99.754
8. Aman Tanrım! UIP	9	48.560	616.990
9. Eski Açık Sarı Desene Warner Bros.	4	32.486	32.486
10. Piglet UIP	8	21.160	81.336

ABD box office — 10 Ekim - 06 Kasım 2003

Filmin Adı	Hafta Sayısı	Dönem Hasılat	Toplam Hasılat
1. Korkunç Bir Film 3 Dimension	3	82.2	82.2
2. The Texas Chainsaw Massacre NewLine	4	68.4	68.4
3. Kill Bill: Volume 1 Miramax	5	62.4	62.4
4. The School of Rock Paramount	6	46.2	70.4
5. Good Boy! MGM/UA	5	35.8	35.8
6. Gizemli Nehir Warner Bros.	5	35.6	35.6
7. Runaway Jury 20th Century Fox	4	35.4	35.4
8. The Matrix Revolutions Warner Bros.	1	35.3	35.3
9. Dayanılmaz Zulüm Universal	5	32.6	32.6
10. Radio Sony	3	28.9	28.9

Rakamlar Milyon Dolardır.

...1 yıl önce — 2002

01 - 28 Kasım

1. Harry Potter ve Sırlar Odası
2. Kızıl Ejder
3. İşaretler
4. Azap Yolu
5. Son Peygamber Hz. Muhammed

...2 yıl önce — 2001

02 - 29 Kasım

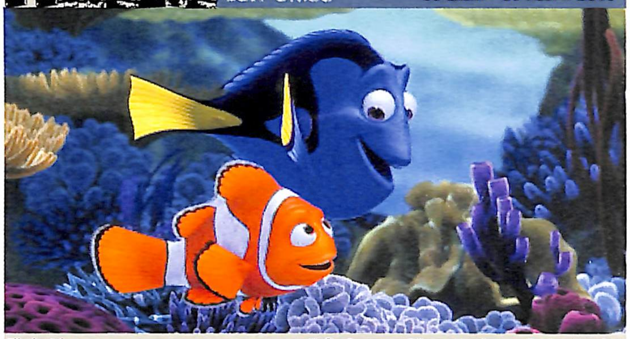
1. Gözde Çift
2. Bridget Jones'un Günlüğü
3. Amerikan Pastası 2
4. Korkunç Bir Film 2
5. Hızlı ve Öfkeli

...3 yıl önce — 2000

03 - 30 Kasım

1. Perili Ev
2. Vahşi Vahşi Batı
3. Amerikan Pastası
4. Gözü Tamemen Kapalı
5. Aşk Engel Tanımaz

B.BRİTANYA box office — 10 Ekim - 06 Kasım 2003

Filmin Adı	Hafta Sayısı	Dönem Hasılat	Toplam Hasılat
1. Finding Nemo BuenaVista	6	31.4	31.6
2. Kill Bill: Volume 1 BuenaVista	5	8.5	9.1
3. Muhteşem Kahramanlar 20th Century Fox	4	6.1	6.1
4. Calendar Girls BuenaVista	10	5.1	19.1
5. Dayanılmaz Zulüm UIP	3	4.1	4.1
6. Çılgın İkili 2 Columbia/TriStar	6	4.0	8.4
7. The Texas Chainsaw Massacre Entertainment	2	1.9	1.9
8. Cabin Fever Redbus	5	1.7	2.8
9. Gizemli Nehir Warner Bros.	4	1.2	1.2
10. İtalyan İşi UIP	8	1.2	7.6

Rakamlar Milyon Paunddur

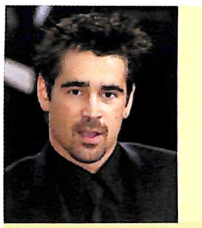
Yılın Sonu: Aralık

Elinizde tuttuğunuz dergi 2003 yılının son ayı olan Aralık'a ait. Derginin içinde 2003 Aralık filmleri tanıtılırken biz de son beş yılda Aralık ayında neler girmiş, hangileri en iyi giriş haftaları yapmış bir göz atalım dedik. Son 5 yılda film sayısı olarak en bereketlisi, içinde beş açılış günü olan Cuma'yı barındıran ve 18 filmin gösterime girdiği 2000 olmuş. Aralık ayı denince akıllarımıza ilk gelen film "Yüzüklerin Efendisi" oluyor. "Yüzüklerin Efendisi"nin ikisi de bugüne kadar tüm zamanların en iyi aralık açılış rakamlarına sahipler. Aşağıdaki listelerde son beş yılda Aralık ayında gösterime giren toplam film sayılarını ve bu beş yıl içindeki en iyi birinci hafta seyirci sayıları sıralamasını bulabilirsiniz.

Yıl	Hafta	Film
2002	4	15
2001	4	13
2000	5	18
1999	5	13
1998	4	14

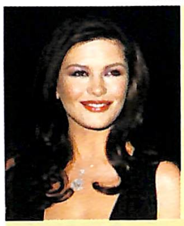

Filmin Adı	Şirket	Yıl	İlk Hafta
Yüzüklerin Efendisi: İki Kule	Warner Bros.	2002	477.049
Yüzüklerin Efendisi: Yüzük Kardeşliği	Warner Bros.	2001	447.886
Deli Yürek: Bumerang Cehennemi	Özen Film	2001	175.278
Zor Baba	UIP	2000	136.713
New York'da Sonbahar	Özen Film	2000	125.709
Ronin	UIP	1998	119.568
Balalayka	Warner Bros.	2000	86.304
General'in Kızı	UIP	1999	74.454
Dövüş Kulübü	Özen Film	1999	73.584
6. Gün	Warner Bros.	2000	72.092
İlk Gün	Warner Bros.	2001	61.492
Diğerleri	Warner Bros.	2001	58.484
Haydut	A&P Filmcilik	2001	56.217
Duruşma	Warner Bros.	1999	52.857
Şaşkın Dedektif	Warner Bros.	1999	52.841

Colin Farrell
Özel Tim

Yıl	Film	Seyirci
2003	Telefon Kulübesi	94.469
2003	Çaylak	222.882
2003	Korkusuz	129.185
2002	Azınlık Raporu	536.172
2002	Şeref ve Cesaret	101.074

Catherine Zeta-Jones
Dayanılmaz Zulüm

Yıl	Film	Seyirci
2003	Chicago	207.534
2001	Trafik	260.202
2001	Gözde Çift	347.454
2000	Sensiz Olmaz	37.131
1999	Perili Ev	328.479

Hazırlayan: Burçin S. Yalçın

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Tunca Arslan	Burcu Aykar	Cumhur Canbazoğlu	Engin Ertan	Sevin Okyay	Murat Özer	Kaya Özkaracalar	Uygar Şirin	Yeşim Tabak	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin Yalçın	Fırat Yücel
Arjantin Hikayeleri	★★½			★★★½								★★★	★★★	★★½	
Asmalı Konak: Hayat	★★	★★	★½	★	★		★	★		★	★½	★	★★		
Aşk Kapıyı Çalınca	★★½			★						★★½			★★	★★	
Babalar ve Oğulları	★★★			★			★★½				★★½	★★★★		★★½	
Barbarların İstilası	★★★½	★★★	★★★	★★★★	★★★★	★★★			★★½	★★½	★★★	★★★★★	★★★½	★★★½	★★★★½
Dayanılmaz Zulüm	★★★½	★★	★★★	★★★½	★★★½	★★★½	★★		★★★	★★★½	★★★★	★★★★	★★★½		
Dogville		★★½	★★★★★		★★½	★★★★			★★★★		★★			★★★½	★★★★★
Dövme	★★★½	★★★		★★	★★★★	★★★	★★★	★★★½		★★★	★★	★★★	★★★½		
Gizemli Nehir	★★★½	★★★		★★★★	★★★	★★★½		★★★½	★★★	★★★½	★★★	★★★★	★★★★	★★★½	★★½
Güneşin Gözyaşları	★★½	★½		★			★		★½	★	★½	★★★	★★	★★½	
Güneşli Pazartesiler			★★★½	★★★	★★★	★★★★	★★★½			★★★		★★★★			★★★
İnşaat	★★★	★★★		★★★			★★½			★★★	★★★	★★½	★★★½		
Karanlık Sular		★★★			★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★½	★★★★		★★★½			★★★★
Karayip Korsanları	★★★½	★★	★★★	★★★½	★★★★	★★★★		★★½	★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★	★★★
Karşılaşma	★★★½	★★½				★★★	★★★½				★★½		★★★	★★★½	
Kısa ve Acısız	★★½	★★½	★★★	★★½	★★★½	★★★½	★★★		★★★★	★★★	★★★½	★★½	★★★½		★★½
Kuraldışı	★★½	★	★★½	★★½	★				★★½	★½	★★	★★	★★½	★★	★★
Kurdun Günü	★★★	★★½	★★★★	★★★	★★	★★★★	★★★	★★★★★	★★★★½	★★★	★★★	★★★	★★	★★★	★★★
The Matrix Revolutions	★★★★	★½	★★½	★★★	★★★★★		★★★★½	★★½	★★★	★★★★½	★★½	★★★★	★★½	★★★★	★★★★
Muhteşem Kahramanlar	★★★	★★	★★	★★★½	★★★			★½		★★★½	★★½	★★★★	★★★	★★½	★★½
Pinokyo		★★½		★★						★	★	★★★			
Seviyor, Sevmiyor		★★★½		★★½		★★★			★½	★★	★★½	★★½	★★★½	★★★½	
Son Efsane	★★★	★★★★	★½	★★		★★★		★★★★	★★	★★½	★★★	★★½			★★★½

Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

Kuraldışı

"Öteki"nin ordudaki yeri ne?

Engin Ertan

Amerikan ordusu içinde yürütülen bir soruşturmayı konu alan "Kuraldışı"nın merkez noktasında bir kadın karakter yer alıyor. Sinemanın artık kullana kullana eskittiği, erkek dünyası içinde varolmaya çalışan kadınlardan birisi bu. Saçları kısacık kesilmiş, vücudu erkeksi bir üniformanın içine hapsedilmiş bir kadın. Üstelik işi hiç kolay değil. Etrafındaki erkekler, ister üstü olsun isterse sorguladığı bir asker, ona her daim oraya ait olmadığını bir şekilde hatırlatmaya çalışıyor gibiler. Tüm bunlar yetmezmiş gibi bir de yürütmeye çalıştığı soruşturmanın başına dışarıdan bir asker eskisi geliyor. Her hareketiyle "ben erkeğim" diye bağıran, tam bir maço.

Aslında çokça kullanılmış bu konsept, alışık olduğumuz her bir öğesi ters yüz edilerek farklı ve sevilesi bir şeye dönüştürülebilirdi. Hani orada burada dile getirildiği üzere filmde bir "Rashomon" etkisi de var ya... İnsan olmayacak duaya amin diyebiliyor, yersiz beklentilere girişebiliyor. Ama yok... "Kuraldışı" kelimenin tam anlamıyla bir erkek filmi. Özellikle erkeklerin hoşuna gidecek şeylerden bahsettiği için değil. Baştan sona erkek olmaya dair şeyleri, alttan alta da olsa kutsadığı için.

Filmde Connie Nielsen'in canlandırdığı, başta da bahsettiğimiz Osborne karakteri başarılı olmak için önünde hiçbir engel bulunmayan, gayet zeki ve başarılı bir asker. Pardon, kadın olduğunu nasıl da unuttuk. Olabildiğince erkeksi bir dış görünüş kazanmaya çalışsa bile henüz erkeklerin arasına girmesini sağlayacak sınavı geçmiş değil. Olmayan penisinin yerine koyacağı bir şey, hah hazır film orduda geçiyor ya, ustalıkla kullanacağı bir silah bulması lazım. Belki o zaman erkeklerden biraz da olsa kabul görebilir. Zaten filmin sonu da üç aşağı beş yukarı böyle bir noktaya bağlanıyor ama biz yine de finali açık etmeyelim.

John Travolta'nın canlandırdığı Hardy ise onu biraz eğip bükecek, gerekli kıvama getirecek kişi görevini üstleniyor. Bir türlü zekasını ve yeteneklerini tam kapasite kullanamadığına dair bir izlenim yaratılan Osborne, Hardy'nin tornasından geçerken erkeklerin dünyasında işlerin nasıl yürüdüğünü, yeri geldiğinde kuralları koymanın da yıkmanın da onlara mahsus bir şey olduğunu yavaş yavaş öğreniyor. Oyunu kurallarına göre oynamayı çözdüğündeyse yürüttüğü soruşturmaya katkı sağlamayı beceriyor.

Açıkçası film içerisinde Osborne ve Hardy karakterleri arasında kurulmuş olan "denge" de son derece rahatsız edici. Osborne Hardy'yi ilk gördüğünde asker eskisi erkek, malum bölgesini kaşır şekilde kadının görüş alanına giriyor. Bilinçli veya bilinçsizce kadına neyle karşı karşıya olduğunu hatırlatmanın, hadi biraz daha açalım, "benim var, senin yok", demenin başka bir yolu. Osborne da mevzubahis görüntüden ne kadar iğrenirse iğrensin, daha en baştan alttan almaya, oyunu Hardy'nin istediği şekilde oynamaya yöneliyor, bir bakıma erkeğin egemenliğini kabul ediyor. Karşı çıkmaya çalıştığı anların hemen hepsindeyse başarıya ulaşamıyor.

Bu dengesizlik iki karakterin beraber kadraja girdikleri sahnelerin hemen hepsinde hissediliyor. Hatta Osborne'un başka bir erkekle veya erkek güruhuyla gözüktüğü sahnelerin tümünde. Nielsen'in yüzü veya vücudu bu tarz sahnelerde asla merkezde yer almıyor. Ya erkeklerin arkasında, ya sırtı dönük, ya da yüzü netlik dışında oluyor. Haliylen erkeğin kadını domine edişi ve yönlendirişine dair kendini belli eden tavır, görsel yapıda da hemen hissediliyor.

Diğer yandan bu şovenist filme tek bir "öteki" yetmiyor. Örneğin Giovanni Ribisi'nin canlandırdığı bir de eşcinselimiz var. Cinsel tercihi karakterin oluşturulmasında o kadar öne çıkartılmış ki; bakar bakmaz diğer askerlerden farkını, daha doğrusu farklı gösterilmeye çalışıldığını anlıyorsunuz. Kalçasından vurulduğu için filmin şimdiki zamanda geçen bölümünde yataktan çıkmayan ve ilerleyen dakikalarda gitgide garip şekilde çizilerek iticileşen bir karakter bu. Filmden çıkışıysa akıllara zarar bir şiddeti beraberinde getiriyor. Bu arada Osborne'un beraber kadraja girdiği anlarda eşit ağırlığa sahip olduğu, hatta üstün çıktığı tek erkek bu karakter, onu da belirtelim. Ancak "Kuraldışı"nın arkasındaki "yaratıcı" zihinler onu bir erkek olarak görmüyor da olabilirler elbette.

Filmin "Rashomon"a benzerliğine dikkat çekiliyor demiştik. Evet, Kurosawa'nın filmindeki aynı olayın farklı kişiler tarafından, farklı şekillerde anlatılması durumu burada da var. Ancak iki filmin bu fikri kullanışındaki farklılık, ayrıca "Rashomon"un düşünsel yapısının yüzde birinin bile "Kuraldışı"nda bulunmaması yapılan benzetmeyi yüz kızartıcı kılıyor. En basitinden, "Rashomon" gerçeğin üzerinde oynanabilirliğinden, başka bir deyişle mutlak gerçeğe ulaşmanın imkansızlığından dem vururken, "Kuraldışı" sadece senaryosunu karmaşık ve sürprizli hale getirecek birden fazla düğüm arıyor, o kadar. Üstelik attığı düğümler, izleyiciye hazırladığı sürprizler de çok parlak değiller. Bazılarını kaşarlanmış bir izleyicinin çok önceden tahmin etmesi gayet mümkün.

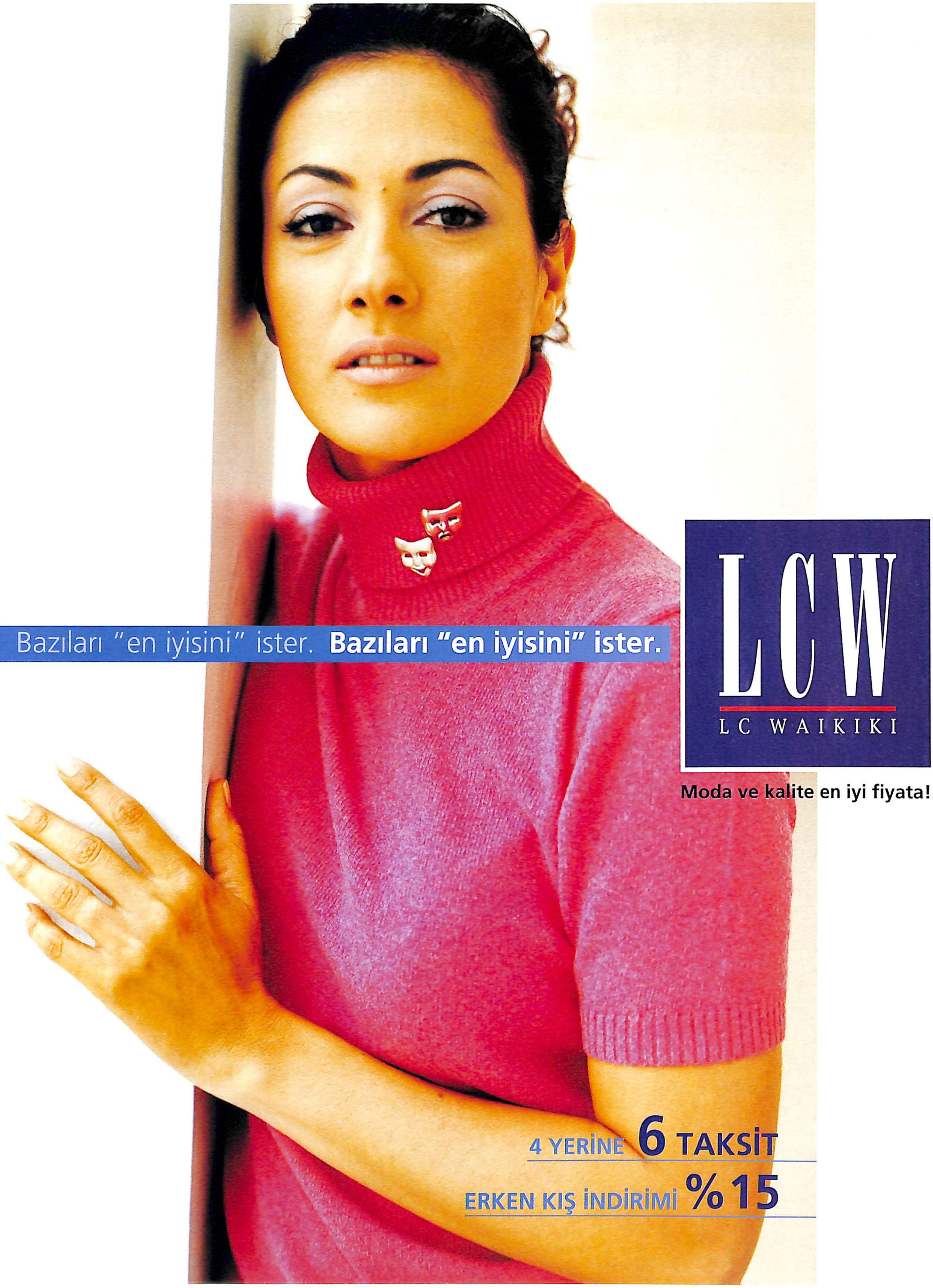
Bu aynı hikayenin farklı versiyonları durumu, filme gereksiz bir yan hikaye ve yan karakter bolluğu da getiriyor. Bu kalabalıklık içerisinde askerlik kurumu içindeki kimi yozlaşmış bireyler, ırkçılık, uyuşturucu ticareti, vs. gibi temalar cirit atıyorlar. Ancak ayakları yere basan, sağlam bir yere bağlandıklarını söylemek güç.

"Kuraldışı" ordu içinde geçen hemen tüm filmler gibi rahatsızlık verecek düzeyde maço, gerek hikayesiyle gerekse görsel yapısıyla bu tavrının altını çizen, itici bir film. Elindeki yan hikayeleri ve temaları adamakıllı değerlendiremese bile, ardındaki bu zihniyeti etraflıca işliyor. Beyaz heteroseksüel erkekler tarafından kurulmuş sistemin, yine onlar tarafından sarsıntıya uğratılabileceğine, daha sonra düzenin yeniden sağlanışının da ancak aynı kesimin elinden gelebileceğine dikkatimizi çekiyor. "Öteki" olarak gördüklerinin her biri (kadınlar, eşcinseller, siyahlar, latinler, vs.) de bu çerçeve içerisinde ancak figüran konumunda kalabiliyorlar. Esas role çıkmak içinse mümkün olduğunca başrollerdekilere benzemeye, onlara uyum sağlamaya çalışmalılar. Kaldı ki, kişiden kişiye farklı algılanabilecek bu durum bir yana, filmin yönetmenliği ve senaryosu da pek parlak sayılmaz. Bir dönemin gözde aksiyon yönetmenlerinden John McTiernan son derece tanıdık ve artık fazlasıyla eskimiş bir tarzdan yana tercih koyuyor. Sonuç olarak da ortaya gerçekten seyri keyifsiz ve kötü bir film çıkıyor. Ancak siz bana bakmayın. Filmi görüp kendiniz onunla ilgili farklı bir gerçeklik kurabilir, hatta bu durumu "Rashomon" göndermesine bağlayarak epey eğlenebilirsiniz. Uzun lafın kısası, görüp görmemek konusundaki tercih sizin.

Basic

✪

Yönetmen: John McTiernan. **Oyuncular:** John Travolta, Connie Nielsen, Samuel L. Jackson, Tim Daly, Giovanni Ribisi, Brian Van Holt, Taye Diggs, Dash Mihok, Cristián de la Fuente, Roselyn Sanchez, Harry Connick Jr. **Senaryo:** James Vanderbilt. **Görüntü Yönetmeni:** Steve Mason. **Müzik:** Klaus Badelt. **Kurgu:** George Folsey Jr. **Yapım Tasarımcısı:** Dennis Bradford. **Yapımcı:** Arnie Messer, Mike Medavoy, Michael Tadross, James Vanderbilt. **Süre:** 98 dk. **Yapım:** ABD-Kanada-Almanya. **Dağıtımcı:** Özen Film. **Gösterim Tarihi:** 14 Kasım.

Bazıları "en iyisini" ister. Bazıları "en iyisini" ister.
LCW
LC WAIKIKI
Moda ve kalite en iyi fiyata!
4 YERİNE 6 TAKSİT
ERKEN KIŞ İNDİRİMİ %15

Güneşin Gözyaşları

Kanalı değiştirelim, bunları çok seyrettik.

Uygar Şirin

"Bize ne?" diyelim mi artık? Sinirlenmeden, bağırıp çağırmadan, sakince. Bize ne? Mesela, sizin Nijerya'daki operasyonunuzdan bize ne? Komutan "bir doktor var, hayatı tehlikede, onu alın getirin" diyor, teğmen ve askerleri yola çıkıyor, sonra aniden, kendi devletlerinin ve büyüklerinin "boşverin, ölsünler" dedikleri Nijeryalıları (sayıları 40 filan olmalı) kurtarmaya karar veriyorlar. Emirlere karşı gelmek ve canlarını ortaya koymak pahasına. İnsanlık adına. Sözümona.

Bize ne?

M. Night Shyamalan'ın basit ama değerli sözünü, daha önce "İşaretler"den bahsederken aktarmıştım: "Yazdığınız şey sizin için çok önemli diye, başkalarının da yazdıklarınızı umursamasını bekleyemezsiniz. İnsanlara umursamaları için bir gerekçe vermelisiniz." (Cümle garip görünüyorsa, sebebi benim çevirim.) Çok fazla doğru.

Yazdığınız ya da çektiğiniz bir şeyi umursamamızı istiyorsanız, bize bir gerekçe vermelisiniz.

Kusura bakmayın, "Amerika'nın, kontrolden çıkmış Nijerya operasyonu", yeterince iyi bir gerekçe değil. Bir hikaye anlatmak zorundasınız. Eliniz mahkum. Hikaye dediğin de çoğunlukla insanları anlatır. "İnsanı", daha doğrusu.

Fakat "Güneşin Gözyaşları"nda insan yok. İşini yapmaktan başka bir şey düşünmeyen duygusuz bir teğmen, işini yapmaktan başka bir şey düşünmeyen duygusal bir doktor hanım ve yan karakter süsü verilmiş bir sürü figüran -Amerikalı askerler ve Nijerya halkı. (Karakterler uyduruk görünüyorsa, sebebi filmin senaryosu.)

Bundan sonra olacakları biliyorsunuz, değil mi? Herhangi birimiz yazabiliriz gerisini. Teğmenle doktorun önce kavga edip sonra kaynaşacaklarını biliyorsunuz. Ya da, Amerikalı askerlerin önce mırın kırın edip, sonra hiç tanımadıkları o insanlar için savaşacaklarını biliyorsunuz. Gözü dönmüş eli kanlı katillerin "bizim adamları" takip edeceğini biliyorsunuz. Dişinizi biraz sıkarsanız, kimlerin öleceğini, kimlerin yaralanacağını, kimlerin sağ kalacağını bile biliyorsunuz... Hepsi yapıldı. Her şey eski.

İşin fenası, böylesine bir hikayesizliği ve senaryosuzluğu yönetmek de Antoine Fuqua'ya kalmış. Kâh iyi kâh vasat üç beş filmle dikkat çektikten sonra, "İlk Gün" gibi zor bir işin altından kalkan, genç yaşta kariyerinin yüksekçe bir noktasına ulaşan Fuqua'nın bu filmi kurtarmak için yapabilecek hiçbir şeyi yok. Uzun planları, Nijerya tabiatı ayrıntıları, iki sekansta bir yukardan aşağı doğru kaymakta inat eden kamerası, tüm o "ben şimdi ne yapıcam?" halleri, hakkı verilse 45 dakikada anlatılıp geçilecek bir hikayeyi 115 dakikaya yayma çabası sadece.

Galiba, siyahi bir yönetmen olan Fuqua, Nijeryalıların da aynı deri rengine sahip olmasını önemli bulmuş. Filmde, Amerikalı siyahlar ile Nijeryalılar arasındaki renk benzerliğine birkaç kez, ve açıkçası, gereksizce dikkat çekiliyor. Bu, senaryoda baştan beri mi vardı yoksa Fuqua'nın filme dahil olduktan sonra ortaya koyduğu bir "buluş" mu, merak etmiyor değilim. Her halükarda, bu güya hümanist "Afrikalı kardeşlerimiz" edebiyatının samimiyetsiz olduğunu söyleyeyim.

Samimiyetsiz, çünkü ortada gözümüze gözümüze sokulan dehşetli bir ayrım var: Müslüman Nijeryalılar ve Hristiyan Nijeryalılar. Müslümanlar, gözünü kırpmadan adam öldüren, tecavüz eden, kadınların göğsünü kesen katiller; Hristiyanlar ise mazlum. Şimdi... Dünya üzerindeki zulmün herhangi bir dinin veya milletin tekelinde olmadığının farkındayım, "Müslümanlar yapmaz öyle şey" diyecek kadar saf değilim. Ama bu "zalim Müslüman" karakterinin nasıl da hoş bir zamanlamayla önümüze koyulduğunu görmek şartıyla. Biliyorsunuz, Hollywood'da son iki yılın modası bu. 11 Eylül modası. "Güneşin Gözyaşları" da modaya uygun giydirilmiş. Hatta, hilale bolca çamur atılmakla yetinilmemiş, misyondu, rahipti, rahibeydi derken, haç da iyice parlatılmış. Başka zaman olsa başımızı çevirip yolumuza gidebiliriz, ama şimdi sırası değil.

Ayrıca: Samimiyetsiz, çünkü mazlum Nijeryalıları kurtarma hikayesi aracılığıyla, Amerika'nın sonsuz şefkatinin ve gücünün de altı çiziliyor. Dünyanın herhangi bir yerinde kurtarılması gereken birileri varsa, biz kurtarırız. O çok büyük, çok tehlikeli görünen düşman, bizim iki uçağın attığı birer parti bombaya bakar. Ona göre!

Waters'ın (Bruce Willis), yaptıkları operasyondan "günahlarımız için" diye söz ederken, şahsi günahlarını mı yoksa Amerika'nın günahlarını mı kastettiğinden emin olamadım. Ama herhalde bu basit film, Amerika'nın yaptıkları ve yapmadıklarının telafisi olmayacaktır.

Ve filmin sonunda, ağzımızda şöyle bir tat kalacaktır: Biz bu filmi çok gördük.

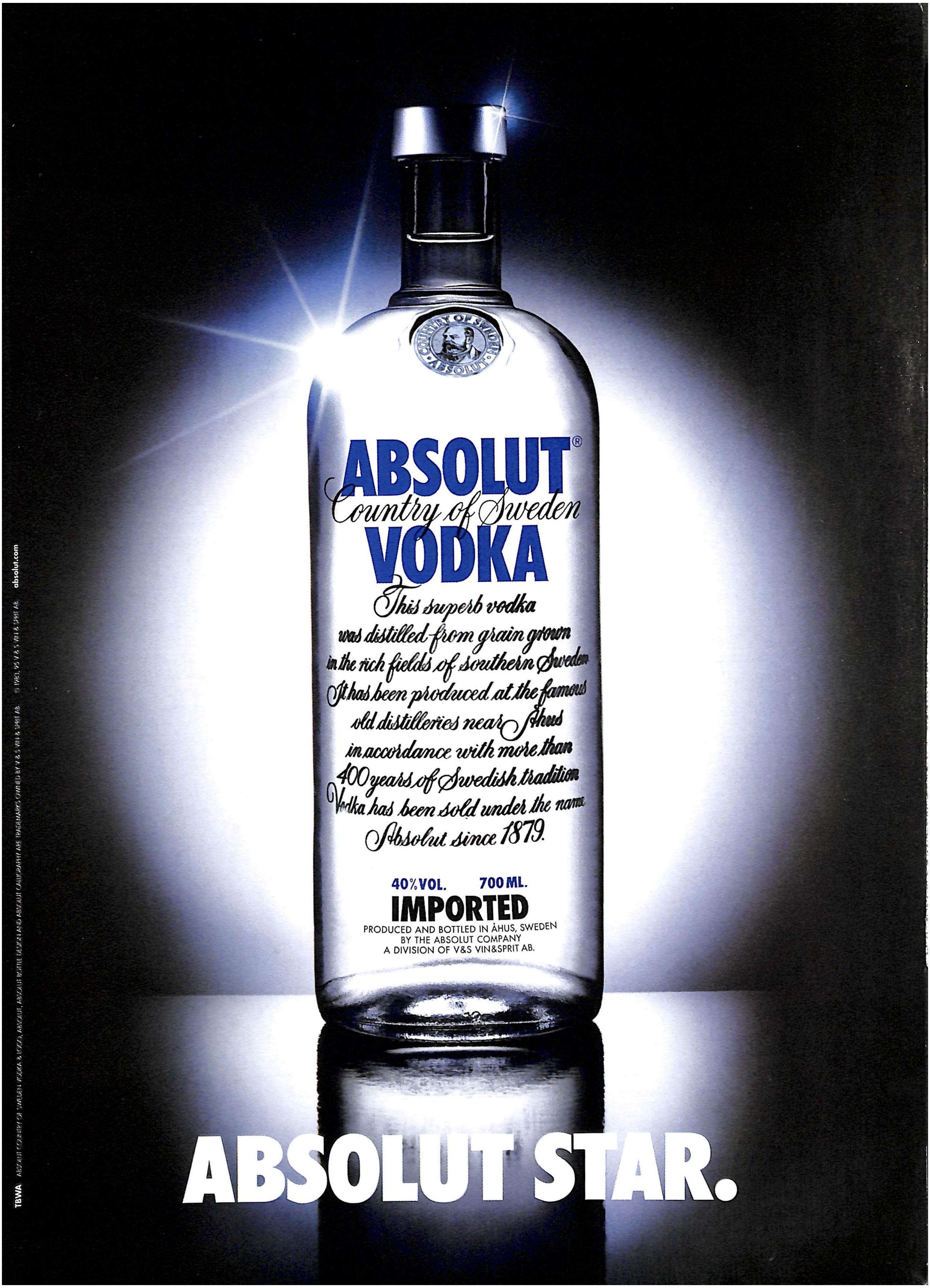
Gerçekten de öyle. Bunları çok seyrettik. Daha da seyrederiz, sorun değil. Canımız çok sıkıldığında, biraz gürültü patırtı istediğimizde, boyalı cilalı bir şeyler istediğimizde, seyrederiz. Ama bir süre için ara verelim artık. Başka şeyler seyredelim. Mesela, Peter Weir seyredelim. Lars Von Trier seyredelim. Michael Haneke seyredelim. Joel-Ethan Coen, Hideo Nakata, Fatih Akın seyredelim. Değişiklik olur.

Bruce Willis abimiz filmde "önemli olan, işini doğru dürüst yapmak" diyor ya, haklı. Biraz da işini doğru dürüst yapanları seyredelim.

Tears of the Sun

Yönetmen: Antoine Fuqua. **Oyuncular:** Bruce Willis, Monica Bellucci, Cole Hauser, Eamonn Walker, Johnny Messner, Nick Chinlund, Charles Ingram, Paul Francis, Chad Smith, Tom Skerritt, Fionnula Flanagan. **Senaryo:** Alex Lasker, Patrick Cirillo. **Görüntü Yönetmeni:** Mauro Fiore, Keith Solomon. **Müzik:** Hans Zimmer, Lisa Gerard. **Kurgu:** Conrad Buff. **Yapım Tasarımcısı:** Naomi Shohan. **Yapımcı:** Arnold Rifkin, Mike Lobell, Ian Bryce. **Süre:** 121 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** Warner Bros. **Gösterim Tarihi:** 14 Kasım.

uygarsirin@yahoo.com

ABSOLUT
Country of Sweden
VODKA
This superb vodka
was distilled from grain grown
in the rich fields of southern Sweden
It has been produced at the famous
old distilleries near Åhus
in accordance with more than
400 years of Swedish tradition
Vodka has been sold under the name
Absolut since 1879.
40% VOL. 700 ML.
IMPORTED
PRODUCED AND BOTTLED IN ÅHUS, SWEDEN
BY THE ABSOLUT COMPANY
A DIVISION OF V&S VIN&SPRIT AB.
ABSOLUT STAR.
TBWA
absolut.com

Seviyor, Sevmiyor

Genç bir Fransız'dan insanı "şaşırtan" bir film.

Burçin S. Yalçın

Genç yönetmenlerin sağlam ve şaşırtıcı öykülerle seyirciyi yanlış yerlere yönlendirmesi, bile bile yanıltması ve filmi tekrar izlemeye zorlamasına artık alışmamız gerekecek. M. Night Shyamalan'ın "The Sixth Sense / 6. His"ini takiben her geçen gün tırmanan bu eğilim, farkında değiliz ama, giderek bir film modeline dönüşmeye başladı. Aslında "6. His"e böylesi bir paye yüklerken iki kere düşünelim; çünkü filmin bizi finalde uğrattığı şok elbette başımıza ilk kez gelen bir şey değildi. "Wild Things / Vahşi Şeyler"den "Olağan Şüpheliler"e, "eXistenZ"den "Identity / Kimlik"e dek onlarca film ve hatta şu an burada saymanın manasız kaçacağı binbir tane kara film örneği bunu zaten hakkıyla yapmıştı. Ama bazen gün geliyor, sinemayı ticaretten ayıramıyoruz. "6. His", öyküdeki boşlukları doldurma açısından, her seyircinin film izleme edimini ikiye katlayan, sinema tarihinde bunu belki en başarılı şekilde yapan film olup çıktı. Bu durumda bizim de "6. His" gibi bir filmi değerlendirme biçimimizi başka yönlerden yapmamız gerekebiliyor. Zira "Seviyor, Sevmiyor"un yönetmeni Laetitia Colombani sinemasal referansları sorulduğunda "6. His"ten boşuna sözetmiyor ve aslında en doğrusunu yapıyor. Çünkü "Seviyor, Sevmiyor"da Angélique'in (Audrey Tautou) öyküsü tam da doktor Malcolm Crowe'unki (Bruce Willis) gibi; sadece kendi kafasında inşa ettiği ve hem seyirciden hem de kendisinden sakladığı, tek boyutlu bir dünya içinde. Bu dünyada senaryo ne isterse onu görüyor, aradaki "zıplamalar"ı da anlamlandıramıyor ve bu yüzden alenen şaşırtılıyoruz. Gelgelelim, hiçbir yönetmen sinemasal referansını böylesi açık dillendirerek sıradan bir iş çıkarma peşinde olmaz. Nitekim Colombani "Seviyor, Sevmiyor"da "6. His"teki gerilim dozunu düşürüp hikayenin paranormal yanını da bıçakla kesip atıyor. Onun yerine Angélique'in durumunu psikolojik bir hastalıkla destekliyor ve genç kızın kafasındaki dünyanın tasviri için de filmin yalnızca ilk yarısını harcıyor.

Colombani'nin yapmaya çalıştığı şey "İstek Öteki'ni istemektir" diyen Lacan'cı görüşün altını mümkün olduğunca doldurmak. İstek elde edilemiyorsa ondan doğan eksiklikle varolmaya devam eden bireyin durumu Angélique'e tıpatıp uyuyor. İşte filmin ilk yarısı boyunca biz bunu seyrediyoruz; Angélique'in eksiği bizim de eksiğimiz: genç kızın gözünden gördüğümüz her şeyin arkasında aslında başka bir gerçek yatıyor. Kendisini seven David (Clément Sibony) veya en yakın arkadaşı Héloïse'ı (Sophie Guillemi) sürekli kandırmasının nedeni de bu: sadece gözünü değil beynini de kör eden bu arzuyla kendi gerçeğini yaşıyor. Resim öğrencisi olması da yaratıcı yönünü ne derece iyi törpülediğini gösteriyor. Zaten meslekler bir yerden sonra film içerisinde başlı başına ironik birer motif haline geliyor. Loïc (Samuel Le Bihan) bir kardiyolog olarak Angélique'in "kalbini kırar". Loïc'in eşi Rachel (Isabelle Carré) bir avukat olarak kocasına arka çıkar. Angélique'in en yakın dostu Héloïse da devamlı arkadaşına yardım eder. Tüm bunlar ikinci yarıyla birlikte filmde gerçekten sevimli durmaya başlıyor (Hele Angélique'in Loïc'e kanlı canlı bir insan yüreği göndermesi Colombani'nin senaryosunun naif yanını ortaya çıkarması açısından ilginç). Fakat Colombani bulduğu parlak fikirle hemen kendisini dâhi ilan eden türden bir sinemacı gibi durmuyor, sırtını öyküsüne yaslayıp aradan çekilmeye niyeti yok. Kameranın arkasında "Ben buradayım!" diye zıp zıp zıplayan küçük bir kız çocuğu edasıyla yönetmenliğinin de farkedilmesini istiyor. Angélique'in Loïc'ten hararetle telefon beklediği planda da olduğu gibi genç kızın psikolojisinin görsel karşılığını zaman zaman bize hissettirdiği anlar oluyor.

Öykünün Loïc tarafına geçtiğimizde ise gardımız tam anlamıyla düşüyor. Yakamızı Angélique'ten kurtarıp gerçekle bağımızı yeniden kuruyoruz (Bunun hoşumuza gidip gitmediğine siz karar verin). Filmdeki bir sahneye gönderme yaparsak, hayat çizgimiz ölümden dönen Angélique'inki gibi yeniden dalgalanmaya başlıyor. İşte o zaman farkettiğimiz şey Loïc'in başına gelen yanlış anlamalar zincirine bizim de kurban gittiğimiz oluyor. Adamın hayatı öyle bir kayıyor ki akıl hastanesini boylayacak olan Angélique değil, neredeyse Loïc oluyor. Gelgelelim, adam nihayetinde parçaları yerine yerleştiriyor ve olan biteni kavrıyor.

Kanımca, filmi esas zedeleyen şey Loïc'in bakış açısına geçtikten bir süre sonra öykünün dizginlerinden hızla boşalması, filmin başından beri tutturduğu istikrarlı ritmi yitirmesi. Filmi aslında gerilim sularında yüzdürmek istediğini söyleyen Colombani bunu yapabileceği yerlerde garip bir şekilde bunun üzerine gitmiyor ve hikayesini olmayacak bir şekilde bağlıyor. O ana kadar filmini noktalayabileceği onca sahnesi varken, tutuyor en klişe olanına başvuruyor. İşte o zaman insanın o planda temizlikçinin bulduğu tüm hapları yutası geliyor.

Ama Laetitia Colombani'nin ismini bir kenara not etmekte fayda var. "Seviyor, Sevmiyor"un 1976 doğumlu bir yönetmenin ilk uzun metraj filmi olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda hem senaryosu hem de yönetmenliğiyle bu ismin kısa sürede işinin erbabı olacağını kolayca farkedebiliriz. Çünkü burada Polanski'nin "Tiksinti"si veya Hitchcock'un "Sapık"ı gibi kendince "deliliğin resmi"ni yapıyor. E, iyi de yapıyor!

À la Folie... Pas du Tout

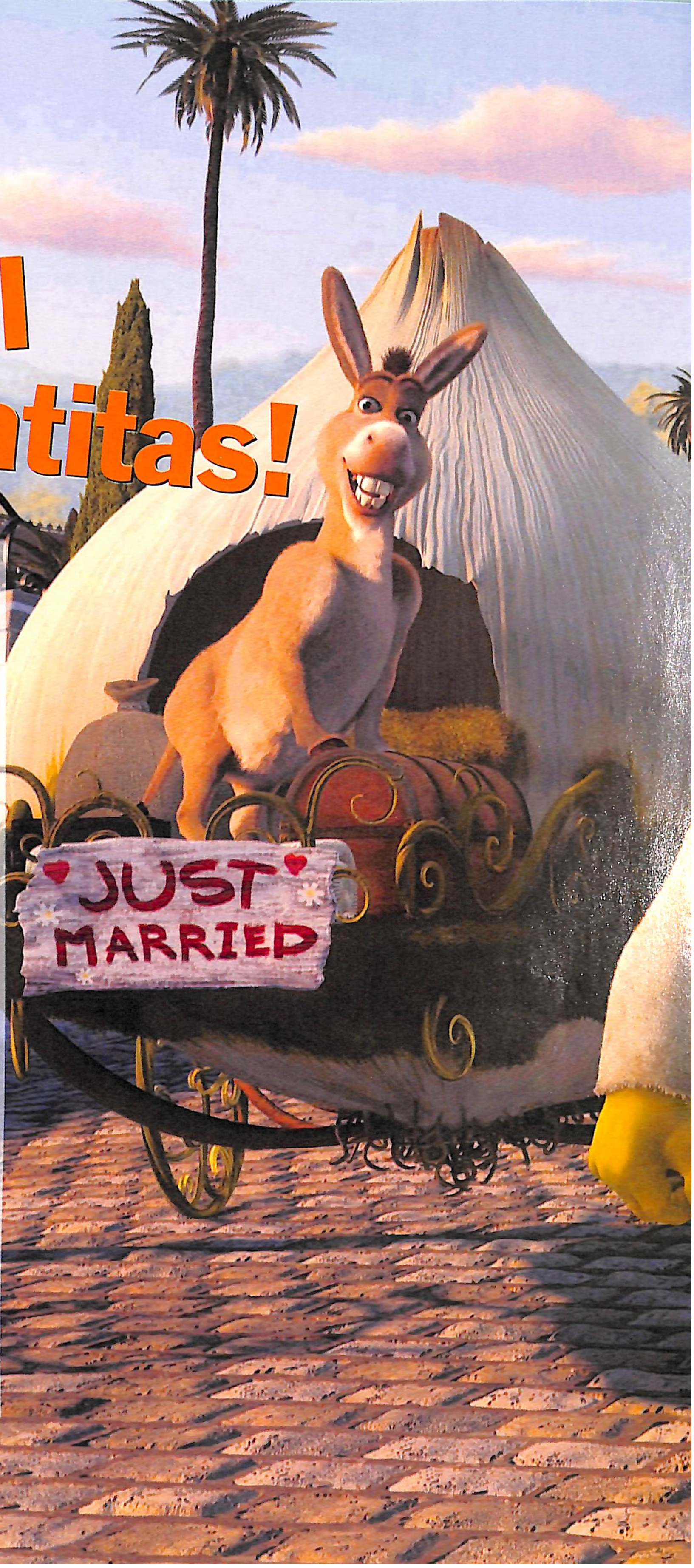
✪✪✪◡

Yönetmen: Laetitia Colombani. **Oyuncular:** Audrey Tautou, Samuel Le Bihan, Isabelle Carré, Clément Sibony, Sophie Guillemin, Eric Savin, Michèle Garay, Elodie Navarre, Catherine Cyler, Mathilde Blache. **Senaryo:** Laetitia Colombani, Caroline Thivel. **Görüntü Yönetmeni:** Pierre Aïm. **Müzik:** Jérôme Coullet. **Kurgu:** Véronique Parnet. **Yapım Tasarımcısı:** Jean-Marc Kerdelhue. **Yapımcı:** Charles Gassot. **Süre:** 92 dk. **Yapım:** Fransa. **Dağıtımcı:** Özen Film. **Gösterim Tarihi:** 31 Ekim.

NOKIA
3200
Senin kapak yıldızın hangisi?
Anılarla dolu eski bir fotoğraf,
en sevdiğin dergide yer alan
bir resim ya da Nokia 3200
ile çekeceğin yepyeni bir şey...
Dilediğin resmi seç, düzenle,
kes, şeffaf kapaklara yerleştir
ve Nokia 3200 cep telefonunu
kapak yıldızına dönüştür!
Kapak
yıldızı
Club
NOKIA
Club Nokia'ya üye ol ve sana özel
ayrıcalıkların keyfini yaşa!
www.club.nokia.com.tr
NOKIA
CONNECTING PEOPLE
www.nokia.com.tr

PEK YAKINDA

Masal masal matitas!

Tüm dünyayı gülmekten kırıp geçiren canavar ile eşek dönüyor. "Shrek"e yeni karakterler eklenirken orijinal seslendirme kadrosunda da yeni ünlüler var.

Son yıllarda yaptığı çıkışla kendisini animasyon devleri arasına yerleştiren DreamWorks, hatırlayacaksınız, bunu büyük ölçüde animasyon şirketi PDI (Pacifici Data Images) ile birlikte gerçekleştirdiği yeşil devin öyküsü "Shrek"in yardımıyla yapmıştı. Disney'in masallarının tersyüz edilmesinden ibaret bu sıradışı masal 60 milyon dolarlık bütçesine karşılık sadece Kuzey Amerika'da elde edilen 270 milyon dolar, yanında dünyanın geri kalanından kaldırılan yine buna yakın bir parsa sayesinde devam filminin de çekilmesinin yolunu açmıştı. Hikayenin sonunda Shrek ile Prenses Fiona; Eşek ile Ejderha'nın şahitliği ve kalabalık bir masal kadrosunun huzurunda "masal evi"ne girmiş, muratlarına ermiş, bizler de kerevetine çıkmıştık. Devam filmi "Shrek 2"de öykü yeni karakterler ve yeni bir macerayla genişliyor. Balayından dönen Shrek ve Fiona güzel (!) prensesin anne-babasından aldıkları bir mektupla kendilerini bir anda akşam yemeğine davetli buluyorlar. Hem damatlarının hem de kızlarının canavar olduğundan bihaber çifti devasa bir şok bekliyor. Shrek (Mike Myers), Prenses Fiona (Cameron Diaz) ve ilk filmin en sevilen karakteri Eşek'in (Eddie Murphy) yanısıra Lord Farquaad (John Lithgow) ve Kurabiye Adam (Conrad Vernon) da yeniden kadroda. Onlara Fiona'nın babası Kral Harold (John Cleese), Kraliçe Lillian (Julie Andrews) ve masal kahramanları Çizmeli Kedi (Antonio Banderas), Beyaz Atlı Prens (Rupert Everett), Çirkin Üvey Kızkardeş (Larry King), İyilik Perisi (Jennifer Saunder) ekleniyor. Özellikle İyilik Perisi esasen ilk film sırasında tasarlanmış, fakat son anda öykünün dışında bırakılmıştı. Türkiye'de de Okan Bayülgen ile Mehmet Ali Erbil'in son derece uyumlu dublajlarıyla gösterime giren "Shrek" burada da belli bir ilgi görmüştü. ABD gösterimine 24 Mayıs 2004'te başlanacak "Shrek 2" ise olasılıkla birkaç ay sonra bizde de gösterime girecek.

FAR FAR AWAY

Kars'ta her şey harikaydı

9. Avrupa Filmleri Festivali'nin bu yılki son durağı Kars'tı. 24-28 Ekim tarihleri arasında Kars Belediyesi Kültür Sanat Merkezi'nde gösterilen filmler seyircilerden büyük ilgi görürken, festivali izlemeye gelen konuklar da Doğu'nun geleneksel misafirperverliğinden nasiplerini aldılar. MEHMET AÇAR

Festival'in 2003 programı ilk açıklandığında festival yönetmeni Başak Emre'yi arayıp Kars ayağına katılmak istediğimi belirtmiştim. Hem yıllardır görmek istediğim bir kentin filmlerle buluşmasına tanıklık etmek hem de her yıl Bursa'da katıldığım Gezici Festival'i bir kez de ülkenin uç boylarında izlemek istiyordum. Başak Emre, sağolsun kırmadı; çoğunluğu yabancılardan oluşan konukların arasına beni de dahil etti. Yabancı konuklar arasında Avrupa'nın değişik ülkelerinden gelen sinemacılar, festival yöneticileri ve büyükelçiler vardı. Şu sıralar medyada sıkça karşımıza çıkan AB büyükelçisi Hansjörg Kretschmer de eşiyle birlikte festivali izlemek üzere aramıza katılmıştı. Yerli konuklar olarak azınlıktaydık. Şiirleri, şarkıları ve türküleriyle bulunduğu her yeri "sahne"ye, çevresindekileri de katılımcı bir izleyiciye çeviren Tuncel Kurtiz oradaydı; zaten Gezici Festival'in Kars'a gelmesine de o önayak olmuştu. Tarık Akan "Sürü", Derviş Zaim "Çamur", Muzaffer Özdemir "Uzak" filmlerinin gösterimleri için gelmişlerdi. Işıl Özgentürk ise atölyesinde üretilen filmlerinin gösterimine eşlik etmek ve bir konuşma yapmak üzere Kars'taydı.

Tarık Akan ve Tuncel Kurtiz "Sürü"nün gösteriminden önce sahnedeydiler.

Godard'ın "Serseri Aşıklar", Almodovar'ın "Sinir Krizinin Eşiğindeki Kadınlar" ve Truffaut'nun "Amerikan Gecesi" gibi klasikleşmiş Avrupa filmleri dolu salonlara oynarken, konuklar da Ani Harabeleri'ni, Çıldır gölünü ve Sarıkamış'ı gezdiler. Son gün ise toplu halde otobüsle Iğdır ovası üzerinden Doğubeyazıt'a gidilip, İshak Paşa Sarayı gezildi ve Ağrı dağının karlı zirvesi seyredildi. Hava tahminlerin aksine güneşli ve ılıktı. İstanbul'da yağmur yağarken biz Iğdır ovasında güneş gözlüklerimizi takmış, dalından yeni koparılmış elmalarımızı yiyorduk. Kısaca her şey harikaydı. Karslılar da ayaklarına kadar gelen filmleri seyretmekten, sinemacı konukları ağırlamaktan memnundu ama devamının gelmesini, Kars'ın yıl boyunca muhtelif kültür sanat olaylarına evsahipliği etmesini istiyorlardı. Festival boyunca içtenliği ve sıcak tavırlarıyla hepimizi etkileyen Belediye Başkanı Naif Alibeyoğlu ise bu konudaki isteğini açılış töreninde dile getirmişti zaten: "Biz Kars'ın Doğu'nun kültür sanat merkezi olmasını istiyoruz".
Umarız tüm bu arzular gerçekleşir. Çünkü Kars bunu hakeden bir şehir...

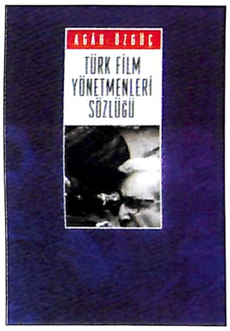

"Trendeki Adam" ve "Sinir Krizinin Eşiğindeki Kadınlar" (küçük resim) Kars'ta gösterilen filmler arasındaydı.

Sözlüğe genişletilmiş baskı

Agâh Özgüç'ün 1995'te kaleme aldığı Türk Film Yönetmenleri Sözlüğü'nün yeni baskısı çıktı.

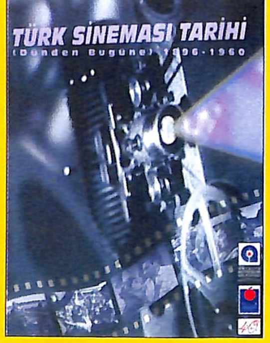
Resmi tarihe göre Türk sineması bu yıl 89 yaşına basıyor. 1960'lardan beri Türk sinemasıyla ilgili sayısız yayına yazılarıyla katkıda bulunan ve Türk sinemasına dair pek çok kitabı yayımlanan Agâh Özgüç, sadece film yönetmenlerini kapsayan sinema sözlüğünün genişletilmiş baskısını kitapçılara ulaştırdı. Agora Kitaplığı tarafından yayımlanan "Türk Film Yönetmenleri Sözlüğü"nün bu genişletilmiş baskısı, Metin Erksan'dan Zeki Ökten'e, İlhan Arakon'dan Mustafa Altıoklar'a dek Türk sinema tarihinde yer etmiş tüm yönetmenleri içeriyor. Biyografi ve filmografileri büyük bir titizlikle araştırılan kitap bu açıdan arşivlik değeri yadsınamaz bir çalışma. Zaten belleği bunca zayıf bir sinemanın böylesi bir arşive olan ihtiyacı iki kat artıyor. İlk baskısı 1995'te yapılan sözlüğün sekiz yıl sonra bugün yapılan baskısına elbette yeni isimler de eklenmiş oldu. Bir önceki baskının eksikleri, gedikleri, dizgi hataları giderilerek bu yeni genişletilmiş baskıda hatalar minimuma indirilmiş. Fotoğraflarla da desteklenen sözlük böylece yüzlerce yönetmen ve filmden oluşan Türk sinema tarihinin genel bir dökümünü yapıyor. Alfabetik sırayla verilen yönetmenler Fuat Uzkınay'dan Derviş Zaim'e dek uzunca bir isim listesini sinemaseverlere sunuyor.

Başlangıcından 60'lara dek

Sinema araştırmacısı Nijat Özön'ün "Türk Sineması Tarihi" adlı kitabının yeni basımı yapıldı.

Antalya Kültür Sanat Vakfı (AKSAV) Nijat Özön'ün yazdığı Türk Sinema Tarihi (Dünden Bugüne) 1896 - 1960 adlı eseri çıkardı. Kitap sinemanın Türkiye'ye giriş dönemi olan 1896 - 1914 yılları arasını anlatarak başlıyor. Lumiere operatörlerinin Türkiye'deki faaliyetleri kitabın ilk bölümünün göze çarpan başlıklarından biri. Daha sonra Fuat Uzkınay'ın çalışmaları, ordu içerisindeki sinema çalışmaları, yarım kalan filmlerin dönemi de ikinci bölümde yeralıyor. 1920'lerle birlikte Türk sinemasına uzun yıllar damgasını vuracak Muhsin Ertuğrul dönemi başlıyor. "Tiyatrocular"ın döneminin bitmesiyle "sinemacılar" döneminin kendisini gösterdiğini farkediyoruz. Lütfü Ö. Akad, Muharrem Gürses, Metin Erksan, Atıf Yılmaz, Osman F. Seden, Memduh Ün'ün sinema çalışmaları... Nijat Özön'ün yazdığı kitap Türk sinema tarihini '60'lı yıllara dek ayrıntısıyla işliyor. Türk Sinema Tarihi bu açıdan Türk sinemasının olgunlaşma çabaları sırasında ne gibi aşamalardan geçildiğini gözler önüne seriyor ve dikkati hakediyor.

Hayat, "interaktif" bir oyundur

Sinemalarımızda gecikmeli olarak izlediğimiz "Battle Royale", Japon sinemasının kendine has imbiğinden süzülüp gelmiş sert bir sistem eleştirisi filmi. KEREM AKÇA

Kuji Fukasaku, 40 yıldır Japonya'da sadece kendi toplumunu ilgilendiren filmler çekmekteydi. Hatta ülkenin en deneyimli ve basarılı yönetmenleri arasında gösteriliyordu. Ta ki 2000 yılında çektiği "Battle Royale" projesini gerçeklestirene kadar. Bu projede en büyük payı, oğlu Kenta Fukasaku üstleniyor. Kenta, Koshun Takami'nin çok tartısılan romanından uyarladığı senaryosuyla, babasını uluslararası alanda basarıya ulastırdı. Hem de edebiyat uyarlaması gibi sinemada her zaman tartısılan bir alana el atma cesaretini göstererek. Oğlunun bu senaryosu, Kuji Fukasaku'nun yakuza filmleriyle dolu filmografisinde yeni bir baslangıç gibiydi. Zaten filmin hem gisede hem de elestirmenler arasında yakaladığı basarı, ikincisinin de çekilmesine yol açtı. Ancak Kuji Fukasaku, "Battle Royale 2"nin setinde hayata gözlerini yumdu. Çekimlerin geri kalanını da oğlu Kenta Fukasaku tamamladı. Yani babasının sinemasal deneyimini yenilikçi bir kafayla -sinemayı sadece politik bir araç olarak görmeden- yoğuran yeni bir yönetmen daha doğmus oldu. Filmdeki modernlesme, kusak farkları gibi temalar da bu yenilikçi düşünceye ayak uyduruyor. Fukasakular, filmi bu temaların doğrultusunda interaktif bir şekilde kuruyorlar.

Dısarıdan, projeyi asıl çekici kılan ise: son yılların Japonya'dan çıkmıs en stilize yönetmenlerinden olan Takeshi Kitano'yu oyuncu olarak, Kitano'nun görüntü yönetmeni Katsumi Yanagishima'yı da görüntü yönetmeni olarak görmekti. Hemen belirtelim Kitano'nun minimalist görsel yapılarında sabit kamerayla kurduğu plan ve plan sekanslarına alısık olan Yanagishima, "Battle Royale"da çok farklı bir görsel yapıya destek oluyor. F ilm, "şiddet eğilimi"ni ele alısıyla Stanley Kubrick'in "A Clockwork Orange"ına benzetiliyor.

Fukasakular, filmi "yozlasmıs bir toplumda isssizliğin getirdiği sosyal bunalım hali" teması üzerine kuruyorlar. Milenyumun baslangıcında isssizlik yüzde 15'e ulasır. Bunun sonucunda 800000 öğrenci okulların boykot ederler. Bir anlamda ekonomik bunalımı elestirirken, ailelerine de zarar verirler. Çünkü bu boykot eylemi öğrencilerin basıbos davranmalarına neden olacaktır. Bu basıbosluk da onların gelişimini kötü boyutlara getirecektir. Bunun sonucunda da toplumun geleceği tehlikeye girecektir. Bu tehlike görülerek "Battle Royale" adlı bir program baslatılır. Böylece gençlerin, hayatın ne kadar acımasız gerçeklerle dolu olduğunu görmesi sağlanır. Bu oyunda her yıl bir sınıf seçilir. O sınıfın öğrencileri bir adaya yerlestirilir. Her öğrenciye bir "silah" verilir. 3 gün sonunda sağ kalan bu

"Battle Royale"da kan gövdeyi götürüyor

oyunu kazanır. Aslında "gençlik" filmleri formatının kullanıldığı filmde, seçilen sınıfın öğretmenini Takeshi Kitano canlandırıyor. Onun oyunun basındaki "Hayat, bir oyundur" lafından yola çıkarsak, oyuna iki farklı yönden bakmak mümkün.

İlk olarak, isssizliğin tabana vurduğu Japonya'da hayat şartlarının zorlaştığı düşüncesi üzerinden bakabiliriz. Bu bağlamda yaşamanın zorlukları, çocukları okutmak, aileleri geçindirmek gibi birçok zorlukla boğuşmak gerekiyor. Bu gereklerin ise bir ucunda ölüm var tabii ki. "BR" (Filmde Battle Royale'ın kısaltılmış hali olarak kullanılıyor), doğum ile ölüm arasındaki çizgideki hayatın farklı kuşaklara getirdiği zorunluluklar üzerine kurulu. Yani, ebeveynlerin ne kadar zorluk çektiklerini çocuklarına açıklamak üzere kurulmus bir oyun. Ölüm korkusu ile girilen ruh halleri, 42 farklı karakterle isleniyor. Ölüm korkusunu şiddet eğilimi gösterek ortadan kaldırma, arkadaşlık-ask duyguları ile bastırma gibi değisik yargılarla karşılasıyoruz. Yani, hayatın zorlu sosyoekonomik şartlarının psikolojik okumalarla islenmesi adeta. Bu programın basında ise Takeshi Kitano'nun oynadığı bir evebeyn var. O da günümüzün modernlesmiş dünyasında kızı ile iletişim sorunları yaşayan bir yetişkin. Bu nedenle, bu kadar gence ders verme isteği hiç de anormal değil. Bu psikolojik motifler, filmin ilerleyen bölümlerinde sürekli karsımıza çıkıyor. Örneğin filmin basında karakterlerin gördüğü normal flashbackler, gittikçe farklı bir anlayısla yansıtılmaya baslanıyor. Filmin sonuna doğru (1-2 günlük yorgunluğun da etkisiyle), flashback'ler sanki adada yasanan bir olaymıs gibi yansıtılıyor.

İsin bir de "interaktivite" yönü var. BR, interaktif gerçekçiliğe göre düzenlenmis bir bilgisayar oyunu adeta. Filme girisimiz Battle Royale'in önceki bölümlerinin "demo"su ile oluyor. Bu sekansta BR hakkında hem fikirsel bazda hem de görsel bazda bilgi sahibi oluyoruz. Sonrasında bir karakterin pesine takılıyoruz. O karakterin geçmisini -yine bir demoyla- bir çırpıda öğreniyoruz. Battle Royale'in içine girisimiz de o karakterin bakıs açısından oluyor. Battle Royale'a girmeden önce Takeshi Kitano, bize oyunu açıklayan bir "demo" daha gösteriyor. Ardından adeta oynarmıs gibi oyuna giriyoruz. Öğrenci oyuncunun görüşlerini, duygularını hissediyoruz. Ayrıca BR basladıktan sonra o karakterin hislerini daha farklı bir görsel tercihle takip ediyoruz. Oyuna girmeden önce o karakterin hisleri bir dıs ses aracılığıyla verilirken girdikten sonra, siyah ekran üzerine yazılarak veriliyor. İnteraktif bir oyunun içinde olduğumuz hissettiriliyor. Gerçekdısı bir yöne doğru yönlendiriliyoruz. Battle Royale'daki bu "interaktivite" motifinin, daha şimdiden filmlere esin kaynağı olduğunu da bir not olarak düşelim. If İstanbul'da izlediğimiz "All About Lilly Chou-Chou", bu mantıktan etkilenen filmlerin basında geliyor. O filmde hayatını internet basında geçiren ve iletişimsizlik sorunu yasayan bir karakter üzerine gidiyorduk. O karakterin bütün düşünceleri, konusmaları internet üzerinden yine siyah ekran üzerinde veriliyordu. Bunu yansıtmak için de Battle Royale'in kullandığı görsel tercih benimseniyordu.

Bir diğer tercih ise her ölümden sonra siyah ekranın üstüne hangi karakterlerin öldüğünün ve kaç kişi kaldığının yazılması oluyor. BR'nin içinde diğer karakterlerin geçmisleriyle ilgili de bilgi sahibi oluyoruz. Ancak onlar bas karakterimiz (yani oynadığımız karakter) kadar derinine inilmeden veriliyor. Onlar sadece oyundaki karakterleri açıklamak üzere verilmisler adeta. Ancak filmin sonunda bu bilgisayar mantığı tamamen tersyüz ediliyor. Bu, zaten milenyum sonrası Japonya'nın buhranlı halinin bir sonucu. Filmin görsel yapısı da bu "hal"e eslik ediyor. Filmin flashbacklerinde daha fazla ısık kullanımıyla sarının tonları benimseniyor. Oyunun içinde ve günümüze yakın geçen zamanlarda ise sosyal bunalımın etkisi olarak daha mat renkler tercih ediliyor... ■

özel seans festival

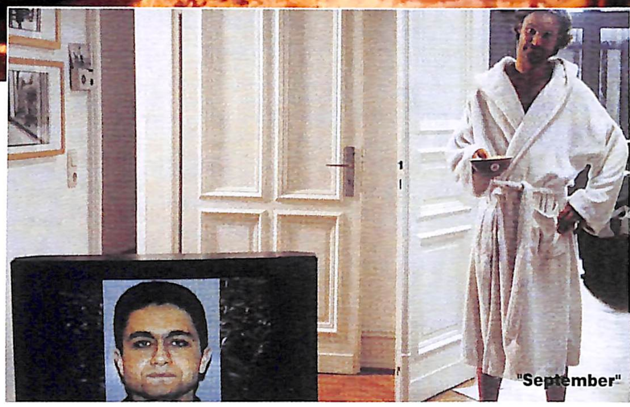

Medeniyetler diyaloğu ve insan hakları

TÜRSAK'ın düzenlediği Sinema-Tarih buluşması yine dopdolu bir programla İstanbullu sinemaseverlerin karşısına çıkıyor. Kısalardan belgesellere dek 100'e yakın film festival kapsamında.

"Germany in Autumn"

6'ncı Uluslararası Sinema - Tarih Buluşması 12 - 19 Aralık 2003 tarihleri arasında gerçekleşiyor. Bu yılki festivalin ana teması "Medeniyetler Diyaloğu ve İnsan Hakları" olacak. METRO Group Türkiye'nin sponsorluğu altında hayata geçecek festivali TÜRSAK Vakfı düzenliyor. Avrupa Birliği'nin 2003 yılı Mozaik Programı çerçevesinde desteklenen festivale bu yıl 13 bölüm başlığı altında 100'e yakın film izleyiciyle buluşacak. Ayrıca paneller, uluslararası söyleşiler ve sergiler de festivalin yan etkinlikleri olarak göze çarpacak. Festival filmleri Beyoğlu Beyoğlu Sineması, Levent Sinema TÜRSAK, Fransız Kültür Merkezi, Alman Kültür Merkezi ve Osmanlı Müzesi Sinema salonlarında gösterilecek. Kültür merkezlerindeki gösterimlerin "ücretsiz" olarak yapılacağı festivalde Beyoğlu Beyoğlu, Alkazar ve Levent Sinema TÜRSAK'ta yapılacak gösterimlerin bilet ücretleri öğrenci - 3.000.000, tam - 4.000.000 TL olarak belirlendi. Ayrıca İnsan Hakları Haftası kapsamında festivalin 15 Aralık 2003 Cuma günü, Levent Sinema TÜRSAK'ta ve Beyoğlu Beyoğlu Sineması'nda tüm seanslar ücretsiz olarak gerçekleştirilecek. Yine festival kapsamında En İyi Uzun Metraj Film Ödülü - Işık Saçan Apollon, Uzun Metraj Film Jüri Özel Ödülü, En İyi Belgesel Film Ödülü, Sinematografi Ödülü, En İyi

"September"

Uzun Metraj ve En İyi Belgesel Film SİYAD Ödülleri verilecek. Festivalin bazı bölümleri ve filmleri şunlar:

Uluslararası Uzun Metraj Film Yarışması

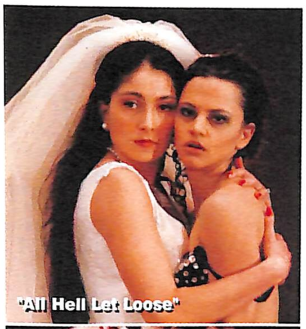
"Oltre Il Confine / Across the Border" (Rolando Colla-İtalya), "Julie Walking Home" (Agnieszka Holland-Kanada-Almanya-Hollanda), "Behesht ja-ye digari ast / Paradise in Somewhere Else" (Abdulresul Golbon-Iran), "Dead Man's Memories" (Markus Heltschl-Avusturya-Almanya), "Rot und Blau / Red and Blue" (Rudolf Thome-Almanya), "A Rózsa énekei / Rose's Songs" (Andor Szilagyi-Macaris-

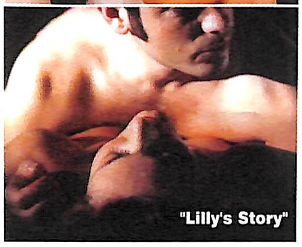

"Birlikte"

"Gipsy"

"All Hell Let Loose"

"Lilly's Story"

tan), "Elefantenherz / Elephant Heart" (Züli Aladağ-Almanya), "Europe-99-Euro-Films2" (Torsten Neumann-Almanya), "Love's Trilogy" (Laurence Attali-Fransa), "The Olive Harvest" (Hanna Elias-Filistin), "Zendan-e Zendan / Women's Prison" (Manijeh Hekmat-İran), "Leïla" (Gabriel Axel-Danimarka)...

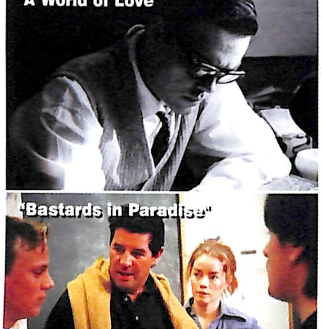
İnsan Hakları
"Carandiru" (Hector Babenco-Brezilya-Arjantin), "Un Mondo d'amore / A World of Love" (Aurelio Grimaldi-İtalya), "Foreign Fields" (Aage Rais-Danimarka), "Fruen på Hamre / The Lady of Hamre" (Katrine Wiedemann-Danimarka), "Nè terra, nè cielo / Between Land and Sky" (Giuseppe Ferlito-İtalya), "L'Extraordinaire destin de Madame Brouette / Madame Brouette" (Musa Sene Absa-Kanada), "Lettere Al Vento" (Edmond Budina-İtalya), "I will Folow" (Maurizio Fiume-İtalya), "Noora" (Mahmut Shoulizadeh-İran)...

Medeniyetler Buluşması ve Aydınlanma:
"Lilly's Story" (Roviros Mantholis-Yunanistan), "Love, Lies, Kids & Dogs" (Eleonora Giorgi-İtalya), "Tillsammans / Birlikte" (Lukas Moodysson), "Bastardos en el paraíso / Bastards in Paradise" (Luis R. Vera-Şili-İsveç), "All Hell Let Loose" (Susan Taslimi-İsveç), "Various Positions" (Ori Kowarsky-Kanada), "Three and a Half" (Boris Mojsovski-Kanada), "Gipsy" (Ali Şah Hatemi-İran), "Loin / Far Away" (André Téchiné-Fransa-İspanya)...

Bir Ülke Sineması: Almanya
"September" (Max Färberböck), "Drei Stern Rot / 3 Star Red" (Olaf Kaiser), "Deutschland im Herbst / Germany in Autumn" (Alf Brustellin, Hans Peter Cloos, Rainer Werner Fassbinder, Alexander Kluge, Maximiliane Mainka, Beate Mainka-Jellinghaus, Edgar Reitz, Katja Rupé, Volker Schlöndorff, Peter Schubert, Bernhard Sinkel), "The Dark Side of Our Inner Space" (Roland Reber)...

Medeniyetlerin Oluşmasında Kadın Yönetmenler
Margarethe von Trotta (Almanya): "Il Lungo Silenzio / Uzun Sessizlik (1993), "Schwestern oder Die Balance des Glücks / Kızkardeşler ya da Mutluluğun Dengesi (1979), "Das Zweite Erwachen der Christa Klages / Christa Klages'in İkinci Uyanışı (1978), "Die Bleierne Zeit / Ağır Zaman" (1981)...
Mahinur Ergun (Türkiye): "Med Cezir Manzaraları", "Gece Dansı Tutsakları", "Ay Vakti"...

Orta Avrupa'dan Bir Sinema
Macaristan: "Telitalálat / Winning Ticket" (Sándor Kardos, Illés Szabó), "Sobri" (Emil Novák), "Cloud Over the Ganges" (Gábor Dettre), "Bánk Bán" (Csaba Káel), "Wander Fire" (Karoly Vicsek), "Kelj fel, komám, ne aludjál / Wake Up, Mate, Don't You Sleep" (Miklós Jancsó), "A Hídember / The Bridgeman" (Géza Bereményi), " Edy Hét Pesten és Budán / A Lond Weekend in Pest and Buda" (Károly Makk)... ■

"A World of Love"

"Bastards in Paradise"

Uzakdoğu istilası

"July Rhapsody"

6. Uluslararası Uzakdoğu Film Festivali bu yıl 1-7 Aralık 2003'te Ankara, 08-31 Aralık 2003'te İstanbul, 27 Aralık 2003 - 4 Ocak 2004'te İzmir'de düzenleniyor.

Uzakdoğu Kültür Merkezi'nin Hyundai-Assan'la birlikte gerçekleştirdiği Uzakdoğu Film Festivali Uzakdoğu sinemasının kaliteli ve özgün örneklerini Türk sinemaseverin önüne sunuyor. 6 Uluslararası Uzakdoğu Film Festivali'nde bu yıl Çin, Hindistan, Tayland, Malezya, Filipinler, Endonezya, Hong Kong, Japonya, Vietnam, Kore, Yeni Zelanda ve Singapur'dan filmler olacak. Filmler 35mm, 16mm veya DVD formatlarında gösterilecek. Filmlerin gösterimleri Ankara'da Türk-İngiliz Kültür Derneği, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Konferans Salonu, Çağdaş Sanatlar Merkezi ve Batı Sineması'nda; İstanbul'da Bilgi Üniversitesi Sinema Salonu, Atatürk Kültür Merkezi ve Boğaziçi Üniversitesi Mithat Alam Sinema Salonu'nda; İzmir'de ise İzmir Sanat Sinema Salonu'nda gerçekleştirilecek. Ayrıca Uzakdoğu kültürlerinin tanıtımını sağlamak üzere çeşitli söyleşi, konferans, açık oturum, fotoğraf ve dia gösterileri de düzenlenecek.
Festivalin bu yılki başlıkları şunlar: Sinema Sinema, Retrospektifler, Ustalara Saygı, Ülke Sineması, Uzaktan Kadın Öyküleri, Uzak Aşıklar ve Sıradışı Filmler.
Tüm gösterimlerin ücretsiz gerçekleştirileceği festivalin açılışı ise Takeshi Kitano'nun yakın zamanda ülkemizde gösterime giren ve beğenilen "Dolls / Bebekler" filmiyle yapılacak.
Festivalin başlıklar dahilindeki filmleri şunlar:

Sinema Sinema
"E no naka no boku no mura / Village of Dreams" (Yoichi Higashi, Japonya, 1996), "Bian zou bian chang / Life on a String" (Chen Kaige, Çin, 1991), "Shiqi sui de dan che / Pekin Bisikleti" (Xiaoshuai Wang, Çin, 2001), "Mee Pok Man" (Eric Khoo, Singapur, 1995), "Chihwaseon / Ateşten Fırça Darbeleri" (Im-Kwon Taek, Güney Kore, 2002), "Dharmaga tongjoguro kan kkadalgun / Why Has Bodhi-Dharma Left For the East?" (Yong-Kyun Bae, Güney Kore, 1989), "Judge Mama" (Mu Deyuon, Çin, 2002), "Pretty Big Feet" (Yang Yazhou, Çin, 2002), "Who Cares" (Huang Jianxin, Çin, 2001), "Aamaar Bhuvan / My Land" (Mrinal Sen, Hindistan, 2002), "Kadal Prookal" (Bhanathi Rojoo, Hindistan, 2001), "Mannudi" (Saggu Sagothi, Hindistan, 2002), "Yin Shi Nan Nu / Eat Drink Man Woman" (Ang Lee, Tayvan, 1994), "Injeong sajeong bol geot eobtda / Nowhere to Hide" (Lee Myeong-Se, Güney Kore, 1999), "Banchikwang / The Foul King" (Kim Ji-Wun, Güney Kore, 2000),

Retrospektifler
Zhang Yimao: "Huoze / Lifetimes" (1994), "Xingfu shiguang / Happy Times" (2000), "Wo de fu qin mu qin / Eve DönüşYolu" (2000), "Yi ge dou bu neng shao / Bir Öğrencim İçin" (1999), "Qiu Ju da guan si / The Story of Qui Jui" (1992)...
Hsiao-Hsien Hou: "Hai shang hua / Flowers of Shangai" (1998), "Erzi de Dawan'ou / The Sandwich Man" (1983), "Haonan haonu / Good Men, Good Women" (1995), "Nanguo zaijan, nanguo / Goodbye South, Goodbye" (1996)...

"Pekin Bisikleti"

Takeshi Kitano: "Ano natsu, ichiban shizukana umi / Bir Deniz Manzarası" (1991), "Kidzu Ritan / Çocuklar Geri Döner" (1996)...

Ustalara Saygı
Shohei Imamura: "Narayama bushiko / Narayama Türküsü" (1982), "Unagi / Yılan Balığı" (1997), "Akai hashi no shita no nurui mizu / Kızıl Köprünün Altından Akan Sıcak Sular" (2001), "Kanzo Sensei / Dr. Akagi" (1998)...
Satyajit Ray: "Charulata / The Lonely Wife" (1964), "Agantuk / The Stranger" (1991), "Apur Sansar / Apu'nun Dünyası" (1959)...

Uzaktan Kadın Öyküleri
Boon sang yuen / Eighteen Springs" (Ann Hui, Çin, 1997), "Qian yan wan yu / Ordinary Heroes" (Ann Hui, Çin, 1998), "Laam yan sei sap / July Rhapsody" (Ann Hui, Çin, 2002), "Hong meigui, bai meigui / Red Rose White Rose" (Stanley Kwan, Hong Kong, 1994), "An Angel at My Table" (Jane Campion, Yeni Zelanda, 1990), "Jeong / My Heart" (Bae Chang-Ho, Güney Kore, 2000)

Sıradışı Filmler
"Oodishon / Prova" (Takashi Miike, Japonya, 2000), "Gohatto / Tabu" (Nagisa Oshima, Japonya, 1999)...

Uzak Aşıklar
"Hei Jun Ma / A Mongolian Tale" (Xie Fei, Çin, 1995), "Huang he yao / Ballad of Yellow River" (Teng Wenji, Çin, 1989), "Pao Da Shuang Deng / Red Firecracker, Green Firecracker" (He Ping, Hong Kong, 1994)... ■

Kaurismaki kısaları Bilgi'de

Bilgi Üniversitesi Aralık ayında Avusturya ve Uzakdoğu Filmleri'ne, Aki Kaurismaki toplu gösterimine ve Roman Polanski'nin Oscar'lı filmi "Piyanist"e yer veriyor.

Aralık programı, sıradışı İngiliz yönetmen Mike Figgis'in "One Night Stand / Bir Gecelik İlişki" filmiyle açılıyor. AIDS Savaşım Derneği'nin katkılarıyla gösterilen film 1 Aralık Dünya AIDS gününde gösterilecek. Aralık ayının ilk haftasında ise, Avusturya Kültür Ofisi'nin katkılarıyla düzenlenen Avusturya Filmleri Haftası çerçevesinde, genç yönetmenlerin fimleri izleyiciyle buluşuyor. Bu filmler arasında genç bir kadının hikayesini anlatan "Suzi Washington" (Florian Flicker), klasik bir "sıradan adam gangsterlere karşı" filmi olan "Blue Moon" (Andrea Maria Dusl), bir yurda dönüş ve arayış dramı olan "Ikarus" (Bernhard Weirather), üç çiftin kesişen kaderlerini işleyen "Nogo" (Gerhard Ertl, Sabine Hiebler), çalışan genç bir annenin hayatta kalma mücadelesini anlatan "Vollgas" (Sabine Derflinger), Nina Kusturica'nın yönettiği "Der Freiheit" ve Marco Antoniazzi imzalı "Für Einen Moment" de yeralıyor. Bilgi'de Sinema'nın sürekli başlıklarından olan Vizyon Köpüğü bölümünde ise Roman Polanski'nin son filmi "Piyanist" izlenebilir. Fin usta Aki Kaurismaki toplu gösterimi de Aralık ayında Bilgi'de Sinema'da seyirciyle buluşuyor. Kendine has espri anlayışı ve anlatım dili olan yönetmenin "Sürüklenen Bulutlar" ve "Geçmişi Olmayan Adam" adlı uzun filmleri ve yedi kısa filmi ay boyunca seyredilebilir.

Tüm gösterimler İstanbul Bilgi Üniversitesi Dolapdere Kampüsü'nde gerçekleştirilmekte olup gösterimlerden yarım saat önce Taksim AKM önünden ücretsiz servis mevcuttur. Bilet fiyatları: 3 milyon (öğrenci) - 5 milyon (tam).
www.bilgi.edu.tr/sinema
sinema@bilgi.edu.tr

Bahçeşehir'de İtalyan korku filmleri

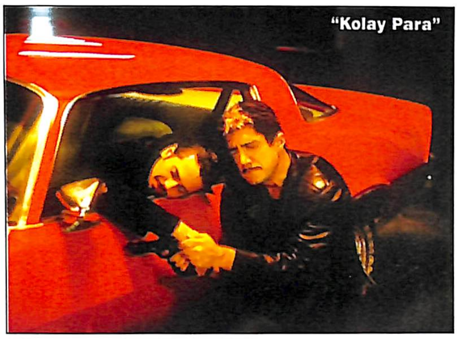
Aralık ayı içerisinde Bahçeşehir Üniversitesi Sinema-TV bölümü, İtalyan korku sinemasından seçme örneklerin yeraldığı bir gösterim sunacak. Program 1 ve 2 Aralık tarihlerinde gösterilecek Dario Argento'nun ünlü "Suspiria" (1977) filmiyle başlayacak. Gösterim İtalyan korku/gerilim sinemasının en önemli yönetmenlerinden Mario Bava'nın (1914-80) üç filmini de kapsıyor. İtalyan tarzı cinayet filmleri olan giallo türünün öncü örneği olan "La Ragazza che sapeva troppo" (Çok Şey Bilen Kız; 1963) 8/9 Aralık'ta gösteriliyor. "Sei donne per l'assassino" (Katil İçin Altı Kadın; 1964) ise 15/16 Aralık'ta... 22/23 Aralık'ta sinemalarda vizyona girmemiş olduğu için yarım kalıp kaybolduğu sanılan ama geçtiğimiz yıllarda restore edilen şiddet filmi "Cani Arabati" (Kuduz Köpekler; 1974) var. Üniversitenin Bahçelievler Kampüsü'ndeki İletişim Fakültesi Konferans Salonu'nda gerçekleştirilecek gösterimlerin tümü 16.30'da başlıyor. "Çok Şey Bilen Kız" isimli filmin 9 Aralık'taki gösterimine sinema yazarı Giovanni Scognamillo da konuşmacı olarak katılacak.

Ankara Film Festivali Aralık'ta

Festival tüm zorluklara rağmen bu ay Ankaralılarla buluşacak.

Ankara Uluslararası Film Festivali'nde Ulusal Uzun Film Yarışması'nda yarışacak filmler ve jüri üyeleri belli oldu. Ankara - Dünya Kitle İletişimi Araştırma Vakfı tarafından düzenlenen Ankara Uluslararası Film Festivali'nin 15'incisi 18 - 28 Aralık 2003 tarihleri arasında Ankaralı sinemaseverlerle buluşacak. Her yıl düzenlenen Ulusal Uzun Film Yarışması'na sekiz film katılacak. Festivalde bu yıl Ziya Öztan'ın "Abdülhamid Düşerken", Zeki Demirkubuz'un "Bekleme Odası", Hakan Haksun ve Ercan Durmuş'un "Kolay Para", Reis Çelik'in "İnat Hikayeleri", Ümit Cin Güven'in "Metropol Kabusu", Ömer Kavur'un "Karşılaşma", Yüksel Yavuz'un "Küçük Özgürlük", Derviş Zaim'in "Çamur" adlı filmleri yarışacak. Ulusal Uzun Film Yarışması'nın Seçici Kurulu'nda yönetmen Şerif Gören, sinema eleştirmeni Alin Taşçıyan, oyuncu Muzaffer Özdemir, Boğaziçi Üniversitesi Mithat Alam Film Merkezi yöneticisi Mithat Alam, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nden öğretim görevlisi Hasan Ünal Nalbantoğlu bulunuyor. Çankaya Belediyesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirilecek Ankara Uluslararası Film Festivali'nin tüm ödülleri yine Çankaya Belediyesi tarafından karşılanacak. Bu yıl Ulusal Uzun Film Yarışması'nda En İyi Film'e 25 milyar, Mahmut Tali Öngören Özel Ödülü'ne 10 milyar, Onat Kutlar En İyi Senaryo Ödülü'ne 10 milyar, Umut Veren Yeni Yönetmen'e 7 milyar, Umut Veren Yeni Senaryo Yazarı'na 5 milyar Türk Lirası ödül dağıtılacak.

"Kolay Para"

TÜRK SİNEMA TARİHİNDEN GEREKLİ BİLGİLER 19

Ertem Eğilmez

PINAR TINAZ GÜRMEN pgurmen@ixir.com

Kimdir?
Türk sinemasının önemli yönetmen ve yapımcılarından Ertem Eğilmez, 1929 yılında İstanbul'da doğdu. Konya Lisesi'nin ardından İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesini bitirdi.

Sinemadan önce ne yapıyordu?
Varlıklı bir aileden gelen Eğilmez, sinemadan önce çeşitli iş kollarında çalıştı. Bir süre bakkal dükkanı işletti. Ardından Arif Bolat Kitap Evi'nde çalıştı. Refik Erduran ve Haldun Sel ile birlikte Çağlayan yayınevini kurdu ve cep kitapları yayınlayarak büyük bir ticari başarı elde etti. Bu deneyimin ardından dönemin önemli mizah yazarlarını ve karikatüristlerini biraraya getiren gülmece dergisi Tef 'i hayata geçirdi. Tef 'in kadrosuna dahil olan sanatçılar arasında Oğuz Aral, Ferruh Doğan, Altan Erbulak, Nehar Tüblek, Turhan Selçuk, Bedri Koraman, Orhan Kemal, R.Nuri Güntekin, Çetin Altan, Bülent Oran gibi önemli isimler bulunuyordu.

Sinemaya nasıl girdi?
Ertem Eğilmez, 1961 yılında Efe Film'i kurarak yapımcılık çalışmalarına başladı. 1964'te kurduğu Arzu Film bünyesinde ise hem yapımcılık, hem de yönetmenlik çalışmalarını birarada sürdürdü.

İlk filmi
1964 yapımı "Fatos'un Fendi, Tayfur'u Yendi" Ertem Eğilmez'in ilk yönetmenlik denemesiydi. Güldürü türündeki filmin baş rollerinde Öztürk Serengil ve Fatma Girik yer alıyordu.

Sinemasının genel özellikleri
Yönetmenlik kariyerine güldürü türündeki filmler ile başlayan Ertem Eğilmez, kısa bir süre sonra ağır melodramlara ve genellikle Türkan Şoray, Hülya Koçyiğit, Selda Alkor, Fatma Girik gibi yıldız oyuncuların yer aldığı aşk filmlerine yöneldi. 1965 yapımı "Sürtük" ile gişe rekorları kıran yönetmen, "Sevemez Kimse Seni" (1968), "Senede Bir Gün" (1971) gibi filmlerle sözkonusu tür içindeki çalışmalarını sürdürdü. Popüler edebiyat eserlerinden uyarlamalar gerçekleştirdi. Refik Halit Karay'ın "Nilgün" (1968), Muazzez Tahsin Berkant'ın "Küçük Hanımefendi" (1970), Kerime Nadir'in "Son Hıçkırık" (1971) gibi eserlerini beyaz perdeye taşıdı. 1970'li yılların başlarından itibaren ailelerin sinema salonlarını terk etmesi ve paralelinde erotik içerikli filmlerin hızla artması, Eğilmez'in hem yapımcı, hem de yönetmen olarak halk güldürülerine yönelmesine neden oldu. Tarzındaki değişimi 1972 yapımı "Sev Kardeşim" ile ortaya koyan Eğilmez, küçük insanların sevgi dolu yaşamlarını perdeye yansıttığı filmleri ile büyük beğeni kazandı. Rıfat Ilgaz'ın aynı adlı romanından uyarladığı 1975 yapımı "Hababam Sınıfı" ve ardından gelen "Hababam Sınıfı Sınıfta Kaldı", "Hababam Sınıfı Uyanıyor" ve "Hababam Sınıfı Tatilde" adlı filmler halkın sıcak ilgisi ile karşılandı. Yönetmen, Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın "Gulyabani" adlı eserinden uyarladığı "Süt Kardeşler" (1976) ile geleneksel Türk tiyatrosunun pek çok tiplemesini sinemaya taşıdı ve yapımcılığını üstlendiği "Tosun Paşa" (yönetmen Kartal Tibet), "Aile Şerefi", "Neşeli Günler" (yönetmen Orhan Aksoy) gibi filmlerde de bu tavrını sürdürdü.
Arzu Film bünyesinde gerçekleştirilen filmlerin en önemli özelliği, yarattıkları sıcak atmosferdi. Zekice espriler içeren usta işi senaryoları, her zaman umut dolu, iyimser bir dünya yaratıyor, Şener Şen'den Kemal Sunal'a, Müjde Ar'dan Adile Naşit'e, Ayşen Gruda'dan Münir Özkul'a değin pek çok yıldız oyuncuyu biraraya getiriyordu. Sayılan tüm bu özellikleri nedeniyle Arzu Film güldürüleri, bir döneme damgasını vuran, başarılı yapımlar olarak Türk sinema tarihindeki yerlerini aldılar.

Önemli filmleri
"Sürtük" (1965), "Senede Bir Gün" (1971), "Sev Kardeşim"(1972), "Oh Olsun" (1973), "Köyden İndim Şehre" (1974), "Hababam Sınıfı" (1975), "Süt Kardeşler" (1976), "Gülen Gözler" (1977), "Banker Bilo" (1980), "Namuslu" (1984), "Arabesk"(1988)

En çok çalıştığı oyuncular
Kartal Tibet, Hülya Koçyiğit, Münir Özkul, Hulusi Kentmen, Adile Naşit, Halit Akçatepe, Kemal Sunal, Tarık Akan, Fatma Girik, Şener Şen, Metin Akpınar, Zeki Alasya, Ayşen Gruda.

En çok çalıştığı görüntü yönetmenleri
Kriton İlyadis, Cahit Engin, Erdoğan Engin, Hüseyin Özşahin, Ertunç Şenkay.

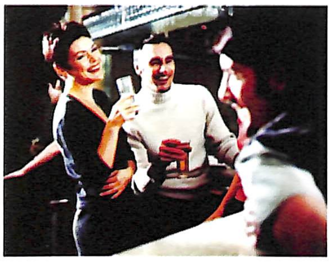
Ödülleri
Yönetmenin 1966 yapımı filmi "Bir Millet Uyanıyor", 4. Antalya Film Festivali'nde En İyi Tarihi Film seçildi. 1970 tarihli "Kalbimin Efendisi" ile 7. Antalya Film Festivali'nde En İyi Yönetmen ödülünün sahibi olan Eğilmez, aynı ödüle filmografisinin önemli çalışmalarından 1972 yapımı "Sev Kardeşim" ile 9. Antalya Film Festivali'nde tekrar layık görüldü. "Sev Kardeşim" aynı festivalde En İyi 2. film ödülünün de sahibi oldu. Eğilmez, 1973 yapımı "Canım Kardeşim" ile 5. Adana Film Festivali'nde bir kez daha En İyi Yönetmen ve En İyi 2. Film ödüllerini kazandı. Yönetmenin son çalışması "Arabesk" ise 26. Antalya Film Festivalinde Jüri Özel Ödülü ile onurlandırıldı.

Ertem Eğilmez'in ardından
Bitmek bilmeyen enerjisi, sözünü sakınmayan, heyecanlı yapısı ile Yeşilçam'ın sevilen ve sayılan isimleri arasında yer alan Ertem Eğilmez'i "Arabesk" filminin tamamlanmasından hemen sonra 21 Eylül 1989'da kaybettik. Türk sinemasına özellikle güldürü alanında önemli eserler kazandırmış olan Eğilmez'in sahip olduğu Arzu Film'in çalışmalarını ise, yönetmenin oğlu Ferdi Eğilmez sürdürüyor.

Refresh yourself re·start your day*

Gordon's karışımlarıyla güne yeniden başlayın.

Gordon's güne yeniden başlamak için iyi bir fikir. Yemek öncesi, iş çıkışı ya da istediğiniz her an Gordon's ile "restart" yapın. İlk yudumla birlikte aklınız ve duygularınız harekete geçsin.

Canlanmaya devam edin. Bir Gordon's daha size iyi gelir. Gordon's Tangerine, Gordon's Apple, Gordon's Red... Hepsi birbirinden nefis karışımlar. Gordon's arkadaşlarınızla da çok iyi gider. Tazelenip birlikte daha iyi zaman geçirirsiniz. Kısacası, güne yeniden başlamak için Gordon's karışımları ile "restart" yapabilirsiniz.

Gordon's Bubble

1 ölçü Gordon's
2 ölçü Sprite veya Schweppes Tonic
Limon suyu

Lezzetli ve kolay hazırlanan bir karışım. Sprite veya Schweppes Tonic'i Gordon's ile karıştırın. Üzerine limon suyu ekleyip bol buzla tadını çıkarın.

re·mix

Gordon's Tangerine

1 ölçü Gordon's
2 ölçü Schweppes Mandarin
Limon suyu

Malzemeleri bol buzlu bardağa döküp karıştırın. Nefis bir karışım hazırladınız, keyfinize bakın.

Gordon's Apple

1 ölçü Gordon's
2 ölçü elma suyu
Schweppes Tonic veya soda
Elma dilimi

Gordon's ile elma suyunu karıştırıp üzerine Schweppes Tonic ya da soda ekleyin. Dilerseniz karışımınızı bir elma dilimiyle süsleyin.

Gordon's Red

1 ölçü Gordon's
2 ölçü nar suyu
Schweppes Tonic veya soda

Gordon's ile nar suyunu karıştırıp üzerine Schweppes Tonic ya da soda ekleyin. Yeni tatların peşindeyseniz bu karışım tam size göre.

Ardıç Kirazı · Tarçın · Melek Otu · Kişniş Tohumu · Portakal Kabuğu

Tanıdıkça daha çok seversiniz.

Gordon's canlandırıcı etkisini içindeki ardıç kirazlarından alır. Melek otu, kişniş tohumu, tarçın ve portakal kabuğu ona kendine özgü tadı veren diğer bitkilerdir.

GORDON'S

* Kendini tazele güne yeniden başla.

Bu bir ilandır.

Miranda Otto

theoden'in kızı

Neredeyse yirmi yıldır oyunculuğa devam eden aktris, "Yüzüklerin Efendisi" serisi sayesinde üne kavuştu.

İster ünlü bir oyuncunun kızı olun, isterseniz ülkenizin en prestijli okullarından birisinde oyunculuk eğitimi alın, gerçekten büyük bir filmde oynamadıkça geniş bir kitlenin ilgisini çekemez, herkesin bildiği bir isme dönüşemezsiniz. Tıpkı Miranda Otto gibi. Aslında, ona dergi sayfalarında yer vermek için "Yüzüklerin Efendisi"ni, hem de serinin ikinci filmini beklediğimiz, özetle biraz geç kaldığımız için bizler de dönüp kendimize kızmalıyız. Ama çok değil, sadece biraz geç kalmış durumdayız. Zira ülkemizde onu kendi ismiyle değil de Eowyn olarak bilen çok kişi var hâlâ. Neyse, gerçekleştirmekte geciktiğimiz bu hizmeti daha fazla bekletmenin alemi yok.
Miranda Otto 1967 yılında Avustralya'da dünyaya gelmiş. Kendisi ülkenin önemli oyuncularından olan Barry Otto'nun ("Strictly Ballroom"da Paul Mercurio'nun canlandırdığı karakterin babası olarak karşımıza çıkmıştı) kızı olduğundan, henüz küçük yaşlardayken oyunculuğa merak salmış ve Avustralya'nın en prestijli tiyatro okullarından birisi olan NIDA'da eğitim almış.
1986 yapımı "Emma's War" rol aldığı ilk sinema filmi olmuş. Doksanların başına değin sinema, televizyon ve tiyatroda irili ufaklı roller üstlenen Otto, 1991 yılında kendi ülkesinde ciddi şekilde dikkat çekmiş. "The Girl Who Came Late" isimli filmde başrol kapan Otto, aynı filmdeki performansıyla En İyi Kadın Oyuncu dalında Avustralya Film Enstitüsü ödülüne aday gösterilmiş. 1992 yapımı Gillian Armstrong filmi "The Last Days of Chez Nous" ise yine aynı ödüllerde En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu dalında aday olarak adının geçmesini sağlamış.
Doksanlı yıllar boyunca "Love Serenade", "The Well" gibi dikkat çeken kimi Avustralya filmlerinde rol alan oyuncu, 1998 yılında Terrence Malick'in "İnce Kırmızı Hat" filminin oyuncu kadrosuna girerek daha geniş bir kitleye ulaştı. Bu filmde Ben Chaplin'in, onu aldatan karısı Marty rolündeydi ve müthiş bir ışığın hüküm sürdüğü flashback sahnelerinde karşımıza çıkıyordu. 2000 yılındaysa "Gizli Gerçek"te (What Lies Beneath) Michelle Pfeiffer ve Harrison Ford'un karşı komşusu olarak gözüktü. Bizim sinemalarımıza gecikmeli olarak konuk olan "İçgüdü"de (Human Nature) ise Tim Robbins'in asistanı rolündeydi ve şakır şakır Fransızca konuşuyordu.
Bu filmleri takiben "Yüzüklerin Efendisi" serisinin ikinci filmi olan "İki Kule" geldi. Eowyn rolünde seyirci karşısına çıkan Miranda Otto birden çok sayıda insan tarafından tanınır hale geldi. Kimse onu bu rolde kabullenmekte zorlanmadı. Hem fiziksel hem de ruhsal açıdan güçlü, yeri geldiğinde aşkını kalbine gömebilecek kadar olgun, tipik bir kral kızı olmak Otto'ya yakışmıştı. Çoğu kişi için Aragorn'un Arwen ve Eowyn arasında tercihini kimden yana kullanacağı, karakterlerin özellikleri bir yana bırakılarak, Liv Tyler ve Miranda Otto üzerinden tartışılır olmuştu. Gerçekten de Otto'nun, yeri geldiğinde Tyler ile bile kapışabilecek bir karizması ve etkileyiciliği var. Şu sıralarda, 2004 yılında gösterime girecek olan "The Flight of the Phoenix" ve "In My Fathers Den" isimli filmlerin setinde olan Avustralyalı oyuncuyu bu ay içerisinde son "Yüzüklerin Efendisi" filminde tekrar izleyebileceğiz ve epeydir kafamızı kurcalayan soruya yine umutsuzca cevap arayacağız; "Ben Aragorn olsaydım..."

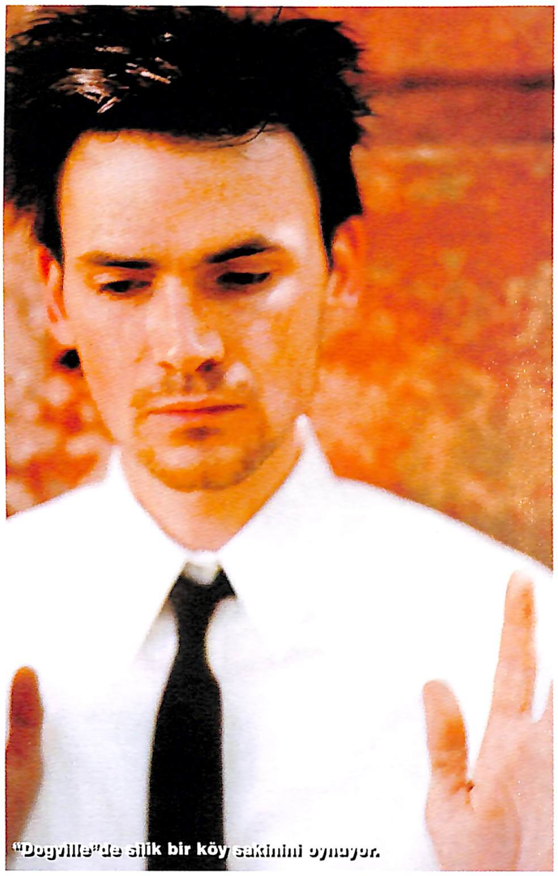
"Yüzüklerin Efendisi: Kralın Dönüşü", 19 Aralık'ta sinemalarda.

Acaba kralın kızı Aragorn'un aşkını kazanmak için Elf prensesini alt edebilecek mi?

Jeremy Davies

utangaç ve sessiz çocuk

"Er Ryan'ı Kurtarmak" ve "Sırlar Oteli"yle çıkış yapan Davies, 90'ların başından itibaren istikrarlı bir grafik çizmeye devam ediyor.

"Dogville"'de silik bir köy sakinini oynuyor.

Bağımsız sinemanın daha çok sevdiği bir yüze sahip olan, çoğunlukla zahmetli rollerin oyuncusu Jeremy Davies, 8 Ekim 1969'da dört çocuklu bir ailenin ikinci çocuğu olarak Michigan'da dünyaya gelir. Annesi ile babasının boşanmasının ardından annesi ile Kansas'a yerleşir. 70'lerin ortasında annesinin kaybeden aktör, üniversite öğrenciliğini de geçireceği California'ya, babasının yanına döner. California'da Amerikan Dramatik Sanatlar Akademisi'nde okurken bir yandan da TV dizilerinde ve filmlerinde küçük roller alır. Simasının tanınır hale gelmesi ise şans eseri rol aldığı bir Subaru reklamı sayesinde olur. Böylece casting yönetmenlerinin de dikkatini çeker. 1987'de TV dizisi "Nemesis" ile TV ekranlarına merhaba diyen oyuncu 90'lı yıllarda "Shoot First: A Cop's Vengeance", "Singer & Sons", "The Wonder Years", "Melrose Place" ve "General Hospital" gibi dizilerde konuk oyunculuk dahil irili ufaklı roller alır. Sinemadaki ilk çıkışını ise -bir ara isminin de birlikte anıldığı oyuncu- Drew Barrymore ile rol aldığı "Guncrazy"deki (1992) Bill rolü ile yapar. Yıldızının parlamasına neden olan film ise, annesinin bacağının kırılmasından sonra bakımından sorumlu olan tıp öğrencisi Raymond ile annesi arasında vuku bulan Oedipal çağrışımlı ilişki ile Raymond'un cinsel karmaşasının anlatıldığı 1994 yapımı komedi "Spanking the Monkey" ile olur. Burada sergilediği performans ile dikkatleri üzerine çeken aktör, 1995 Independent Spirit (Bağımsız Ruh) ödüllerinde en iyi çıkış yapan oyuncu dalında aday gösterilir. Film ile birlikte aldığı övgü ve beğeni aynı yıl Jodie Foster'ın rol aldığı "Nell"de Billy Fisher rolünü getirir oyuncuya. Dan Wakefield'in çok satan romanından uyarlanan, Kore savaşından dönen iki gazinin kendi kimliklerini sorgulamalarına dair hikayesi olan 1997 yapımı "Going all the Way"de ise Ben Affleck ile birlikte rol alır. Aynı yıl Ashley Judd ve Vince Vaughn'ın da rol aldığı "Locusts"ta Joseph Potts rolü ile çıkar karşımıza. "Locusts"ta canlandırdığı uyumsuz annenin duygusal yaralar almış oğlu rolü onun marazi karakterlere hayat vermedeki başarısını bir kez daha gösterir. 1998'de Steven Spielberg'in "Saving Private Ryan"ında (Er Ryan'ı Kurtarmak) Onbaşı Timothy E. Upham'ı canlandırır. Tüm rolleri arasında belki de en "tanıdık" olanı, hikayesini U2'nun solisti Bono ile Nicholas Klein'in yazdığı Wim Wenders filmi "Sırlar Oteli / The Million Dollar Hotel"deki Tom Tom rolü olduğu söylenebilir. Bu rol o zamana dek oyunculuğa dair aldığı tüm övgüleri pekiştiren en akılda kalıcı performansıdır. "The Million Dollar Hotel"de Tom Tom'un aşık olduğu Eloise rolünü canlandıran Milla Jovovich ile Jeremy Davies'in adı bir ara aşk söylentilerine karışır. 2001'de ünlü yönetmen Francis Ford Coppola'nın oğlu Roman Coppola'nın yönettiği "CQ"da bilimkurgu filmler çekmek için Paris'e giden genç bir film yapımcısı olan Paul'u canlandırır aktör. 2002'de, içlerinde James Spader ve Maggie Gyllenhaal'lı "Secretary" ve Soderbergh'in "Solaris"inin de yer aldığı birkaç filmde daha rol alır. Bu seneki "filmekimi"nde gösterilen Lars Von Trier'in 2003 yapımı "Dogville"inde Bill Henson olarak çıkar karşımıza. TV için çekilmekte olan ve henüz tamamlanmayan "Helter Skelter"da seri katil Charles Manson'u canlandıracak. Kurbanları arasında Roman Polanski'nin hamile karısı Sharon Tate'nin de bulunduğu, tarikat gibi bir örgütün lideri olan Charles Manson, yetenekli oyuncunun canlandırdığı en ilginç karakterlerden biri olacağa benziyor.

"Dogville", 5 Aralık'ta sinemalarda.

David Wenham

avustralya'dan bir seks sembolü

Bizde Yüzüklerin Efendisi'nin Faramir'i olarak tanınan Wenham, önceleri kendi ülkesinde televizyon dizileriyle tanınan bir oyuncuydu.

DERLEYEN: ECE GAMZE ATICI

2000'li yıllara kadar Avustralya dışında pek tanınmayan aktör "Moulin Rouge"deki Audrey, "Russian Doll"daki Ethan rolünden sonra "Yüzüklerin Efendisi"ndeki Faramir rolü ile dünya izleyicisiyle buluşur. 21 Eylül 1965'te Sydney'de epeyce kalabalık bir ailenin- toplam yedi çocukluferdi olarak dünyaya gelmiştir oyuncu. Batı Avustralya Üniversite-si'nde öğrenim gördüğü sıralarda oyunculuğu meslek edinmeyi kafasına koymuştur. Ekrana ilk çıkışı ise 1980'de, gün içinde en çok televizyon izlenildiği düşünülen saatlerde yayınlanan dizilerden biri olan "Sons and Daughters" ile olur. Oyuncu, 1992'de "Greenkeeping" adlı filmde aldığı küçük rol ile sinemaya sakin bir geçiş yapar. "Cosi"de (1996) sergilediği performans ile dikkatleri üzerine çeker ve kendi ülkesinin sınırları içinde -mütevazı da olsa- bir üne sahip olur. 1997'de TV için yapılan "Babies" ya da diğer adıyla "Simone De Beauvoir's Babies" dizisinde canlandırdığı Ian karakteri, yerel şöhretini pekiştirirken AFI (Avustralya Film Enstitüsü) tarafından beş kez aday gösterildiği en iyi erkek oyuncu ödülünü de kazandırır oyuncuya. 1998'de "Dark City"de Schreber'in asistanı, "The Boys"da ise eski mahkum Brett Sprague rolleriyle ile film eleştirmenlerinin övgülerini kazanır. Bu arada Avustralya'da sahip olduğu mütevazı şöhreti büyük ölçüde borçlu olduğu televizyondan yana da şansı yaver gider. ABC TV'nin komedi-drama dizisi "Sea Change"de Daniel Della Bosca ya da daha samimi haliyle Diver Dan olarak daha geniş bir kitle tarafından tanınmaya başlar; canlandırdığı rol gereği bir süreliğine seks sembolü haline gelen aktör artık popüler bir oyuncudur. 98-99 sezonu boyunca devam eden Diver Dan rolünden sonra yaşamını Hawaii'de cüzamlı bir koloni arasında geçiren Peder Damien rolü ile başrol oynadığı "Molokai: The Story of Father Damien"de (1999) çıkar karşımıza. Sinema ve televizyonun yanısıra oyunculuk serüvenini tiyatro sahnesinde sürdürür aktör. "Hamlet"te Leartes'i, "Fırtına"da Sebastian'ı oynar. Oyunculuk seyrinin bundan sonraki kısmının ise çok daha büyük ve başarılı yapımlarla sürdüğü söylenebilir.

Yüzüklerin Efendisi'nin adını duyurduğu oyuncular kervanına o da katıldı.

2000 itibarı ile içlerinde "Seksten Daha Güzel / Better Than Sex", "Kırmızı Değirmen / Moulin Rouge" ve "Banka" gibi bizde de gösterilen yapımların bulunduğu birçok filmde rol alır. Şöhretinin diğer kıtalara sıçraması ise Peter Jackson'un Yüzüklerin Efendisi üçlemesinin, iki ve üçüncü filmlerinde canlandırdığı -Boromir'in kardeşi, Eowyn'in eşi- Faramir rolü ile gerçekleşir şüphesiz. 2003'te aktörün kızı Eliza Jane dünyaya gelir. Oyuncunun ikisi TV ("The Stiff"ve "The Brush-Off") diğeri sinema için ("Van Helsing") henüz tamamlanmamış üç projesi daha mevcut. Yüzüklerin Efendisi ile setlerde çok zaman geçirmeye başlayan oyuncu bir zamanlar yemek yapmayı çok severmiş ama artık başkalarının yemek yapmasını daha çok sever hale gelmiş durumda.

"Yüzüklerin Efendisi: Kralın Dönüşü", 19 Aralık'ta sinemalarda.

SIEMENS
mobile

www.my-siemens.com/turkey

Giovanna Mezzogiorno

italya'nın yeni yıldız adayı

"Son Öpücük"te beden dilini son derece coşkulu bir biçimde kullanan İtalyan aktris o filmden sonra arayı soğutmuyor ve Ferzan Özpetek'in "Karşı Pencere"siyle yeniden Türk sinemaseverinin karşısına çıkıyor.

Avrupa sinemasından pek sık star çıkmadığı, tek tük çıkanların da tez elden kapağı Hollywood'a atmaya çalıştıklarını biliyoruz. Alın size birinci sınıf bir star adayı aktris... Geçtiğimiz aylarda ülkemizde gösterime giren ve çok beğenilen "Son Öpücük" Giovanna Mezzogiorno'ya ufak da olsa bir hayran kitlesi kazandırdı bile. Renkli gözbebeklerinden süzülen anlamlı bakışlar, ince ve zarif bir yüz, seksi olduğu kadar kesinlikle olgun ve ağırbaşlı bir hava... Böylesi bir bileşimi, hem de bunun iyi bir örneğini her gün, her yerde göremeyeceğimiz için Mezzogiorno'nun önünde bir kez daha saygıyla eğiliyor, yüksek düzeydeki hayranlığımızı dile getiriyor ve izniyle biyografisini aktarmaya girişiyoruz.

Giovanna Mezzogiorno 1997'de Sergio Rubini'nin yazıp, yönetip başrolü üstlendiği "Il Viaggio della Sposa" adlı komedide ilk sinema deneyimini yaşadıktan sonra ülkesinde dikkat çeken bir yetenek olarak selamlanmış. Anne ve babasının da oyuncu oldukları düşünülürse Mezzogiorno'nun o günden bugüne gelişen başarı hikayesi hiç şaşırtıcı değil. "Il Viaggio della Sposa"da başarılı bulunan performansı ertesi yıl ona "Del perduto amore" isimli dramda başrolü getirmiş. Hatta aktris ikinci filmindeki performansıyla İtalyan Ulusal Film Eleştirmenleri Derneği'nin En İyi Kadın Oyuncu ödülünü kazanmış. Aslında biraz geriye gidersek, 1974 Roma doğumlu aktrisin bu başarıların öncesinde Paris'te iki yıl boyunca Peter Brook'un oyunculuk konulu atölye çalışmalarına katıldığını görebiliyoruz. Özellikle o tarihlerde İtalyan sinemasının gerçek bir duraklama yaşadığını düşünürsek, Mezzogiorno'nun çıkışının yoğun bir heyecan yarattığını tahmin etmek zor değil.

Adını andığımız bu iki yapımın ardından 1999 yılında üç ayrı film için kamera karşısına geçen Mezzogiorno, 2000 yılındaysa "Sefiller"in televizyon için yapılan bir uyarlamasında rol almış. 2001'de ise ününe ün katan ve yavaş yavaş kendi ülkesi dışında da tanınmaya başlamasına sağlayan "Son Öpücük" gelmiş. Oyuncu bu filmde güzel mi güzel ama bir o kadar sinirli Giulia'yı canlandırmaktaydı. Müstakbel kocasını canlandıran Stefano Accorsi ile gerçek hayattaki birliktelikleriyse filmin öncesinde mi, yoksa sonrasında mı gündeme geldi, bilmiyoruz. Ancak son derece uyumlu bir çift olduklarını eklemek gerek.

Aktris "Son Öpücük"ün ardından irili ufaklı kimi filmlerde oynamaya devam etti. Ferzan Özpetek'in "Karşı Penceresi"ndeki rolü ise yakaladığı ikinci büyük fırsat oldu. Çeşitli festivaller aracılığıyla pek çok ülkede gösterilen bu film, Mezzogiorno'nun hayran kitlesinin iyiden iyiye genişlemesini sağladı. İnternette yapacağınız ufak bir araştırma sonrasında ona methiyeler düzen sitelere birer birer denk gelebilirsiniz.

"Karşı Pencere"deki performansıyla Karlovy Vary Uluslararası Film Festivali'nde En İyi Kadın Oyuncu ödülü kazanan Mezzogiorno, yıl içerisinde yine aynı filmle başka ödüllere de layık görüldü. Eğer filmdeki performansı bu ödülleri haklı çıkartacak kadar iyiyse, yaşadık. Sonuç olarak "Karşı Pencere", sadece güzelliği değil, yeteneğiyle de dikkatimizi çeken genç aktrise doyacağımız bir film olacağa benziyor.

"Karşı Pencere", 12 Aralık'ta sinemalarda.

Kısa arayla izlediğimiz iki filmi oyuncuya ülkemizde de belirli bir hayran kitlesi kazandırdı.

37. Radyo ODTÜ Özel Gösterimi

Merakla
beklenen
filmleri 3 yıldır,
herkesten
önce
Radyo ODTÜ
dinleyicileri
izliyor.

pek yakında!

Katkılarından dolayı teşekkürler...

radyoodtü 103.1 | www.radyoodtu.com.tr

ARMADA SİNEMALARI | 1FİLM | ODEON CINEPLEX | ÖZENFİLM | united international pictures | UMUT SANAT

www.gecetasarim.com.tr

Meksika dalgası

Onbir yıl önce 7 bin dolar bütçeli bir filmle başlayan "El Mariachi Üçlemesi", bu ay ülkemiz sinemalarına gelecek "BİR ZAMANLAR MEKSİKA'DA" (Once Upon a Time in Mexico) ile son buluyor. Gözalıcı oyuncu kadrosu, çok iyi tasarlanmış aksiyon sahneleri, yönetmeninin kendine has kurgu anlayışı, sinemasal göndermeleri ve vaat ettiği eğlenceyle tam da beklediğimiz gibi bir film bu. Meraklısına sinema salonunda eşsiz bir 100 dakika geçirtecek, eksiksiz bir Robert Rodriguez marifeti. ENGİN ERTAN

Bir varmış, bir yokmuş diye başlar çoğunlukla dilimizdeki masallar. Bu girişin İngilizcedeki karşılığı "once upon a time" oluyor. Robert Rodriguez'in yeni filmi "Once Upon a Time in Mexico" ülkemizde gösterime girerken, elbette olması gerektiği şekliyle "Bir Zamanlar Meksika'da" ismini alıvermiş. Ancak "bir zamanlar"ı, veya "evvel zaman içinde"yi anlatan bu filmin masala, hatta mitolojiye yakın duran tarafını atlamamalıyız. Kuşkusuz filmin ismi Sergio Leone'nin başyapıtları "C'era una volta il West"e ("Bir Zamanlar Batı'da" veya ülkemizde ilk aldığı ismiyle "Batı'da Kan Var") ve "Once Upon a Time in America"ya (Bir Zamanlar Amerika) da bir gön-

Gitar kutusu, kutunun içindeki silahı ve "el mariachi"...

Otelden kaçış sekansı Rodriguez usulü aksiyonun kusursuz bir örneği.

Dikkat "B" filmi!

"Daha Hızlı Daha Öfkeli"de de izlediğimiz Eva Mendes filmin önemli yan karakterlerinden birisini canlandırıyor.

Johnny Depp "Karayip Korsanları"ndan hemen sonra yine bizleri güldürecek bir karaktere hayat veriyor.

derme içeriyor. Yurtdışındaki kimi eleştirmenler de Rodriguez'i Leone ile karşılaştırmaya girişmişler ve film için "eğlenceli ama kendisine örnek aldığı filmler kadar olamamış", yargısında karar kılmışlar. Gerekirse bu duruma biz de değiniriz ama öncelikle yazının girişinde bahsettiğimiz konuya, yani "Bir Zamanlar Meksika'da"nın ne mene bir anlatı olduğuna yoğunlaşalım.

Bilirsiniz, masallar yazılı kültürün olmadığı o "bir zamanlar"da, dilden dile, kulaktan kulağa yayılarak gelişmişlerdir. Onların bir model üzeri olan mitoloji için de aynı şeyi söyleyebiliriz. Bir halka ait mitler, yaşanan gerçek olaylar veya gerçek dışı hikayeler, masallardaki anlatımla birleşirler ve nesilden nesile aktarılarak bir nev'i masalsı tarihe, o halkın mitolojisine dönüşürler. Rodriguez'in "El Mariachi Üçlemesi" de benzer şekilde kendi mitlerini oluşturup, önümüze koyuyor. Hatta bunlar toplanınca, üçüncü filmle beraber Meksika'nın modern çağ mitolojisi olup, çıkıyorlar.

Hatırlarsınız, başlangıçta kendi halinde, ufak tefek bir gitarist, pardon bir "mariachi" vardı. Evet, 1992 yapımı "El Mariachi"den bahsediyoruz. Aile geleneğini sürdürmek isteyen bu genç adam, elinde gitar kutusuyla Meksika sınırındaki küçük bir kasabaya geliyor ve iş ararken bir katille karıştırılıyordu. Neden mi? Çünkü bu acımasız katil de silahlarını benzer bir gitar kutusu içinde taşımaktaydı. Bu karışıklığın sonunda geldiği kasabada hüküm süren uyuşturucu kralıyla çatışıyor ve kendisine biçilen kimliği bir bakıma üstleniyordu.

Rodriguez'in sadece ve sadece 7000 dolara mal ettiği bu film yavaş yavaş bir efsaneye dönüşmüş, büyük takdir toplamıştı. Yönetmen daha sonra, görece daha büyük bir bütçeyle (7 milyon dolar) filmin devamını çekme imkanını elde etti. 1995 yapımı "Desperado" bir devam filmi olduğu kadar, aynı zamanda "El Mariachi"deki hikayenin tekrar anlatımıydı (kimi kaynakların "Desperado"yu, "El Mariachi"nin yeniden çevrimi olarak göstermesi boşuna değil). Ancak bu sefer hikaye kimi yönleriyle değişmiş, çapı daha da büyümüştü. Ne de olsa artık kulaktan kulağa dolaşıyor, her yeni anlatımda bazı yerlerine müdahaleler geliyordu. Özetle Rodriguez kendisini efsaneye dönüştüren filmden, kendi efsanesini yaratmıştı. Silahlarını gitar kutusunda taşıyan, iyi kalpli gitar ustası... Görüp görülebilecek en iri Meksikalı... Neredeyse ölümsüz, alt edilmesi imkansız ve isimsiz bir halk kahramanı... El Mariachi...

Hem bütçe, hem de hikaye büyüdükçe kahraman- ⇨

Final bölümü aksiyon türüne meraklı izleyicilere epey eğlenceli dakikalar geçirtecek.

da da kimi değişiklikler olmuştu. İlk filmin El Mariachi'si ufak tefek Carlos Gallordo gitmiş, yerine Antonio Banderas gelmişti. Benzer bir büyüklük filmin aksiyon sahnelerinde de sözkonusuydu. Rodriguez yönetmenliğinde belirleyici olan özellikleri bir yana bırakmıyor, ancak bu sefer benzer sahneleri daha görkemli çekiyordu. Sanki ilk filmi izledikten sonra, bu sahneleri filmi görmemiş birisine anlatışımız gibi. Özetle, Rodriguez'in ikinci filmde yaptığı, El Mariachi'nin maceralarına birer mit kimliği kazandırmaktı. Zaten film de Steve Buscemi'nin Cheech Marin'e El Mariachi'ye dair bir hikaye anlatmasıyla başlıyordu.

Üçüncü film "Bir Zamanlar Meksika'da"daysa tüm bu mitler biraraya geliyorlar ve Meksika'nın özgürlüğüne kavuşma hikayesine, bir nev'i modern mitoloji örneğine kaynaklık ediyorlar. Her şey yine bir hikayeyle başlıyor. Bu sefer anlatıcı Cheech Marin, dinleyense ilerleyen dakikalarda bir CIA ajanı olduğunu öğreneceğimiz Sands (Johnny Depp). Hikayenin konusu elbette ki El Mariachi (Antonio Banderas). Artık gitarı elektrikli, hem de kurşun atar olmuş. Görünen o ki aradan geçen yıllarda mevzubahis hikaye, hayalgücü geniş çok kişinin elinden geçmiş. El Mariachi bu sefer kendisini önceki maceralarına göre daha da büyük bir görevin ortasında buluyor. Güçlü mafya Barillo (Willem Dafoe), General Marquez'i (Gerardo Vigil) Meksika'da bir askeri darbe yapmaya ikna etmiş durumda. Böylece devleti kendi amaçları için kullanabileceğini düşünüyor. Durumun farkında olan ve engellemeye çalışan ajan Sands ise El Mariachi'den yardım istiyor. Yardım çağrısı için onu seçmesi boşuna değil, zira kahramanımızın kız arkadaşı Carolina'nın (Salma Hayek) ölümünden sorumlu olan kişi Marquez'den başkası değil.

Gördüğünüz üzere, serinin son halkasında hikaye iyice kapsamlı hale gelmiş durumda. Üçlemenin finalinde, başlangıçta kendi halinde bir gitarist olarak tanıdığımız El Mariachi Meksika'da gerçekleşecek askeri darbeyi engellemeye çalışıyor ve onun hikayesi ülkesinin özgürlük destanına dönüşüyor. Aslında Rodriguez'in "El Mariachi" ile sinemadaki (özellikle Amerikan aksiyon sinemasındaki) Meksikalı prototipini yıktığını düşünürsek, bu filmin haleflerinin oluşturduğu serinin böylesi bir noktaya bağlanmasına şaşmamak gerekiyor.

Rodriguez elindeki bütçe ve ticari anlamda filmine bağlanan yüksek umutlara rağmen sinemasından da taviz vermiyor. "Bir Zamanlar Meksika'da" her şeyiyle onun filmi. Daha açılış jeneriğini izlerken farklı bir şeyle karşı karşıya olduğunuzu hissediyorsunuz. Alışık olduğumuz üzere "Bir Robert Rodriguez Filmi" yazmıyor örneğin; yönetmen film yerine argo bir terim olan "flick"i tercih ediyor. Veya "edited by" (kurguyu yapan) yerine "chopped by" (doğrayan) demeyi tercih ediyor. Böylece daha en baştan ucuz sinemayı, düşük bütçeyi ve B filmi anlayışını bir bakıma kutsuyor. Diğer yandan hemen her filminde olduğu gibi, bu sefer de birden çok görevi birarada üstlenmiş. Yönetim, senaryo, kurgu, görüntü yönetimi, müzik, prodüksiyon tasarımı; hepsi onun elinden çıkma. Elbette tüm filmlerinde olduğu prodüktör de yine kendisi.

Bu durum kadrosundaki ünlü oyunculara ve görkemli aksiyon sahnelerine rağmen filmin niye sadece 29 milyon dolara mal olduğunu açıklıyor. Rodriguez bir kez daha elindeki imkanları en ekonomik şekilde kullanmak üzere etkileyici bir ders veriyor. Filmi HDTV (High Definition) ile çekmesi de bu anlamda yerinde bir tercih. Üstelik yakalanan görsel doku (özellikle gün ışığındaki aksiyon sahnelerinde ve bütün bir final bölümünde) filmin masalsı havasına da katkıda bulunuyor.

Banderas da Rodriguez'in favori oyuncularından.

Kucağındaki chihuahua'sıyla aklımıza kazınan Billy (solda), Rourke'un uzun zamandır kaptığı en iyi rol. Meksikalı bir mafya babasını canlandıran Willem Dafoe da kısa ekran süresine rağmen dikkat çekiyor.

Enrique Iglesias'ın "Hero" isimli şarkısının klibinde filme dair ilk sinyalleri almıştık.

Filmde hikaye anlatımı ve görsellik açısından hal böyleyken, sinemasal referanslar üzerine kurulu yapı da dikkat çekiyor. Öncelikle Leone sinemasına yönelik olanlardan bahsetmek gerek. Filmin adının iki Sergio Leone başyapıtına referans yaptığından yazının başlarında bahsetmiştik. Bu iki film dışında, spagetti western'in babasının "dolar üçlemesi"ne yönelik göndermeyi de gözden kaçırmamak gerek. Western türünü, özellikle de spagetti western'i gerçek bir esin kaynağı olarak gören Rodriguez, "El Mariachi"yi çektiğinde kimileri filmi "bir avuç peso ile çekilmiş", şeklinde tanımlamıştı. Yönetmen kendi üçlemesini tamamlarken, uzaktan da olsa "dolar üçlemesi"nin son filmine bir selam

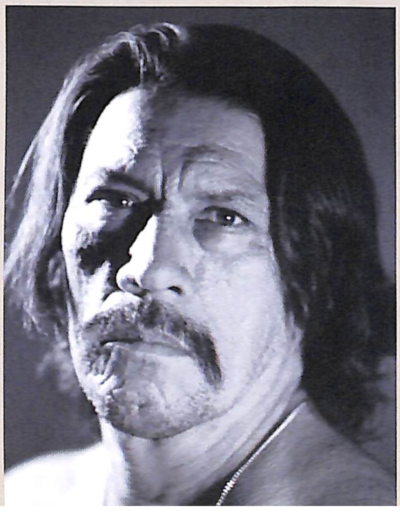
Hayek sadece flashback'lerde gözüküyor.

çakıyor. "İyi, Kötü ve Çirkin"in iç savaş ortamının yerini, buradaki askeri darbe alıyor. Diğer yandan Meksika'da geçen bir diğer ünlü western'in, Sam Peckinpah'ın "Vahşi Belde"sinin (The Wild Bunch) etkisi de hissediliyor. Rodriguez kurgu konusunda Peckinpah'a oranla çok daha hareketli olsa bile, şiddeti görselleştirme konusunda ustasına sık sık saygı duruşunda bulunuyor.
Johnny Depp'in canlandırdığı karakterin teslimatlarını yaptığı ufak kutular da dikkate değer. Birisinin üzerinde "Clash of Titans" (1981 yapımı, özel efektlerinden Ray Harryhausen'ın sorumlu olduğu bir fantastik sinema klasiği) yazarken, diğerinde gördüğümüz Meksika'nın Ölüler Günü bayramına dair illüstrasyon akla

Belalı kuzen

Kambersiz düğün olmadığı gibi DANNY TREJO'suz da Rodriguez filmi olmaz. İsterseniz kendisini biraz tanıyalım.

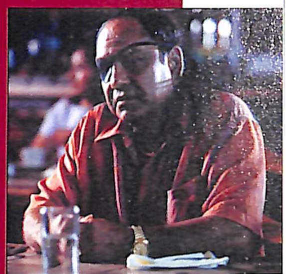
1944 yılında Kaliforniya'da doğan Danny Trejo, çocukluğunda uyuşturucu bağımlısı bir suçluymuş. Hayatının tam 11 yılını hapishanelerde geçirmiş. Hükümlülüğü döneminde çeşitli boks müsabakalarına katılmış, hafif siklette ve orta siklette dereceler almış.
Aslında Trejo'nun façasına bakınca onun geçmişinin izlerini yakalamak mümkün. Etrafındaki fırsatları değerlendirmek konusunda son derece becerikli olan Rodriguez de, Trejo'yu filmlerinin kadrosuna dahil etmekte hiç tereddüt etmemiş. Etrafındaki dedik, zira Trejo Rodriguez'in kuzeni. Sinemaya girişiyse teyze oğlunun teklifinden çok öncelere dayanıyor. Hapishane günleri sona erdikten sonra, 1985 yılında girdiği bir rehabilitasyon programında sinema dünyasından bir gençle tanışmış. "Runaway Train"in setine yaptığı ziyaretse ona bir teklif getirmiş ve böylece kamera karşısında ilk deneyimini yaşamış.
Sonraki yıllarda ekseriyetle düşük bütçeli aksiyon filmlerinde rol alan Trejo, 1995 yılında kuzeni Rodriguez'in "Desperado"sunda rol almış. Pek çok önemli filmde üstlendiği yan roller de arayı fazla açmadan gelmişler; örneğin Michael Mann'in "Heat"i veya büyük bütçeli aksiyonlar "Con Air" ve "Anaconda" gibi.
Trejo'yu '95'ten bu yana çekilmiş Rodriguez filmlerinin hemen hepsinde izledik. Haliylen "Bir Zamanlar Meksika'da" da bir istisna değil. Cucuy, Trejo'nun sert görünümü altındaki komik tarafı göstermesi için uygun bir karakter. Onu izlerken yine çok eğlenecek ve iki kuzenden kurulu bu "muhteşem ikili"ye bir kez daha hayran kalacaksınız.

Rodriguez klanından

Tommy Chong ile bir zamanların ünlü komedi ikililerinden birine hayat vermiş olan CHEECH MARIN, sinemada ikinci doğuşunu yaşıyor.

Meraklıları onu kafası sürekli iyi bir hippi olarak hatırlıyor olabilirler. Ne de olsa Tommy Chong ile beraber oluşturdukları ikili, bir dönemin en çok gülünenlerindendi. 1946 yılında Kaliforniya'da dünyaya gelen Cheech Marin, Tommy Chong ile Vancouver'da tanışmış. '70'lerin başlarında çeşitli komedi albümleri dolduran Cheech ve Chong, sinemaya ilk girişlerini 1978 yılında "Up in Smoke" ile yapmışlar. İki hippinin esrarla dolu bir minibüsü kaçırmaları ve yolculukları boyunca sürekli uçar vaziyette dolaşmaları üzerine kurulu bu komedi, zamanında büyük ilgi görmüş ve kısa sürede bir külte dönüşmüş. Bu filmi ikilinin beraber rol aldıkları başka örnekler takip etmiş.

Cheech ve Chong'un beraber rol aldıkları kimi filmler bizim ülkemizde de '80'lerin video döneminde izlenmişlerdi. Ancak bizde yurtdışındakine benzer bir popülarite yakalayamamışlardı. Zaten '80'lerin ortalarında artık eskisi kadar tutulmadıkları için ayrıldılar ve kendi yollarına gittiler.
Cheech Marin o zamandan beri pek çok filmde irili ufaklı roller üstlendi. "After Hours" ve "Hayalet Avcıları II" bunlardan ilk olarak dikkat çekenleri. Ancak ne zaman ki Robert Rodriguez tarafından yeniden keşfedildi, bir bakıma ikinci doğuşu da gerçekleşti.
Özellikle "Günbatımından Şafağa"da canlandırdığı üç karakterle aklımıza kazınan (bunların arasında enfes bir sunum yapan Chet Pussy'nin yeri ayrıdır) Cheech Marin, "Bir Zamanlar Meksika'da"da yine komik bir performans sergiliyor. Artık yoluna Chong'suz devam eden ama Rodriguez klanına dahil olan Marin'in yönetmenin bir sonraki filminde karşımıza nasıl çıkacağını merakla bekliyoruz.

Rodriguez neleri sever?

Yönetmenin filmografisine şöyle bir bakınca sinema tarihinden favorilerini tahmin etmek çok da zor değil.

Fırsat buldukça, daha doğrusu bir kaynaktan ele geçirdikçe ele aldığımız yönetmenlerin en sevdikleri filmlerin listelerine yer vermeye çalışıyoruz (açıkça belirtmekte sakınca yok, en önemli, hatta neredeyse tek kaynağımız Sight & Sound'un 2002 yılında düzenlediği anket). Ne yazık ki Rodriguez'e ait böyle bir listeye ulaşamadık. Ancak yönetmenin sıkı bir takipçisiyseniz, tutma oranı yüksek tahminlerde bulunmanız zor değil. Genel çerçeveyi biz verelim, tahmini bir "top ten" listesi oluşturmak size kalsın.

John Carpenter
Öncelikle Rodriguez'i sinema yapmaya ikna eden filmin "New York'tan Kaçış" olduğu söylenir, bu bir. Ayrıca "Günbatımından Şafağa"yı izlediyseniz, Harvey Keitel'in canlandırdığı Jacob Fuller karakterinin çekik gözlü oğlunun tişörtü dikkatinizi çekmiştir herhalde, bu da iki. Tişörtün üzerinde kocaman Precinct 13 yazıyor dememiz yeterli olsa gerek. "Fakülte"deki "The Thing" göndermelerinin üzerine, Rodriguez'in son dönemde kendi filmlerinin müziklerini yapmaya soyunmasını da ekleyin. Bizden söylemesi, bu adam dünya üzerindeki en sadık Carpenter hayranlarından birisi.

"New York'tan Kaçış"

Sam Raimi
Aslında daha ziyade "Evil Dead" üçlemesi. Pardon ama böylesi bir düşük bütçe klasiği Rodriguez'i değil de kimi etkileyecek? "El Mariachi"den bu yana, filmleri için ürettiği pratik ve ekonomik çözümlerin arkasında Raimi'nin filmlerinden öğrendiği çok şey olmalı. Ayrıca komedi/korku türündeki gore şöleni "Günbatımından Şafağa"da her şey açıkça ortaya çıkıyor.

"The Evil Dead"

George Romero
Bir diğer ünlü korku yönetmeni. Üstelik onun sinemaya girişi de düşük bütçeli bir basyapıtla olmuş. Rodriguez'in Romero'ya hayranlık beslediğini tahmin etmek hiç zor değildi ama "Günbatımından Şafağa"da Romero'nun değişmeyen özel efektçisi Tom Savini'ye son derece eğlenceli bir rol vermesi sonrasında hiçbir şüpheye mahal kalmadı.

"Yaşayan Ölülerin Gecesi"

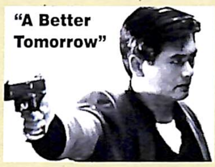
Westernler
Türe genel bir ilgi var, orası kesin ancak İtalyan usulü olanları, hele hele Leone elinden çıktılarsa çok daha makbuller. Ana yazının konusu olan film sadece ismiyle bile yeterince şey söylüyor ama "El Mariachi Üçlemesi"nin diğer filmleri ve "Günbatımından Şafağa" başta olmak üzere tüm bir Rodriguez filmografisi western'e ait imgelerden bolca yararlanıyor.

"İyi, Kötü ve Çirkin"

Sam Peckinpah
Western başlığında "Vahşi Belde"nin adını anıp geçebilirdik ama kuşkusuz bu kadarı yeterli olmazdı. Peckinpah'ın şiddeti görsellestirmek için kullandığı yöntemler ve kurguyla ilgili tercihleri Rodriguez için ciddi bir esin kaynağı. Yazıda da değindiğimiz üzere, bu etkilenme özellikle "Bir Zamanlar Meksika'da"da kendini iyiden iyiye belli ediyor.

"Vahşi Belde"

John Woo
Robert Rodriguez'in akıllara zarar aksiyon sahnesi tasarımlarının ardında kesin Hong Kong'lu ustanın etkisi var. Ancak Rodriguez estetize etmekten çok, absürd olmaya yakın duruyor. Onun yakalamaya çalıştığı B sineması tadına da böylesi yaraşır zaten. Elbette ana yazıda da değindiğimiz, "Bir Zamanlar Meksika'da"daki "Face/Off"u anımsatan estetik ameliyatı da bir kez daha hatırlatalım.

"A Better Tomorrow"

Buster Keaton
Rodriguez'in filmlerindeki esprilere veya oyuncuların vücut dillerini nasıl kullandıklarına bakarsak yoğun bir slapstick etkisi sezmek mümkün. Bu etkinin daha ziyade sessiz sinema dönemindeki örneklerden kaynaklandığını söylemek yerinde olur. Açıkçası o dönemden Rodriguez'e bir yol gösterici seçecek, aklımıza gelen ilk örnek Buster Keaton. Keaton'ın yakaladığı fiziksel komedi, kimi tehlikeli sahneleri dublör kullanmadan ve gözünü kırpmadan canlandırışı Rodriguez'in filmlerine epey yakın duruyor sanki.

"General"

Quentin Tarantino
Aslında burada karşılıklı bir etkileşim ve sıkı bir dostluk söz konusu. İlk uzun metrajları aynı seneye denk gelen iki kafadar o gün bugündür birbirlerine destek çıkıyor, filmlerine katkıda bulunuyorlar. Elbette karşılıklı bir hayranlık da söz konusu.

"Rezervuar Köpekleri"

Rodriguez'in çok sevdiği bir diğer yönetmenin, George Romero'nun "Day of the Dead"ini getiriyor. Finale doğru Depp'in makyajının "The Crow"u anımsattığını veya "Face/Off" vari bir estetik ameliyatın hikayeye yedirilmiş olduğunu da eklemeden geçmeyelim.

Peki yine yazının başlarında bahsettiğimiz, kimi eleştirmenlerin "örnek aldığı filmler kadar olamamış" yorumu? Açıkçası bunun ciddiye alınası bir şikayet olduğunu söylemek güç. Rodriguez'in derdi bu filmlerle aşık atmak değil, sadece onlara saygı duruşunda bulunmak. Bu kadarını anlamak için de dahi olmak gerekmiyor. Ayrıca filmin hikayesini mantıksız veya fazla karışık bulanlara da okudukları hangi mitoloji örneğinin veya masalın çok inandırıcı, sakin ve aklı başında olduğunu sormak gerek. Filmin dramatik yoğunluktan yoksun olduğundan; Rodriguez'in karakterleri arasında bir ona bir buna koşuştururken seyirciyi yorduğundan ve sürenin hikayeye oranla kısa kaldığından şikayet edenler de var. Onlara karşı argüman olarak da Rodriguez'in başkasının yersiz yere uzatacağı bir hikayeyi, dinamik bir kurguyla 100 dakikada adamakıllı toparladığını ve her şey gibi süresini de

Depp sette o kadar iyi vakit geçirmiş ki, çekimleri tamamlandıktan sonra bile ayrılmak istememiş. Fotoğrafta Rodriguez'i Depp'e oyun verirken görüyoruz.

ekonomik kullandığını söyleyebiliriz. Kaldı ki, 2 saati aşan bir Rodriguez filmi kulağa şaka gibi geliyor. Aslında "Bir Zamanlar Meksika'da" tüm bu özellikleriyle tipik bir sinemasever filmi. Anlatımından ne kadar etkileneceğiniz Rodriguez'in önceki filmlerine aşinalığınıza, yönetiminden ne kadar keyif alacağınız da kişisel zevklerinizin Rodriguez'inkilerle ne kadar çakıştığına bakıyor. Elbette kusursuz bir film değil karşımızdaki, ancak Rodriguez'in sineması için bu son derece doğal. B sinemasından ciddi şekilde beslenen, hatta hemen her filminde bu alanda çalışmış yönetmenlere, bu tarz filmlere gönderme yapan birisinden daha farklı bir tavır beklenebilir mi? Bu duygu Rodriguez'e sempatiniz doğrultusunda öyle yerleşiyor ki, bazı göze batan hataların veya çiğliklerin de bilinçli olarak filmde yer aldığı sonucuna varabiliyorsunuz.

Meksikalı kült yönetmenin şimdiye kadarki en iddialı işlerinden birisi olan film, en azından hayranları nezdinde kesin bir tatmin duygusu yaratacağa benziyor. Hatta, her ne kadar mütevazı "El Mariachi"nin kalbimizdeki yeri bir başka olsa da, "Bir Zamanlar Meksika'da" için Robert Rodriguez'in başyapıtı olmaya ciddi bir aday bile diyebiliriz. Özetle, sinemada iyi vakit geçirmek için bulabileceğiniz en iyi seçeneklerden olan bu aksiyon/komedi'yi es geçmemenizde fayda var. ■

Logomelo

Cep telefonunuz neşe saçsın!

Beğendiğin logo, melodi ve resimli mesajı

3801'e

yanlarındaki kodlarıyla mesaj olarak gönder.

www.logomelo.com

Nokia Melodiler

Türkçe POP

Kod	Melodi
MN314	12 Dev Adam
MN288	Ah Bu Hayat Çekilmez
MN289	Ah Yaşamak Var Ya
MN373	Annem
MN374	Arabık Fahişe
MN290	Aşığınım
MN377	Bebeğim
MN325	Beni Yak Kendini Yak
MN403	Bir Tanem
MN1252	Bir Tanem Söyle Bana
MN298	Bir de Bana sor
MN382	Bu Ne Dünya Kardeşim
MN384	Dağları Deldim
MN1281	Dönmelisin
MN1176	Gamsız Hayat
MN305	Gemiler
MN308	Güzeller Güzeli
MN389	Hatırla Beni
MN390	Herşey Güzel Olacak
MN310	Holigan
MN606	Kahır Mektubu
MN1203	Olmadı Yar
MN734	Papatya Falları
MN398	Sende Kaldı
MN322	Unut Sevme Beni
MN323	Yavaş Yavaş

TSM

Kod	Melodi
MN583	Agora Meyhanesi
MN1487	Baharı Bekleyen Kumrular
MN587	Bak Yeşil Yeşil
MN1491	Elveda Meyhaneci
MN605	İnleyen Nağmeler
MN1495	Katibim
MN612	Nasıl Geçti Habersiz
MN1577	Rüyalar Gerçek Olsa
MN619	Sevemez Kimse Seni
MN623	Üzgünüm Leyla
MN1500	Yemeni Bağlamış
MN211	Yıldızların Altında

Dizi

Kod	Melodi
MN1442	Adams Ailesi
MN1445	Ally Mcbeal
MN546	Amazing Grace
MN915	Carmen
MN1455	Charlie'nin Melekleri
MN404	Damdaki Kemancı
MN405	Dawson's Creek
MN916	Evita
MN364	Evli ve Çocuklu
MN1458	Flashdance
MN1459	Forest Gump
MN406	Friends
MN1460	Geleceğe Dönüş
MN1461	Ghost
MN1557	Hababam Sınıfı
MN1463	Harry Potter
MN1829	Hayalet Avcıları
MN965	İyi Kötü Çirkin
MN559	James Bond
MN1470	Jaws
MN562	Kara Şimşek
MN1471	Lords Of The Rings
MN368	Muppet Show
MN1516	Pembe Panter
MN1613	Polis Akademisi
MN1472	Pulp Fiction
MN1518	Robin Hood
MN370	Simpsons
MN365	Taş Devri
MN1507	Uzay Yolu

Yabancı

Kod	Melodi
MN2183	Family Portrait
MN2548	Perdono
MN2547	Jaleo-R. Martin
MN2546	Intuition-Jewel
MN2545	In Da Club-50 Cent
MN2544	I Can-Nas
MN2543	Hey Sexy Lady
MN2542	Get Busy
MN1582	All That She Wants
MN858	One-Metallica
MN1584	Bailamos
MN455	Barbie Girl
MN847	Believe
MN848	Big In Japan
MN813	Bye Bye Bye
MN1882	Candle In The Wind
MN458	Careless Whisper
MN850	Coco Jambo
MN1885	Could I have This Kiss...
MN1586	Crush
MN851	Desert Rose
MN462	El Condor Paso
MN1588	Escape
MN463	Eternal Flame
MN1591	Faith
MN1894	Fiesta
MN852	Final Countdown
MN1593	Genie In a Bottle
MN1594	Girlfriend
MN74	I Will Survive
MN472	Its Gonna Be Me
MN1512	Lady Marmalade
MN1777	Love Don't Cost a Thing
MN66	Love Story
MN855	Lucky
MN816	Miss California
MN1609	No Scrubs
MN1610	No Woman No Cry
MN1611	One In a Million
MN477	Oops I did It Again
MN478	Overprotected
MN1612	Paid My Dues
MN479	Real Slim Shady
MN480	Sex Bomb
MN1952	Sky
MN1783	Slave For You
MN544	Stan
MN1954	Stand By Me
MN485	Stay With Me
MN1784	Supreme
MN486	Survivor
MN439	Sweet Dreams
MN493	Waiting For Tonight
MN1970	We Are The Champions
MN1874	Yesterday
MN1779	Music
MN1785	Unforgiven

Türkü-Marş

Kod	Melodi
MN867	Çayda Çıra
MN868	Çeçen Kızı
MN1405	Çökertme
MN161	Dağ Başını...
MN52	Evlilik Marşı
MN1183	İstiklal Marşı
MN189	İzmir Marşı
MN1417	Jandarma
MN58	Mastika
MN194	Mehter Marşı
MN1423	Mihriban
MN54	Ölüm Marşı
MN1180	Pınarbaşı
MN1426	Recebim
MN55	Uzun İnce...
MN1433	Zühtü
MN51	10.Yıl Marşı
MN206	TSK Marşı

Diğer

Kod	Melodi
MN61	Blues tone
MN63	Cancan
MN1149	Circles
MN234	Çılgın
MN506	DJ
MN235	Ericsson
MN509	Ev Telefonu
MN236	Frantic
MN900	Halay
MN502	Kovboy
MN520	NBA
MN69	Sakura
MN242	Tic Toc
MN521	Nil
MN526	Polka
MN534	S.O.S
MN539	Uçan Halı
MN1162	Rus Müziği
MN1808	Kasap Havası
MN72	Smooth

Nokia En Sevilen Melodiler

Kod	Melodi
MN545	Al Yazmalım
MN510	Formula 1
MN238	Polis
MN1476	Sultans Of The Dance
MN418	Desperado
MN241	Siren Sesi
MN496	Arap Müziği
MN465	Freestyler
MN367	Görevimiz Tehlike
MN1833	Matrix
MN59	Misket
MN1405	Çökertme
MN1819	Zaga Yeni
MN904	Roman Havası
MN569	Vizontele
MN495	Without Me
MN366	Baba Film Müziği
MN369	Rocky
MN1848	Gümbür Gümbür
MN1432	Zeybek

Ericsson Melodileri

Kod	Melodi
ME1058	12 Dev Adam
ME1074	Ah Bu Hayat Çekilmez
ME1076	Ah Yaşamak Var Ya
ME1078	Arabik Fahişe
ME1082	Aşığınım
ME1049	Baba Film Müziği
ME1086	Bebeğim
ME1090	Bir de Bana sor
ME1093	Bu Ne Dünya
ME1096	Dağları Deldim
ME1047	Desperado
ME1003	Formula 1
ME1020	Free Styler
ME1107	Herşey Güzel Olacak
ME1108	Holigan
ME1051	James Bond
ME1052	Kara Şimsek
ME1024	Losing My Religion
ME1143	Mehter Marşı
ME1009	Misket
ME1010	Polis Sesi
ME1053	Rocky
ME1125	Sende Kaldı
ME1031	Sexbomb
ME1032	Stan
ME1131	Unut Sevme Beni
ME1055	Vizontele
ME1039	Without Me
ME1137	Yavaş Yavaş
ME1057	Zaga

Sizin Mesajınız Hangisi?

Dilediğiniz resimli mesajın kod numarasını yazın, 3801'e gönderin.

RN310 RN581 RN305 RN304 RN221
RN563 RN323 RN328 RN332 RN289
RN428 RN425 RN414 RN497 RN372
RN303 RN301 RN293 RN223 RN398
RN338 RN362 RN382 RN394 RN307
RN512 RN523 RN166 RN250 RN401
RN237 RN340 RN420 RN364 RN414
RN162 RN200 RN240 RN362 RN183
RN215 RN259 RN366 RN266 RN336
RN182 RN224 RN327 RN409 RN288

Nokia Polifonik

Kod	Melodi
PN2449	12 Dev Adam
PN2484	Al Yazmalım
PN2574	Arap Müziği
PN2619	Bas Bas Paraları
PN2454	Big In Japan
PN2499	Bir Garip Yolcuyum
PN2591	Charlie'nin Meleği
PN2500	Circles
PN2501	Çiftetelli
PN2431	Çökertme
PN2575	Dansöz Havası
PN2514	Desperado
PN2456	Freestyler
PN2493	Get Busy
PN2479	Görevimiz Tehlike
PN2473	Hababam Sınıfı
PN2494	Hey Sexy Lady
PN2491	In Da Club
PN2581	İskoç
PN2445	İstiklal Marşı
PN2483	İyi Kötü Çirkin
PN2576	Kasap Havası
PN2528	Matrix
PN2541	Mehter Marşı
PN2422	Mihriban
PN2577	Müzik Kutusu
PN2496	Perdono
PN2444	Samanyolu
PN2466	Shape Of My Heart
PN2578	Siren
PN2465	Smooth
PN2538	Titanik
PN2652	Uzun İnce Bir Yol...
PN2468	Without Me
PN2657	Zühtü

Siemens Polifonik

Kod	Melodi
PS2379	12 Dev Adam
PS2279	A Takımı
PS2328	Al Yazmalım
PS2285	Can Can
PS2277	Closer
PS2273	Conan
PS2390	Çekirge
PS2391	Çökertme
PS2392	Dağlar Kızı Reyhan
PS2339	Desperado
PS2398	Dilemma
PS2393	Dostum
PS2342	Evli Ve Çocuklu
PS2400	Freestyler
PS2345	Görevimiz Tehlike
PS2376	İstiklal Marşı
PS2353	James Bond
PS2272	Kara Şimşek
PS2356	Lords Of The Rings
PS2357	Love Story
PS2377	Mehter Marşı
2361	Muppet Show
PS2385	Ölürüm Türkiyem
PS2365	Rocky
PS2408	Shape Of My Heart
PS2411	Stan
PS2414	Sweet Dreams
PS2369	Titanik
PS2284	Without Me
PS2278	X Files

Polifonik melodiler **sadece** Nokia ve Siemens'in uyumlu modellerinde kullanabilir. Lütfen yüklemeden önce telefonunuzun bu servislere uyumluluğunu kontrol ediniz. Telefonunuzun Polifonik melodiyi desteklediğinden ve WAP-GPRS ayarlarının eksiksiz olduğundan emin olunuz. Ayarlar için 444 0 532 Turkcell Müşteri Hizmetlerine başvurabilirsiniz.

Örneğin: "Without Me" Nokia polifonik için mesajını PN2468, Siemens polifonik için PS2284 olarak yaz ve 3801'e gönder.

En iyiler

LN1919, LN1041, LN1212, LN695, LN1866, LN1926, LN657, LN1258, LN7102, LN1859

Logolar

LN706, LN1646, LN3559, LN1478, LN1962, LN1251, LN1582, LN740, LN1951, LN1464

LN694, LN1900, LN1913, LN1893, LN1863, LN1199, LN1349, LN1930, LN808, LN1955

LN892, LN1806, LN1751, LN1790, LN696, LN3430, LN1871, LN2650, LN4791, LN4773

Sizlerden

LNU1098, LNU1142, LNU346, LNU363, LNU425, LNU1961, LNU547, LNU572, LNU962, LNU958

Sizin Logonuz Kimsede Yok!

Dilediğiniz logonun kod numarasını yazın, boşluk bırakarak isminizi ekleyin, 3801'e gönderin, isminizi logolayıp size gönderelim.

Kod		Kod	
LOGO17	isminiz	LOGO11	isminiz
LOGO5	isminiz	LOGO12	isminiz
LOGO27	isminiz	LOGO13	isminiz
LOGO6	isminiz	LOGO21	isminiz
LOGO8	isminiz	LOGO24	isminiz

Örnek1: melike logosunu cep telefonunuza indirmek için; "LOGO6 melike" yazarak 3801'e göndermeniz yeterlidir.

Aşkınızı Gösterin!

Sevdiğiniz kişinin isminin baş harfini veya isimlerinizin baş harflerini logo yapın.

RESIM1
RESIM3
RESIM7

Örnek 2: G F logosunu cep telefonunuza indirmek için "RESIM1 G F" yazarak 3801'e göndermeniz yeterlidir.

TURKCELL • HAZIR KART • MUHABBET KART için geçerlidir.

Cep telefonunuzun ekranı da, sesi de size özel olsun. İstediğiniz logo, melodi ve resimli mesajlar için yanlarındaki kodları 3801'e mesaj olarak gönderin.

Tüm logo ve melodileri arkadaşınıza gönderebilirsiniz. Resimli mesajları önce kendi cep telefonunuza sonra arkadaşınıza iletebilirsiniz. Arkadaşa göndermede ek ödeme yapmayacaksınız. Arkadaşa göndermek için kod numarasının ardından bir boşluk bırakıp arkadaşınızın cebini yazın ve 3801'e gönderin. MN238 "Polis Sesi" melodisini göndermek için mesajı MN238 532 123 45 67 olarak yaz ve 3801'e gönder.

Melodiler destekleyen Nokia ve Ericsson'lar (T20e, T29, T39, T68 ve R520), logom ve logolar destekleyen Nokia'lar, resimli mesajlar destekleyen Nokia'lar içindir.

Paralel aşklar

"Cahil Periler"in ardından bir kez daha seyirciyi kalbinden yakalayan bir hikayeyle seyirci karşısına çıkan Ferzan Özpetek'in İtalya'da gişe rekorları kıran ve ödüller kazanan yeni filmi "KARŞI PENCERE", öykü anlatmakta ustalaşan yönetmenin olgunluk dönemi yapıtı olarak değerlendiriliyor. Bu ay Türkiye'deki hayranlarıyla buluşmaya hazırlanan yönetmenle filmi üzerine konuştuk. SENEM ERDİNE

Önceki filmi "Cahil Periler"in gördüğü ilgiden sonra yeni filminde tekrara düşmekten özellikle kaçındığını ve bambaşka bir hikaye anlatmak istediğini söylüyor Ferzan Özpetek. Çocukluğundan beri kafasını kurcalayan yaşlılıkla ilgili düşüncelerinden ve hayata karşı tutkusunu kaybeden insanın durumundan yola çıkmış bu kez. "Harem Suare" ve "Cahil Periler"de de birlikte çalıştığı Gianni Romoli'yle birlikte yazdığı senaryo, soykırım günlerini yaşamış yaşlı bir adamla, tutkularını kaybetmiş genç bir kadının ilişkisi etrafında gelişiyor. Günümüz Roma'sında geçen hikayede Giovanna (Giovanna Mezzogiorno) ve Filippo (Filippo Nigro) genç yaşlarına rağmen dokuz yıllık evli, iki çocuklu bir çifttir. Giovanna, tavuk paketleme işi yapan bir firmada muhasebecidir, kocası Filippo'ysa istikrarlı bir gelir sağlamasına yetmeyen geçici işlerde çalışmaktadır. Kocasının çocuksu karakterinden dolayı aileyi çekip çevirme görevini üstlenmek durumunda kalan Giovanna, duygusal ilişkilerinde katılaşmış, düşlerinden vazgeçmiştir. Tek eğlencesi penceresinden karşı binada oturan Lorenzo'yu (Raoul Bova) izlemektir. Bu masum sırrını bir tek, komşusu ve iş arkadaşı Emine'yle (Serra Yılmaz) paylaşır. Günün birinde, Giovanna ve Filippo, sokakta yolunu kaybetmiş yaşlı bir adamla (Massimo Girotti) karşılaşırlar. Kim olduğunu ve nereden geldiğini hatırlamayan bu adam, onlardan yardım ister ve sonunda genç çift, adamı evlerine almak durumunda kalır. Adamın evdeki varlığı başlangıçta bir gerilim yaratır ama Giovanna tanıdıkça yakınlık duymaya başlar ona. Yaşlı adam, derin bir suçluluk duygusunun yarattığı ağır bir depresyon geçirmektedir. Sebebiyse, yıllar önce 1943'te Naziler'in Museviler'i toplama kamplarına götürdükleri bir gece yaşadığı bir olaydır. Bu arada Giovanna, penceresinden izlediği Lorenzo'yla tesadüfen tanışır ve onunla birlikte evine aldığı yaşlı adamın esrarengiz geçmişini araştırmaya başlar. Gizem, yıllar önce yaşanmış bir aşk hikayesindedir. Giovanna ve Lorenzo, yaşlı adamın geçmişine ilişkin gerçekleri ortaya çıkardıkça karşılıklı duygularını da keşfetmeye başlarlar. Bu gelişme, Giovanna'yı bir seçim yapmak zorunda bırakacaktır...

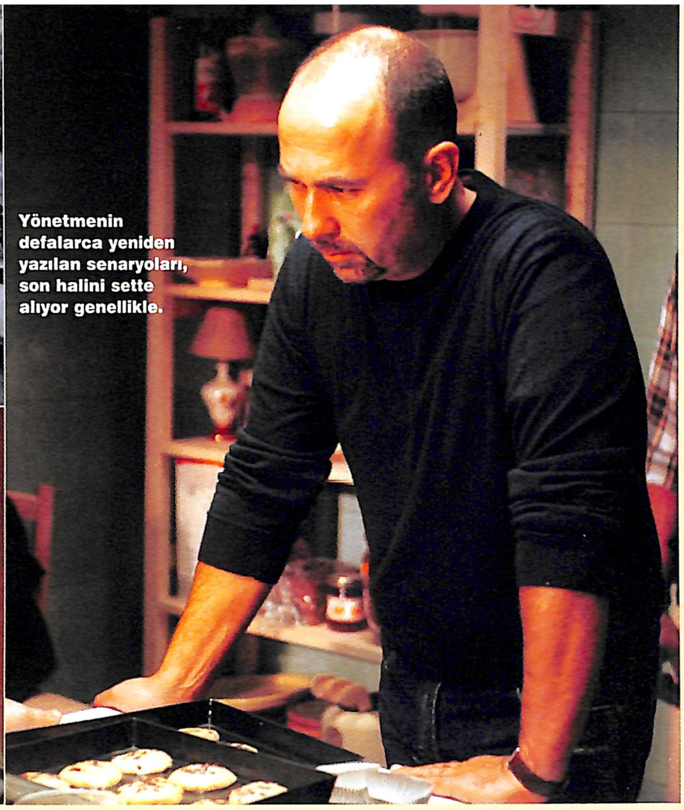
İtalyan eleştirmen Oscar Iarussi, "Karşı Pencere"yle ilgili yazısında yönetmenin, "pencerenin sinemadaki işlevi" üzerine Hitchcock'u anımsatan bir yakla-

Özpetek, başrol oyuncusu Giovanna Mezzogiorno'yla sette.

Filminde yolunu kaybeden yaşlı adamı oynayan 84 yaşındaki ünlü oyuncu Massimo Girotti (ortada), filmi seyredemeden hayatını kaybetti.

Yönetmenin defalarca yeniden yazılan senaryoları, son halini sette alıyor genellikle.

şım sergilediğini söylemiş ve şöyle demiş: "Özpetek penceresini unutulmaması gereken bir gerçeğe, geçmişteki bir yaraya, soykırıma açıyor. 'Karşı Pencere' bize acıları ve unutulmuş duyguları hatırlatırken bir yandan da bugünün dünyasını algılayabilmemizi sağlayan önemli ipuçları sunuyor."

İtalya'nın Oscarları olarak bilinen David di Donatello Ödülleri'nde 11 dalda aday gösterilen, En İyi Film, En İyi Erkek Oyuncu, En İyi Kadın Oyuncu ve En İyi Müzik olmak üzere dört dalda ödül kazanan film, Avrupa'da ve İtalya'da daha birçok ödül topladı ve İtalyan sinema sahiplerinin her yıl en fazla gişe yapan üç filme verdikleri Altın Anahtar ödülünün de sahiplerinden biri oldu. Bunca ödüle ve alkışa rağmen hala, filmi seyreden her insanın düşüncesini merak eden, her ayrı şehirdeki gösterimden önce aynı yoğun gerilimi ve heyecanı duyan yönetmen "Karşı Pencere"nin buradaki gösterimi için Türkiye'ye gelmeye hazırlandığı günlerde son filmiyle ilgili sorularımızı yanıtladı.

"Cahil Periler"in gördüğü ilgiden sonra bir sonraki projeniz özellikle İtalya'da büyük bir merak ve heyecanla beklenir oldu. Bu arada "Cahil Periler"in devamını çekmenizi teklif edenler de olmuş. Bu durum yeni projenize yaklaşımınızı nasıl etkiledi?

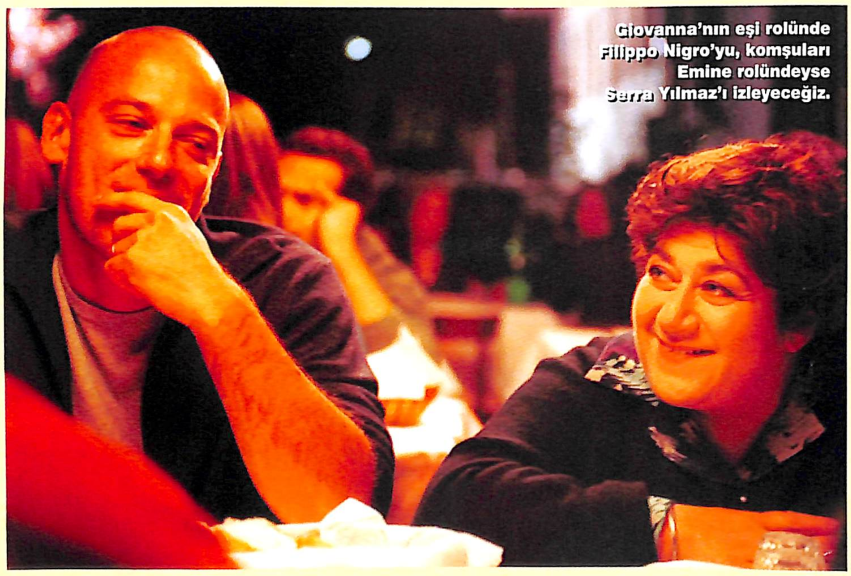
Uzun yıllar sinemada asistanlık yaptığım için çok şey gördüm. Birdenbire yükseklere çıkabiliyorsunuz, herkes sizin peşinizde oluyor, büyük fiyatlar teklif ediliyor, yollarda peşinizden koşuyorlar ama iki yıl sonra bir de bakıyorsunuz hepsi geçmiş bitmiş. Bunun bilincindeyim her zaman. Gelip geçici olmayabilir, belki 10 yıl 20 yıl devam edebilir ama sonuçta onun da bir sonu var dolayısıyla hiçbir zaman başarıya çok fazla takmadım kafamı. Eleştirmenlerin de seyircinin de beğenisini kazanan bir film yaptığınız zaman bir sonraki filminizde benzerlikler olabiliyor, işte bu projede bilinçli olarak yaptığım en önemli şey bundan kaçınmaktı. Çok farklı bir hikaye anlatmak istedim.

"Karşı Pencere"de iki ana tema üzerine oturan bir hikaye anlattığınızı söylüyorsunuz. Biri yaşlılık ve bununla bağlantılı olarak bellek, diğeri de tutkularını yitiren insan. Neden böyle bir hikaye anlatmak istediniz? Çıkış noktalarınız nelerdi?

"Karşı Pencere" epey bir zamandır arada sırada aklımı kurcalayan bir projeydi. Yaşlılık konusunda özel bir sorunum var kafamda herhalde. 40 yaşını geçtiğiniz zaman daha da fazla düşünüyorsunuz ama benim çocukluğumdan beri kafamı kurcalayan bir konuydu yaşlılık aslında.

Yaşlıların bir kenara atılmasını çok trajik buluyorum. 16 yıl önce bir gün sokakta yolunu kaybetmiş yaşlı bir adamla karşılaşmıştım. Birlikte evini bulmuştuk. 25-30 yıldır evinden çıkmadığını söylemişti. Zaten o yüzden yolunu kaybetmiş. Neden bilmiyorum bunca yıldır evden çıkmamasının sebebini sormak aklıma gelmemiş o zaman. O yaşlı adamdan çok etkilenmiştim. O günü hiç unutamadım. Çıkış noktalarımdan biri bu oldu, bir başkası da yakın arkadaşlarım olan bir çift. Bir türlü anlaşamıyorlardı, bitip tükenmeyen bir sürtüşme vardı aralarında. Sonra bir akşam bende bir yemek daveti vardı. Arkadaşlarımla birlikte benimle tanışmak isteyen 32 yaşında bir çocuk geldi eve. Sinemaya meraklı bir çocuk, konuşuyoruz falan, o sırada benden bir şey rica edeceğini söyledi.

Ben de asistanlık yapmak istediğini zannettim. Tabii, buyurun söyleyin, dedim. Alt katınızdaki pastaneyi tanıyorsunuz değil mi, dedi. Evet, dedim. O pastanede çalışmak istiyorum ama 30 yaşını geçtiğim için beni işe almıyorlar, sizden rica etsem beni işe almaları için onlarla konuşur musunuz, dedi. Bir insanın gidip de o anda önemli bir yönetmenden böyle bir şey istemesi çok hoşuma gitti. Düşlerinin peşinden giden insan temasını destekleyen bir karşılaşma oldu benim için. Filmdeki pastane meselesini böylece işin işine kattım. ⇨

Giovanna'nın eşi rolünde Filippo Nigro'yu, komşuları Emine rolündeyse Serra Yılmaz'ı izleyeceğiz.

Giovanna, penceresinden izlediği Lorenzo'yla (Raoul Bova) tesadüfen tanışıyor.

"Bütün ilişkilerin sonunda aynı şekle dönüşeceğini, o yüzden elimizdeki ilişkideki tutkuyu koruyup beslememiz gerektiğini hatırlatıyor yaşlı adam." Ferzan Özpetek

Yaşlılık neden bu kadar kafanızı kurcalıyor?
Size bir örnek vereyim. Dün burada süpermarketteyim, balık alıyorum. Yaşlı bir adam yanımda duruyor balıklara bakıyor. Ben de tezgahtaki kızı tanıyorum, konuşuyoruz. Ben alışverişimi bitirdim. Kız paketimi yaparken adama ne istediğini sordu. Adam, ben şu balıklardan alacağım ama bir tane alacağım dedi. Duygu sömürüsü gibi anlaşılmasını da istemiyorum ama 70 küsur yaşında bir adam balık alıyor, balıklar zaten küçük, o en küçüğünden ve bir tane istiyor. Yani demek istiyor ki hem fazla param yok hem de tek başınayım. Ben tabii bütün akşam çok kötü oldum. Yaşlandığınız zaman üretkenliğinizi kaybettiğiniz için hayattan kopmuş oluyorsunuz bir anlamda. Bir kere dostlarınızı yitiriyorsunuz birer birer kaçınılmaz olarak ve yalnızlığa gidiyorsunuz. Bir de öyle bir toplumda yaşıyoruz ki felaket bir toplum, üretken olmadığınız zaman bir köşede kalıyorsunuz. Hafızayı tamamen internete bağlamışız. Geçmişimizi internetten öğreniyoruz. Tarihi hafıza eskiden dedelerin ninelerin anlattıklarıydı. Ağızdan ağıza geçen ve bizde bir şuur yaratan öyle bir hafıza yok artık.

Filmdeki yaşlı adam ne hatırlatıyor bize peki?
Filmde paralel giden iki aşk hikayesi var. Biri geçmişte biri günümüzde geçen iki aşk hikayesi. Yaşlı adam filmin bir yerinde kadına, ne kadar zamandır tanışıyorsunuz kocanızla diye soruyor. Kadın da anlatıyor, şöyle şöyle tanıştık, sonra çocuklarımız oldu, ondan sonra da herkes gibi normal akışına girdi hayatımız, diye. Adam bunun üzerine diyor ki "O ilk baştaki tutkuyu beslemek, onu bir başka sevgiye dönüştürmek çok güzel olmalı halbuki." Onun öyle bir şansı olmamış, çünkü yıllar önce aşkını kaybetmiş. Genç kadına, bütün ilişkilerin sonunda aynı şekle dönüşeceğini, o yüzden elimizdeki ilişkiyi, o tutkuyu koruyup beslemeye çalışmamız gerektiğini hatırlatıyor adam. Çok önemli bir şey söylüyor. Sadece nefes almak için yaşamayın, güzel kılın hayatınızı diyor.

Yaşlı adamın, Roma'daki Museviler'in toplama kamplarına götürüldüğü 1943 yılında yaşadıklarıyla günümüzde yaşadıklarını karıştırması birtakım politik çağrışımlar yaratıyor herhalde.
Evet bu politik çağrışımlar burada çok ilgi gördü gerçekten. Babam da Alzheimer hastasıydı. Ondan esinlendim biraz da. Adam '43 yılıyla bugünü karıştırıyor. Bazen de kadın, adamın '43 yılına dair anlattıklarını bugünün olaylarıymış gibi algılıyor. Tabii bu '43 yılının faşizmine geri dönüş olarak algılandı biraz da. Ben politikaya pek yanaşmıyorum aslında farkındaysanız ama burada öyle bir şey yapıyorum ki politikaya değinmeden değinmiş oluyorum. Bel-

Amerika'dan aldığı tekliflere pek sıcak bakmayan yönetmen, Akdenizli bir yönetmenin Amerika'da başarılı olacağına inanmıyor.

ki de filmin gücü buradan geliyor. Buranın bugünkü politikasına, dünkü politikalarla ve duygularla karışıyorum. Bir şeye duygularla karıştığınız zaman çok etkili oluyor. Mesela Costa Gavras'ın "Missing" filmi bence çok başarılı bir filmdir çünkü baba oğul ilişkisini ele alır ve doğrudan politik bir söylemi yoktur. O zaman daha çok dokunuyor insanlara.

Gianni Romoli'yle birlikte yazdığınız üçüncü senaryo bu. Uyumlu bir ortaklığınız olmasına rağmen yaratım sürecinde görüş ayrılıkları yaşadığınız biliniyor. Bu kez nasıl bir çalışma yaptınız?

Gianni'yle hep aynı şekilde çalışıyoruz. Önce konu üzerinde uzun uzun konuşuyoruz. O genellikle bana hayır diyor. Ben onu ikna etmeye çalışıyorum. Bir tek "Harem Suare"de böyle olmamıştı, onun dışında hep böyleydi. "Cahil Periler"de de böyleydi. Ben niye böyle bir filmi görmeye gideyim, diyor mesela. Yaşlı bir adamla genç bir kızın ilişkisini niye seyretmek isteyeyim ki, diyor. Bu kez verdiği örnekler de doğruydu aslında çünkü bundan önce İtalya'da yaşlılık üzerine yapılan filmlerin hepsi çok kötü iş yapmış.

Aranızdaki ilişkide Romoli, mantığın sesi oluyor genellikle galiba.

Evet ve onun mantığı temsil etmesi beni çok kamçılıyor. Her seferinde, bak göstereceğim sana, diyorum içimden. Filmde genç kadının kocasını oynayan Filippo Nigro konusunda da böyle bir anlaşmazlığa düştük mesela. Filippo'nun ilk büyük rolü sayılır bu rol. Bundan önce "Cahil Periler"de küçük bir rolü vardı. Ne yapımcı, ne de Gianni bu oyuncuyu istemiyorlardı. İsim yapmış birini tercih ediyorlardı. Sonunda bu adamın ne kadar iyi oynadığını gösterdim onlara. Burada birdenbire çok meşhur oldu Filippo, bir sürü teklif alıyor şimdi. Ben de haklı çıkmanın keyfini yaşıyorum.

Yapımcının baskısını hissediyor musunuz?

Beni tamamen serbest bırakıyorlar ama kendi düşüncelerini söylüyorlar. Kendi düşünceleri de genellikle sorumluluk almamak anlamına geliyor. Böyle olursa kötü olur ama sen bilirsin, diyorlar mesela. Öyle deyince ne oluyor? Bütün sorumluluk senin oluyor.

Oyuncularınızı nasıl seçiyorsunuz?

Ben deneme filmi çekmiyorum. Belki biraz da bu yüzden beni çok seviyor oyuncular burada. Sadece konuşuyorum onlarla. Yarım saatlik bir görüşme yapıyorum ve düşündüğüm rol için uygun olup olmadıklarını anlıyorum. Şimdiye kadar pek yanılmadım doğrusu.

Önceki filmlerinizden biliyoruz ki çekim öncesinde oyuncularla yaptığınız çalışma, seçmelerden çok daha fazla zamanınızı alıyor ve bu sırada senaryo defalarca yeniden yazılıyor.

Evet, bir buçuk, iki ay önce oyuncular belirlenmiş oluyor. Onlarla yaptığımız toplantılar boyunca senaryo 10-12 kere yeniden yazılıyor. Sonra hep beraber benim evimde oturup son halini okuyoruz. O okumalarda oyun istemiyorum, sadece okumalarını istiyorum. O sırada bir sürü şey çıkıyor, çünkü yazılan kelimeler, kafanızdan kağıda aktardığınızda donuklaşıyor, ölüyor. Oyuncuların okumaları sırasında o kelimeleri tekrar canlandırıyorum, eklemeler çıkarmalar yapıyorum. Senaryoyu yeniden onlarla birlikte yazıyorum. Bu her filmimde yaptığım bir şey. Bunun üzerine bir de sette, filmin çekimi sırasında, o günkü duygularıma göre birtakım değişiklikler olabiliyor. O anda tamamen her şeyi değiştirdiğim de oluyor. Senaryoyla çekilen film arasında yaklaşık yüzde 35-40 oynama oluyor.

Önceki üç filminizin görüntü yönetmeni Pasquale Mari yerine Gianfilippo Corticelli'yle çalışmışsınız bu sefer. Görüntü yönetmeninizi neden değiştirdiniz?

Pasquale Mari'yle üç film yaptım. Beni zorluyordu. Zamanlamayla ilgili sorunlarımız vardı. Bu konudaki tavrı yüzünden ilişkimiz bir çıkmaza girdi. Hazırlığı çok uzun sürüyordu. Burada reklam filmleri çekmeye başladıktan sonra yine birlikte çalıştığımız işlerden birinde sabaha kadar çekim yapacağız gibi görünüyordu çünkü Pasquale hazırlığının o kadar uzun süreceğini söylemişti fakat sete polis geldi ve 12'den sonra çalışamayacağımızı, insanların rahatsız olduğunu söyledi. Bunun üzerine Pasquale'yle yeniden bir program yaptık ve 12'de bitirdik çekimi. Nasıl oluyor bu dedim Pasquale'ye. Zorladım kendimi, dedi. Kendine çok zaman alan bir adamdı. Bu biraz kafamı bozuyordu. O başka bir filmle meşgulken ben, reklam filmi çekimlerinde Filippo'yu tanıdım. Filippo daha önce uzun metraj yapmamış çok iyi bir görüntü yönetmeni. Çok kısa sürede harikalar yara- ⇨

Mezzogiorno'yu geçtiğimiz aylarda gösterime giren "Son Öpücük"te izlemiştik.

tıyor. Karakter olarak da çok anlaştık. Şimdi adamın yolu çok açıldı, bu da çok hoşuma gidiyor.

Bu film için nasıl bir görüntü çalışması yaptınız?
Özellikle hiper realistlerin kitaplarını, bir sürü sinema filmini inceledik beraber. En çok da tablolar üzerinde çalışarak ışık için araştırma yaptık. Bunları sormanız hoşuma gidiyor çünkü benim filmlerimin bütün bileşenlerinin arkasında uzun araştırmalar var ama bu konuda pek soru sorulmuyor.

Filmle ilgili en çok konuşulan şeylerden biri de Sezen Aksu'nun "Karşı Pencere" için yazdığı şarkı. Filmin soundtrack albümünde yer alan bu şarkıyı sonradan yalnızca filmin açılışında kullanmışsınız galiba.
Sezen kendime çok yakın bulduğum birisi. Yıllardır izlediğim bir şarkıcı ve aynı zamanda dostum. Hayatta olduğunu bildiğiniz için memnun olduğunuz insanlardandır. Uzun zaman görüşmüyoruz belki ama biliyorum ki o orada yaşıyor ve aynı kafadayız. Ben ona telefon açıp bir şarkı istedim filmin sonu için. Hemen hazırlayıp gönderdi. Fakat o şarkıyı kullanamadım filmde.
Buradaki müzik şirketi girdi işin içine. Buranın bir starının benim filmim için bir şarkı yapmak istediğini söylediler. O kız geldi, filmden parçalar seyretti, çok duygulandı. Size bu filmin müziğiyle bir şarkı yazacağım eğer beğenmezseniz istediğinizi koyun, dedi. Ben de imkan verdim. Harika bir şarkıyla geldi. Ben de bu şarkıyı istemiyorum Sezen Aksu'yu koyalım, diyemedim. Ayrıca Sezen'den bu filmin müziğiyle bir şarkı yapmasını isteyemezdim çünkü o büyük bir sanatçı, kalkıp da bu müziği uyarla demek gelmedi içimden. Çok açık konuştuk, o da çok anlayışlı davrandı. Sonra bu şarkıyı mırıldanarak söylemesini istedim. Mırıldanarak söylediği o parça filmin açılışı oldu.

Ödül kazandığınız 38. Karlovy Vary Film Festivali'nde "Karşı Pencere"yle ilgili olarak "trajediyle mizahı, geçmişle geleceği harmanlamaya çalışırken zorlandım" demişsiniz. Neden böyle bir şey yapmak istediniz ve bu dengeyi nasıl kurdunuz?
Hayatta nasıl gidiyorsa filmde de öyle gitsin istedim ama bunu perdeye yansıtmak kolay değil tabii. Adamın kafasında gördüğü insanlar var, sesler var ama bunlar geri dönüşlerle anlatılmıyor. Geçmişten gelen karakterler bugünün ortamı içindeler. Bir tek çeşmeye gidip bir mektup koyduğu sahnede kendisini geçmişte görüyor yaşlı adam o kadar, onun dışında her şey günümüzde geçiyor. Beni en fazla etkileyen şeylerden biri bu zaman meselesi zaten. Burada Musevi mahallesine gittiğimde yıllar önce o mahallede yaşananları düşünüyorum. Sadece 60 yıl önce bir gece geldiler, bütün Musevi mahallesinin etrafını kapattılar, aileleri, çocukları trenlere bindirip toplama kamplarına götürdüler. Korkunç bir olay bu. Bu binalar değişmedi o zamandan beri, insanlar değişti, zaman değişti diye düşünürüm hep. Bütün bunları bugüne taşımak bu yüzden çok önemliydi benim için. Filmdeki şehir bugünkü şehir ama o yılların insanları çıkıyor karşımıza.

"Öyle bir şey yapıyorum ki politikaya değinmeden değinmiş oluyorum. Belki de filmin gücü buradan geliyor. Buranın bugünkü politikasına, dünkü politikalarla ve duygularla yaklaşıyorum."

Filippo Nigro'yla Mezzogiorno, ilişkilerindeki heyecanı kaybetmiş bir çifti oynuyorlar.

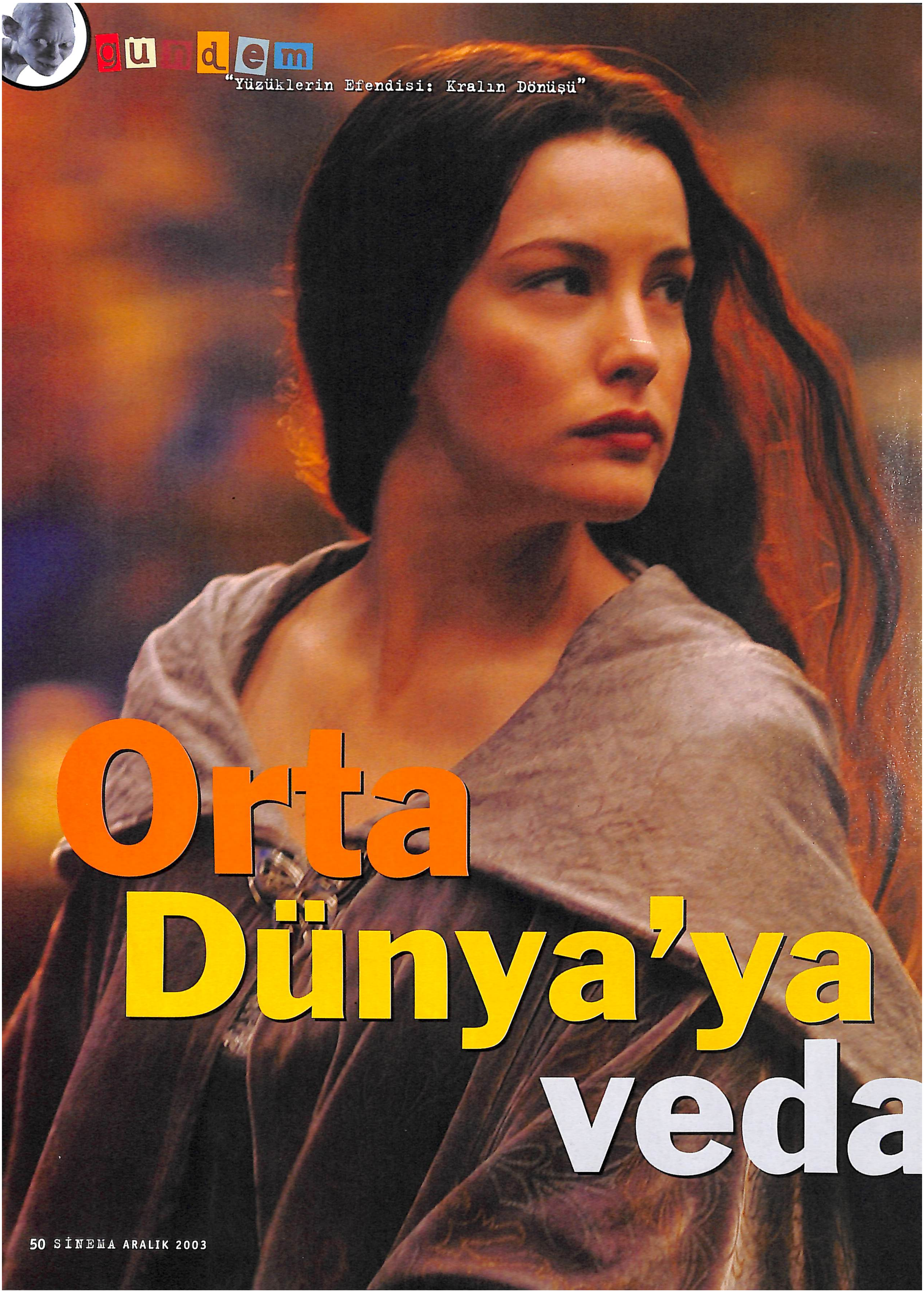
Roma Belediyesi tarafından Roma'yı en iyi anlatan film seçilmiş "Karşı Pencere". Röportajlarınızdan birinde Roma'yı alışılmış görüntüsünden biraz farklı kullandığınızı ve kartpostal görüntülerden uzaklaşmak istediğinizi söylemişsiniz. Nasıl mekanlar seçtiniz?
Kendi mahalleme yakın yerleri, Musevi mahallesini ve bir de Mussolini zamanında yaptırılmış toplu konutları kullandım en çok. Filmin başrol oyuncuları bu toplu konutlarda oturuyorlar. Bunların üzerinden baktığınız zaman Mussolini'nin kısa ismi çıkıyor. Dediğim gibi yaşlı adamla karşılaşma sahnesini de yıllar önce o yaşlı adamla karşılaştığım yerde, Plazza Trilussa'da çektim.

"Karşı Pencere" İtalya'da, "öykü anlatmakta ustalaşan bir yönetmenin olgunluk dönemi yapıtı" olarak değerlendirildi. Siz nasıl değerlendiriyorsunuz peki?
Bu filmde hoşuma giden çok şey var. Hoşuma giden bu kadar çok şeyin olduğu ilk filmim belki de ama çok utanıyorum bunları söylemeye. İnsanlarda beklenti yaratıp hayalkırıklığına uğratmak da istemiyorum. Her gösteriminden önce aynı derecede heyecanlanıyorum. Hep böyle bir "beğenilmeyecek" kompleksi var üzerimde. Fakat benim için çok önemli bir film. Bir kere şu açıdan önemli; bir oyuncumu kaybettim. Aradan bir yıl geçiyor neredeyse. Öyle bir ilişki kuruyorum ki oyuncularımla çok güçlü bir bağ oluşuyor aramızda. Massimo Giritto'nun ölümünden tahmin edemeyeceğim kadar çok etkilendim. Onun filmi görememiş olması falan çok üzüyor beni. Ama tabii filmin getirdiği güzel şeyler de var. Sinema sahiplerinin verdiği Altın Anahtar ödülünü aldık mesela. Bu ödül beni çok mutlu etti.

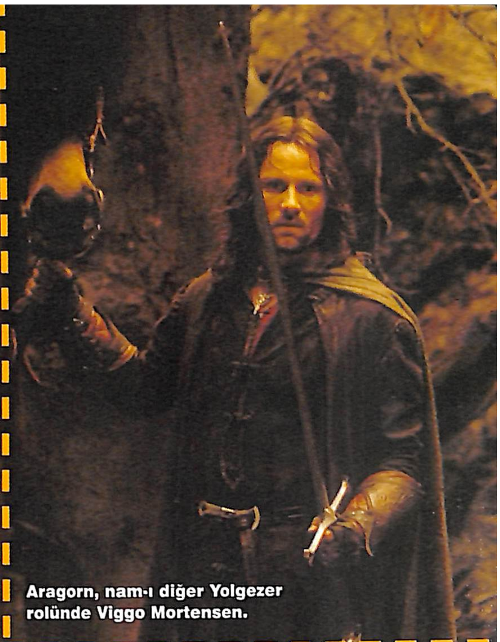
Bundan sonra ne çekmek istiyorsunuz?
Çok ruha kapıldığım bir dönemimdeyim. Mesela Mevlana'yı çok takip ediyorum, kitaplarını aldım, okuyorum. Buradaki ermişlerin yazdıklarını da okuyorum. Kafamda hep birtakım sorular oluşuyor. Bütün bunlarla ilgili bir projem var. Bir yıl sonra başlarım çekmeye.

Bu arada Amerikalı ve İngiliz yapımcılardan teklifler aldığınızı duyduk. Bu teklifleri değerlendirmeyi düşünüyor musunuz?
Amerika işini hiç kafama takmıyorum çünkü Akdenizli bir yönetmeninin Amerika'da başarılı olacağına hiç inanmıyorum. Amerikan sisteminde oyuncular ve prodüktörler kuvvetlidir, Avrupa'daysa yönetmenler. Böyle bir fark var arada. Buna adapte olmak benim için çok zor. Ben zaten sinemayı belirli bir şeyleri elde etmek için yapmıyorum. Alkışı seviyorum tabii ama para yapayım derdim yok. Sevdiğiniz bir şey yaptığınız zaman para zaten kendiliğinden geliyor.
Kendimi zorlayarak hiçbir şey yapmadım hayatımda, hep tutkularımın arkasından gittim. Şimdi neden tutkularımdan vazgeçip de başka bir şeyin peşinden gideyim... Yine de böyle demek yanlış belki çünkü benim hayatım mucize doludur. Çok hoşuma giden bir proje çıkar belki ama dedim ya hiç sanmıyorum. Sen kendi projeni çek demezler ki Amerika'da bana, bilmem kimin çekmediği projeyi verirler. Şimdiye kadar Bertolucci, Fellini gibi İtalyan yönetmenlerinin de yaptığı bir şey var onu yapabilirim ancak belki, Amerikan ortaklı bir film. Yine Avrupa'da çekilecek ve Avrupa filmi olacak ama. ■

"Yüzüklerin Efendisi: Kralın Dönüşü"

Orta Dünya'ya veda

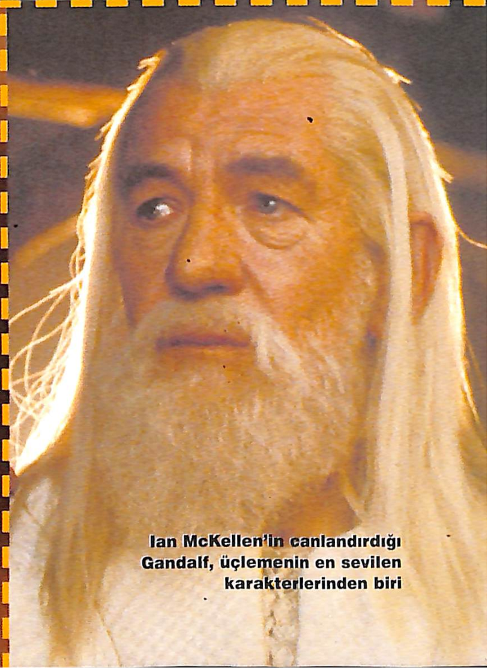
Aragorn, nam-ı diğer Yolgezer rolünde Viggo Mortensen.

Frodo, Gollom ve Sam, Mordor yolunda.

Lekesiz bir gökyüzünün altındaki yemyeşil çayırlarla kaplı köylerinde, dünyayı sarmakta olan tehlikeden habersiz mutlu bir hayat süren Hobbit'lerin diyarında başlayıp Sauron'un çöle çevirdiği çorak ve korkunç topraklara uzanan büyük yolculuğun sonuna geldik. Tolkien hayranı bir ekibin yedi yılı aşan bir emek ve kılı kırk yaran bir özenle sinemaya uyarladığı Yüzüklerin Efendisi üçlemesinin son bölümü bu ay sinemalarda. "Yüzük Kardeşliği" ve "İki Kule"yle hayranların gözüne giren Peter Jackson'a göre "KRALIN DÖNÜŞÜ" (THE RETURN OF THE KING) üçlemenin en duygusal bölümü.

DERLEYEN: SENEM ERDİNE

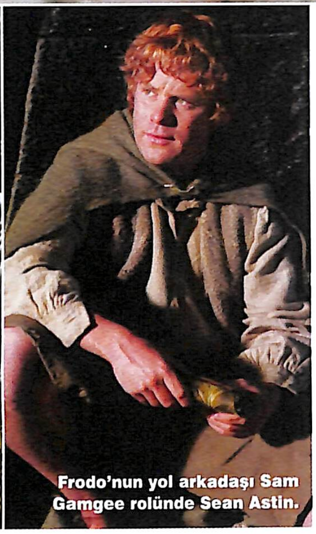
Ian McKellen'in canlandırdığı Gandalf, üçlemenin en sevilen karakterlerinden biri

Son bölümde Frodo çok zorlu bir sınav veriyor.

Elf Prensesi Arwen, Aragorn uğruna ölümsüzlükten vazgeçiyor.

Frodo'nun yol arkadaşı Sam Gamgee rolünde Sean Astin.

"İri cüssesine rağmen çok hızlı hareket edebilen bir yaratık istedim. Shelob sahneleri beni çok ürkütüyor doğrusu. İçimde kaçma hissi uyandırıyor."

Frodo'ya zaman kazandırmak için Sauron'un korkunç ordularına karşı koymaya çalışan Orta Dünya halklarının, Miğfer Dibi'nde verdikleri büyük savaşa tanık olduk. Peter Jackson'a göre "İki Kule" üçlemenin en karanlık, en kasvetli ama en heyecanlı bölümüydü. Bu ay izleyeceğimiz "Kral'ın Dönüşü" ise, yine yönetmene göre üçlemenin en duygusal bölümü. "Şimdiye kadar izlediğimiz bütün karakterlerin hikayeleri, çıkılan bütün yolculuklar bu filme varıyor" diyor Jackson. "Hikayenin sonunda değişmeden kalan hiçbir karakter kalmayacak. Bir daha asla eskisi gibi olmayacaklar. 'Kralın Dönüşü' bu üç film arasında en duygusal olanı." Jackson'ın dediği gibi hikayenin son bölümünde bütün karakterler dönüşü olmayan bir biçimde değişecekler. Peki başlı başına bir karakter olarak görülebilecek olan Tolkien'in yarattığı büyük bir tehlike altındaki bu kasvetli dünyanın kaderini de değiştirebilecekler mi bakalım? "Kralın Dönüşü"nde bunu göreceğiz işte. Bu bölümde Karanlıklar Efendisi Sauron'la Yüzük Kardeşliği iki cephede karşı karşıya geliyorlar. Frodo'yla Sam, yanlarında dünyanın kaderini değiştirmeye kadir Tek Yüzük, peşlerinde Gollum olmak üzere Mordor'un içine, karanlığın kalbine doğru çıktıkları yolculuğa devam ederken diğerleri de karanlığın karşısındaki son cephe olan Gondor'da kurtuluş umutlarının giderek solduğu büyük bir mücadeleye girişiyorlar. "Dışarıda büyük bir savaş yaşanıyor, öte yanda iki küçük Hobbit, Frodo'yla Sam, kelimenin tam anlamıyla Mordor'un çorak topraklarını tırnaklarıyla kazıyarak Hüküm Dağı'na ulaşmaya çalışıyorlar. Filmin merkezinde bu iki karakterin ilişkisi var" diyor Peter Jackson.

Romanı okumuş olanların da bildiği gibi üçüncü filme ismini veren Kral, gizlenmek ve iz sürmek konusundaki ustalığıyla Yüzük Kardeşliği'ne kılavuzluk eden Yolgezer yani gerçek adıyla Aragorn'dur (Viggo Mortensen). Babasının ölümünden sonra annesi tarafından elflerin yanında büyütülen Aragorn, Gondor tahtının varisi olduğunu gizleyerek Sauron'a karşı gizli operasyonlar düzenleyen gezgin kolculardan biri olarak yaşamıştır yıllarca. Ancak Gondor tahtı hala boştur ve Krallık çökmek üzeredir. Üstelik Sauron'un kuşatması altındaki Gondor halkı şimdi gerçek bir krala her zamankinden çok muhtaçtır. Oysa Aragorn, Yüzük'ü ele geçirdikleri halde güç tutkularına yenik düşüp onu kendilerine saklamak istedikleri için Orta Dünya'nın bugünkü durumundan sorumlu olan atalarının aksine güce sahip olmak konusunda pek hevesli değildir. Belki de kendi ırkına duyduğu güveni kaybettiği ve atalarının yaptığı hatalara düşmekten korktuğu için Gondor'un liderliğini üstlenmek konusunda isteksizdir ancak sonunda bu cesareti kendinde bulur.

Önceki filmlerde olduğu gibi son bölümde de güçle ilişkiye giren bütün karakterlerin ruhlarında ko- ⇨

Son bölümde Frodo çok zorlu bir sınav veriyor.

Elf Prensesi Arwen, Aragorn uğruna ölümsüzlükten vazgeçiyor.

Frodo'nun yol arkadaşı Sam Gamgee rolünde Sean Astin.

"İri cüssesine rağmen çok hızlı hareket edebilen bir yaratık istedim. Shelob sahneleri beni çok ürkütüyor doğrusu. İçimde kaçma hissi uyandırıyor."

Frodo'ya zaman kazandırmak için Sauron'un korkunç ordularına karşı koymaya çalışan Orta Dünya halklarının, Miğfer Dibi'nde verdikleri büyük savaşa tanık olduk. Peter Jackson'a göre "İki Kule" üçlemenin en karanlık, en kasvetli ama en heyecanlı bölümüydü. Bu ay izleyeceğimiz "Kral'ın Dönüşü" ise, yine yönetmene göre üçlemenin en duygusal bölümü. "Şimdiye kadar izlediğimiz bütün karakterlerin hikayeleri, çıkılan bütün yolculuklar bu filme varıyor" diyor Jackson. "Hikayenin sonunda değişmeden kalan hiçbir karakter kalmayacak. Bir daha asla eskisi gibi olmayacaklar. 'Kralın Dönüşü' bu üç film arasında en duygusal olanı." Jackson'ın dediği gibi hikayenin son bölümünde bütün karakterler dönüşü olmayan bir biçimde değişecekler. Peki başlı başına bir karakter olarak görülebilecek olan Tolkien'in yarattığı büyük bir tehlike altındaki bu kasvetli dünyanın kaderini de değiştirebilecekler mi bakalım? "Kralın Dönüşü"nde bunu göreceğiz işte. Bu bölümde Karanlıklar Efendisi Sauron'la-Yüzük Kardeşliği iki cephede karşı karşıya geliyorlar. Frodo'yla Sam, yanlarında dünyanın kaderini değiştirmeye kadir Tek Yüzük, peşlerinde Gollum olmak üzere Mordor'un içine, karanlığın kalbine doğru çıktıkları yolculuğa devam ederken diğerleri de karanlığın karşısındaki son cephe olan Gondor'da kurtuluş umutlarının giderek solduğu büyük bir mücadeleye girişiyorlar. "Dışarıda büyük bir savaş yaşanıyor, öte yanda iki küçük Hobbit, Frodo'yla Sam, kelimenin tam anlamıyla Mordor'un çorak topraklarını tırnaklarıyla kazıyarak Hüküm Dağı'na ulaşmaya çalışıyorlar. Filmin merkezinde bu iki karakterin ilişkisi var" diyor Peter Jackson.

Romanı okumuş olanların da bildiği gibi üçüncü filme ismini veren Kral, gizlenmek ve iz sürmek konusundaki ustalığıyla Yüzük Kardeşliği'ne kılavuzluk eden Yolgezer yani gerçek adıyla Aragorn'dur (Viggo Mortensen). Babasının ölümünden sonra annesi tarafından elflerin yanında büyütülen Aragorn, Gondor tahtının varisi olduğunu gizleyerek Sauron'a karşı gizli operasyonlar düzenleyen gezgin kolculardan biri olarak yaşamıştır yıllarca. Ancak Gondor tahtı hala boştur ve Krallık çökmek üzeredir. Üstelik Sauron'un kuşatması altındaki Gondor halkı şimdi gerçek bir krala her zamankinden çok muhtaçtır. Oysa Aragorn, Yüzük'ü ele geçirdikleri halde güç tutkularına yenik düşüp onu kendilerine saklamak istedikleri için Orta Dünya'nın bugünkü durumundan sorumlu olan atalarının aksine güce sahip olmak konusunda pek hevesli değildir. Belki de kendi ırkına duyduğu güveni kaybettiği ve atalarının yaptığı hatalara düşmekten korktuğu için Gondor'un liderliğini üstlenmek konusunda isteksizdir ancak sonunda bu cesareti kendinde bulur.

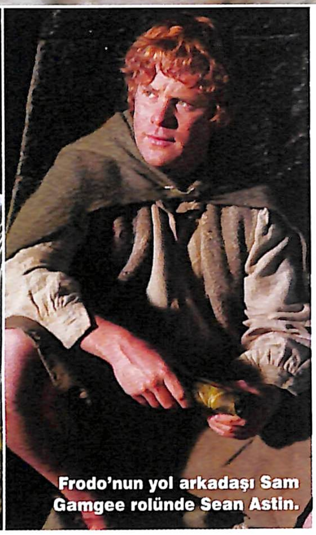
Önceki filmlerde olduğu gibi son bölümde de güçle ilişkiye giren bütün karakterlerin ruhlarında ko- ⇨

Son bölümde Frodo çok zorlu bir sınav veriyor.

Elf Prensesi Arwen, Aragorn uğruna ölümsüzlükten vazgeçiyor.

Frodo'nun yol arkadaşı Sam Gamgee rolünde Sean Astin.

"İri cüssesine rağmen çok hızlı hareket edebilen bir yaratık istedim. Shelob sahneleri beni çok ürkütüyor doğrusu. İçimde kaçma hissi uyandırıyor."

Frodo'ya zaman kazandırmak için Sauron'un korkunç ordularına karşı koymaya çalışan Orta Dünya halklarının, Miğfer Dibi'nde verdikleri büyük savaşa tanık olduk. Peter Jackson'a göre "İki Kule" üçlemenin en karanlık, en kasvetli ama en heyecanlı bölümüydü. Bu ay izleyeceğimiz "Kral'ın Dönüşü" ise, yine yönetmene göre üçlemenin en duygusal bölümü. "Şimdiye kadar izlediğimiz bütün karakterlerin hikayeleri, çıkılan bütün yolculuklar bu filme varıyor" diyor Jackson. "Hikayenin sonunda değişmeden kalan hiçbir karakter kalmayacak. Bir daha asla eskisi gibi olmayacaklar. 'Kralın Dönüşü' bu üç film arasında en duygusal olanı."

Jackson'ın dediği gibi hikayenin son bölümünde bütün karakterler dönüşü olmayan bir biçimde değişecekler. Peki başlı başına bir karakter olarak görülebilecek olan Tolkien'in yarattığı büyük bir tehlike altındaki bu kasvetli dünyanın kaderini de değiştirebilecekler mi bakalım? "Kralın Dönüşü"nde bunu göreceğiz işte. Bu bölümde Karanlıklar Efendisi Sauron'la-Yüzük Kardeşliği iki cephede karşı karşıya geliyorlar. Frodo'yla Sam, yanlarında dünyanın kaderini değiştirmeye kadir Tek Yüzük, peşlerinde Gollum olmak üzere Mordor'un içine, karanlığın kalbine doğru çıktıkları yolculuğa devam ederken diğerleri de karanlığın karşısındaki son cephe olan Gondor'da kurtuluş umutlarının giderek solduğu büyük bir mücadeleye girişiyorlar. "Dışarıda büyük bir savaş yaşanıyor, öte yanda iki küçük Hobbit, Frodo'yla Sam, kelimenin tam anlamıyla Mordor'un çorak topraklarını tırnaklarıyla kazıyarak Hüküm Dağı'na ulaşmaya çalışıyorlar. Filmin merkezinde bu iki karakterin ilişkisi var" diyor Peter Jackson.

Romanı okumuş olanların da bildiği gibi üçüncü filme ismini veren Kral, gizlenmek ve iz sürmek konusundaki ustalığıyla Yüzük Kardeşliği'ne kılavuzluk eden Yolgezer yani gerçek adıyla Aragorn'dur (Viggo Mortensen). Babasının ölümünden sonra annesi tarafından elflerin yanında büyütülen Aragorn, Gondor tahtının varisi olduğunu gizleyerek Sauron'a karşı gizli operasyonlar düzenleyen gezgin kolculardan biri olarak yaşamıştır yıllarca. Ancak Gondor tahtı hala boştur ve Krallık çökmek üzeredir. Üstelik Sauron'un kuşatması altındaki Gondor halkı şimdi gerçek bir krala her zamankinden çok muhtaçtır. Oysa Aragorn, Yüzük'ü ele geçirdikleri halde güç tutkularına yenik düşüp onu kendilerine saklamak istedikleri için Orta Dünya'nın bugünkü durumundan sorumlu olan atalarının aksine güce sahip olmak konusunda pek hevesli değildir. Belki de kendi ırkına duyduğu güveni kaybettiği ve atalarının yaptığı hatalara düşmekten korktuğu için Gondor'un liderliğini üstlenmek konusunda isteksizdir ancak sonunda bu cesareti kendinde bulur.

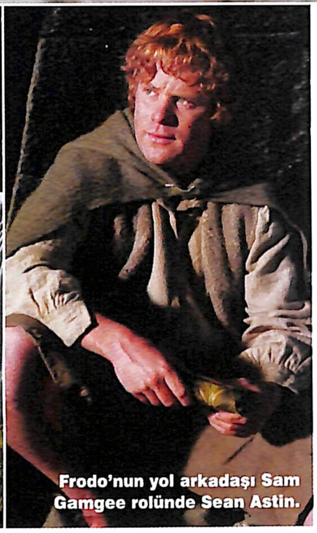
Önceki filmlerde olduğu gibi son bölümde de güçle ilişkiye giren bütün karakterlerin ruhlarında ko- ⇨

Son bölümde Frodo çok zorlu bir sınav veriyor.

Elf Prensesi Arwen, Aragorn uğruna ölümsüzlükten vazgeçiyor.

Frodo'nun yol arkadaşı Sam Gamgee rolünde Sean Astin.

"İri cüssesine rağmen çok hızlı hareket edebilen bir yaratık istedim. Shelob sahneleri beni çok ürkütüyor doğrusu. İçimde kaçma hissi uyandırıyor."

Frodo'ya zaman kazandırmak için Sauron'un korkunç ordularına karşı koymaya çalışan Orta Dünya halklarının, Miğfer Dibi'nde verdikleri büyük savaşa tanık olduk. Peter Jackson'a göre "İki Kule" üçlemenin en karanlık, en kasvetli ama en heyecanlı bölümüydü. Bu ay izleyeceğimiz "Kral'ın Dönüşü" ise, yine yönetmene göre üçlemenin en duygusal bölümü. "Şimdiye kadar izlediğimiz bütün karakterlerin hikayeleri, çıkılan bütün yolculuklar bu filme varıyor" diyor Jackson. "Hikayenin sonunda değişmeden kalan hiçbir karakter kalmayacak. Bir daha asla eskisi gibi olmayacaklar. 'Kralın Dönüşü' bu üç film arasında en duygusal olanı." Jackson'ın dediği gibi hikayenin son bölümünde bütün karakterler dönüşü olmayan bir biçimde değişecekler. Peki başlı başına bir karakter olarak görülebilecek olan Tolkien'in yarattığı büyük bir tehlike altındaki bu kasvetli dünyanın kaderini de değiştirebilecekler mi bakalım? "Kralın Dönüşü"nde bunu göreceğiz işte. Bu bölümde Karanlıklar Efendisi Sauron'la Yüzük Kardeşliği iki cepheде karşı karşıya geliyorlar. Frodo'yla Sam, yanlarında dünyanın kaderini değiştirmeye kadir Tek Yüzük, peşlerinde Gollum olmak üzere Mordor'un içine, karanlığın kalbine doğru çıktıkları yolculuğa devam ederken diğerleri de karanlığın karşısındaki son cephe olan Gondor'da kurtuluş umutlarının giderek solduğu büyük bir mücadeleye girişiyorlar. "Dışarıda büyük bir savaş yaşanıyor, öte yanda iki küçük Hobbit, Frodo'yla Sam, kelimenin tam anlamıyla Mordor'un çorak topraklarını tırnaklarıyla kazıyarak Hüküm Dağı'na ulaşmaya çalışıyorlar. Filmin merkezinde bu iki karakterin ilişkisi var" diyor Peter Jackson.

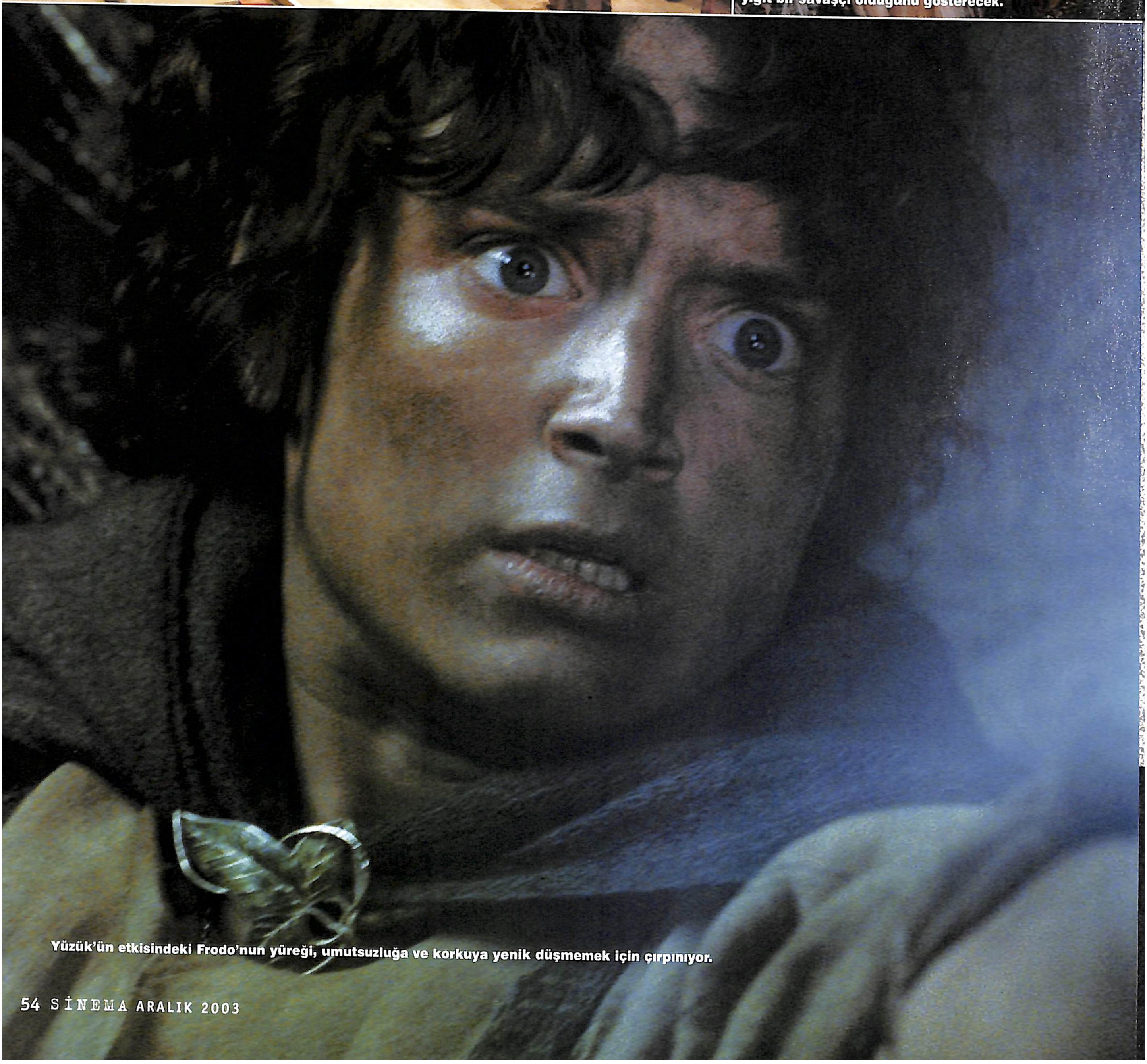
Romanı okumuş olanların da bildiği gibi üçüncü filme ismini veren Kral, gizlenmek ve iz sürmek konusundaki ustalığıyla Yüzük Kardeşliği'ne kılavuzluk eden Yolgezer yani gerçek adıyla Aragorn'dur (Viggo Mortensen). Babasının ölümünden sonra annesi tarafından elflerin yanında büyütülen Aragorn, Gondor tahtının varisi olduğunu gizleyerek Sauron'a karşı gizli operasyonlar düzenleyen gezgin kolculardan biri olarak yaşamıştır yıllarca. Ancak Gondor tahtı hala boştur ve Krallık çökmek üzeredir. Üstelik Sauron'un kuşatması altındaki Gondor halkı şimdi gerçek bir krala her zamankinden çok muhtaçtır. Oysa Aragorn, Yüzük'ü ele geçirdikleri halde güç tutkularına yenik düşüp onu kendilerine saklamak istedikleri için Orta Dünya'nın bugünkü durumundan sorumlu olan atalarının aksine güce sahip olmak konusunda pek hevesli değildir. Belki de kendi ırkına duyduğu güveni kaybettiği ve atalarının yaptığı hatalara düşmekten korktuğu için Gondor'un liderliğini üstlenmek konusunda isteksizdir ancak sonunda bu cesareti kendinde bulur.

Önceki filmlerde olduğu gibi son bölümde de güçle ilişkiye giren bütün karakterlerin ruhlarında ko- ⇨

Rohan Prensesi Eowyn, ne kadar yiğit bir savaşçı olduğunu gösterecek.

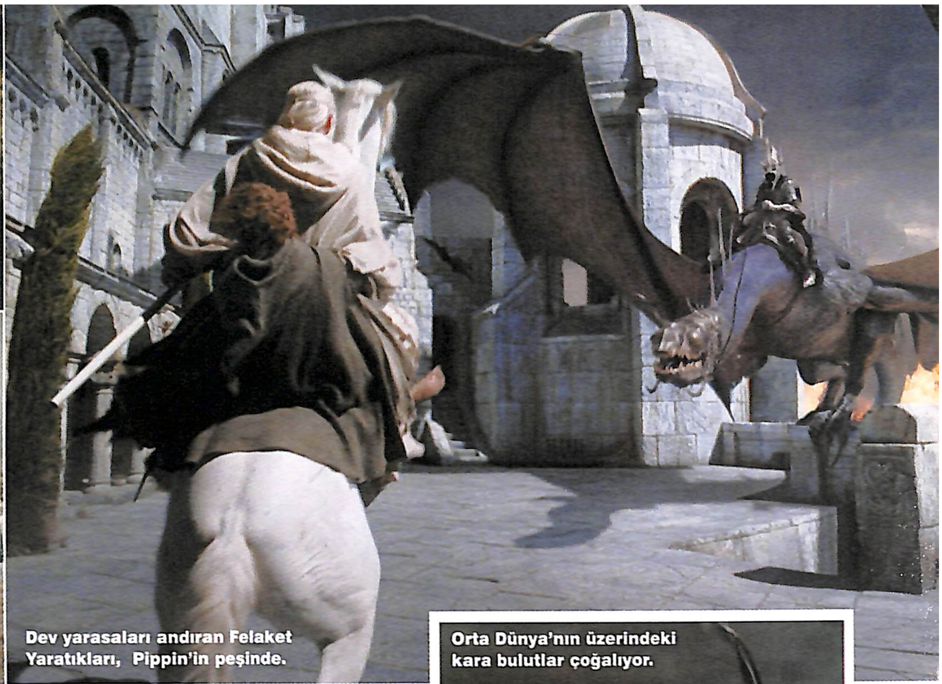
Yüzük'ün etkisindeki Frodo'nun yüreği, umutsuzluğa ve korkuya yenik düşmemek için çırpınıyor.

Bir yerden sonra Frodo Yüzük'ü, Sam (Sean Astin) ise Frodo'yu taşıyor adeta.

Gondor'u ilk kez bu filmde göreceğiz.

Dev yarasaları andıran Felaket Yaratıkları, Pippin'in peşinde.

Orta Dünya'nın üzerindeki kara bulutlar çoğalıyor.

pan fırtınalara şahit olacağız. Belki Aragorn'un üstlendiğinden de ağır bir sorumluluk alan Frodo'ysa (Elijah Wood) güç karşısında herkesinkinden büyük bir sınav verecek. Hüküm Dağı'nda yok etmek üzere boynunda taşıdığı Yüzük her adımında biraz daha ağırlaşacak. Frodo, yıllarca taşıdığı Yüzük'ün kölesi olmuş bir ucubeye dönüşen Gollum'u (Andy Serkis) gördükçe umutsuzluğu biraz daha artacak ve zamanla, ne olursa olsun yola devam etmelerini gerektiğini söyleyen sadık dostu Sam'in (Sean Astin) inancı onu ayakta tutan tek şey haline gelecek.

İkinci filmde Merry (Dominic Monaghan) ile Pippin'i (Billy Boyd) en son kötülüğün emrindeki Saruman'ın güçleriyle karşı karşıya gelen Entler'in İsengard'daki savaşında görmüştük Üçüncü filmde iki Hobbit, yolculuğun başından beri ilk kez ayrı düşerler. Merakına karşı koyamadığı için Palantir denilen kristal küreye dokunan ve böylece Sauron'un gözüyle doğrudan temasa geçen Pippin çok geçmeden başını ne büyük bir belaya soktuğunu anlar çünkü onu Yüzük taşıyıcısı zanneden Sauron'un hedefi haline gelmiştir. Son bölümde Yüzük Kardeşliği'ne kılavuzluk eden ve uzaktan destekleyen bir bilgeden çok doğrudan mücadelenin içinde yer alan bir savaşçı olarak karşımıza çıkacak Gandalf (Ian McKellen), kendisini korkunç bir tehlikeye atan Pippin'i güvenli bir yere götürmesi gerektiğini anlar. Böylece birlikte Orta Dünya'daki direnişin son kalesi olacak Gondor'a doğru yola çıkarlar. Bu arada Aragorn, yol arkadaşları Legolas (Orlando Bloom) ve Gimli'yle (John Rhys-Davies) birlikte yaklaşan savaşa hazırlanan Rohan halkının yanındadır.

Eski dostumuz Gollum, Frodo'nun Mordor'daki kılavuzu.

Büyük Savaş

Sauron'un ordularıyla Orta Dünya'nın özgürlüğü için savaşan bütün halkların son kez karşı karşıya geldiği büyük savaş "Yüzüklerin Efendisi"nin dönüm noktasıdır. Tolkien, Orta Dünya'daki direnişin Sauron'un korkunç ordularına karşı koyabilecek güçte olmadığını iyice hissettirir bize. Tek umudumuz bu savaşın Frodo'ya biraz zaman kazandırmasıdır. Minas Tirith'te birleşen bütün halklar bunun için savaşır.

İlk kez bu filmde karşımıza çıkacak Gondor halkının başkenti Minas Tirith'teki savaşın yanında ikinci filmdeki Miğfer Dibi savaşının küçük bir çatışma gibi kaldığını söyleyen yönetmen "Bu gerçek savaş" diyor. "Geleceği belirleyecek olan savaş. Sauron mu hayatta kalacak yoksa insan nesli mi?" Savaş sahnelerine özel bir merakı olduğu bilinen yönetmenin "Kralın Dönüşü" için ikinci filmdekinden çok daha görkemli ve etkileyici bir savaş sahnesi çektiği söyleniyor. İlk iki filmdeki görsel efekt çalışmalarıyla Oscar kazanan WETA Digital'in savaş sahnelerinde kullanmak için özel olarak geliştirdiği simülasyon programı bu filmde de kullanılmış.

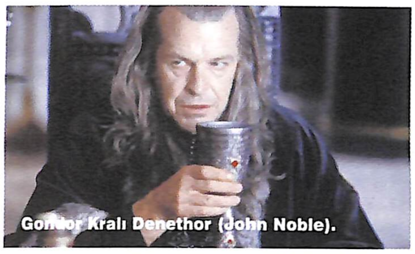
Jackson, görkemli savaş sahnelerini seviyor.

Üçüncü bölüme ismini veren Kral'ın dönüşünü bekleyen Gondor halkı ve Gondor'un başkenti Minas Tirith, Sauron'a karşı verilen büyük savaşta çok önemli rol oynuyor. Gondorlular, romanı okuyanların hatırlayacağı gibi bir zamanların en büyük medeniyetlerinden birini yaratmış bir halkın bugünkü temsilcileridir. Hala eskinin Krallar Şehri Minas Tirith'te yaşarlar ve yıllardır bekledikleri gerçek krallarına vekalet eden Denethor (John Noble) tarafından yönetilirler. "Gondor'un yönetimi tahta geçici olarak vekalet eden vekilharçların elindedir" diyor Peter Jackson. "Mevcut vekilharç, Boromir'le Faramir'in babaları Denethor'dur." Gondor, Sauron'un son saldırısına hazırlanmaktadır ancak ne yazık ki Denethor gibi insanoğlunun galip geleceğine dair inancını kaybetmiş umutsuz bir liderin yönetimindedir. Aragorn'un yerine Gondor tahtına vekalet eden Denethor'u oynayan John Noble, "Yüzük'e duyduğu arzu, Aragorn'un geri dönmek üzere oluşu, oğlu Boromir'in ölümü ve diğer oğlu Faramir'in yaralanmasıyla bir hayli hırpalanan vekilharç akıl sağlığını bütünüyle kaybetmek üzeredir" diyor "Bu sebeplerle yaşadığı depresyon ve paranoya korkunç sonuçlar doğurur."

Bu arada Arwen (Liv Tyler), elflerle birlikte Gri Limanlar'dan gemilere binip ölümsüzlüğe gitmekle, Ayrıkvadide kalıp Aragorn'la birlikte bir ölümlü olarak yaşamak arasındaki tercihini çoktan yapmıştır. Kızının bu kararını acı içinde kabullenmek zorunda kalan Elrond (Hugo Weaving) gitmeden önce, Gondor Kralı İsildur'un bir zamanlar Yüzük'ü Karanlıkların Efendisi Sauron'un elinden kesip aldığı kılıcını, İsildur'un varisi Aragorn'a teslim ederek Orta Dünya'nın kaderini belirleyecek büyük savaşta tarafsız kalınamayacağını gösterir bir anlamda.

Shelob'un ini

Üçlemenin ilk bölümünü beklediğimiz günlerden beri en büyük merak konusu, Tolkien'in zihnimizde canlandırdığı zengin dünyanın perdeye nasıl yansıyacağıydı. Bu dünyanın değişik canlılarıyla ve mekanlarıyla karşılaşmaya hazırlandığımız her filmden önce olduğu gibi bu kez de söz konusu meraktan kaynaklanan bir heyecan içindeyiz. Bir yandan savaşa hazırlanan Gondor'dakilerin bir yandan da Hüküm Dağı'na tırmanan Frodo'yla Sam'in hikayesini takip eden filmin ana mekanları, bu iki hikayenin geçtiği yerler tabii. Üçüncü filmde ilk kez göreceğimiz Gondor'un başkenti Minas Tirith, insan ırkının Orta Dünya üzerinde

Gondor Kralı Denethor (John Noble).

Gandalf, direnişin manevi lideri.

daha fazla söz sahibi olduğu günlerin anısını yaşatan son kalelerden biridir. Peter Jackson, Minas Tirith'i, Yeni Zelanda'nın enteresan kaya oluşumlarına rastlanan yerlerinden birindeki bir taş ocağında kurmuş. Eski bir medeniyetin görkemini, estetik anlayışını ve aynı zamanda yaşam biçimini yansıtacak şekilde tasarlanan kent, eski Roma gibi büyük antik kentlerden esinlenerek inşa edilmiş. Mordor'un kara bulutların gölgesindeki çorak topraklarını, Kara Kapı'yı, kahramanlarımızın Mordor'a çıkan gizli bir geçit zannederek girdikleri Cirith Ungol merdivenlerini, Yüzük'ün dövüldüğü ve yokedilebileceği tek yer olan Hüküm Dağı'nı ve tabii Shelob'un İnini de ilk kez bu filmde göreceğiz. Frodo'nun yolculuğunun en korkutucu ve en heyecanlı bölümünde sahneye çıkan dev örümcek Shelob, son bölümün en fazla merak uyandıran yaratıklarından biri. Frodo'nun Shelob'un inine girdiği bölüm, ikinci romanın sonlarında yer alıyordu aslında ama Peter Jackson bu bölümü üçüncü filme kaydırmayı tercih etti. Kimbilir belki de sebep, Jackson'ın meşhur örümcek fobisiyle yüzleşme zamanını biraz geciktirmek istemesiydi. Örümceklerden deli gibi korktuğu bilinen yönetmenin Shelob'lu sahnelerin çekiminde bir hayli zorlandığı söyleniyor. Sauron'dan bile yaşlı bir yaratık olan Shelob, Cirith Ungol merdivenlerinin yakınındaki labirent şeklindeki mağarasında yaşayan ve neredeyse bin yıldır bu mağaraya yolu düşenleri ağına düşürüp yiyerek beslenen dev bir örümcek. Prodüksiyon tasarımcısı Richard Taylor, Tolkien'in en korkunç yaratıklarından biri olan Shelob'un tasarımında Peter Jackson'ın örümcek korkusunun çok işe yaradığını söylüyor. "Örümceklerde onu bu kadar çok korkutan şeylerin neler olduğunu araştırdık" diye anlatıyor Taylor. "Parlak bacakları, bacaklarının üzerindeki sert kabuktan çıkan ince tüyler, büyük alt çeneleri, sarkık ve etli bedenleri... Tüm bunları ayrıntılarıyla anlattı bize. Biz de bunlardan yola çıkarak küçük heykeller ve görüntüsü taranabilir maketler halinde çeşitli Shelob tasarımları ürettik." Shelob, Jackson'ı çocukluğunda en çok korkutan örümcek olan, Yeni Zelanda'ya özgü bir örümcek türü model alınarak yaratılmış. "Küçükken Tünel Ağı Örümcekleri denilen bu türden bir sürü örümceğin yaşadığı bodrum katımızda oyun oynardım" diyor Jackson. "Hem oynamak isterdim hem de bunlardan birine dokunacağım diye ödüm copardı. Shelob'u tasarlarken Tünel Ağı örümceğinden intikamımı alıyordum sanki. Örümceklerin beni en çok korkutan yanı çok hızlı hareket edebilmeleri. Hedeflerini çabucak buluyor ve aynı hızla geri çekiliyorlar. Weta'daki animatörlerden iri cüssesine, yaşlı ve gün görmüş ifadesine rağmen çok hızlı hareket edebilen bir yaratık tasarlamalarını istedim. Shelob sahneleri beni çok ürkütüyor doğrusu. İçimde kaçma hissi uyandırıyor, sanırım kendimi korkutmayı başardım."

Shelob'un ini, Tolkien'in romanında en ürkütücü biçimde tasvir edilen yerlerden biridir. Frodo'nun Mordor'a çıkan gizli bir geçit zannederek girdiği bu korkunç mağara, dev yaratığın salgıladığı asitli salgılarla kaplı karanlık koridorlarıyla insanın tüylerini ürpertir. Bu sahnelerin çekimi için gerçek tüneller inşa ettiklerini söylüyor sanat yönetmeni

Rohan Kralı Theoden (Bernard Hill).

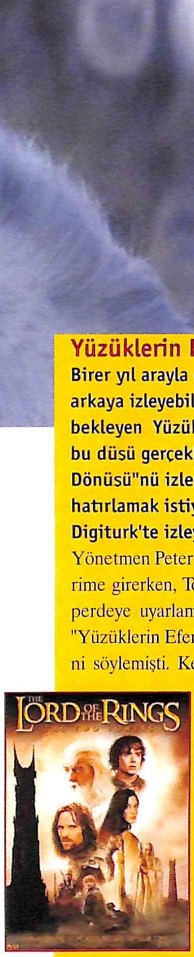
Legolas ve Gimli, Gondor yolunda.

Yüzüklerin Efendisi maratonu

Birer yıl arayla gösterime giren üç filmi arka arkaya izleyebilecekleri günü sabırsızlıkla bekleyen Yüzüklerin Efendisi hayranlarının bu düşü gerçekleşmek üzere. "Kralın Dönüşü"nü izlemeden önce "İki Kule"yi hatırlamak istiyorsanız Aralık ayı boyunca Digiturk'te izleyebilirsiniz.

Yönetmen Peter Jackson üçlemenin ilk filmi gösterime girerken, Tolkien'in romanını hakkıyla beyazperdeye uyarlamayı dünyanın dört bir yanındaki "Yüzüklerin Efendisi" hayranlarına bir borç bildiğini söylemişti. Kendisi de sıkı bir Tolkien hayranı olan yönetmenin üç filmi arka arkaya ve bir kerede çekmek istemesinin en önemli sebeplerinden biri de buydu. Böylece romanın destansı yapısını koruyacağını düşünüyordu ve seyircinin oturup üç filmi arka arkaya seyredeceği günü dört gözle beklediğini söylüyordu. Üçüncü filmin gösterime girmek üzere olduğu şu günlerde yönetmenin bu dileği gerçekleşmek üzere. Kuzey Amerika ve Kanada'daki birçok sinemada, "Kralın Dönüşü'nün gösteriminden önce birkaç gün arayla birinci ve ikinci filmlerin birer gösterimini yapmaya karar veren dağıtımcılar, Peter Jackson'ın üç filmi arka arkaya seyrettirme düşünü gerçekleştirmiş olacaklar. Ayrıca, üçüncü bölümün gösterime gireceği 16 Aralık tarihinde pek çok sinemada bir "Yüzüklerin Efendisi" maratonu yaşanması bekleniyor. Bu sinemalarda ilk gün arka arkaya "Yüzük Kardeşliği", "İki Kule" ve son olarak da gece yarısı "Kralın Dönüşü" gösterilecek. Siz de benzer bir maraton yaşamak istiyorsanız, Digitürk'ün Aralık ayı boyunca sürecek "İki Kule" gösterimleri işinize yarayabilir.

David Hennah. Oyuncuların ve prodüksiyon ekibinin içinde rahatça hareket edebileceği bu tünellerin duvarları, suda bekletilmiş bir tür yapıştırıcı kullanılarak, Shelob'un yapışkan ağlarıyla kaplanmış.

Shelob'un dışında, sırtlarında Nazgüller'i taşıyan ve eski dünyaya ait devasa yarasaları andıran Felaket Yaratıkları, Sauron'un karanlık güçlerinin kumanda eden Nazgül Efendisi ve tabii Yüzük taşıyıcısının yakalanıp işkence zindanlarına atıldığı yolundaki yalan haberi Orta Dünya'ya yayan Sauron'un Ağzı da yine ilk kez bu filmde karşımıza çıkacak.

"Kralın Dönüşü"nün gösterime girmek üzere olduğu günlerde hayranların kafasını en fazla kurcalayan gelişmelerden biri Sauron'un emrindeki büyücü Saruman karakterinin üçüncü filmden çıkarılmış olması. Bu haberi doğrulayan Peter Jackson, hayranları pek mutlu etmeyen bu kararını şöyle açıklamış: "Sorun şu; bu sahneler 'İki Kule'nin sonunda kullanılmak üzere çekilmişti aslında, sonra üçüncü filmin başına sakladık. Ancak üçüncü bölümün kurgusunu yaparken bu sahnelerin hakikaten ancak ikinci filmin sonunda kullanılabileceğini, son bölümü başlatmaya uygun olmadığını gördük. Bu yüzden de hiç kullanmamaya karar verdik." Bu sahneler üçlemenin DVD versiyonunda yer alacak muhtemelen. Son gelişmelerden haberdar edilmemiş olmasına içerleyen Christopher Lee, filmin galasına katılmayacağını açıklamış.

Dedik ya, yolculuğun sonuna geldik. Filmin ilk gösterimi Yeni Zelanda'da düzenlenecek 1 Ocak'taki galasında yapılacak. Birçok ülkede 17

Aralık'ta gösterime girecek "Kralın Dönüşü" bizde 19 Aralık'tan itibaren izlenebilecek. Peter Jackson'la aynı düşü kuran "Yüzüklerin Efendisi" hayranları, üç filmi arka arkaya seyredebilecekleri günü iple çekiyor. Buna karşılık "Kralın Dönüşü"nü izledikten sonra, en azından bizi bu kadar heyecanlandıran yeni bir projeyle karşılaşana dek, kendimizi tuhaf bir boşlukta hissedeceğimiz kesin. ■

"Asıl sihirbazın yönetmen olduğunu anladım."

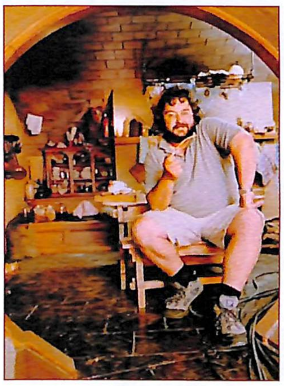
Bu yılın Şubat ayında, "Kralın Dönüşü" filminin kurgusu üzerinde çalıştığı günlerde verdiği aşağıdaki röportajda, son yedi yılını alan Tolkien uyarlamasını yüzünün akıyla tamamlamak üzere olmaktan doğan bir rahatlama içinde olduğunu itiraf eden Peter Jackson, Yeni Zelanda'da kurduğu küçük film imparatorluğunda düşlerini gerçekleştirmeye devam edecek.

Peter Jackson bundan sonraki projelerini de ülkesi Yeni Zelanda'da gerçekleştirmek niyetinde.

15 ay süren çekimler, yıllar süren çekim hazırlıkları ve post prodüksiyon süreci boyunca "Yüzüklerin Efendisi"ne duyduğunuz aşkı kaybettiğiniz ve bu projeyi aldığınız güne lanet ettiğiniz oldu mu?
(Kahkahalar) Şimdi, şöyle, bir süredir bunu ben de düşünüyorum aslında, çünkü şu anda "Yüzüklerin Efendisi"nden sonra ne yapacağımızı düşünmeye başladığımız bir noktadayız ve bu projeyi tamamlamak üzere olduğumuz şu günlerde, hayatımızın bundan sonraki kısmını Hobbitler'in elflerin ve büyücülerin olmadığı başka bir şeye odaklanarak geçirebilecek olmaktan kaynaklanan bir rahatlama var üzerimizde sanki. Bunu söyleyebilirim ama şu da var ki biz üç ayrı film yaptık ve her biri birbirinden farklı tonda, farklı yapıda ve farklı duygular uyandıran filmlerdi, dolayısıyla yedi yıl boyunca bir proje üzerinde çalışmış olmama rağmen hiçbir zaman "Groundhog Day" türü bir kapana kısılmışım gibi hissetmedim.

Hiç Yeni Zelanda dışında film çekmeyi düşündünüz mü?
Ben kendimi Yeni Zelanda merkezli bir sinemacı olarak görüyorum ve her yeni filmimi -1989'daki "Meet The Feebles" ve 1992'deki "Braindead"e kadar uzanan bir geçmişten beri- buradaki sinema üretimim için gereken altyapıyı biraz daha zenginleştirmek için kullandım aslında. Bir filmimde eski bir depo satın alıp onu bir stüdyoya dönüştürdüm, bir diğerinde bir özel efekt şirketi (WETA) kurduk ve bu şirket şimdi "Yüzüklerin Efendisi"ni yapıyor. Son olarak yine Yeni Zelanda'da, kapatılmak üzere olan bir post prodüksiyon laboratuvarı aldım. Yeni Zelanda'da ne film işleyecek laboratuvar ne de post prodüksiyonda kullanılacak ses stüdyosu kalmayacaktı neredeyse. Hepimiz bunlar için Avustralya'ya gitmek zorunda kalacaktık. Dolayısıyla, burada sinema yapmak isteyen biri olarak o laboratuarı almaktan başka şansım yoktu. Şu anda miksaj stüdyoları kuruyorum, böylece gelecekte teknolojinin en yeni olanaklarını kullanarak ses miksajı yapabileceğiz burada. Yani burada, post prodüksiyon tesisleriyle, stüdyosuyla, görsel ve dijital efekt şirketleriyle Lucas'ınkine benzer küçük bir şey inşa ediyorum. Finans kaynaklarımı her zaman Yeni Zelanda dışında bulmak zorundayım çünkü burada öyle bir kaynak yok. Yarın öbür gün başka bir ülkede çekim yapacak olsam bile stüdyo işleri ve post prodüksiyon süreci için yine buraya dönerim.

Bundan sonra ne yapacağınıza karar verdiniz mi?
Film yapmak istediğimiz altı yedi tane değişik projemiz var; kimisi büyük bütçeli kimisi düşük bütçeli çeşit çeşit proje... Birkaç tanesi Yeni Zelanda'da geçen hikayeler ama şu anda hangisini çekeceğimize karar vermiş değiliz.

Yeni bir "King Kong" filmi çekmeyi düşünüyor musunuz?
"King Kong"un orijinali benim en sevdiğim filmlerden biri. Onu yeniden çekmek benim için gerçekten zevk olur, dolayısıyla bir gün yapabilirim. 1996'da o proje üzerinde sekiz ay çalıştık ama sonra stüdyo rafa kaldırdı, bu yüzden o projeyi hayatımın tamamlanmamış bir parçası gibi görüyorum. Orada oturmuş tamamlanmayı bekleyen iyi bir film projesi var.

Önceleri yönetmen olmak değilmiş niyetiniz galiba, öyle mi?
Aslında özel efektçi olmak istiyordum çünkü sinemanın özel efektlerle yarattığı sihri seviyordum, modeller, minyatürler, stop-motion animasyonlar ve yaratıklar görmeye bayılıyordum. İlk gençlik yıllarımın büyük bölümünü de kendi yaptığım özel efekt çalışmalarını sergilemek için tasarlanmış Süper 8 filmler çekerek geçirdim Yavaş yavaş kurgunun olanaklarını kullanarak hikaye anlatmak da ilgimi çekmeye başladı. Zamanla fark etmeye başladım ki sinemanın asıl sihri yönetmenlikte, film tasarlamakta, yazmakta ve yönetmekte. Asıl sihirbazın yönetmen olduğunu anladım.

"Yüzüklerin Efendisi"nin başarısı ve inşa etmekte olduğunuz mini film imparatorluğuyla düşlerinin de ötesinde bir yaşama kavuşan nadir insanlardan oldunuz.
Evet, sanırım öyle oldu. Tabii ki. Yeni Zelanda Film Komisyonu'nun finanse ettiği düşük bütçeli filmler çekeceğimi düşünürdüm hep ama sonra hayal bile edemeyeceğim bir noktaya geldim. Kendimi son derece şanslı buluyorum.

Yönetmenler Birliği'nin verdiği ödüle aday gösterilmekle meslektaşlarınız tarafından onurlandırılmış oldunuz. Sizin için özel bir anlamı var mı?
Tabii ki ediyor. Filminizi kim beğenirse beğensin çok hoşunuza gider ama meslektaşlarınız olan yönetmenlerin iyi bir iş yaptığınızı düşünmeleri ve sizi onurlandırmaları çok daha anlamlı. Onlar, yapılan işin ne kadar zor olduğunu anlayan ve bir filme baktıkları zaman o filmi yönetmenin gözünden görebilen insanlar.

Son bölümde Aragorn geçmişiyle hesaplaşıyor.

Gönülsüz Kral

Yüzük Kardeşliği'nin gizlenmek ve iz sürmek konusundaki usta kılavuzu Yolgezer, üçüncü filmde yıllardır gerçek sahibini bekleyen Gondor tahtının gönülsüz varisi olarak çıkacak karşımıza. Aragorn'u oynayan Viggo Mortensen, üçlemenin resmi sitesinde yayınlanan bir söyleşide "Kralın Dönüşü"yle ilgili soruları cevaplıyor.

Aragorn rolü neden ilginizi çekmişti?
Aragorn, iç dünyasında müthiş bir çatışma yaşıyor. Gandalf, Galadriel ve Elrond dışında pek az kişinin bildiği şeyleri biliyor ve sırlarla dolu bir geçmişin yükünü omuzlarında taşıyor.

Bu sırlar nasıl bir geçmişten geliyor?
Gondor tahtının varisi olan babası, Sauron'un emrindeki orklar tarafından öldürülünce annesi onu Rivendell'de büyütmüş. Bir prens olduğu Aragorn'a ancak 20 yaşına geldiğinde söylenmiş. Gondor tahtının yaşayan bir varisi olduğunu öğrenen Sauron'un onu öldürmek için elinden geleni yapacağını da o zaman öğrenmiş. Rivendell'den ayrıldıktan sonra sürekli kılık değiştirip, takma isimler kullanarak seyahat etmiş. Gizlenmeyi çok iyi öğrenmiş.

Aragorn'un karşısındaki en büyük zorluk ne?
Kendisiyle yüzleşmek, korkularından ve şüphelerinden utanç duymadan kendini kabullenebilmek için mücadele ediyor. Çok dürüst bir karakter olduğunu düşünüyorum.

Üçüncü filmde Aragorn'la Gandalf'ın ilişkisinde bir dönüm noktası yaşanıyor, öyle değil mi?
Evet. Yüzüklerin'in Efendisi'ndeki hikayenin başlangıcının da öncesinden beri Gandalf onun hem dostu hem de akıl hocası olmuş ama üçüncü filmde, ebeveynlerimizle ya da öğretmenlerimizle ilişkimizde hepimizin günün birinde atmak zorunda olduğu o adımı atıyor ve kendi kararlarını vermeye başlıyor. Öğrencilikten çıkıyor bir anlamda.

Aragorn'la Arwen'in ilişkisi hakkında ne düşünüyorsunuz?
Bence en önemlisi, her ikisinin de, birlikteliklerinin kendi kişisel varoluşlarından daha uzun soluklu ve derin olduğunu hissetmeleri. Beraber olmanın ayrı kalmaktan çok daha iyi olduğunu ikisi de çok uzun zamandır biliyor.

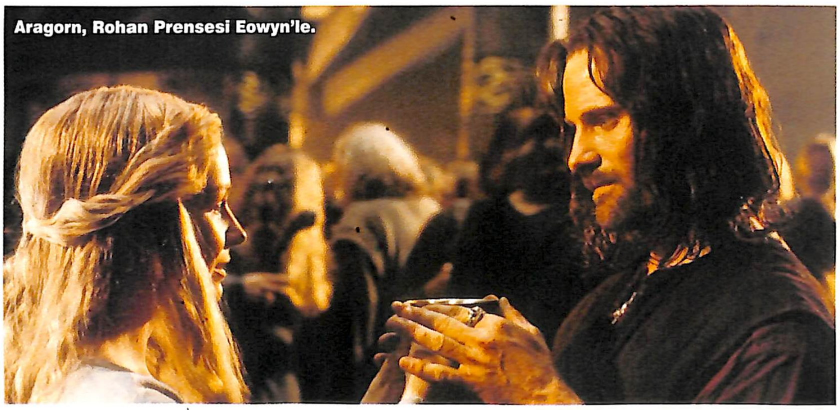
Gözalıcı mekanlar, bu üçlemenin en dikkat çekici özelliklerinden biri. "Kral'ın Dönüşü" bu bakımdan neler vaat ediyor?
Minas Tirith gerçekten çok çarpıcı bir mekan. Her köşesi, en az Rivendell, Edoras ya da Lothlorien kadar etkileyici. İkinci filmde karşımıza çıkan Miğfer Dibi de çok etkileyici bir yerdi ama farklı bir açıdan. Miğfer Dibi'yle karşılaştırıldığında madalyonun diğer yüzü gibi görebileceğimiz Minas Tirith çok köklü ve zengin bir geleneğin izlerini taşıyan bir yer ve perdede çok güzel görünüyor tabii.

Aragorn'a düşen en zor görevlerden biri de zamanında Sauron tarafından yoldan çıkarılarak ihanete zorlandıkları için bu dünyayla öte dünya arasında sıkışıp kalmış hayalet savaşçılardan yardım istemek? Kim bu savaşçılar?
Uzun zaman önce, Gondor Kralı İsildur'a sadakat yemini etmiş adamlar bunlar, ama sonra Sauron tarafından yoldan çıkarılarak İsildur'a ve insanlarla elflerin kurduğu birliğe ihanet etmişler. Bu yüzden de İsildur'un varislerinden biri tarafından Gondor Krallığı için savaşmak üzere çağırılana kadar hayalet olarak yaşamaya mahkum edilmişler. Ancak ondan sonra adam gibi ölüp gitmelerine izin verilecek.

Ölüler Yolu'nda geçen sahneler çekilirken neler yaşadınız?
Yeni Zelanda'nın Kuzey Adası'nda çok tuhaf bir yere gittik, Güney Dakota'daki Badlands'i hatırlattı bana. Hiçbir bitkinin yeşermediği, çok tuhaf kaya oluşumlarıyla dolu bir yer. Mavi ekran falan kullanmadık, gerçekten Ölüler Yolu'ndaydık yani.

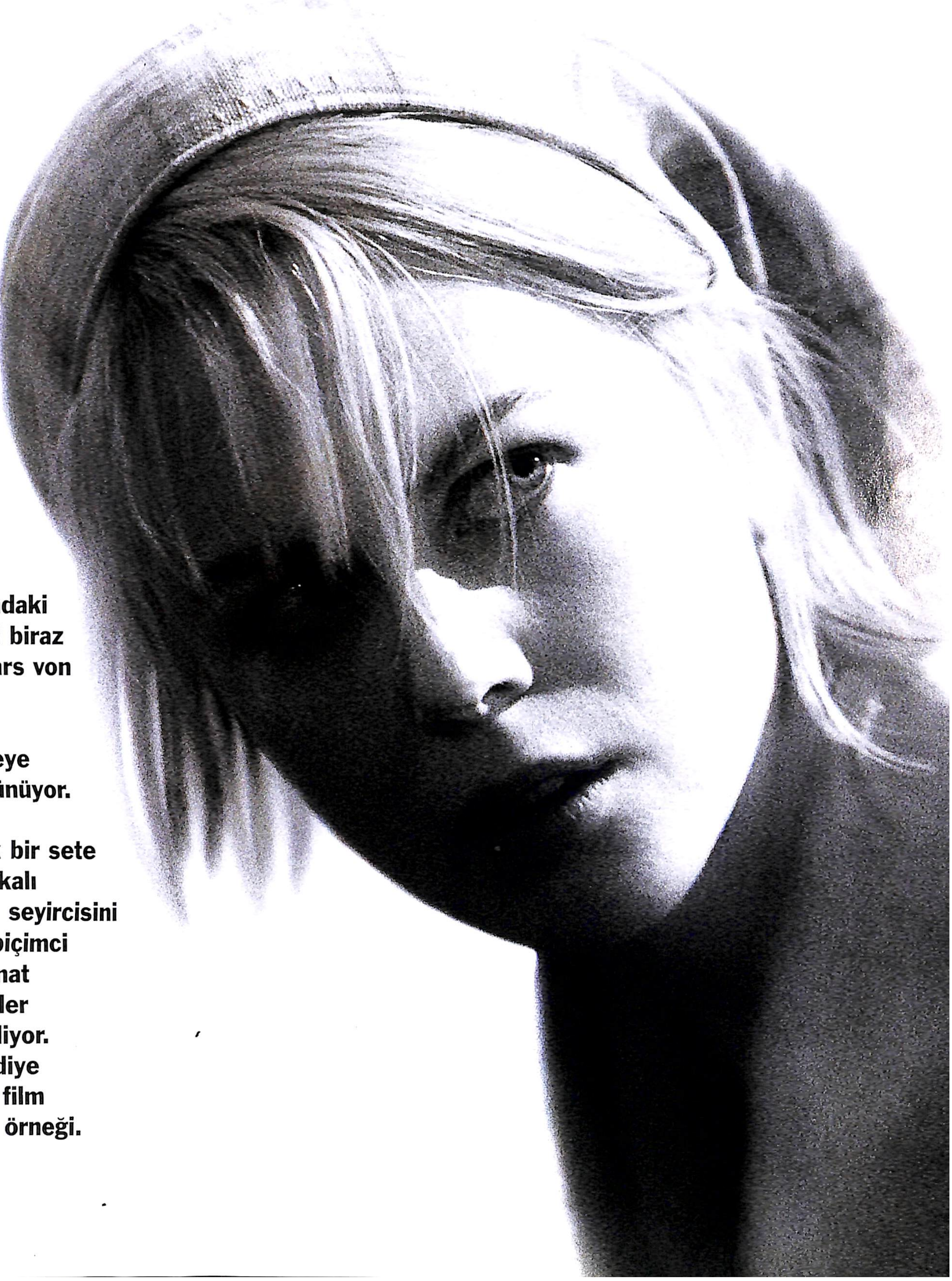
"Kral'ın Dönüşü"ndeki savaş sahnelerinin olağanüstü olduğu söyleniyor. İşin sırrı ne?
İkinci filmin en önemli dönüm noktası olan Miğfer Dibi'ndeki savaş sahnesi bir değil iki kez aşılıyor. İşin sırrı, Peter Jackson'ın savaş sahnelerini sevmesinde biraz da herhalde, ne kadar büyük ve kalabalık olursa o kadar hoşuna gidiyor. Onun içindeki çocuk da bu işte. Binlerce küçük oyuncak askerden ve benzeri şeylerden oluşan koleksiyonları var evinde. Büyük savaş sahnelerinde başarılı çünkü hikayenin duygusal tonunu orada da devam ettiriyor. Kişisel çabaları, acıları ve bu dev tablonun içindeki küçük zaferleri görüyorsunuz.

Son filmin sizin için en hoş sürprizi ne oldu?
Miranda Otto'nun oynadığı Eowyn karakterinin savaşçı yanının vurgulanması üçüncü filmin en güzel gelişmelerinden biri bana göre. Buna çok memnun oldum çünkü Rohan halkı çok uzun zamandır ülkelerinin savunmasında kadınlara güvenmiş bir halk ve bence bunun gösterilmesi önemliydi. Miranda çok iyi bir iş çıkardı. Sanırım insanlar ondan çok etkilenecek.

Aragorn, Rohan Prensesi Eowyn'le.

Orada bir köy var uzakta...

Her filmiyle etrafındaki tartışma çemberini biraz daha genişleten Lars von Trier'in yeni filmi "DOGVILLE", bunu en üst seviyeye taşıyacak gibi görünüyor. Müthiş bir oyuncu kadrosunu daracık bir sete sıkıştıran Danimarkalı yönetmen, sinema seyircisini kışkırtan bu yeni biçimci tarzıyla yedinci sanat üzerine özgün şeyler aramaya devam ediyor. Deneysel sinema diye birşey varsa eğer, film bunun katıksız bir örneği.

BURÇİN S. YALÇIN

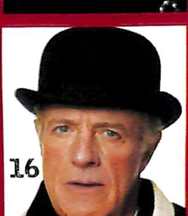

Tom'un Grace'e olan aşkı, köy halkı genç kadına cephe almaya başlayınca yön değiştirir.

1. Harriet Andersson
2. Paul Bettany
3. Jeremy Davies
4. Blair Brown
5. Patricia Clarkson
6. Stellan Skarsgård
7. Ben Gazzara
8. Shauna Shim
9. Chloë Sevigny
10. Bill Raymond
11. Zeljko Ivanek
12. Cleo King
13. Siobhan Fallon
14. Philip Baker Hall
15. Lauren Bacall
16. James Caan

Kim ne derse desin, Lars von Trier sinema tarihinin en cesur ve en iddialı yönetmenlerinden biri. Biz de iddialı olmaktan kaçınmayalım: bir D.W. Griffith, bir Orson Welles, bir Stanley Kubrick, bir Andrey Tarkovski kadar neredeyse... Neresinden bakarsanız bakın... Sinema sanatında yeni birşeyler üretebilmek için beyin hücrelerini paraladığı her filminden kolayca anlaşılabiliyor. Beğenirsiniz, beğenmezsiniz o ayrı (Gerçi ikinci gruptakilerin sayısı pek fazla değil). Fakat "Suç Unsuru"yla 1984'te çıktığı bu yolda katettiği mesafe gözden kaçacak gibi değil. İlk yıllarına ait filmleri vasat olduğundan değil tabii ki. Aksine ilk yılları ile bugün geldiği nokta arasında hem biçim hem de içerik açısından dağlar kadar fark olmasına ve her filmiyle sinemasını giderek "sadeleştirmesine" karşın nasıl hâlâ böylesi göz alıcı sonuçlara ulaşabiliyor? (Artık buna sadeleştirme demek de ne kadar doğruysa!) "Suç Unsuru" (1984), "Salgın" (1988) ve "Avrupa" (1991) biçimci bir sinemanın görkemli örnekleri olmanın yanında öyküsel bağlamda da seyircisini feci şekilde silkeleyen filmler. Mekanik bir dünyanın içinde duygudan tamamen arınmış, imgelerin ön plana çıktığı, uyku hali ile uyanıklık arasında gezinen bu "hipnotik" üçlemenin ardından gelen "Dalgaları Aşmak" (1996), "Geri Zekalılar" (1998) ve "Karanlıkta Dans" (2000) kesinlikle bambaşka bir yerde duruyor. Öykünün ve duyguların kendisini gösterme fırsatı bulduğu, öte yandan biçimin bambaşka bir hale evrilerek önemini sürdürdüğü, imgelerin ise tamamen geri adım atmak zorunda kaldığı bu ikinci üçlemeyle Lars von Trier en az ilk üçlemesi kadar iyi ve bir o kadar da biricik bir sonuca ulaştı. Bu dünya; erken dönemi ile olgunlaşma çağı arasında her açıdan kocaman bir uçurum olmasına rağmen bu kadar yaratıcı şeyler yapan, seyircisini kışkırtan ve kafaları karıştıran, giderek allak bullak eden pek fazla sinema yönetmeni görmedi. "Suç Unsuru" kaydırmalara dayalı karanlık kadrajların hakim olduğu buz gibi bir kara film denemesiyken, "Karanlıkta Dans" dijital video kamerayla çekilmiş, duygusallığın her yana hakim olduğu, düpedüz göz yaşartıcı bir müzikal. "Dogville" hiç kuşku yok ki "Karanlıkta Dans"ın izinden gidiyor ve yönetmenin ağzından aktarırsak "ABD - fırsatlar diyarı" üçlemesinin ilk parçası olup çıkıyor. Üstelik, şimdilerde ayağa düşse de 1995'te bir grup meslektaşıyla birlikte yayımladığında Dogma manifestosunun etrafında koparılan fırtınanın sonraki beş yıla neredeyse damgasını vurduğunu atlamayalım. Sınırlarını zorlamaktan zevk alan bir yönetmenin portresi Lars von Trier'de tümüyle mevcut. Ama bu sınırı bazen öyle zorluyor ki seyircinin sabır taşı da sınanır hale geliyor.

Dogville, ABD'de Rocky Dağları'nın eteklerine kurulmuş, sert ve çetin coğrafi özellikleri yüzünden etrafından yalıtılmış küçük bir Ekonomik Buhran dönemi köyü. İçindeki her bir birey hem kırsalda konumlanmanın getirdiği gelenekselliği hem de fukaralıktan kaynaklanan sertliği karakterinin bir parçası olarak içselleştirmiş. Bu mütevazı köyün ortasına sanki Tanrı'nın bir armağanıymışçasına düşüyor gangsterlerden kaçan genç ve güzel Grace (bu, Nicole Kidman'ın "Diğerleri"nden sonraki ikinci Grace'i). Üzerindeki süslü kürkü, gösterişli fiziği ve kırılgan yapısıyla bu köye tam bir tezat teşkil ediyor. Yörenin sadık köpeği Musa'dan sonra Grace'i farkeden ilk kişi köyün en genç ve en "aydın" üyelerinden Tom (Paul Bettany) oluyor. Önce genç kadını terkedilmiş madende saklıyor ve peşindeki gangsterleri bertaraf ediyor, sonra da ona kol kanat geriyor. Köyün diğer üyeleri ise Tom'un aksine Grace'in bu ani ziyaretine tereddütle yaklaşıyorlar. Kırsalın getirdiği "geleneksellik ve içedönüklük" ile "misafirperverlik ve yardımseverlik" arasında sıkışıp kalıyorlar. Ya bu ne idüğü belirsiz kadına yardım edip başlarını olası bir büyük belaya sokacak ya da oylarını yardımseverlikten yana kullanıp ona ellerini uzatacaklar. Köy halkı oybirliğiyle ikincide karar kılıyor ve bu büyük fedakarlığın karşılığı olarak Grace'den günlük işlerinde kendilerine yardım etmesini talep ediyorlar. Ve o güne dek hayatın tüm dertlerinden arındırılmış, eli tek bir dikiş tutmamış Grace bu küçük köy için vargücüyle çalışmaya başlıyor. Günler günleri kovalıyor, genç kadın elinden geleni yapıyor ve buna karşılık köy tek yürek olup Grace'in varlığına şükrediyor. İyiliksever köy halkının bu tavrı şerifin elinde yeni bir "Kayıp!" ilanıyla çıkıp gelmesine dek sürüyor. Grace'in "kaybının" giderek ciddi bir hal aldığını imleyen bu ilanla işin rengi değişiyor. Köy halkı yavaş yavaş Grace'e, hatta genç kadının tüm fedakarlıklarına ve iyi niyetine karşı cephe alıyor. Ve bu iş genç kadının ayaklarına pran- ⇨

ga vurana dek adım adım, ölçülü ve utanmazca gerçekleşiyor. Tom dahi dünyevi şehveti, sevdiği kadına yeğ tutuyor ve deyim yerindeyse düşene bir de o vuruyor. Ama sonunda Grace'in kimden ve niçin kaçtığı ortaya çıkınca iyilik yapan ile kötülük yapan bir kez daha yer değiştiriyor.

Lars von Trier gibi soğukkanlı bir deli dâhiyi "Dogville" gibi son derece deneysel bir çalışmaya sevkeden nedir? Her ne kadar Danimarkalı buna sebep olarak iki şeyi gösteriyorsa da film üzerine uzun uzun konuştuğunda ilham kaynaklarını da açık ediyor ve böylece bilinçdışına yerleşmiş birtakım birikimlerini bilince dökmüş oluyor. 2000 yılında "Karanlıkta Dans"ın Cannes Film Festivali'ndeki basın toplantısında Amerikalı gazeteciler yönetmenin ABD'de hiç bulunmadan orayı tasvir ediş biçimini yerince Lars von Trier de Amerika üzerine tam da Amerikalıları kışkırtacak biçimde öyküler kaleme almaya karar verdi (O filmin neredeyse tümü İsveç'te çekilmişti). Kaldı ki Lars von Trier haklı olarak soruyor: Amerikalılar Casablanca'ya gitmeden "Casablanca"yı çekebiliyorlarsa Amerika'yı görmeyen biri neden Amerika'yı çekemesin? (Amerikalılar gerçekten de "Casablanca"yı ABD'den hiç ayrılmadan bitirmişlerdi) Danimarkalı yönetmen sonra bir gün müziklerini Kurt Weill'in yaptığı Bertolt Brecht'in meşhur müzikali "Üç Kuruşluk Opera"nın Korsan Jenny bölümüne ait müziği dinlerken intikam üzerine bir öykünün kafasındaki ilk şekillerini çıkardı. Etraftan yalıtılmış bir köy fikri de zaten Korsan Jenny'deki yalıtılmış kasabadan doğdu. Çok geçmeden yönetmenin eline ABD hükümetinin Ekonomik Buhran dönemine ait fakir halkın siyah-beyaz fotoğrafları geçti ("Dogville"in sonunda bu fotoğrafları David Bowie'nin Young Americans parçası eşliğinde seyredeceksiniz). Böylece öykü 1930'lara taşındı.

Ama Lars von Trier'in "Dogville"de beslendiği esas kaynak tiyatro. Yeniyetmeliğinde Danimarka televizyonunda seyrettiği "televizyon oyunları"ndan, örneğin Royal Shakespeare Company'nin Nicholas Nickleby prodüksiyonundan, olgunluk çağında ise

Bir anti-masal olarak Grace'in halini zaman zaman Pamuk Prenses'inkine de benzetebiliriz.

Muhafazakar bir toplumdayız...

Zavallı Grace'in köy halkının yardımına ihtiyacı vardı.

Bertolt Brecht'ten etkilenen Lars von Trier'in "Dogville"deki ana ilham kaynakları da aşağı yukarı bunlar. Gerçi her filmi için şunu söyleyebiliriz ama bu tam da "Dogville" için geçerli: caddelerin, sokakların, parkların, bahçelerin, evlerin, kapıların, hatta köpek Musa'nın bile tebeşirle çizildiği; metrekarelerle ölçülebilecek üç boyutlu bir teatral sette çekilen "Dogville" onun sinemasının başlıca öğeleri yabancılaştırmadan ve sadeleşmeden nasibini feci şekilde almış bir film. Örneğin Grace bir evin kapı kolunu çevirirken ses kuşağında çevrilme sesi varken görünürde kapı kolu namına birşey yok. Lars von Trier sinemasındaki sıçramalı kesmelere, doğal ışıklandırmalara, omuzda devamlı sallanan kamera kullanımına "Dogville"le bir de bu "pandomimli" oyunculuk ile "tebeşirli" dekor ekleniyor ve haklı olarak ortaya kimilerinin tam evlere şenlik bulabileceği bir film çıkıyor. Filmdeki sözkonusu Dogville köyü Lars von Trier'in İsveç'te düzenlettiği ve üzerini beyaz çizgilerle donattığı o mütevazı sette oluşturuldu.

Filme edebî bir tat katan iki de unsur var; bunların ilki filmin bölüm bölüm ilerlemesi ve her birinin başında o bölümde neler olacağını anlatan bir giriş yazısı yeralması (toplam dokuz bölüm var ve her bölümün başındaki bu başlıklar konusunda da Lars von Trier muhtemelen Brecht'in 1928'de sahneye koyduğu "Üç Kuruşluk Opera"da şarkı başlıklarının arkadaki perdeye yansıtılmasından esinlendi), diğeri ise üçüncü tekil şahıs bir anlatıcı dışses olarak John Hurt'ün sık sık devreye girerek karakterleri, olay ve durumları tanımlayan son derece ağdalı bir biçimde yazılmış metinleri.

Dogville'in filmde alegori olarak ABD'yi temsil ettiği söylenebilir. Zaten yönetmen de Amerika'yı hiç görmemiş birinin orası hakkında film çekmesinin cazibesinden bahsediyor. Sonuçta hepimiz, çoğu zaman da bilinçsizce, her gün çeşitli kanallar vasıtasıyla ABD'ye ilişkin zengin bir enformasyonla donatılıyoruz. Lars von Trier de kafasındaki bu enformasyonu bir öyküye tahvil ederek ve bunu pelikülе damıtarak "Dogville"i ortaya çıkarmış. Fakat genel itibarıyla "Dogville"e ABD üzerine bir film diyip kestirip atmak da düpedüz yanlış. "Dogville" ABD'nin temsili olmasının da ötesinde genel insanlık hâli üzerine bir film. İyilik denen şeyin ne derece nisbi birşey olduğuna, koşullara göre değiştiğine ve insan olarak hepimizin böyle davrandığına dair bir film... Gücün ve iktidarın zayıf olan üzerindeki kesin hakimiyetine dair... Danimarkalı yönetmenin kafasındaki ABD'nin izdüşümü tüm insanlığın kibirliliği, mağrurluğu, bencilliği ve küstahlığı üzerine bir yere oturuyor ve açıkçası "Dogville"e bir de bu açıdan bakılması daha yararlı (Nihayetinde Lars von Trier'in anlatmak istediği şey, Filmekimi'ndeki gösteriminde de olduğu gibi, Grace'in filmin sonunda yaptıklarına seyircinin hararetle alkış tutması, biraz da).

Yönetmenin "Dalgaları Aşmak", "Geri Zekalılar" ve "Karanlıkta Dans"la bütünlenen altın kalp üçlemesine bakıp; onun fedakar, cefakar ve ölüme baş koyan kadın kahramanlarından usanıp, Danimarkalı yönetmenin bu tavrını elinin tersiyle iten bir kitle de var. Bu, Lars von Trier'in sinemasına mesafeli duranların gösterdikleri başlıca sebep. "Dogville"de bu kez bir bakıma tersyüz edilmiş bir masal izliyoruz. Külkedisi'ni... Hem üvey kızkardeşlerin hem de "kötülük" perisinin karşılığı olan köy ahalisinin Grace'e uzattığı sihirli balkabağının genç kadının başında patladığı, yakışıklı prens Tom'un sevdiği kadını himayesine almaktan imtina ettiği bir masal; masalların yalnızca masallarda kalacağını, insanlığın acımasız özünden ötürü masalların gerçeğe ancak böyle anti-masal bir şekilde uyarlanabileceğini gösteren, tersyüz edilmiş bir Külkedisi uyarlaması sanki "Dogville".

Lars von Trier, "Dogville"de tam da Amerika'nın çok kültürlülüğüne denk düşen bir oyuncu kadrosu inşa etti. Her bir taşı çok değerli bir inci gerdanlık misali, göz alan ve göz boyayan bu oyuncu kadrosunu bir çırpıda saymak isteyen birisinin nefesi hemencecik kesilir. Nicole Kidman, Paul Bettany, Lauren Bacall, Harriet Andersson, Jear-Marc Barr, Patricia Clarkson, Jeremy Davies, Blair Brown, Ben Gazzara, Philip Baker Hall, Zeljko Ivanek, Udo Kier, Chloë Sevigny, Stellan Skarsgård, Siobhan Fallon ve James Caan (Vera'yı canlandıran Patricia Clarkson'ın yerine "Dalgaları Aşmak", "No Man's Land / Tarafsız Bölge" ve "From Hell / Cehennemden Gelen" gibi yapıtlarda seyrettiğimiz,

yıldızı yükselen Katrin Cartlidge oynayacaktı. Fakat Cartlidge'in geçen yılki ani ölümüyle Lars von Trier kadroya Clarkson'ı ekledi)... Pek çoğu tiyatroya da alışık bu oyuncular filmin olağandışı set ve dekorlarına uyum sağlamakta sıkıntı çekmemiş olmalı. Ayrıca teknik kadroda kamerayı sırtlayan Anthony Dod Mantle'dan ve filmin çekildiği format olan high definition'dan da bahsedelim.
Başta "Şölen" olmak üzere birçok Dogma filmi ve son Danny Boyle filmi "28 Gün Sonra"yla video ve dijital video formatına hakimiyetini pekiştiren İngiliz görüntü yönetmeni ile Lars von Trier, "Dogville"de high definition formatında çalıştılar. Pelikül olmayan, yine bir video formatı olan high definition sinema endüstrisinde birkaç yıldır ilgi görmeye başladı. Asla pelikül film kalitesine erişemese de ona çok yakın bir sonuç veren bu teknoloji yüksek kalitede görüntü çözünürlüğü, kasetlere yüksek miktarda veri yerleştirebilirliği ve dijital videonun tersine lens seçiminde geniş seçenekler sunması dolayısıyla ilerleyen yıllarda dijital videonun pabucunu da dama atabilir. Tek aksak yanı çok özenli ve hassas bir çekim sonrası süreci olması. High definition teknolojisine uygun ekipmanı biraraya getirip çekim sonrasında salık verilen süreç izlenmezse arzu edilen sonuçlar elde edilemeyebiliyor. Ama, örneğin gerekli görüntü ayarlarını bu formatın gerektirdiği biçimde yaptığınızda, görsel olarak kalitesi yüksek sonuçlar elde edebiliyorsunuz. Nitekim "Dogville"in görsel dokusunu o kasvetli sette 35mm film kalitesinden ayırt edebilmek pek kolay değil. Bu, Lars von Trier'in sinemasının yeni teknolojilere açık olduğunu bir kez daha kanıtlıyor. Dijital video '90'ların başlarında patlak verdiğinde nimetlerinden ilk faydalananlardan biri o olmuştu, hatırlayın ("Dogville"den önceki üç filmini de dijital video olarak çekmişti).
Lars von Trier'in geride bıraktığımız Cannes Film Festivali'nde yarıştırdığı "Dogville"in oradaki süresi aslında üç saatti. Fakat birçok ülkedeki dağıtımcı firma bu uzun "yönetmenin kurgusunu" yönetmenden kısaltmasını istediler. Von Trier böylece yardımcısı Anders Refn'den filmi kısaltması talebinde bulundu ve ortaya yaklaşık 45 dakika kısa olan "yönetmen yardımcısının kurgusu" çıktı. Yönetmenin de onayından geçen filmin bu son hâli bazı bölümlerin çabuk çabuk geçildiği, köy halkı ile Grace arasındaki ilişkinin insanın dalağını şişiren bir hızda akıp gittiği bir kurgu. Fakat zaten Lars von Trier buna onay verdiyse biz de burada nefesimizi boşa tüketmeyelim ve filmi ona göre yargılayalım. Sonuçta biz de Türkiye'de filmi, Fransa ve Almanya gibi ülkelerin aksine, bu kısa versiyonuyla seyredeceğiz.
Evet, Lars von Trier "Dogville"le başladığı "ABD - fırsatlar diyarı" üçlemesinin ikinci parçası "Manderlay"i önümüzdeki yıl çekecek. Son gelen haberler çekim tarihleri uyuşmadığı için çok istedikleri halde Nicole Kidman'la bu filmde çalışamayacakları yönündeydi. Danimarkalı'nın üçlemenin son parçasına da "Wasington" adını vereceği söyleniyor. "Dogville" ise hiç kuşku yok ki Lars von Trier'in kışkırtıcı sinemasının ilk örneği değil. Ama bu filmle -Lars von Trier tutkunları dahil- seyirciyle kurduğu ilişki giderek hassaslaşıyor. Fakat bu öyle bir hassasiyet ki her an "inceldiği yerden kopabilir". ■

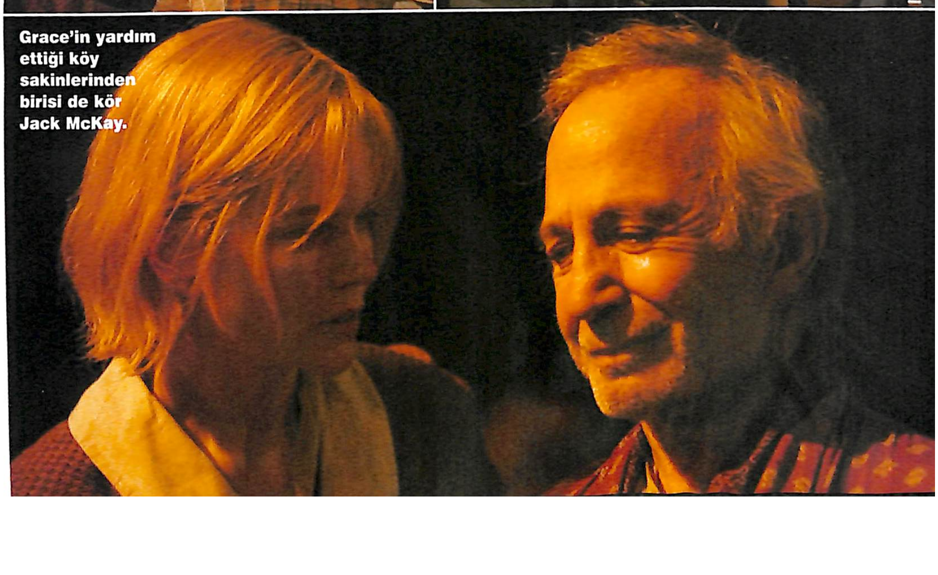

Vera ailesini her şeyin üstünde tutan tipik bir köy kadını.

Liz başlarda Grace'ten el ve tırnak bakımı konusunda tavsiyeler almasına karşın aylar geçtikçe onu kıskanmaya başlar.

Chuck ilk gördüğü andan itibaren Grace'e karşı cephe alır.

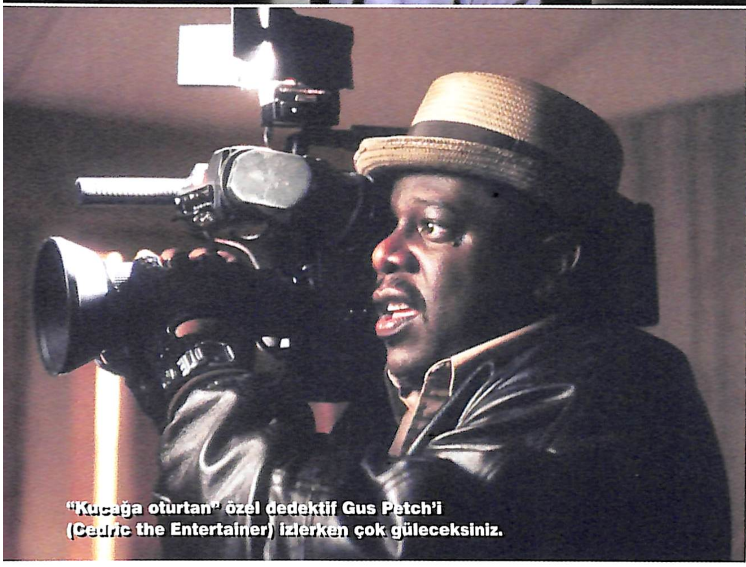

Genç kadın köy halkına yardım etmek için elinden geleni yapar.

Tom'un Grace'e olan ilgisi onu ilk gördüğü andan itibaren başlar.

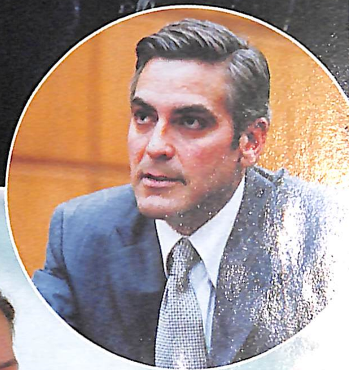

Grace'in yardım ettiği köy sakinlerinden birisi de kör Jack McKay.

George Clooney sette Ethan (ortada) ve Joel Coen ile birlikte.

"Kucağa oturtan" özel dedektif Gus Petch'i (Cedric the Entertainer) izlerken çok güleceksiniz.

Marylin evlendiği erkekleri soyup soğana çeviren bir servet avcısı.

nın canına okumaktan geri kalmaz ve Marylin beş parasız ortada kalır. Ancak bu sefer oyun oynama ve karşı tarafı harcama sırası kadındadır.

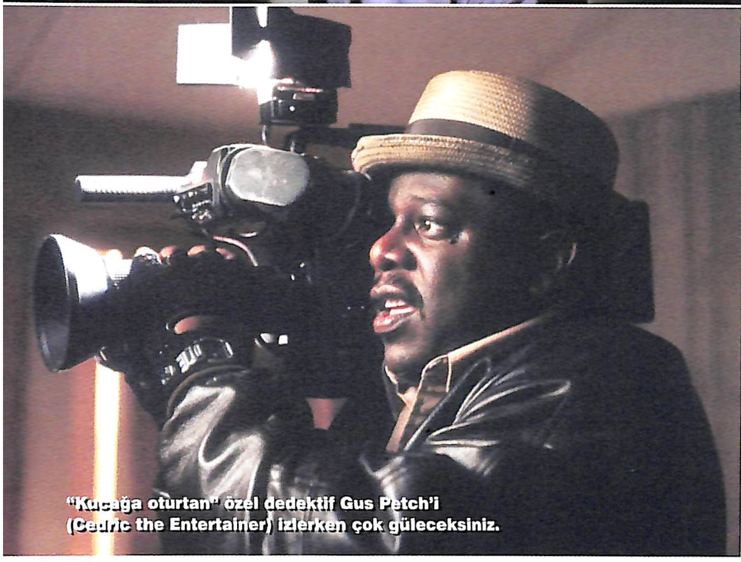
Söylenenlere bakılırsa Coen kardeşler bu proje üzerinde çalışmaya 8 yıl önce başlamışlar ancak tamamlamadan bırakmışlar. Bu aralıkta başka yazarların elinden geçen ve tekrar yazılan senaryo, Matthew Stone ve Robert Ramsey'nin ellerinde izlediğimize en yakın hale gelmiş. Joel ve Ethan Coen ise, daha önce "Nerdesin, Be Birader?"de (O Brother, Where Art Thou?) beraber çalıştıkları George Clooney'nin ilgisi ve ısrarı sonucu tekrar ipleri ele almışlar. Senaryoyu bir kez daha elden geçirdikten sonra yönetmenlik görevini -her zaman olduğu gibi- beraberce üstlenmişler.

Açıkçası senaryonun başka ellerden geçmiş olması durumu kimi Coen hayranlarında daha filmi izlemeden bir önyargı gelişmesine neden olmuştu. Gerçekten de kardeşlerin filmografisine baktığımızda, yakın dostları Sam Raimi ile beraber kaleme aldıkları "Bir Şirket Komedisi" (The Hudsucker Proxy) ile beraber, senaryonun yazım aşamasına başka isimlerin dahil olduğu tek filmle karşı karşıyayız. Fakat bu durum ortaya çıkan işin Coen kardeşlere özgü kimi temel özellikleri barındırmasına engel olmuyor. Her ne kadar "Dayanılmaz Zulüm" daha geniş kitlelere hitap edecek şekilde tasarlanmış, 60 milyon dolar bütçeli (kuşkusuz filme karşı çıkanların rahatsız oldukları bir diğer unsur) bir film olsa da yönetmenlerinin damgasını taşıyor.

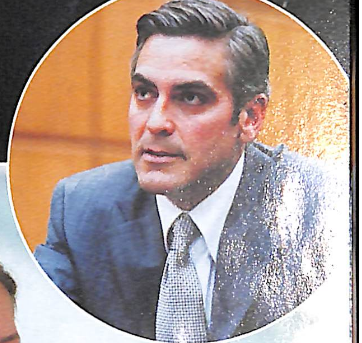
Hazırladığımız kutuda Coen kardeşlerin sinemasına dair, belirleyici olan bu özellikleri daha detaylı olarak bulabileceksiniz. Ancak biz şimdilik "Dayanılmaz Zulüm"ün hangi yönleriyle tipik bir Coen filmi olduğuna yoğunlaşalım. Her şeyden önce, isminde de taşıdığı zalimliğe cuk oturan bir film bu. Karakterlerin bir noktaya kadar birbirlerine karşı acımasızlığı Coen kardeşlerin ustası oldukları kara mizaha çok uygun. Ayrıca bu filmde de tek bir sahnede dahi gözükseler aklımıza kazınan karakterler var. Örneğin mahkemede tanıklığa gelen Baron Krauss von Espy (Jonathan Hadary) gibi. Cedric the Entertainer'ın canlandırdığı özel dedektif Gus Petch'i, Massey'nin romantik anlarda göz yaşlarını tutamayan asistanı Wrigley'yi (Paul Adelstein) veya Billy Bob Thornton vücudunda hayat bulan ve susmak bilmeyen petrol kralı Howard D. Doyle'u da unutmak mümkün değil. Ancak karakterler ve oyuncuların performansları sözkonusu olduğunda başrollerdeki Clooney'yi ve Zeta-Jones'u ayrıca anmak gerek. Coenleri bu projeye tekrar yönlendiren Clooney, Miles Massey karakterini layığıyla canlandırmak için canla başla çalışmış. Gerek o gerekse yönetmen/senarist kafadarlar Massey ile ilgili her bir detay üzerine uzun uzadıya düşünmüşler. Zeta-Jones da femme fatale'liğin sınırında dolaşan Marylin olarak gayet başarılı. Kaldı ki; bu iki oyuncunun filmdeki varlığı da bir nev'i espri. Zeta-Jones'un Michael Douglas ile evlenirken imza attığı evlilik anlaşmasını tüm dünya duymuşken, Clooney'nin ikinci kez damatlık giymekten itinayla uzak durduğu da çoğumuz tarafından biliniyor. Haliylen iki oyuncu

George Clooney sette Ethan (ortada) ve Joel Coen ile birlikte.

"Kucağa oturtan" özel dedektif Gus Petch'i (Cedric the Entertainer) izlerken çok güleceksiniz.

Marylin evlendiği erkekleri soyup soğana çeviren bir servet avcısı.

nın canına okumaktan geri kalmaz ve Marylin beş parasız ortada kalır. Ancak bu sefer oyun oynama ve karşı tarafı harcama sırası kadındadır.

Söylenenlere bakılırsa Coen kardeşler bu proje üzerinde çalışmaya 8 yıl önce başlamışlar ancak tamamlamadan bırakmışlar. Bu aralıkta başka yazarların elinden geçen ve tekrar yazılan senaryo, Matthew Stone ve Robert Ramsey'nin ellerinde izlediğimize en yakın hale gelmiş. Joel ve Ethan Coen ise, daha önce "Nerdesin, Be Birader?"de (O Brother, Where Art Thou?) beraber çalıştıkları George Clooney'nin ilgisi ve ısrarı sonucu tekrar ipleri ele almışlar. Senaryoyu bir kez daha elden geçirdikten sonra yönetmenlik görevini -her zaman olduğu gibi- beraberce üstlenmişler.

Açıkçası senaryonun başka ellerden geçmiş olması durumu kimi Coen hayranlarında daha filmi izlemeden bir önyargı gelişmesine neden olmuştu. Gerçekten de kardeşlerin filmografisine baktığımızda, yakın dostları Sam Raimi ile beraber kaleme aldıkları "Bir Şirket Komedisi" (The Hudsucker Proxy) ile beraber, senaryonun yazım aşamasına başka isimlerin dahil olduğu tek filmle karşı karşıyayız. Fakat bu durum ortaya çıkan işin Coen kardeşlere özgü kimi temel özellikleri barındırmasına engel olmuyor. Her ne kadar "Dayanılmaz Zulüm" daha geniş kitlelere hitap edecek şekilde tasarlanmış, 60 milyon dolar bütçeli (kuşkusuz filme karşı çıkanların rahatsız oldukları bir diğer unsur) bir film olsa da yönetmenlerinin damgasını taşıyor.

Hazırladığımız kutuda Coen kardeşlerin sinemasına dair, belirleyici olan bu özellikleri daha detaylı olarak bulabileceksiniz. Ancak biz şimdilik "Dayanılmaz Zulüm"ün hangi yönleriyle tipik bir Coen filmi olduğuna yoğunlaşalım. Her şeyden önce, isminde de taşıdığı zalimliğe cuk oturan bir film bu. Karakterlerin bir noktaya kadar birbirlerine karşı acımasızlığı Coen kardeşlerin ustası oldukları kara mizaha çok uygun. Ayrıca bu filmde de tek bir sahnede dahi gözükseler aklımıza kazınan karakterler var. Örneğin mahkemede tanıklığa gelen Baron Krauss von Espy (Jonathan Hadary) gibi. Cedric the Entertainer'ın canlandırdığı özel dedektif Gus Petch'i, Massey'nin romantik anlarda göz yaşlarını tutamayan asistanı Wrigley'yi (Paul Adelstein) veya Billy Bob Thornton vücudunda hayat bulan ve susmak bilmeyen petrol kralı Howard D. Doyle'u da unutmak mümkün değil. Ancak karakterler ve oyuncuların performansları sözkonusu olduğunda başrollerdeki Clooney'yi ve Zeta-Jones'u ayrıca anmak gerek. Coenleri bu projeye tekrar yönlendiren Clooney, Miles Massey karakterini layığıyla canlandırmak için canla başla çalışmış. Gerek o gerekse yönetmen/senarist kafadarlar Massey ile ilgili her bir detay üzerine uzun uzadıya düşünmüşler. Zeta-Jones da femme fatale'liğin sınırında dolaşan Marylin olarak gayet başarılı. Kaldı ki; bu iki oyuncunun filmdeki varlığı da bir nev'i espri. Zeta-Jones'un Michael Douglas ile evlenirken imza attığı evlilik anlaşmasını tüm dünya duymuşken, Clooney'nin ikinci kez damatlık giymekten itinayla uzak durduğu da çoğumuz tarafından biliniyor. Haliylen iki oyuncu

Billy Bob Thornton filmde gözüktüğü sürenin neredeyse tamamında aralıksız konuşuyor.

COEN KARDEŞLER

ELEŞTİRMENLERİN TARTISI

Eleştirmenler	En iyi	En kötü
Mehmet Açar	Barton Fink ✪✪✪✪✪	Miller's Crossing ✪✪✪½
Kerem Akça	Barton Fink ✪✪✪✪✪	Raising Arizona ✪✪✪½
Tunca Arslan	Barton Fink ✪✪✪✪	Nerdesin, Be Birader? ✪✪
Burcu Aykar	Barton Fink ✪✪✪✪✪	Nerdesin, Be Birader? ✪✪✪½
Sungu Çapan	Barton Fink ✪✪✪✪✪	The Hudsucker Proxy ✪✪
Engin Ertan	Blood Simple ✪✪✪✪✪	The Hudsucker Proxy ✪✪✪✪
Ferhat Neptün	Büyük Lebowski ✪✪✪✪✪	The Hudsucker Proxy ✪✪½
Sevin Okyay	Barton Fink ✪✪✪✪✪	The Hudsucker Proxy ✪✪✪
Uygar Şirin	Barton Fink ✪✪✪✪✪	Fargo ✪✪½
Yeşim Tabak	Blood Simple ✪✪✪✪✪	The Hudsucker Proxy ✪✪✪½
Uğur Vardan	Raising Arizona ✪✪✪✪½	Büyük Lebowski ✪✪½
Burçin Yalçın	Orada Olmayan Adam ✪✪✪✪✪	The Hudsucker Proxy ✪✪✪

4 Adet Coen Kodu

Coen kardeşlerin benzerine kolay kolay rastlayamayacağımız, son derece özgün bir sineması var. Onları farklı kılan unsurlardan 4 tanesini incelemeye ne dersiniz?..

Türlere yeni boyutlar katmak

Coen kardeşlerin hemen her filmi bir tür kırmasıdır. Yola çıktıkları ilk film olan "Blood Simple" ilk bakışta bir kara filmdir ancak yer yer gerilime göz kırpar. Esasındaysa çok iyi düşünülmüş bir komedidir. "Raising Arizona" ise bir kara komedi olduğu kadar, birinci sınıf bir yol filmidir. Kardeşler "Miller's Crossing"de gangster filmini kendilerine özgü bir şekilde yeniden elden geçirirken, "Barton Fink"de "sanat sineması" tadına sahip, kara film, gizem ve komedi arasında dolanan bir dönem filmi çekmişlerdir. "Bir Şirket Komedisi" (The Hudsucker Proxy) açıkça Frank Capra filmlerine selam dururken, Coenler usulü kara mizahı "kendini iyi hisset" filmi moduyla birleştirir. "Fargo" küçük kasabada geçen bir polisiye/dram/kara komediyken, "Büyük Lebowski" komik bir kara filmdir. "Nerdesin, Be Birader?" müzikal komedi ve aksiyon arasında gidip gelirken, hapishaneden kaçış filmleri gibi bir alt türe de bulaşmadan etmez. "Orada Olmayan Adam" tüm bu saydıklarımız arasında gönül rahatlığıyla tek bir türe, kara filme dahil edebileceğimiz bir örnek olarak aykırı kalsa da yer yer son derece komik bir hal alır. Son filmleri "Dayanılmaz Zulüm" ise yazıda da değindiğimiz gibi bir dönemin screwball komedilerine saygı duruşunda bulunan, Coenlerin elinden çıktığı her halinden belli bir romantik-kara-komedi.

"Barton Fink"

Salak karakterler

Belki biraz ağır oldu ama doğruya doğru, Coenlerin çoğu filminde salak karakterler veya karakterlerin yaptıkları salaklıklar çok önemlidir. Hatta filmlerin mizah duyguları büyük ölçüde bu durumdan beslenir. Burada zekası pek parlak olmayan, idrak gücü zayıf ve istemeden de olsa hem kendine, hem de etrafındakilere zarar veren tiplerden bahsediyoruz. En belirgin örnek elbette, bir nev'i "jetonu köşeliler" resmi geçidi olan "Fargo". "Raising Arizona"da Nicolas Cage'in ve John Goodman'ın canlandırdıkları karakterlerin de pek zeki olduklarını iddia edemeyiz. John Goodman'ın benzer bir tiplemeye "Büyük Lebowski"de hayat verdiğini söylemek de yanlış olmayacaktır. "Dayanılmaz Zulüm"deki kiralık katil Joe'yu ise bekleyin ve görün diyoruz.

"Fargo"

Karakterlerin etnik özelliklerinin öne çıkartılması

Hemen her filmlerinde alışılmadık karakterler ve onların ilk bakışta göze çarpan özellikleri vardır. Bu noktada Coen kardeşler karakterlerinin etnik özelliklerinin, özellikle de aksanlarının üzerine giderler. Yine ilk olarak akla gelen örnek "Fargo". Bu filmdeki karakterlerin aksanları, diğer yandan Peter Stormare'in canlandırdığı Gaear'ın hiç konuşmaması kolay kolay unutulacak gibi değil. "Büyük Lebowski"deki Jesus'un (John Turturro) da onlardan aşağı kalır yanı yok. "Nerdesin, Be Birader?"e hakim olan Güney aksanını eksiksiz şekilde çözmekse neredeyse imkansız. Bir de unutmadan ekleyelim, yine çoğu Coen karakteri garip bir isme sahiptir. Örnek mi istiyorsunuz; H.I. McDonnough, Bernie Bernbaum, dedektif Mastrionotti ve dedektif Deutsch, Sidney Mussburger, Waring Hudsucker, Gaear Grimsrud, Uli Kunkel (veya Karl Hungus) ilk olarak aklımıza gelenler. Unutmadan ekleyelim, yeni filmleri "Dayanılmaz Zulüm"de bu duruma gönderme yapan bir espri de mevcut.

"Büyük Lebowski"

Seyircinin bildiği ama karakterlerden gizlenen şeyler

Bu duruma en bariz örnekse "Blood Simple"ın finali. Hatta finaldeki tüm espri bu durum üzerine kurulu. "Fargo"daki polisiye örgüye bütünüyle hakim olan tek kişinin seyirci olduğunu da atlamamak gerek. Diğer yandan "Büyük Lebowski"de yaşanan tüm bir karmaşanın yok yere vuku bulduğunu yine başlangıçtan beri biliyoruz. "Orada Olmayan Adam"da da şantaj, cinayet ve yanlış yargılama ardındaki tüm entrikalara başlangıçtan beri vakıf olduğumuzu söylemek yanlış olmaz.

"Blood Simple"

gundem

"Karşılaşma"

Mimarın yolculuğu

Amerikalıların "zamanın yontucusu" dediği Ömer Kavur kendisinin de pek memnun kalmadığı "Melekler Evi"nden üç yıl sonra yeni bir filmle sinema salonlarında. Yönetmenin klasik temaları üzerinden ilerleyen "KARŞILAŞMA", geçtiğimiz ekimde 40. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nden yedi ödülle dönmüş ve hem seyircinin hem de sinema yazarlarının en beğendiği filmlerden biri olmuştu. BURÇİN S. YALÇIN

Sinemaseverler şu sıralar "The Matrix Revolutions"ın Mimar'ının neler yaptığıyla ilgilenirken, umarız, bir başka mimarın, Sinan'ın yaşadıklarını da ihmal etmezler. Her ikisi de kendince yıkmak ve yaratmak arasında sıkı bir gerilim yaşasa da Sinan'ın durumu, takdir edersiniz ki, bayağı farklı. Onun değiştirmek istediği yalnızca kendi dünyası. Kaybettiği oğlu yüzünden sürdürdüğü hayat sanki artık hassas bir noktada kırılmış. Karısı da dahil hayatındaki her türlü öğeyle manevi olarak bağı kopmuş. İşte Sinan'ın (Uğur Polat) yolu bu noktada geçmişi karanlık Mahmut'la (Çetin Tekindor) ölümcül bir hastalığın terapisi sırasında kalabalık bir hastane odasında kesişiyor. Mimarın yakın zamanda oğlunu kaybettiğini öğrenmesiyle Mahmut genç adamla bağını kuvvetlendiriyor. Bu bağa Sinan da kayıtsız kalmıyor. Eline silah tutuşturup kendisini vurmasını isteyene dek de Mahmut'u izlemekte beis görmüyor. Fakat deniz kenarındaki bu sahnede Mahmut'a teslim olmuyor ve tetiği çekmiyor.

Çok geçmeden, Mahmut'un evine yaptığı ani bir ziyarette, adamın öldüğünü öğreniyor ve evde tozlu kutular içinde bir kadın fotoğrafı buluyor. Bunun üzerine Mahmut'un ölümünün peşine düşüyor, cesedinin bulunduğu yer olan Bozcaada'nın yolunu tutarak... Yolda tam da ölen oğluna benzeyen bir gencin kullandığı motorsiklete çarpmamak için direksiyonu kırıyor ve kaza yapıyor. Ayılıp soluğu Ada'da aldığında bir süredir kafasını kurcalayan şeylerin de orada onu beklediğini farketmeye başlıyor: kaybettiği oğlunun yerine geçecek bir delikanlı, fotoğraftaki genç kadının gerçek sureti, yeni bir hayat arkadaşı, taze bir iş çevresi, ama hepsinden önemlisi Mahmut'un ölümünün arkasında yatan sır...

40. Antalya Film Festivali'nde "Abdülhamit Düşerken"le birlikte tüm ödülleri silip süpüren "Karşılaşma", Ömer Kavur'un sinemasının tipik bir örneği aslında. Arayış içindeki, zamanla hesaplaşma niyetindeki bir karakterin dingin yolculuğu...

12 Ekim 2002'de İstanbul'da başlayan filmin çekim macerası Bozcaada, Edremit-Adatepe Köyü ve İstanbul-Çanakkale arasındaki yol çekimleri üzerinden gidilerek 42 gün sonra, 23 Kasım 2002'de tamamlandı. Türkiye-Macaristan ortak yapımı film Eurimages destekli. Başrolleri ise Uğur Polat, Lale Mansur, Çetin Tekindor, Aytaç Arman gibi usta oyuncuların yanısıra şu sıralar "Bir İstanbul Masalı"nın da dikkat çeken genç aktörü İsmail Hacıoğlu paylaşıyor.

Ömer Kavur'a "Karşılaşma"yı, çalışma yöntemlerini ve finansman meselelerini sorduk.

Hem oyuncu hem senaryo yazarı olarak Macit Koper birden fazla çalıştığınız isimlerden bir tanesi. "Akrebin Yolculuğu"ndan sonra "Karşılaşma"nın senaryosunu da birlikte yazdınız. Macit Koper'le çalışma biçiminiz nasıl oldu senaryo aşamasında?

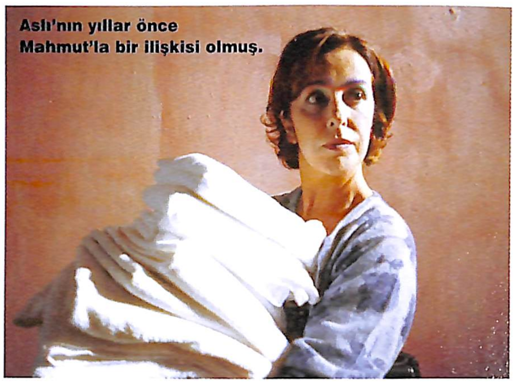
Macit'le oldukça uzun zamandan beri tanışıklığım var. Ama ilk ciddi çalışmamı "Anayurt Oteli"yle oyuncu olarak yaptım Macit'le. Orada sadece bir oyuncunun getirebileceği yorumlarla sınırlı kalmadı, metin üzerine de birtakım yorumlar getirdi ve Macit'le belli bir dünya görüşünü ve duyarlılığı paylaştığımızı o zaman fark ettim. Nitekim oyuncu olarak onunla hemen akabinde "Gece Yolculuğu"nda çalıştık. "Akrebin Yolculuğu"nda hissettim ki onunla birlikte iyi bir şey ortaya çıkarabiliriz çünkü çok iyi anlaşabiliyoruz. Yaratıcı bir insan. Yazarlık kaprisleri olmayan bir insan. O çok önemli bir şey, "yazdığım kuraldır, onu değiştirmemek gerekir" şeklinde yaklaşmayan bir insan. Oradaki çalışmamız da çok başarılı ve olumlu geçti. Ve "Karşılaşma" projesinin ona yakın olabilecek bir proje olduğuna inandığım için birlikte çalışmayı önerdim, o da kabul etti. Aslında çok küçük bir çıkış noktamız vardı, oradan yola çıkarak bir hikaye oluşturmamız sözkonusuydu. Ama teması aşağı yukarı belli ve o temanın da Macit'e yakın bir tema olduğunu bildiğim için kendisiyle birlikte çalışmamın çok uygun olduğunu düşündüm.

Çıkış noktası o zaman ilk olarak sizin kafanızda şekillenmişti.

Teması benim kafamda olan bir şeydi. Bir adamın kaderinin bir başka adamın kaderine dönüşmesi çıkış noktasıydı tema olarak. Ama asıl çıkış noktası biraz Bozcaada'da oluştu. Bir aralık ayında oraya gitmiştik, büyük bir fırtına vardı, sokaklar ıssız, melankolik bir atmosfer hakimdi. Ama enerji üreten o dev pervaneleri gördüğüm vakit orada bir hikaye oluşturulabileceğini düşündüm ve düşündüğüm şey bu pervanelerin dibinde bir cinayet işlenmiş olması, bir cesedin bulunmasıydı. Çıkış noktası bu kadardı ve buradan yola çıkarak bir adamın diğer bir adamı arayışına dönüşen bir hikaye nasıl oluşturabiliriz, onun çalışmasını yaptık.

Sinan'ın "kazara" karşılaştığı Osman, ona motorsiklet kazasında ölen oğlunu anımsatıyor.

Aslı'nın yıllar önce Mahmut'la bir ilişkisi olmuş.

Son dört filminiz "Gizli Yüz", "Akrebin Yolculuğu", "Melekler Evi" ve "Karşılaşma"da hikayelerin giderek tek bir bireye odaklandığını ve bu filmlerde bir bilinmeyene neredeyse kendi isteği dışında sürüklenen bir baş karakter olduğunu görüyoruz. Bu karakterler ile kendiniz arasında nasıl bir özdeşlik kuruyorsunuz?

Özdeşlik kurup kurmadığımı bilmiyorum. Açık söyleyeyim öyle bir özdeşlik kurma bilinci ya da eylemi içinde hareket etmiyorum. Ancak demin söylediğim gibi kendime yakın bulduğum birtakım temalar var. Arayış, yolculuk, bireyin yalnızlığı gibi temalar... Onları işlemeye çalışıyorum. Sizin tanımını yaptığınız türden bir yaklaşım olduğunu sanmıyorum.

"Karşılaşma"da bir şekilde kimlik krizi baş karakterin yaşadıklarına damgasını vuruyor. Sinan oğlunu kaybettikten sonra karısına, hatta yaşadığı hayata yabancılaşıyor. Ve adaya adım attığı andan itibaren de bambaşka bir hayat yaşamaya başlıyor. Yaşadığı kimlik krizi bir süre sonra onu hep yaşamak istediği bir hayata götürüyor neredeyse. Onu Mahmut'un ölümünün izini sürmeye iten şey sizce tam olarak ne?

Kimlik krizi deyimi bana çok sempatik gelmiyor Sinan için. Büyük bir üzüntü yaşıyor; oğlunun ölümü, bu nedenle evliliğinin sarsılması... Herkesin hayatında yaşayabileceği türden bir sarsıntı yaşıyor. Bunu bir kimlik krizi olarak tanımlamamak lazım. Ve bu dönem içinde gördüğü tedavi yerinde Mahmut karakteriyle tanışıyor. Mahmut kendine göre çok daha buyurgan, baskın bir kişiliğe sahip. Biraz da onun çekim alanının içine giriyor. Kötücül bir insan olmasına rağmen o kötücüllük de belki Sinan'ı çeken bir unsur olarak söylenebilir. Ve bu iki adam arasında tuhaf bir alışveriş var, adını tam koyamadığımız tuhaf bir çekim var. Nitekim kendisine bir anlamda kötülük etmesine rağmen Sinan, Mahmut'u hep kendine yakın bir insan, yani olamadığı bir insan olarak görüyor. Galiba biraz çekim oradan kaynaklanıyor. Ve neticede bu insanın bir cinayete kurban gittiğini öğrenmesi gerçekten o cinayetin sebebini araştırmak için onun yola çıkmasını sağlayan temel bir neden olarak ortaya çıkıyor. Hem merakını gidermek hem anlayabilmek için... Çünkü Mahmut'un geçmişinde enigmatik, yani gizemli birşey olduğunun farkında. O gizemli şeyin ne olabileceği konusunda da bilgi edinmek, araştırmak istiyor. Mahmut nasıl Sinan'ı kendisine çektiyse onun ölümü de bir anlamda Sinan'ı kendine çekmiş.

Filmde Çetin Tekindor'un canlandırdığı Mahmut ölümcül bir hastalığa yakalanmış bir karakter. Yakın zamanda ciddi bir sağlık problemi yaşadığınızı duymuştuk. Kendi yaşamınızdaki bu kritik durumu da senaryo aşamasında Mahmut'a yükleyerek filme biraz daha "kişisel" bir ton vermeyi amaçlamış mıydınız?

Hayır, ancak o hastalık motifini şu nedenden ötürü kullandım: bu tür hastalığa yakalanmış olanlar veya o hastalıkla yaşamaya mahkum olan insanlar kendi hayatlarını gözden geçirirler. Ve isteseler de istemeseler de ölümü düşünürler ve ölüm üzerine böyle bir muhasebeye girişirler. Sadece Mahmut değil, Sinan da aynı hastalığa yakalanmış bir insandır. Onun durumu daha az ciddidir, nitekim tedavi görür. Ama netice itibariyle Sinan da Mahmut gibi, hem oğlunun ölümünden hem de yakalanmış olduğu hastalıktan ötürü ölümle bir muhasebe içine girmiştir. Dolayısıyla iki adamın da böyle benzer bir yanları var.

Filmin ilk 20 dakikası sanki uyku ile uyanıklık hâli arasında gidiyor. Gerçeküstü gibi bir hava var o bölümlerde. Sinan'ın yaşadıkları, Mahmut'la karşılaşması, onun evine gitmesi, takip etmesi, fotoğrafı bulması ve Osman'la yolda kaza yapıp karşılaşıncaya ve bilincini yitirinceye kadarki bölüm sanki yarı uykulu bir havada geçiyor. Bunu senaryo aşamasında tasarlamış mıydınız, yoksa şu an sadece ilk kez benim söylediğim birşey mi?

İlk defa duyuyorum böyle birşey ve çok da hemfikir olduğumu söyleyemeyeceğim. Çünkü filmin bana göre Osman'la karşılaşmasına kadarki bölümünü çok gerçekçi bir bölüm gibi algılıyorum ben. Tedavi gören iki hasta, Sinan'ın karısıyla olan ilişkisi, kendi aralarındaki ilişkiler ve oldukça da acımasız bir şekle dönüşen bir ilişki... Ve Mahmut'un ortadan kaybolmasıyla bu gerçeklik duygusu uyandıran, uyku ile uyanıklık arasında değil, tam tersi bence gerçeği yansıtan, gerçekçi bir yaklaşım olduğunu düşünüyorum. Ama ne zaman ki Osman karakteriyle karşılaşıyor o küçük kazada, orada gerçeküstücü bir üsluptan sözedilebilir belki. Çünkü orada bir düş oluşuyor adeta onun için. Oğlunun birdenbire yeniden canlandığını, kendisine yeni bir hayat sunulduğunu sanıyor. Aslında düşsel olan bence ikinci bölüm. O bakımdan ben sizin söylediğinizin biraz tersini düşünüyorum.

Filmin başında Kamuran Usluer bir hikaye anlatıyor. Sizce Mahmut'un ölümünün izini sürerken Sinan bu hikayeyi aklına sık sık getiriyor mu?

Bu hikayenin Sinan üzerinde bir etkisi var tabii. Bu hikayeden yola çıkarak ondan sonraki yaşamını sürdürmek gibi bir düşüncesi olduğunu sanmıyorum. Zaten öyle birşey amaçlamadık. Ama o hikayenin anlatılmasındaki amaç filmde olabileceklerin ipucunu vermekti açıkçası. O hikaye biraz gerçeküstü bir motif olarak algılanabilir. Çünkü neticede Sinan'ın hikayesi anlatılan hikaye haline geliyor.

Filmin internet sitesinde Sinan'ın başına gelenleri mucize olarak tanımlamışsınız. İstediği eş ve çocuğa kavuşması dolayısıyla... Bir yerden sonra Mahmut'un izini sürdükçe Sinan, Mahmut'un yerine geçmeye başlıyor. Çünkü Aslı ve Osman sonuçta onun eski sevgilisi ve oğlu. Sinan'ın sonu, bir süre sonra Mahmut'un yaşamaya başladığı şeyleri yaşamasına rağmen, neden Mahmut'unki gibi olmuyor?

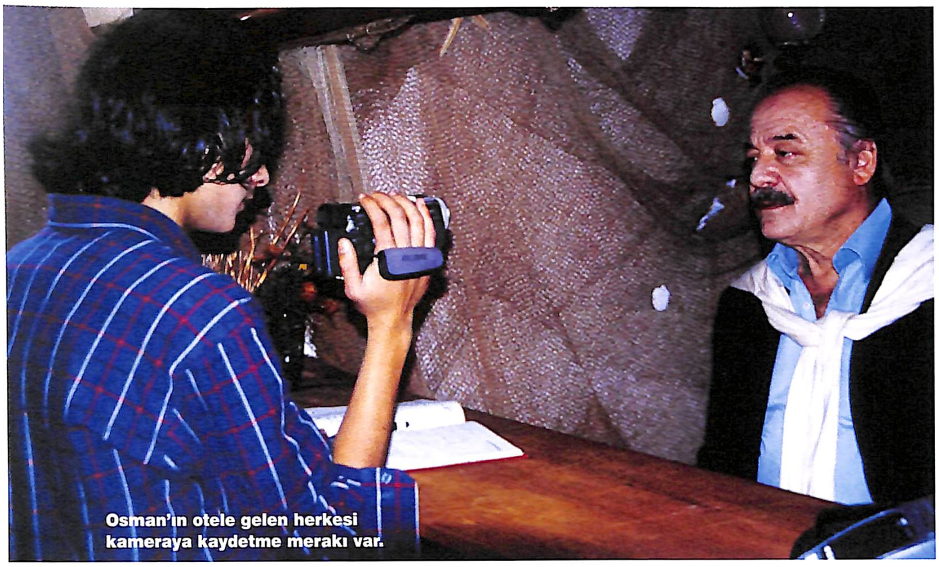
Çok acımasız olurdu. Öyle bir son tasarlandı açıkçası.

Çünkü her şey o kadar kaderci bir şekilde gidiyor ki! Kamuran Usluer'in de başta anlattığı hikayeye bağlarsak...

Çok doğru bir yaklaşım bu. Filmin hikayesi açısından da belki doğru bir son olabilirdi ama, açık söyleyeyim, ⇨

Kavur'un Antalya'da kazandığı ödüller arasında en iyi film ve en iyi yönetmen de vardı.

Osman'ın otele gelen herkesi kameraya kaydetme merakı var.

bunu çok tartıştık ve çok karamsar bir son olacağı inancına vardık. Hasta olan bir insan iyileşiyor, yeni bir aileyle tanışıyor, fakat beklemediği birtakım olaylar gelişiyor ve mucize olarak tanımladığım o rastlantı, tanışma giderek bir karabasan haline dönüşüyor. Vermek istediğimiz temel mesaj galiba biraz farklı. Bütün bu koşullara ve olumsuzluklara rağmen Sinan her ne pahasına olursa olsun o sorumluluğu üstüne alarak o aileyi sahipleniyor. Sevginin burada ne kadar güçlü olabileceği mesajını vermeye çalıştık. Sinan'ı Mahmut'un akıbetine uğratsaydık oradan nasıl bir anlam çıkardı? Açıkçası çok karamsar, kötümser bir anlam çıkardı. Onu yeğlemedik ama hikaye bunu gerektirebilirdi, burada sizinle hemfikirim.

Son filmlerinizi düşünürsek polisiyeyle bayağı gönül bağınız olduğu ortaya çıkıyor. "Karşılaşma"nın finalinde de, filmin zirve noktasına doğru tırnak kemirten bir gerilim var ve insanda bir an evvel bu muammayı çözme isteği uyandırıyor. Ki türün önemli anlatım biçimlerinden biri olan paralel kurguyu da yanlış hatırlamıyorsam bir iki sahnede kullanıyorsunuz. Polisiyeyle olan bağınızın kökeni tam olarak nedir?
Bu filmin tür olarak polisiye olmadığı kanaatindeyim ama polisiye unsurlar kullandık. İki nedenden ötürü polisiye unsurlar kullandık: bir, gerçekten hikaye zaten bir cinayetin aydınlanması üzerine kurulmuş olan bir hikaye. Dolayısıyla burada seyirci bu cinayetin kimin tarafından işlenmiş olduğunu merak edecek, o ilgileri ayakta tutulacak. İkincisi giderek iş biraz karmaşık bir hâle geliyor. O cinayeti kimin işlemiş olabileceği düşüncesinden hareket edersek üç tane aday var, o cinayeti işleyebilmiş olan. Ama neticede kim olduğu anlaşılıyor ve kim olduğu anlaşılan kişi ile Sinan arasında geçen ve nasıl sona ereceği bilinmeyen bir süreç var. O süreç de biraz polisiye unsur ya da motif olarak tanımlanabilir. Bunu kullanmamızın nedeni sanıyorum biraz da sadece bir aşk, bir kader örtüşmesi hikayesinden öte işin içine birtakım polisiye unsurlar katmak suretiyle seyircinin ilgisini daha fazla çekebiliriz düşüncesi. Polisiye daima hikaye yapısı açısından iyi kurgulanması gereken bir türdür. Biraz da o meydan okumayı göze almayı seçtik. Kaldı ki benim polisiyeye karşı gerçekten bir ilgim var ama böyle bir film yaptığımı söyleyemem. "Körebe" biraz polisiye bir filmdi, onun dışında polisiye öğeler ihtiva eden filmler yaptım. "Akrebin Yolculuğu", "Melekler Evi" gibi...

Kritik bir an, kritik bir seçim...

Polisiye edebiyata olan ilginiz nasıl?
Amerikan polisiyesi diyebileceğimiz türe yakınlığım var. Çok Raymond Chandler ve Dashiel Hammett okuduğumu söyleyebilirim. Bunlar polisiyenin en büyük klasikleri. O tarz sosyal tabanı olan polisiyeler her zaman ilgimi çekmiştir. Bizde tabii bunun karşılığı çok var diyemeyiz. Türkiye'nin sosyolojik yapısı biraz farklı. Belki günümüzde sanayii toplumuna dönüşmesiyle büyük metropollerde benzer durumlarla karşılaşabiliriz ama geçmişte böyle bir şeyin karşılığı yoktu.

Filmi izlerken diyaloglar konusunda doğaçlamaya çok fazla izin veren bir yönetmen değilmişsiniz izlenimi doğuyor. Bu tespit doğru mu?
Hem doğru hem değil. Doğaçlama tabii ki yapmadık ama en azından şunu söyleyebilirim: film çekiminden önce başlıca rolleri oynayacak olan oyuncularla oturduk, bir okuma yaptık, senaryo üzerine görüşlerini aldım. Ondan sonra canlandıracakları kişilikler hakkında düşüncelerini almaya çalıştım. Çünkü o kişilikleri en iyi tanıyacak olan kişiler kendileri. Çeşitli yorumlar geldi ve o yorumları da dikkate aldım. Fakat çekimde şöyle birşey uygulamaya çalıştım: mekana oyuncuları sokuyorum. Diyorum ki mekan burası, sahneyi de biliyorsunuz, kendi mizanseninizi bir anlamda kendiniz yaratmalısınız. Bu aksiyonu bu mekanın içinde hangi hareket ve tavırlarla gerçekleştirirdiniz? Biraz da onların kurdukları ilişki ve davranış biçimi çerçevesinde biz kamera grubu olarak vaziyet aldık. Ben onlara birçok sahnede mizanseniniz budur, şuradan şuraya gelecek, şunları söyleyeceksiniz şeklinde direktif vermedim. Tam tersine, onların önerisi ve yönlendirmesi sonucu kendi vaziyetimizi aldık kamera grubu olarak. Bu onları büyük bir serbestliğe yöneltti. Ama bu doğaçlamaya tabii ki girmez. Fakat bir anlamda o sahnenin yorumunu kendileri bulup kendileri ifade ettiler. İlk defa bu tarz bir çalışma yaptım ve bence iyi de oldu.

Görüntü yönetmeni Ali Utku'yla da "Melekler Evi"nden sonra tekrar çalıştınız. Onunla olan çalışma yönteminiz nasıldı?
Ali Utku'yu ben asistanlık döneminden bilirim. "Kırık Bir Aşk Hikayesi"nde, "Göl"de asistandı. Ustası Salih Dikişçi'ydi. Bütün görüntü yönetmenleriyle aşağı yukarı benzer bir süreç geçiriyoruz. Bir defa tabii senaryoyu okuyorlar. Senaryo üzerindeki düşüncelerini söylüyorlar. Ondan sonra görüntü yönetmenlerine mekanları gösteriyorum. Ve kendi kafamda oluşturmak istediğim atmosferi anlatmaya çalışıyorum, filmlerden, resimlerden örnekler vererek... O mekanlardan kendim çekmiş olduğum fotoğraflardan örnekler vererek nasıl birşey düşündüğümü anlatmaya çalışıyorum. Ondan sonra topu biraz onlara atıyorum. Onlar da diyorlar ki şöyle bir pelikül, şu mercekleri kullanalım, şöyle bir ışık olsun... Çekim öncesi müthiş bir iletişim oluyor aramızda. Ve işin zanaatını iyi bilen bir yönetmen olduğumu söyleyebilirim. İyi bir dil birliğine varıyoruz. Anlaşamadığımız noktalar olabilir, fakat ne anlatmak istediğini ben çok iyi anlıyorum, o benim ne anlatmak istediğimi çok iyi anlıyor. Dolayısıyla orada hemfikir olmasak da onun tartışması yapılıyor. Netice itibariyle, belli bir noktaya geliyoruz. Nitekim Ali'yle de bu çalışma o şekilde oldu. Filmin geçeceği bütün mekanları gördü. Ona göre o da kendi düşüncelerini gerçekleştirdi.

Son dönemlerde genç bir görüntü yönetmeni kuşağı geliyor. Uğur İçbak, Ali Utku, Mehmet Aksın gibi görüntü yönetmenliğine terfi eden isimler var. Onların 80'lerdeki ustaları ile bugün onların çalışma yöntemleri arasında ne gibi farklılıklar görüyorsunuz? Ya da sinemaya gittiğiniz zaman onların herhangi birinin filminde nasıl bir doku farklılığı görüyorsunuz?
Şimdikiler daha şanslı çünkü eldeki olanaklar çok daha geniş. Mesela Ali'nin asistan olduğu ve ustası Salih Dikişçi'nin çektiği "Kırık Bir Aşk Hikayesi"nde tek tip bir film, bilemediniz iki tip film vardı. Hassasiyet açısından konuşuyorum. Işık malzemesi fevkalade kısıtlıydı. O zaman filtreler kullanılmamaktaydı. Gereçler ilkel gereçlerdi, çok açık söyleyeyim. Dolayısıyla onlara sunulan imkanlar ile şimdiki görüntü yönetmenlerine sunulan imkanlar arasında dağlar kadar fark var. O zaman biz 15 kilowatt'la ışık yapardık, şimdi 60-65 kilowatt'la ışık yapıldığı bir dönem. Her türlü, ama her türlü araç-gereç sağlanabiliyor. Aşağı yukarı 10-12 tip pelikül var. Aşırı hassas pelikülden gündüz çekimlerinde düşük hassasiyete sahip peliküllere kadar... Renk tonları, filtreler farklı. Dolayısıyla bütün bunlardan yararlanma imkanına sahipler. Ve bunu iyi kullanabilen insanlar tabii ki çok iyi görüntüler elde edebiliyorlar. Bu kendi başına yetmiyor. Bir de filmden ne beklendiğini anlamak çok önemli bir görüntü yönetmeni için. Eski görüntü yönetmenleri bunu çok iyi an-

layabiliyor ve o kısıtlı imkanlarla bana göre harikalar yaratabiliyorlardı. Şimdiki görüntü yönetmenlerin bir bölümü -hepsi için söylemiyorum- biraz tekniğe mahkum, şartlanmış bir şekilde hareket ediyorlar ve hikayenin ne gerektirdiğini anlamak gibi bir çabaları yok. Ali Utku için bunu söylemiyorum. Ali Utku, tam tersine, onu anlayabilen, o eski kuşağın geleneğinden gelen biri. Dolayısıyla bu iki şeyi kombine etmek lazım. İmkanlarla donatılmış olmak ve o imkanları iyi kullanmak yetmiyor. Gerçekten filmin duyarlığını, filmde nasıl bir atmosfer yaratılmak istendiğini anlamak ve imkanları ona yönelik sağlayabilmek önemli. Bence temel fark imkanların yarattığı bir fark. Anlayış olarak çok büyük bir fark olduğunu söyleyemeyeceğim. Yalnız şimdikilerin çoğu dizi yapmaktalar ve o diziler tabii onları biraz yıpratıyor. O dizi anlayışı sinema anlayışıyla çok bağdaşan bir şey değil.

Müziğin de filmde bayağı baskın bir rolü var aslında. Tamer Çıray'dan herhangi bir müzik talebinde bulunurken bir direktif verdiniz mi, yoksa sadece senaryoyu yolladınız ve buna göre birşey mi çıkartmasını istediniz?

Kendisine senaryo verdim. Konuştuk. Daha önce yapmış olduğu bir iki çalışmayı izlemiştim. Beni asıl etkileyen Uğur Polat'ın oynadığı Edip Cansever uyarlaması "Ben Ruhi Bey Nasılım?" oyununa yaptığı müzik olmuştu. Hatta onu ben yabancı bir müzik sanmıştım, sonra öğrendim ki kendi özgün bestesiymiş. Çok duyarlı bir insan. Senaryoyu çok beğendi ve açıkçası birtakım çalışmalar yaptı daha filme girmeden önce. Sonra filmin ilk kopyasını kendisine verdim ve her gece çalışmalarına biraz katıldım. Yapılan müzik çok başarılı bir müzikti. Nereye ne yerleştireceğimiz konusunda tartıştık. Birtakım müzikler dinlettim ona. En azından tını olarak... Nasıl bir şey düşündüğümü anlatabilmek için... Çünkü müzik bilgim yok benim. Ama müzisyenlerle genellikle bu şekilde çalışırım. Ya bir film müziği ya da birtakım CD'ler, kasetler götürürüm ve nasıl bir müzik istediğimi kendilerine biraz anlatmaya çalışırım. Tamer sanıyorum en azından duygularımı çok iyi anladı. Ve ben filmin müziğini gerçekten çok başarılı buluyorum.

Filmlerinizin arasına muhakkak birkaç yıl koyuyorsunuz. "Melekler Evi"nden bu yana üç yıl geçti. "Melekler Evi" ile "Akrebin Yolculuğu" arasında da üç yıl vardı. Ondan önce bir altı yıllık ara... Bu süreçte filmlerinizin finansmanını nasıl hallediyorsunuz. Örneğin "Karşılaşma"nın finansmanını nasıl sağladınız?

Zaten araya giren sürenin büyük bir bölümü finansman sağlayabilmek için ayrılan bir zaman. Bazen televizyona satış yapmak suretiyle -"Melekler Evi"nde biraz öyleydi. Eurimages'dan sağlanan parayla... Bazen buradan hiçbir şey sağlayamıyor, o zaman Eurimages'a başvuruyorsunuz. Oradan sağladığınız para bir kısmını karşılıyor prodüksiyonun. Geri kalanını siz koymak ya da kredinizi kullanmak zorundasınız. Bu işler maalesef ülkemizde çok sağlıksız bir şekilde. Bütün uygar ülkelerde uygulanan yöntem genellikle birtakım kaynaklar devreye sokularak devletin sunduğu maddi katkılar ki Fransa bunun en büyük örneğidir. Muazzam maddi katkı sağlıyor sinemaya. Senaryo gelişimine, üretime, dağıtıma... Ve sinema konusunda insanları bilinçlendirmek için de fonları var. Ayrıca orada sponsorluk kurumları çok iyi çalışıyor. Bunun dışında birçok kurum sinemaya yönelik yardım ve desteklerde bulunuyor. Orada ticari anlamda sağlıklı işleyen bir mekanizma var. Biz bunların hepsinden yoksunuz. Ne bir devlet desteğinden sözetmek mümkün ne de sponsorluk kurumunun sağlıklı bir şekilde işlediğinden... Şayet televizyonlar için talep edilen oyuncuları kullanmazsanız -ki bunların birçoğu medyatik tipler, oyuncu değiller- televizyonlar zaten size ön satış imkanı sağlamamakta. O bakımdan ciddi olarak problemler yaşanmakta. Bu gerçekten insan enerjisinin büyük bir bölümünü alan, antipatik bir çaba oluyor. Ve çoğu kez zaten başarılı olamıyorsunuz. Bu konuda ciddi problemlerimiz var. Bu kadar az sayıda film yapılmasının başlıca nedenlerinden bir tanesi bence finansman meselesinin çözülmemesi.

Sizin de daha az film çekmenizin başlıca sebebi bu diyebilir miyiz?

İsmail Hacıoğlu bu filmdeki rolüyle Antalya'da özel bir ödül kazandı.

Ömer Kavur senaryolarını genellikle mekanları gördükten sonra şekillendiriyor.

Tabii daha sağlıklı bir ortamda olsaydım mutlaka şevke gelir, daha çok üretebilmek için daha fazla çalışırdım. Ama öyle değil. Önünüzde büyük bir bariyer var. Onu biliyor, biraz ağırdan alıyorsunuz. Ağırdan almak zorundasınız. Sizin seçiminiz değil, size dayatılan koşulların sonucu bu. Kafanızda hep bir kuşku oluyor. Ama bu problemin yaşanmaması lazım çünkü insanlar netice itibariyle ekranda kendi yüzlerini görmek istiyorlar. Onu yapabilmek için de üretimin sağlıklı bir zemine oturması lazım. En azından Türk sineması bana göre yılda 40-50 tane film üretebilir. Hem yaratıcı potansiyeli hem ekonomik potansiyel bunu karşılayacak kapasitede. Ama maalesef geçen yıl 15 film yapılmış, bu yıl sayıda bir artış var; 28-30 film deniyor.

40-50 filmi döndürecek seyirci potansiyeli görüyor musunuz siz Türkiye'de?

Tabii, kesinlikle. 200 filmi döndürecek potansiyel var. Şöyle bir problem yaşanıyor: dünyadaki sinema seyircisi kimlerden oluşuyor diye bakıldığında az gelirliler ve orta sınıf akla geliyor. Çünkü sinema popüler bir sanat. Ama maalesef bugün Türkiye'nin ekonomik koşulları göz önüne alındığında az gelirli ya da orta gelirli bir vatandaşın sinemaya gitmesi mümkün değil. Hele ailesiyle gitmesi hiç mümkün değil. Dolayısıyla o insanlar ne yapıyorlar? Türk sinemasının yerini alan diziler. Evinde oturuyor, dizileri seyrediyor. Eski Yeşilçam geleneğini bir anlamda devam ettiren o diziler oluyor. Sinemaya kimler gidiyor? Refah düzeyi oldukça iyi olan ailelerin çocukları gidiyor. Onların da büyük bir bölümü maalesef Amerikan kültürünün etkisi altında. Dolayısıyla seçimleri de biraz Amerikan sineması ya da Amerikan sinemasını taklit eden bizim sinemamız yönünde oluyor.

Öyle bir ikilem yaşanıyor bence. Çok sağlıksız birşey çünkü kendi değerlerine biraz yabancılaşan bir nesilden sözediyoruz burada. Büyük bölümü öyle. Bence 50 film üretilebilecek olsa ve bunun bir bölümü de -popüler sinemadan sözediyorum- nitelikli filmlerden oluşsa en azından pazar payını geri alırız. Ve insanlar gerçekten kendilerini seyrederler. Başka millete mensup insanları, kültürleri seyredeceklerine kendilerini seyrederler. Bunun içinde de 3-5 tane daha kişisel, daha sanatsal diyebileceğimiz türden filmler de üretilir. Çünkü bu ikisi birbirini tamamlayan türler. Çok daha sağlıklı bir ortam oluşur. ■

FİLMOGRAFİ

1978 YATIK EMİNE
1979 YUSUF İLE KENAN
1981 AH GÜZEL İSTANBUL
1981 KIRIK BİR AŞK HİKAYESİ
1982 GÖL
1985 KÖREBE
1985 AMANSIZ YOL
1986 ANAYURT OTELİ
1987 GECE YOLCULUĞU
1991 GİZLİ YÜZ
1997 AKREBİN YOLCULUĞU
2000 MELEKLER EVİ
2003 KARŞILAŞMA

Suda büyüyen "halka"

Tüm dünyada büyük ilgi uyandıran filmi "Halka" (Ringu) sayesinde ülkemizde de tanınan Hideo Nakata, şimdi de "KARANLIK SULAR" (Honogurai mizu no soko kara) ile karşımızda. Daha önce İstanbul Film Festivali dahilinde gösterilen film, son yıllarda korku sinemasından gelen en iyi örneklerden birisi. ENGİN ERTAN

Japon kültürü günümüzde görsel sanatlar için son derece verimli bir esin kaynağı görevi üstleniyor. Modern olanla otantiği birarada ihtiva eden bu kültür, kimi yönleriyle çoğumuz için bir kapalı kutu niteliği taşıdığından olsa gerek, keşfe değer ve gizemli bir yön de barındırıyor. İşte tam da bu gizem duygusu korku, gerilim, fantastik gibi türler için verimli bir alan açıyor. Japonlar da Batı'nın bahsettiğimiz ilgisinin bilincinde olsalar gerek, son yıllarda bu alanda örneklere ağırlık verdiler sanki. Geçtiğimiz sezon Amerikan yapımı yeniden çevrimini izleme imkanı bulduğumuz "Halka" (Ringu) bu tarz filmlerin en çok dikkat çekenlerinden birisiydi. Son dönem Japon korku sinemasının lokomotif filmi görevini üstlenen bu yapımın yönetmeni Hideo Nakata şimdi de 2002 yapımı "Karanlık Sular" (Honogurai mizu no soko kara) ile sinemalarımıza konuk oluyor.

Daha önce 22. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde gösterilen ve beğeniyle karşılanan film korku/gerilim türünün başarılı bir örneği. "Karanlık Sular"ın ne açılardan başarılı olduğundan bahsetmeden önce, "Halka"dan yola çıkarak Nakata'nın nasıl bir sinema yaptığının üzerinde durmak gerekiyor. Hiç kuşkusuz Hideo Nakata'nın bu filmdeki en büyük başarısı yeri geldiğinde soğukkanlı davranmayı başarması, günümüzde çekilen çoğu korku filminin düştüğü en büyük tuzak olan yerli yersiz hızlı kurguya itibar etmek gibi bir hataya kapılmamasıydı. Yönetmen böylece filmi için gerekli gerilimi başarıyla kuruyor, türün sağlam bir örneğinde aranacak öncelikli özelliklerden olan atmosferi yaratmakta zorlanmıyordu. Ayrıca seyircinin korku filmlerine kendisini kaptırmasında en etkili unsurlardan birisi olan, mistik olanla -ne de olsa bu tür genellikle bilinmeyene dair korkularımızın üzerine gider- gerçeğin dengelenişinin altından da ustalıkla kalkıyordu. İzleyenler hatırlayacaktır, "Halka" kısmen folklorik temellere dayanan bir şehir efsanesinin bugünün görsel medyasıyla buluşması, insanlara bu şekilde ulaşması üzerine kuruluydu.

Film korku türüne uygun şekilde karanlık bir atmosfere sahip.

Bu son saydığımız özellik "Karanlık Sular"da da kendisini gösteriyor. Üstelik "Halka"dan çok daha iyi kurulmuş bir hikayeyle. Nakata bir kez daha Kôji Suzuki -"Halka"nın uyarlandığı, fimle aynı adı taşıyan romanın da yazarı- imzası taşıyan bir romana yönelmiş. Bu sefer son derece tanıdık bir dramla karşı karşıyayız. Yoshimi Matsubara (Hitomi Kuroki) eşinden yeni ayrılmış, 6 yaşındaki kızı Ikuko'nun (Rio Kanno) velayet davası devam eden bir anne. Kendisine yeni bir iş ve kızıyla beraber yaşayabileceği yeni bir ev arıyor. Aşağı yukarı kızının yaşlarındayken o da aynı deneyimden geçmiş. Ebeveynlerinin ayrılığından sonra çoğu gün okul çıkışında kendisini alacak annesini beklemiş, durmuş. Kızının bu sorunu yaşamaması için Yoshimi adeta kendisini paralıyor. İyi bir anne olmak için çabalarken, kocasının Ikuko'nun velayetini almak için oynadığı kozlar onu giderek yıpratmaya başlıyor. Tam da bu sıralarda evlerinin tavanında giderek büyüyen bir su birikintisi dikkat çekiyor. Çoktan terk edilmiş üst katlarındaki daireden damlayan sular, beraberlerinde davetsiz bir misafiri getiriyorlar ve küçük bir kız çocuğunun hayaleti anne-kızın yaşamına giriyor.

Konusundan da anlaşılacağı üzere, "Karanlık Sular" korku sineması içerisinde önemli bir alt türün, "hayalet filmleri"nin bir örneği. Korku filmlerinin genellikle bilinmeyene, başka bir deyişle "yeni olan"a dair korkulardan ciddi şekilde beslendiğini söylemiştik. İşte "hayalet filmleri" veya "perili ev filmleri" de genellikle hayatta açılan yeni bir sayfadan, yerleşilen yeni bir evden alırlar çıkış noktalarını. "Karanlık Sular"da açılan bu yeni sayfa, kocasından ayrıldıktan sonra kızıyla beraber yaşamaya çalışan bir anneye ait. Bazıları hemen yüzlerini ekşitip, filme muhafazakar damgası yapıştırmaya kalkışmasınlar. Gerçek bir hayalkırıklığı olan David Fincher'ın "Panik Odası" da akıllara gelmesin. "Karanlık Sular"ın hikayesi çok daha duygusal ve psikolojik, özetle bambaşka bir düzlemde ilerliyor. Filmde Yoshimi ve Ikuko'nun hayatlarına giren hayalet, kesinlikle anne ve kızın kurmaya çalıştıkları yaşama karşı bir tehdit değil. Ayrıca "Karanlık Sular" bir başarısızlık öyküsü hiç değil. Aklı başında hemen her korku filminde, mistik olan aslında karakterlerin ruh halinin yansımasıdır. Dolayısıyla hayalet filmlerinde de öbür dünyadan konuk olan misafirler, çoğunlukla karakterlerin bilinçaltına ittikleri, unutmaya çalıştıkları şeylerin yeniden orta-

Anne kızını korumak ve hayatlarına giren küçük kız hayaletinin sırrını çözmek arasında kalıyor.

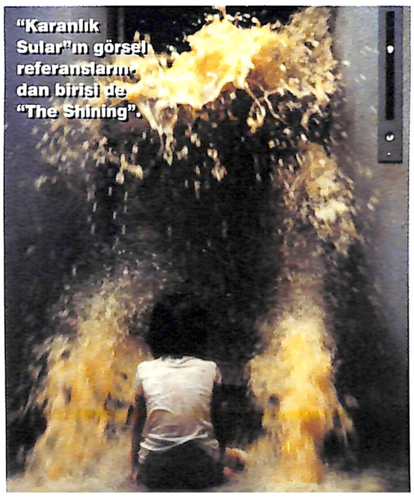
ya çıkışı, bir nev'i onların peşini bırakmayan geçmişin tezahürüdür. "Karanlık Sular"ın annesi Yoshimi bu anlamda başarıyla kurulmuş bir karakter. Sadece ve sadece kendisine ihtiyacı olacağını çok iyi bildiği kızını kaybetmemek için çabalayan anne, dışarıdan (cisimleştirirsek, kocasından) gelen engellerle psikolojik bir savaşa maruz kalıyor. Bu savaşta aldığı yaralar giderek kırılganlaşmasına, duygusal açıdan iyice hassas bir hale gelmesine neden oluyor. İşte tam da bu anda ortaya çıkan küçük kız hayaleti, Yoshimi'nin anne ilgisinden yoksun geçen çocukluğunun, unutmaya çalıştığı geçmişinin bir yansıması. Bu noktadan sonra hayalet hikayesinin gerçek olması veya olmaması çok büyük bir önem taşımıyor (merak etmeyin, filmin sonunu açık etmiyoruz). Nakata izleyicinin hikayenin ve dolayısıyla filmin içine girmesi için gerekli alanı yaratmış oluyor. Filmi isterseniz psikolojik bir korku/gerilim filmi, isterseniz göz yaşartıcı bir dram olarak algılayabilirsiniz. Ancak her iki durumda da kendinizi öyküye kaptırdığınız için, gerilimin yükseldiği ve korku filmi trüklerinin baş gösterdiği anların etkisi yüksek oluyor.

Tekrar Nakata sinemasına ve "Karanlık Sular"ın bu bağlamda nasıl bir noktada durduğuna bakacak olursak, "Halka" ve bu film arasındaki tematik yakınlıklar pek gözden kaçacak gibi değil. Her ikisinde de eşinden yeni ayrılmış ve çocuğuyla beraber yaşayan bir anne karakteri var. Ayrıca kötü deneyimler yaşamış çocukların, neredeyse bir imdat çağrısıyla gerçek hayata müdahale eden hayaletleri de ortak bir tema. Suyun veya halka formunun kullanımında da benzerlikler görmek gayet mümkün. Bu durum kimileri için "Karanlık Sular"ı tatsız kılabilir. Kaldı ki işi abartıp, filmi "Halka"nın tekrarı olarak niteleyenler de çıkmadı değil. Ancak bu tematik ortaklığın büyük ölçüde, iki filmin de aynı yazarın elinden çıkma metinlerden uyarlanmış olmalarından kaynaklandığı gerçeğini yadsımamak gerek. Diğer yandan Nakata'nın sinemasında böylesi bir devamlılık yakalamaktan memnun olanlar da mevcut.

Bu tematik devamlılık sinema dilinde de kendisini gösteriyor. Tıpkı "Halka"da olduğu gibi, Nakata bir kez daha yeri geldiğinde sakin ve ağırbaşlı olmayı biliyor. Bu sefer elinde daha sağlam temeller üzerine inşa edilmiş bir hikaye ve daha etraflıca işlenmiş bir karakter olduğu için, aldığı sonuç da eşdeğerde tatmin edici oluyor. Nakata'nın atmosferi ve yönetmenlik zanaatını öne çıkartan tercihleri, akla aynı alanda üretilmiş başka sağlam işleri getiriyor; örneğin Shayamalan'ın "Altıncı His"i gibi. Ayrıca "Karanlık Sular"ı şimdiden bir modern korku sineması klasiği olarak gören ve Roeg'un "Don't Look Now"ıyla kıyaslayan eleştirmenler bile var.

Son noktada "Karanlık Sular" gayet başarılı ve sağlam bir korku filmi.

Ağırbaşlı olmasına rağmen, özenli yönetmenliği ve kurgusundaki ustalık sayesinde saat gibi işleyen bir ritmi var. Hideo Nakata'nın korku sineması meraklılarının gözünde kazandığı itibarın da boş yere olmadığını kanıtlıyor. Filmin kimilerinin iddia ettiği gibi bir modern sinema klasiğine dönüşüp, dönüşmeyeceğini zaman gösterecek. Ancak işi şimdiden garantiye almakta ve ait olduğu türde son yıllarda çekilmiş en iyi örneklerden birisi olan bu filmi kaçırmamakta büyük yarar var. ■

"Karanlık Sular"ın görsel referanslarından birisi de "The Shining".

Küçük Ikuko üst kattaki daireden sızan suların gizemine kapılıyor.

Nakata sakin bir üslup tuttururken, yeri geldiğinde izleyiciyi germeyi çok iyi beceriyor.

Yönetmen "Halka"dan tanıdık bulabileceğimiz görsel imgelere ağırlık vermiş.

İlk döne muhteşemdi...

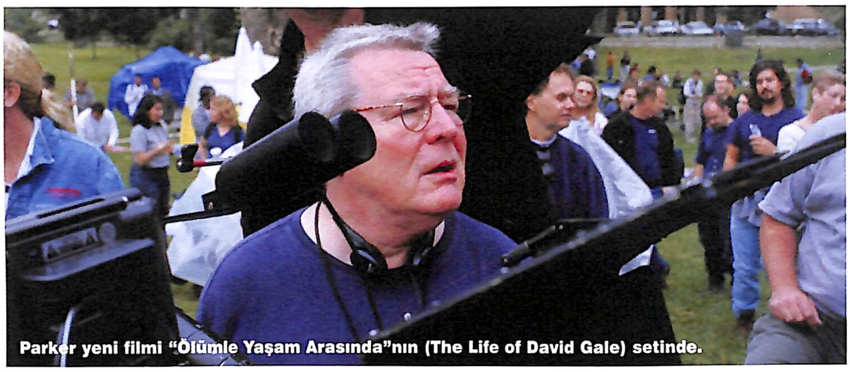
Özellikle seksenli yıllarda yönettiği "Duvar", "Birdy", "Şeytan Çıkmazı" gibi filmlerle çoğu kişinin hayranlığını toplayan ALAN PARKER, doksanların ikinci yarısından bu yana duraklama devresine girdi. Çektiği filmler belli bir düzeyin altına düşmeseler de ondan beklenileni veremiyorlar. Sinemalarımıza bu ay uğrayacak olan "ÖLÜMLE YAŞAM ARASINDA" (The Life of David Gale) da ne yazık ki bu durumu değiştiremiyor. Ancak bu usta yönetmenin sinemasını hatırlamak ve kronolojik şekilde yeniden ele almak için yerinde bir fırsat. ENGİN ERTAN

Yetmişli yıllarda İngiliz reklam endüstrisinin yaptığı atılımdan çoğumuz haberdarız. Bu konuyla ilgili özel bir araştırma bulamasak bile, mevzubahis dönemde okyanusun diğer yakasına taşınan Britanyalı yönetmenler bir saptama yapmak için yeterli veri sağlıyorlar. Ridley Scott, Tony Scott, Adrian Lyne bu isimler arasında ilk aklımıza gelenler. Bu yönetmenlerin hemen yanında adını anacağımız bir diğer kişiyse elbette Alan Parker.

Bahsettiğimiz bu yönetmenlerin '70'lerin sonu ve '80'lerin başında sinemada ciddi bir değişikliğe sebep olduklarını söylemek yanlış olmaz. Hemen, dönemdaşları olmasa bile onlara yol göstermiş bir diğer önemli İngiliz yönetmeni, Nicolas Roeg'u hatırlayalım. Görüntü yönetmenliğinden gelen Roeg, Rus formalistlerinden sonra, kurgunun gücünün ve sinemada taşıdığı anlamın farkına varan sayılı isimlerdendi. Roeg'un kısa planlar, ani kesmeler ve "devamlılık" ile oynayarak yakaladığı anlatım, bugünün sinema dilinin de ilk örneklerini ortaya çıkartmaktaydı.

Onu takip eden başka İngiliz yönetmenler de benzer bir sinema dilinin peşinden gittiler. Bu tarzın popülist bir yaklaşımla birleşimi, reklam filmleri için geniş bir imkan sağlamaktaydı -elbette Yeni Dalga'nın etkisini de unutmayalım. Dönemin girişimci İngiliz reklamcılarından David Puttnam'ın da teşvikiyle, bu endüstri içinde çalışan kimi yönetmenler sinema dünyasına geçmekte gecikmediler. İleride, bugün "video klip estetiği" diye tanımladığımız tarzı geliştirecek bu yönetmenlerin esas olarak takdirle karşılandıkları yer ise Amerika oldu. Çoğu ilk filmlerinin ardından soluğu ABD'de aldılar.

Bu ufak hafıza tazeleme seansı ardından Alan Parker'a dönebiliriz. 1944 yılında Londra'da doğan Parker, '60'lı yıllarda reklam dünyasında çalışmaya başlamış. İlk olarak Collet Dickinson Pearce ajansı için ilanlar hazırlayan Parker, o yıllarda bu alandaki en başarılı isimlerden birisi olarak anılır olmuş. '70'lerin başlarında David Puttnam ile tanışmasının ardındansa sinema dünyasına geçmiş. İlk olarak Puttnam'ın yapımcılığını üst-

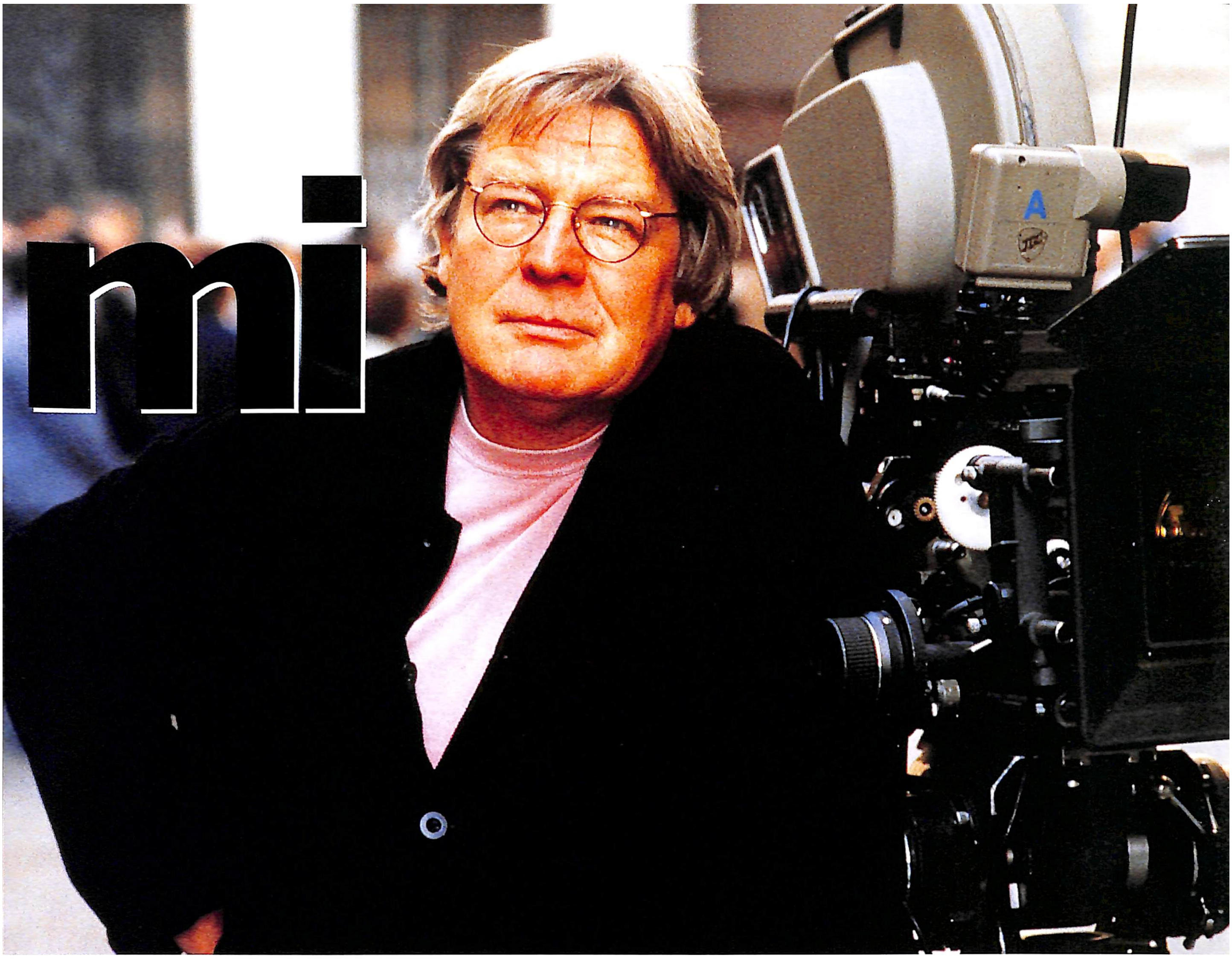

Parker yeni filmi "Ölümle Yaşam Arasında"nın (The Life of David Gale) setinde.

"Gençlik Ateşi" (The Commitments), "Bugsy Malone", "Gel Cenneti Gör" (Come See the Paradise), "Wellville'e Hoşgeldiniz" (The Road to Wellville).

lendiği "Melody"nin (1971) senaryosunu kaleme almış. Bunu kendi yazdığı reklam filmlerini çekmesi ve topladığı övgüler takip etmiş. Parker 1974 yılında "Our Cissy" ve "Footsteps" isimli iki kısa filmin, 1975 yılındaysa televizyon için çekilen "The Evacuess"in yönetmenliğini üstlenmiş.

Parker'ın ilk uzun metraj sinema filmi olan "Bugsy Malone" 1976 tarihini taşıyor. Bu film onun farklı alanlara duyduğu ilginin tipik bir yansıması. Amerikan sinemasının klasikleşmiş iki türüne, müzikallere ve gangster filmlerine saygı duruşu niteliğindeki "Bugsy Malone"da, tüm oyuncu kadrosu çocuklardan oluşmaktaydı. Filmde, gangsterler kurşun atmak yerine krema püskürten tabancalar kullanıyorlar, '30'ların batakhanelerinde yetişkin gibi davranan bızdıklar cirit atıyorlardı. Bu tür kırması zamanında büyük bir ilgiyle karşılanmış, hatta kimilerince ufak bir başyapıt olarak nitelendirilmişti. Aynı etkiyi günümüzde hâlâ taşıyor olmasa da "Bugsy Malone"un emsalsiz bir film olduğunu söyleyebiliriz. Parker'ın bahsettiğimiz türleri böylesi bir yaklaşımla yeniden ele alışı, suç dünyası içerisinde geçen filminde tüm rolleri çocuklara vermesi, saygı duruşu olmanın yanında "Bugsy Malone"a bir hiciv niteliği de kazandırıyordu.

Alan Parker verdiği çeşitli röportajlarda sürekli farklı türlerde çalışmış olmasına bizzat değiniyor. "Ya çok geniş bir ilgi alanım var, ya da bir odak noktam yok", diyor. Haliylen kariyerine "Bugsy Malone" gibi kolay kolay benzeri çıkmayacak bir filmle başlaması anlaşılır. Ancak bu filmin Parker'ın sinemasıyla ilgili sunduğu başka önemli ipuçları var. Bunların başında Parker'ın müziğe yönelik yoğun ilgisi ve müzik kullanımındaki başarısı geliyor. Açıkçası müziğin Parker sinemasında sadece dramatik etkiyi arttıran bir unsur değil, yer yer başlıbaşına bir anlatım aracı olduğunu söyleyebiliriz. Kaldı ki, ileride video kliplere de ilham kaynağı olacak İngiliz ekolünün en önemli temsilcilerinden olan Parker, "Bugsy Malone" ile başladığı kariyerine "Duvar" (Pink Floyd: The Wall) ve "Evita" gibi, müziğin kesintisiz şekilde görüntülere eşlik ettiği iki film de katmıştı. Yetişkin karakterlerin ağzından dökülür gibi olan ve gerçekte yetişkinler tarafından seslendirilmiş (çocuk oyuncular müzikal sahnelerde sadece ağızlarını oynatıyorlardı) şarkılar, yalnızca dönemin atmosferinin yaratılmasında etkin bir rol üstlenmiyor, filmin hicve dayalı yönüne de destek çıkıyorlardı.

Ayrıca "Bugsy Malone" Parker'ın sonraki yıllarda çekeceği filmler etrafında oluşacak sansasyonları haberler şekilde provokatif bir filmdi. Çocukları yetişkin karakterler gibi ele alışı, her ne kadar krema püskürtüyor olsalar da ellerine tabancalar verişi, vs. kimilerinden çocuk pornosu yakıştırması aldı. Ancak bu tepkiye gülüp geçen ve filmi başarılı bulanların sayısı daha fazlaydı.

Diğer yandan Parker'ın görselliğe verdiği önemin de ilk filminde yoğun şekilde hissedildiğini söyleyebiliriz. "Bugsy Malone"un geçtiği '30'lu yılları yeniden yaratırken ışık kullanımına eğilen Parker, aynı özeni sonraki filmlerinde de sergilemişti. Kaldı ki "Bugsy Malone"da çalışmış iki görüntü yönetmeninin, Peter Biziou ve Michael Seresin'in isimlerinin Parker'ın diğer filmlerinin jeneriklerinde de gözükmesi bu durumun bir yansıması.

Alan Parker'ın bir sonraki filmi hem büyük bir ilgi gördü, hem de etrafında ateşli tartışmalar kopardı. İngiliz/Amerikan ortak yapımı olan ve Malta'da çekilen "Geceyarısı Ekspresi" (Midnight Express) Türkiye'de esrarla yakalanan Billy Hayes'in (Brad Davis) Sağmalcılar Cezaevi'nde yaşadıklarını konu alıyordu. Hayes'in başından geçen olayları anlattığı aynı isimli romanından uyarlanan film, gerçekleri çarpıtmakla suçlandı ve bir bakıma ülkemizin başının belasına dönüştü.

Aslında "Geceyarısı Ekspresi"ni çekerken Parker'ın veya filmin senaryosunu kaleme alan Oliver Stone'un muhtemelen Türkiye'yi kötü göstermek gibi bir niyetleri yoktu. En azından öncelikli amaçları bu değildi. Parker, büyük ihtimalle Billy Hayes'in öyküsünü insan hakları açısından anlatıl- ⇨

"Şeytan Çıkmazı" (Angel Heart)

"Duvar" (Pink Floyd: The Wall)

maya değer bulmuş ve bu projeyi yönetmeyi kabul etmişti. Ancak izleyicinin hapishanelerdeki kötü koşullara, işkenceye ve adeletle ilgili kimi sorunlara tepki göstermesini, Hayes'in maruz kaldığı muameleye karşı çıkmasını sağlamak için başvurulan yöntem pek akıl karı değildi. Bu noktada da filmin esas sorunu ortaya çıkmaktaydı.
Parker ve Stone filmlerini etkileyici kılmak ve vermek istedikleri mesajın altını çizmek için son derece düz bir mantıkla ilerlemişler. Hayes'i özdeşim kurulabilecek bir karakter kılıp, onun karşısındaki herkesi kötü göstererek yarattıkları zıtlığı yeterli bulmuşlar. Bu tavır öncelikle filmin politik tavrını zayıflatıyor; zira insanların işkenceye, haksız yargılanmaya veya her türlü kötü koşula maruz kalmaları işledikleri suça, dış görünümlerine veya uyruklarına göre değişiklik göstermemeli. Oysa Parker ve Stone'un kurdukları yapı Hayes'i bir insan olduğu için değil, sevilesi bir karakter olduğu için destek olunası kılıyor. Bu tavır film içerisinde giderek kontrolden çıkıyor ve sistem değil, tüm bir Türkiye kötü adam klişesine dönüşüyor. Filmde gösterilen Türklerin hepsinin son derece çirkin, kelimenin tam anlamıyla fırsatçı ve kötü olmaları hızla ırkçı ve zenofobik bir yaklaşımın, bilinçli veya bilinçsizce, ipleri ele almasına neden oluyor.
Açıkçası söylemek istediğinde yetersiz kalan ve kaş yapayım derken göz çıkartan bu sevimsiz film için, tüm önyargılarımızı bir kenara bıraksak bile söylenebilecek fazla olumlu şey yok. Tüm Alan Parker filmlerinde olduğu gibi özenli bir ışık kullanımı, görüntü yönetimi ve kurgunun etkisiyle yakalanan klostrofobik ortamının başarısı, bir yandan Giorgio Moroder'in elektronik tınıları, diğer yandansa türkülerle desteklenen soundtrack'in cazibesi, bir de John Hurt ve Brad Davis'in performansları "Geceyarısı Ekspresi"ndeki yegane kayda değer şeyler. Bunların dışında Parker'ın bu filmdeki yönetmenliğinin günümüz için demode olmasa bile, kitleleri etkilemek için biraz yetersiz, hatta yer yer çiğ kaldığını söylemek gerek. Son noktada "Geceyarısı Ekspresi"nin ne kimilerinin iddia ettiği gibi çok iyi bir film, ne de ülkemizde yıllarca korku ve rahatsızlık yaratmasını haklı çıkartacak ölçüde güçlü olduğunu belirtmek gerek. Daha önce de değindiğimiz hatalı tavır bir noktadan sonra o kadar baskın hale geliyor ve filme gerçekdışı bir hava veriyor ki, Hayes'in öyküsünün sinema versiyonu aklı başında bir kişi tarafından ciddiye alınamayacak bir duruma düşüyor.
"Geceyarısı Ekspresi"nin gördüğü ilgi sonrasında Parker tekrar iddialı bir projeye soyundu. Ancak filmografisindeki çeşitliliği sergiler şekilde, iç karartıcı hapishane dramından müzikal bir "kendini iyi hisset filmi"ne geçiş yaptı. New York Performans Sanatları Yüksek Okulu'ndaki, ünlü olma hayalleri taşıyan gençlerin yaşadıklarını anlatan film, gişede büyük bir başarı kazandı. Irene Cara'nın seslendirdiği filmle aynı adı taşıyan parça ise hit oldu. Hem Parker'a hem de onunla aynı ekolden gelen İngiliz yönetmenlere yöneltilen başlıca eleştiri, "Fame"in de yüzleştiği en önemli sorundu. Dramatik yapının zayıflığı (veya bayatlığı) ve görselliğin onu ezerek öne çıkması bazılarına pek cazip gelmiyordu. Ancak filmi son derece beğenen ve destekleyenler de vardı.

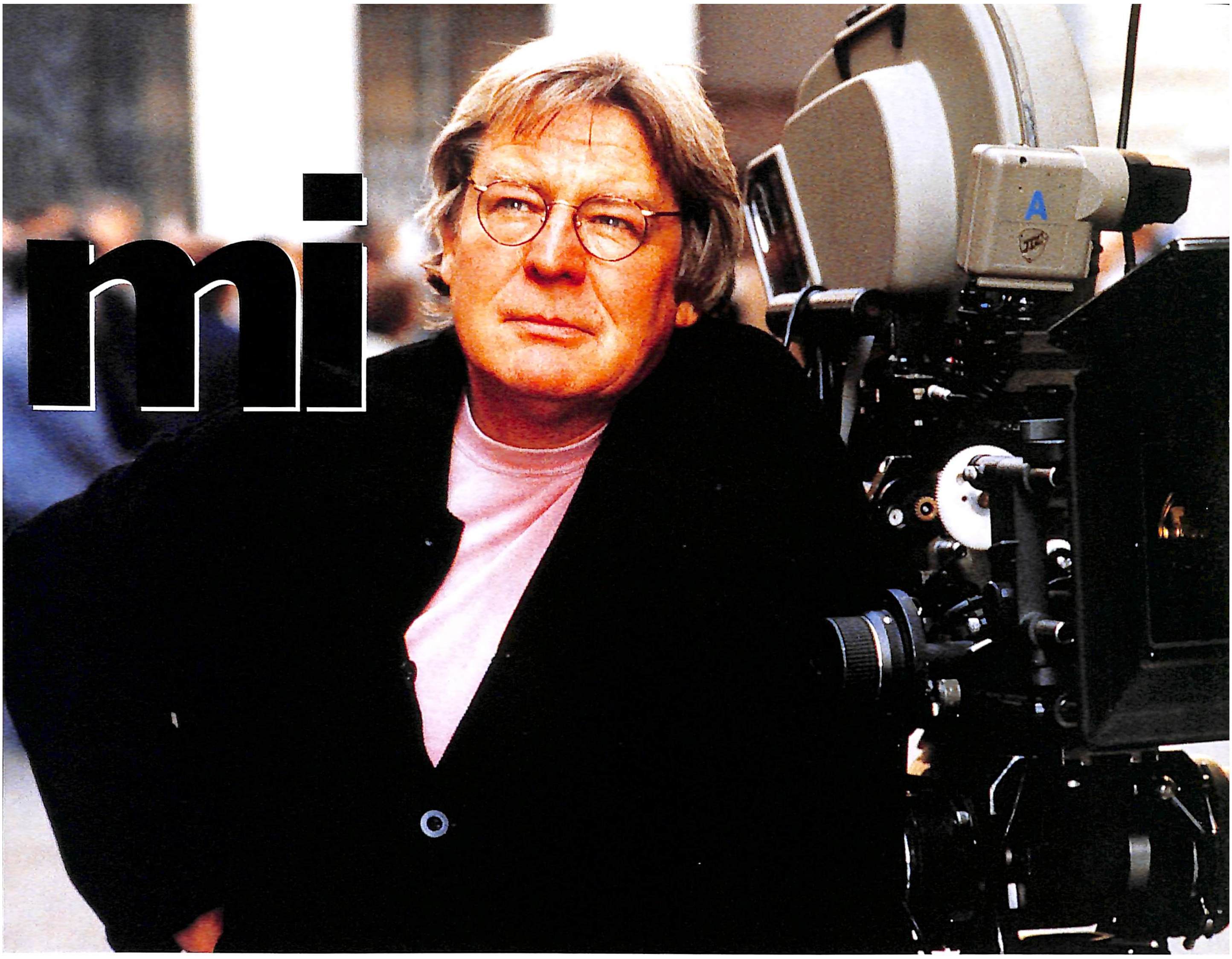

"Birdy"

"Angela'nın Külleri" (Angela's Ashes)

Arada başrollerini Albert Finney ve Diane Keaton'ın üstlendikleri, mutsuz bir evliliği resmetmeye soyunan "Shoot the Moon"u (1982) çeken Parker, aynı yıl içersinde yine şaşırtıcı ve beklenmedik bir filmle izleyici karşısına çıktı. Sinema tarihinin ilk uzun metrajlı video klibi olarak gösterebileceğimiz "Duvar" (Pink Floyd: The Wall) adından anlaşılacağı üzere Pink Floyd'un ünlü albümünün görselleştirilmiş haliydi. "Duvar" ile ilgili olarak söylenebilecek en belirleyici şey, filmin sinema tarihinde bir milat olduğu. Daha önceleri ona benzeyen bir örnek olarak sayabileceğimiz tek film Ken Russell'ın The Who'nun aynı adlı rock operasından uyarladığı "Tommy". Ancak Parker'ın filmi farklı görsel medyaların birarada kullanılması, görüntü ve müziğin uyumu, müthiş bir ses bandı, vs. gibi özellikleriyle bambaşka bir film. Albümün kendi içindeki sembollerinin tümünü başarıyla perdeye taşıyan, müziğin ve sinemanın anlatım araçlarını birarada görülmemiş bir başarıyla kullanan film için başyapıt yakıştırması yanlış olmaz.
Ancak bu döneminin ilerisindeki filmin seyirci ve eleştirmenlerden beklenen ilgiyi görmediğini üzülerek eklememiz lazım. Parker'ın filmi çoğunlukla fazla karamsar veya yersiz şekilde rahatsız edici bulundu. Albümün içeriğini bilenlerin bu eleştirileri ciddiye almalarına elbette hiç gerek yok. Ancak Roger Waters ve Parker'ın yaratıcılıklarının çatıştığı yönündeki yorumlar veya filmin yaratıcılığının arkasındaki esas gücün kim olduğu konusundaki tartışmalar kayda değer bir boyut taşıyorlar. Yine de "Duvar"ın aradan geçen onca yıla, tüm bu zaman zarfında video klip alanında yakalanan üst düzeye ve peşinden gelen benzerlerine rağmen etkileyiciliğinden hiçbir şey kaybetmediğini, albümün evrensel mesajını görsel olarak aktarmayı her daim becerdiğini eklemek gerek.
Parker'ın bir sonraki filmi 1984 yapımı "Birdy" oldu. Sinema tarihindeki savaş karşıtı filmler arasında ayrıcalıklı bir yere sahip olan "Birdy" iki erkek arasındaki dostluğu işlemek konusunda da son derece başarılıydı. Film tür olarak Parker'ın filmografisinde yine aykırı bir noktada dururken, Peter Gabriel imzalı müziklerin kullanımı ve görsel yapıdaki başarı Parker'a ait tipik özelliklere uygun düşüyordu.
1987 yapımı "Şeytan Çıkmazı" (Angel Heart) ise bir kez daha farklı şeyler yapma peşindeki bir Alan Parker ile karşılaşmamıza vesile olmuştu. Korku/gerilim türünü "noir" atmosferiyle buluşturan film için yönetmenin başyapıtı da diyebiliriz. William Hjortsberg'in "Falling Angel" adlı romanından uyarlama olan senaryosunun başarısı (Parker senaryoyu da kaleme almıştı) görsel atmosferde de yakalanıyordu. Alan Parker'ın müzik kullanımıyla zenginleştirdiği hızlı kurgu anlayışı, filmin başkarakterinin şimdiki zaman ile geçmiş arasındaki sıkışmışlığına ve sık sık devreye giren flashback'lere kusursuz şekilde uyum sağlıyordu. Diğer yandan "Şeytan Çıkmazı" tablo gibi tasarlanmış planları ve akıldan kolay kolay çıkmayacak

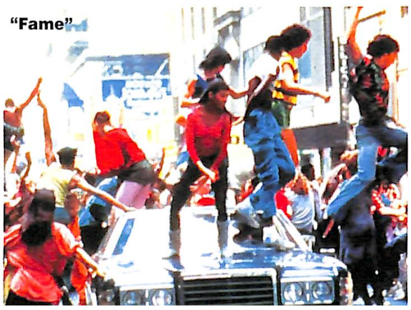

lendiği "Melody"nin (1971) senaryosunu kaleme almış. Bunu kendi yazdığı reklam filmlerini çekmesi ve topladığı övgüler takip etmiş. Parker 1974 yılında "Our Cissy" ve "Footsteps" isimli iki kısa filmin, 1975 yılındaysa televizyon için çekilen "The Evacuess"in yönetmenliğini üstlenmiş.
Parker'ın ilk uzun metraj sinema filmi olan "Bugsy Malone" 1976 tarihini taşıyor. Bu film onun farklı alanlara duyduğu ilginin tipik bir yansıması. Amerikan sinemasının klasikleşmiş iki türüne, müzikallere ve gangster filmlerine saygı duruşu niteliğindeki "Bugsy Malone"da, tüm oyuncu kadrosu çocuklardan oluşmaktaydı. Filmde, gangsterler kurşun atmak yerine krema püskürten tabancalar kullanıyorlar, '30'ların batakhanelerinde yetişkin gibi davranan bızdıklar cirit atıyorlardı. Bu tür kırması zamanında büyük bir ilgiyle karşılanmış, hatta kimilerince ufak bir başyapıt olarak nitelendirilmişti. Aynı etkiyi günümüzde hâlâ taşıyor olmasa da "Bugsy Malone"un emsalsiz bir film olduğunu söyleyebiliriz. Parker'ın bahsettiğimiz türleri böylesi bir yaklaşımla yeniden ele alışı, suç dünyası içerisinde geçen filminde tüm rolleri çocuklara vermesi, saygı duruşu olmanın yanında "Bugsy Malone"a bir hiciv niteliği de kazandırıyordu.
Alan Parker verdiği çeşitli röportajlarda sürekli farklı türlerde çalışmış olmasına bizzat değiniyor. "Ya çok geniş bir ilgi alanım var, ya da bir odak noktam yok", diyor. Haliylen kariyerine "Bugsy Malone" gibi kolay kolay benzeri çıkmayacak bir filmle başlaması anlaşılır. Ancak bu filmin Parker'ın sinemasıyla ilgili sunduğu başka önemli ipuçları var. Bunların başında Parker'ın müziğe yönelik yoğun ilgisi ve müzik kullanımındaki başarısı geliyor. Açıkçası müziğin Parker sinemasında sadece dramatik etkiyi arttıran bir unsur değil, yer yer başlıbaşına bir anlatım aracı olduğunu söyleyebiliriz. Kaldı ki, ileride video kliplere de ilham kaynağı olacak İngiliz ekolünün en önemli temsilcilerinden olan Parker, "Bugsy Malone" ile başladığı kariyerine "Duvar" (Pink Floyd: The Wall) ve "Evita" gibi, müziğin kesintisiz şekilde görüntülere eşlik ettiği iki film de katmıştı. Yetişkin karakterlerin ağzından dökülür gibi olan ve gerçekte yetişkinler tarafından seslendirilmiş (çocuk oyuncular müzikal sahnelerde sadece ağızlarını oynatıyorlardı) şarkılar, yalnızca dönemin atmosferinin yaratılmasında etkin bir rol üstlenmiyor, filmin hicve dayalı yönüne de destek çıkıyorlardı.
Ayrıca "Bugsy Malone" Parker'ın sonraki yıllarda çekeceği filmler etrafında oluşacak sansasyonları haberler şekilde provokatif bir filmdi. Çocukları yetişkin karakterler gibi ele alışı, her ne kadar krema püskürtüyor olsalar da ellerine tabancalar verişi, vs. kimilerinden çocuk pornosu yakıştırması aldı. Ancak bu tepkiye gülüp geçen ve filmi başarılı bulanların sayısı daha fazlaydı.
Diğer yandan Parker'ın görselliğe verdiği önemin de ilk filminde yoğun şekilde hissedildiğini söyleyebiliriz. "Bugsy Malone"un geçtiği '30'lu yılları yeniden yaratırken ışık kullanımına eğilen Parker, aynı özeni sonraki filmlerinde de sergilemişti. Kaldı ki "Bugsy Malone"da çalışmış iki görüntü yönetmeninin, Peter Biziou ve Michael Seresin'in isimlerinin Parker'ın diğer filmlerinin jeneriklerinde de gözükmesi bu durumun bir yansıması.
Alan Parker'ın bir sonraki filmi hem büyük bir ilgi gördü, hem de etrafında ateşli tartışmalar kopardı. İngiliz/Amerikan ortak yapımı olan ve Malta'da çekilen "Geceyarısı Ekspresi" (Midnight Express) Türkiye'de esrarla yakalanan Billy Hayes'in (Brad Davis) Sağmalcılar Cezaevi'nde yaşadıklarını konu alıyordu. Hayes'in başından geçen olayları anlattığı aynı isimli romanından uyarlanan film, gerçekleri çarpıtmakla suçlandı ve bir bakıma ülkemizin başının belasına dönüştü.
Aslında "Geceyarısı Ekspresi"ni çekerken Parker'ın veya filmin senaryosunu kaleme alan Oliver Stone'un muhtemelen Türkiye'yi kötü göstermek gibi bir niyetleri yoktu. En azından öncelikli amaçları bu değildi. Parker, büyük ihtimalle Billy Hayes'in öyküsünü insan hakları açısından anlatıl- ⇨

Parker "Evita"nın setinde Madonna ile.

bazı mizansenleriyle Parker'ın görsel sanatlara yönelik yetenek ve birikimini de sergiliyordu.
1988 yapımı "Mississippi Yanıyor" (Mississippi Burning) ise Parker'a üzerinde fikir birliğine varılan, büyük bir başarı getirdi. İki FBI ajanının küçük bir Güney kasabasında, sivil haklar hareketi dahilinde çalışan üç aktivistin ortadan kaybolmasını araştırmalarını konu alan filmle Parker yine daha önce el atmadığı bir alana, politik/gerilime kayıyordu. Baştan sona karanlık bir atmosferin hüküm sürdüğü bu dram genellikle eleştirmenlerden büyük övgü topladı. Yakalanan sert ve karanlık atmosferse gerçekten takdire değerdi.
1990 yapımı "Gel Cenneti Gör" (Come See the Paradise) II. Dünya Savaşı sırasında Asya-Amerikalıların temerküz kamplarına gönderilmelerini bir aile dramı çerçevesinde ele almaktaydı. Film pek dikkat çekmedi ve yönetmenin üzerinde durulmayan filmleri arasına girdi. 1991 yapımı "Gençlik Ateşi"yse (The Commitments) Parker'a tekrar başarının yüzünü gösterdi. Film, Dublin'deki küçük bir yerleşim bölgesinde kimi gençlerin bir soul grubu kurmaya heves etmelerini ve sonrasında yaşadıklarını anlatmaktaydı. Ken Loach usulü İngiliz işçi sınıfı dramlarının tadını, beklenmedik bir enerjiyle buluşturan bu keyifli film, Parker'a daha önce "Fame"de ele aldığı bazı konuları (grup çalışması, şöhret olma isteği, sanatsal üretim süreci, vs.) da daha etraflıca inceleme imkanı sunuyordu. Film hem izleyici, hem de eleştirmenlerden o kadar büyük bir ilgi görmüştü ki, oyuncular filmde hayat verdikleri grubu gerçek hayatta da kurmuşlardı.
Üç yıllık bir aradan sonra gelen "Wellville'e Hoşgeldiniz" (The Road to Wellville) ise tek kelimeyle garip bir filmdi. Cornflakes'in (mısır gevreği) mucidi Kellogg'un (Anthony Hopkins) sağlıklı yaşam çiftliğinde geçen bu deli dolu komedi, çoğu eleştirmen tarafından dağınık bulundu. Ancak bir kere içine girince filmin absürd mizah anlayışından büyük keyif almak mümkündü. Diğer yandan son derece etkileyici set tasarımları ve ünlü isimlerden oluşan oyuncu kadrosu da filme yoğun bir seyir zevki katmaktaydı. Hepsinden önemlisi, filmde hissedilen kapitalizm eleştirisi ve baştan sona dönen hazımsızlık sohbetleri sonrasında bir bakıma "sisteme lavman" önerisini akla getirmesiydi. 1996 yapımı "Evita" neredeyse bir fiyaskoyla sonuçlandı. Tıpkı "Duvar" gibi baştan sona şarkılar eşliğinde akan görüntüler üzerine kurulu bu modern müzikal denemesi Parker'ın kontrolü en alt düzeyde sağlayabildiği, görsel olarak da çok çarpıcı bir iş ortaya koyamadığı bir film olarak akıllarda yer etti. Konunun politik içeriğinin neredeyse tamamen ıskalanması ve ne Madonna'nın Evita rolüne, ne de Antonio Banderas'ın Che rolüne ısınabilmesi çok ciddi bir sorun yaratıyordu.
Üç yıl sonra gelen "Angela'nın Külleri" (Angela's Ashes) ise Parker sinemasında bir düşüşün başladığının açık göstergesi oldu. Geçtiği dönemin yeniden yaratılması veya ekonomik durumu kötü ailenin yaşadığı evin görselleştirilmesi gibi alanlarda belli bir başarı yakalanırken (özellikle ışık kullanımı çok iyiydi), film dramatik yapıda ciddi şekilde çuvallıyordu. Görsel olarak yakalanan düzey de bu açığı kapatmaya yetecek kadar çarpıcı değildi. Sinemalarımıza bu ay uğrayacak olan yönetmenin yeni çalışması da iki filmdir devam eden bu talihsiz durumu değiştiremiyor. Hesapta ölüm cezası karşıtı bir film gibi gözüken "Ölümle Yaşam Arasında" (The Life of David Gale) ne yazık ki istemeden de olsa tam karşı noktadaki görüşe hizmet ediyor. Bu sorun Parker'ın "Geceyarısı Ekspresi"nden yıllar sonra tekrar benzer bir hataya düşmesinden kaynaklanıyor. Filmin bütün dramatik yoğunluğu David Gale'in ölüm cezası alıp almayacağı üzerine değil de, sözkonusu suçu gerçekten işleyip işlemediği üzerine kurulmuş. Haliyle bu kolaycı ve manipülatif tavır, ölüm cezasının haklılığı veya haksızlığını, yanlış şekilde, suçun gerçekten işlenmiş olup olmadığı üzerinden tartışıyor. Üstelik iki arada, bir derede sol görüşlü politik aktivistleri tekinsiz ve sorunlu göstermeyi de beceriyor. Sonuç olarak ortaya hedeflediği amaca hizmet edemeyen, yanlış kurulmuş, görsel olarak belli bir düzey tuttursa ve kendisini baştan sona izlettirse de tatsız tuzsuz bir film çıkıyor. İngiliz sinemasının '80'lerin başlarında okyanusun öte yanında yakaladığı başarının öncü isimlerinden olan ve o yıllarda sinema dilinin gelişmesine büyük katkısı dokunan Parker, ne yazık ki günümüzde duraklama evresine girmiş bir usta portresi çiziyor. Geçtiğimiz yıl Sir ünvanı verilen Parker'ın tekrar kendisini toparlaması zor gibi gözüküyor ancak şu güne değin çektiği filmler onu hâlâ önemli ve saygıdeğer bir yönetmen olarak hatırlamamız için yeterli. ■

"Fame"

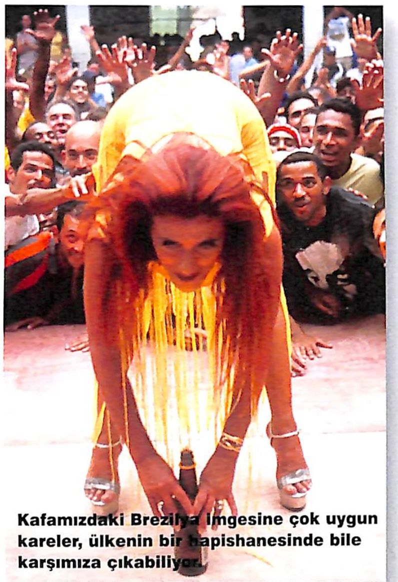

Bir zamanlar Brezilya'da...

Yedi yıldır sesi soluğu çıkmayan yönetmen Hector Babenco'nun yeni filmi, gerçek bir olay üzerine kaleme alınan bir kitaptan uyarlandı. 1992'de Güney Amerika'nın en büyük hapishanesinde çıkan isyanın öncesini enine boyuna ele alan "CARANDIRU", söylemiyle yönetmenin filmografisinin en politik ve toplumsal içerikli örneklerinden biri. Bu bakımdan filmin Babenco'nun ilk dönemine daha yakın durduğu söyleniyor.

BURÇİN S. YALÇIN

Tanrı Kent de gösterdi ki, Brezilya, Latin Amerika'nın kanı en çok kaynayan ülkesi, şiddete göbekten bağlı. Orta ve Güney Amerika'nın tarihindeki toplumsal patlamalara, kargaşalara, darbelere, toplu infazlara, katliamlara baktığımızda insana, "kardeş kardeşe bunu yapar mı?" dedirten, sert bir tablo çıkıyor. Arjantin, Kolombiya, Peru, Uruguay, Şili, hatta Nikaragua'ya dek tüm bölge Latin kanının bu akmaya meyilli hâlinden nasibini almış durumda. Brezilya elbette Arjantin'le birlikte bu konuda başı çekiyor. Bölgenin her açıdan en büyük ülkesi bu kaynayan kazanın içinde en sert darbeleri alan kepçe gibi görünüyor. Ve bu ister istemez ülkenin sinemasına da yansıyor. "Tanrı Kent"ten sonra seyredeceğimiz "Carandiru" tıpkı o film gibi gerçek olaylardan yola çıkılarak yazılan bir kitabı kaynak alıyor ve bu kez dev bir hapishanede tıkış tıkış yaşayan bir grup mahkumun öyküsünü

Kafamızdaki Brezilya imgesine çok uygun kareler, ülkenin bir hapishanesinde bile karşımıza çıkabiliyor.

anlatıyor. Sözkonusu Carandiru isimli hapishanenin 1992'de çıkan büyük bir isyan sonucu polis kuvvetlerinin köpekler ve ağır makineli silahlarla düzenlediği ani baskınına maruz kalışını ve adeta bir yargısız infaz sonucu 111 mahkumunu öte tarafa yollayışını resmediyor. Ama tabii öncesiyle... Yani bizi mahkumlarıyla önce kanlı canlı bir tanıştırarak...

"Tanrı Kent"e tekrar tekrar dönüp bakmak biraz can sıkacak ama "Carandiru" da çok karakterli ve flashback'li bir film. Fakat "Tanrı Kent" gibi karakterlerinin çil yavrusu gibi dağılmalarına izin vermiyor; tersine onların kalabalıklar hâlinde düşük rakamlı metrekarelere mahkum bırakılmış hallerini tasvir ediyor. Bir doktor yüzlerce azgın mahkumla dolu bir hapishaneye gönüllü giderken binbir soru işaretinin yanına binbir endişeyi de boca eder muhtemelen. Birçok insanın hayatına son vermiş, uyuşturucuya bulanmış yüzlerce suçlunun barındırıldığı minik-dev boyutlarındaki Carandiru'ya geldiğinde filmdeki doktorun kafası da kaynayan bir kazan olsa gerek. Geldiği hapishanede canına kastedilmese bile alacağı ufak bir kan temasıyla bedelini bir ömür boyu çekeceği HIV virüsüne bedeni ev sahipliği yapmaya başlayabilir. Dolayısıyla tek bir doktor sağı solu belli olmayan 7.000 mahkum tarafından yutulabilir. Ama Doktor'un (Luiz Carlos Vasconcelos) hapishanede geçirdiği birkaç aylık süre bu korkunun yersizliğini açıkça ortaya koyuyor. Ortada belli bir racona göre inşa edilmiş bir düzen, yaşama

Mahkumların her birinin sivil hayatlarından kalan ilginç hikayeleri var.

2 Ekim 1992'de Carandiru Hapishanesi'nde 111 mahkum güvenlik güçleri tarafından öldürülmüştü.

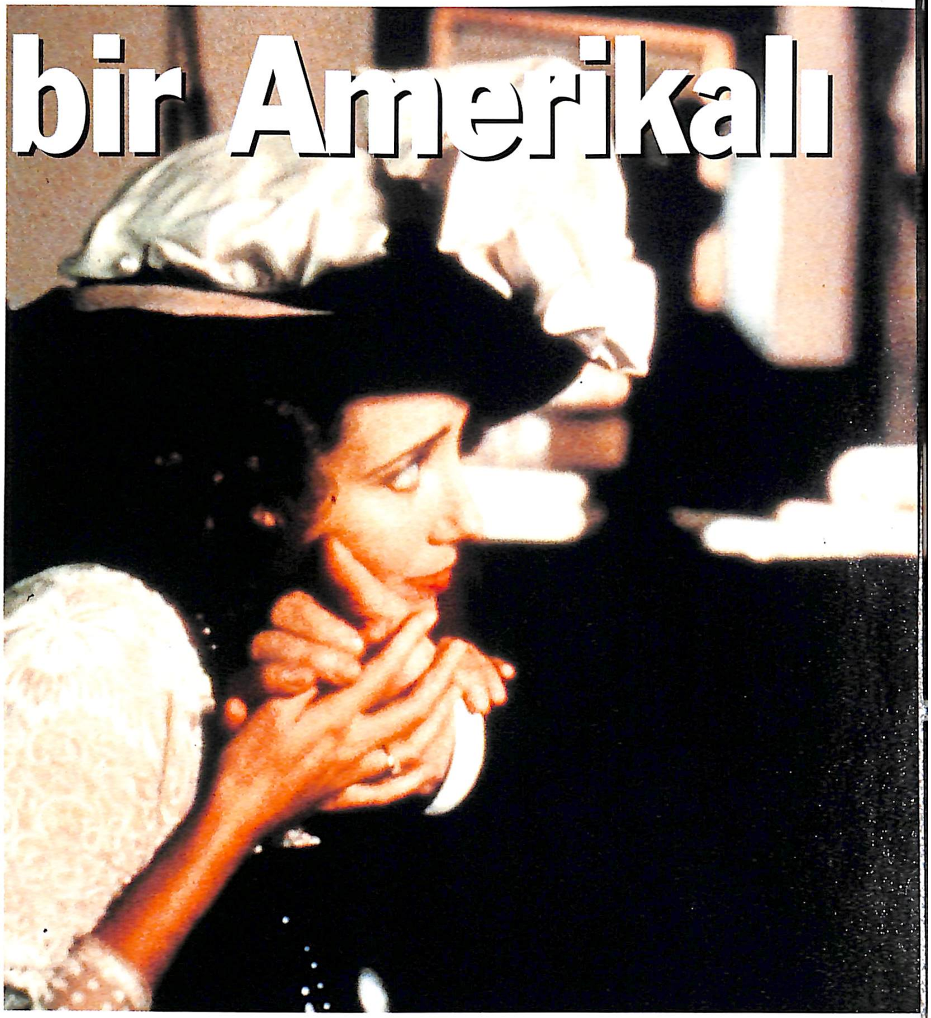
arzusunun kurulan düşlerle ayakta tutulduğu bir dayanışma var. Zamanla tüm mahkumlar Doktor'un sadece işini yapıp akşam evine dönen bir memur olmadığını, aynı zamanda iyi bir dert ortağı olduğunu keşfediyorlar. Onlar konuşuyor, doktor dinliyor ve flashback'ler devreye giriyor. Görüyoruz ki, Doktor'un yüzleştiği mahkumlar, Ezequiel'den Lady Di'ye, Deusdete'den Zico'ya dek, kaderin gerçekten de ağlarını ördüğü kişiler (Hele filmde hem hapishane içi hem de hapishane dışı öyle yaman aşk hikayeleri dönüyor ki insana parmak ısırtıyor!). İçerideki bu insanlar aslında insanlıkla bağlarını koparmış azılı mahkumlar değiller hiç de. Bunu flashback'ler vasıtasıyla öğreniyoruz. Hapishanede belli bir racona göre yaşayıp giden bu suçluları dört duvar ortasına itenin ne olduğunu anlamamızda önemli bir rehber bu (Zaten flashback'ler olmasa filmin üslubu iyice belgesele kayacak). Kimisi birden fazla kadına aşık olmanın cezasını çekiyor, kimisi cinsiyetiyle ilgili problemler yaşıyor, kimisi de en yakın arkadaşına kol kanat germek için orada... Futbolla, aile ziyaretleriyle, bizdeki aç-açа denk düşen şovlarıyla günler dört duvar arasında tüketilip gidiyor. Film; dakikalarını mahkumları tanıtmak için harcadıkça yavaş yavaş 2 Ekim 1992'de patlak verecek, 111 çaresiz mahkumun hayatını sonlandıracak ve tüm Brezilya'yı şoka sokacak polis baskınına doğru da usul usul ilerliyoruz. Filme renk katan diğer yan karakterleri canlandıran oyuncuların ismini de burada yeri gelmişken atlamayalım -ki birkaçını daha önce de seyretmiştik: Milton Gonçalves ("O Que É Isso, Companheiro? / Merhaba Yoldaş" ve "Örümcek Kadının Öpücüğü"), Lázaro Ramos ("Woman on Top / Üstteki Kadın"), Rodrigo Santoro ("Charlie'nin Melekleri: Tam Gaz"daki kısa rolüne rağmen kadınların dikkatinden kaçmayan aktörü Lady Di rolünde görünce bakalım ne yapacaksınız!), Wagner Moura ("Woman on Top / Üstteki Kadın"), Caio Blat, Milhelm Cortaz, Ivan de Almeida, Ailton Graça, Maria Luisa Mendonça, Aida Leiner, Gero Camilo...
Sinemaseverin en çok 1984 tarihli; başrollerinde William Hurt, Raul Julia ve Sonia Braga'nın oynadığı "Örümcek Kadının Öpücüğü"nden (1985) anımsayabileceği; "Pixote: A Lei do Mais Fraco" (1981), "Ironweed / Sonsuz Matem" (1987), "At Play in the Fields of the Lord" (1991) gibi kayda değer yapıtları da bulunan yönetmen Hector Babenco, aynı zamanda yakın arkadaşı olduğunu da söylediği Estação Carandiru (Carandiru Görevi olarak çevirebiliriz) adlı kitabın yazarı Dráuzio Varella'dan yaptığı uyarlamada seyirciyi de Carandiru'ya hapsediyor. Akşam olup mesaisini tamamladığında Doktor evinin yolunu tutarken seyirci demir parmaklıkların arkasında kalakalıyor ve anlatı içerisinde bir yerden sonra hapishanedeki mahkumların bir parçası oluyor. Bu açıdan, tüm olayların doktorun gözünden ve tanıklığından aktarıldığı söylenen kitaba film de ayak uydurmuş oluyor.
Sözü kitaptan açmışken Varella'nın 1999'da yayımlanan kitabının Brezilya'da uyandırdığı yankıları da aktaralım. Dráuzio Varella 1989'da Carandiru'ya gönüllü olarak çalışmaya gitmiş ve 1992'deki olay patlak verdiğinde geride bıraktığı üç yılda mahkumlarla iyice kaynaşmıştı. Baskından sonra Carandiru'da çalışmaya devam etti. Orada yaşadıklarını ise 1999'da kağıda döktü. Ülkede 168 hafta çok satanlar listesinde kalan ve 350.000'den fazla nüshası satılan kitabı, bu açıdan Brezilya'nın en başarılı yapıtlarından biri olarak adını tarihe yazdırdı. Fakat Babenco kitabı okuduğunda henüz basımı yapılmamıştı. Yakın arkadaşı olan Varella'dan daha taslak halindeyken kitabı alan Babenco üç yıllık bir uğraş sonucunda öyküyü peliküle aktarmayı başardı.
Filmdeki olayların Türkiye'ye denk düşen yanları da var. Güney Amerika'daki herhangi bir ülke bile pek çok bakımdan Türkiye'ye benzetilebilir ama Brezilya, çoğu zaman gerek ekonomi gerekse politika köşe yazarlarının da ısrarla vurguladığı gibi, çok çarpıcı bir biçimde benziyor ülkemize gerçekten de. Sadece ekonomik yapısı, uzun yıllar IMF önderliğinde yürütmeye çabaladığı ekonomik reform girişimleri, politik ortamı, devasa potansiyeli veya futbola düşkünlüğü yüzünden değil, "Carandiru" da gösteriyor ki adalet dağıtma ve suçlularını ıslah etme bakımından da Türkiye ile Brezilya arasında can acıtıcı paralellikler var. Daha birkaç yıl önce Hayata Dönüş Operasyonu gibi ironik bir isim altında mahkumlar ile polisler arasında kanın gövdeyi götürdüğü bir çatışmaya tanık olmuş bir ülke olarak "Carandiru" bize fazlasıyla tanıdık bir hikaye anlatıyor aslında.
Peki bağrına taş basıp 111 evladını içine gömen Carandiru'ya olaydan sonra ne oluyor? 1956'dan beri faal olan bu yorgun bina 10 yıl daha kamuya hizmet veriyor. Ve 2002'de "gençlik parkı" yapılmak üzere üç bloğu birden yerle bir ediliyor. "Carandiru"nun kapanış karesi de, zaten, bu yıkımın Hector Babenco tarafından sekiz ayrı kamerayla kaydedilmiş görüntülerinden müteşekkil. Böylece filmin çekimlerine de yıkım gerçekleştirilmeden hemen önce mahkumlardan arındırılarak özel izinler sonucu bazı hücre ve koridorlarıyla ev sahipliği yapan bu hapishaneyi Babenco son yolculuğuna uğurlamış oluyor. F tipi cezaevi tartışmalarının hâlâ gazetelerde küçük kupürler halinde kendisine yer bulabildiği bir ülke olarak "Carandiru" bizi o kadar da dehşete düşürmeyebilir. Ama olimpiyatlarda büyük bir hırsla koşan bir uzun mesafe koşucusu gibi nefesini çok titiz tüketmesi gereken gelişmekte olan her ülke gibi her an şoke edici bir şiddet eylemiyle yüz yüze kalabileceğini hepimize anımsatıyor.
Bu satırlar yazılırken de Şişli ve Kuledibi'ndeki bombalı saldırılar 23 canı çoktan alıp götürmüştü bile. ■

FİLMOGRAFİ - HECTOR BABENCO
1973 O FABULOSO FITTIPALDI
1975 O REI DA NOITE / KING OF THE NIGHT
1977 LUCIO FLAVIO, O PASSAGEIRO DA AGONIA / LUCIO FLAVIO
1981 PIXOTE: A LEI DO MAIS FRACO / PIXOTE, THE LAW OF THE WEAKEST
1985 KISS OF THE SPIDER WOMAN / ÖRÜMCEK KADININ ÖPÜCÜĞÜ
1987 IRONWEED / SONSUZ MATEM
1991 AT PLAY IN THE FIELDS OF THE LORD
1996 CORAZON ILUMINADO / FOOLISH HEART
2003 CARANDIRU

gundem

James Ivory

İngiliz bir Amerikalı

Kırk seneyi aşkın bir süredir yönetmenlik yapan JAMES IVORY, çoğu edebiyat uyarlaması olan ve tasarım ayrıntıları üzerinde titizlikle durulan kostüme dönem filmleri çekiyor. Ivory bu filmlerde tarih tutkusunu yansıtırken, farklı sınıflardan insanlar ve kadınlar ile erkekler arasındaki ilişkileri mercek altına alıyor. Diyalogların çok önem kazandığı, kültürel arası etkileşimleri de irdeleyen bu filmler, hem seyirciler hem de eleştirmenler tarafından çok beğenildi ve birçok ödüle layık görüldü. Bu ay Ivory'nin son filmi olan "Le Divorce" (Le Boşanma) adlı komedi ülkemizde gösterime giriyor. BURCU AYKAR

İngilizler'i nasıl bilirsiniz? Soğuk, duygularını ifade etmekten aciz (ya da kendilerine saklamayı tercih eden), geleneklerine bağlı, kır hayatını seven, şık porselen fincanlarda çay içerken edebiyat ve müzik üzerine konuşan ama genellikle susan insanlar olarak mı? Hani filmlerde gördüğümüz gibi? Ne de olsa, bir ülkeye ve o ülkenin insanlarına dair-doğru ya da yanlış-imgelerin zihnimizde yer edinmesinde büyük rol oynuyor filmler. Hele o ülkenin otantik ayrıntılarını perdede yeniden yaratmaya çalışan kostüme filmler, imge yaratma ve yayma konusunda daha da iddialı oluyorlar. İngiltere'de geçen dönem filmleri sözkonusu olunca ise akla ilk gelen isim "Merchant-Ivory". Bu şirket isminin ilk kısmı, Hintli yapımcı İsmail Merchant'tan geliyor; ikinci kısmı ise, birçok kişinin haklı olarak İngiliz zannettiği Amerikalı yönetmen James Ivory'den. Kostüme dönem filmleriyle bağdaştırılmalarının nedeni, neredeyse 40 yıldır ısrarla aynı türde filmler üretmeleri. Çoğu, klasik edebiyatın sadık uyarlamaları olan bu filmler, belirli dönemleri gerçeğe olabildiğince yakın bir şekilde perdede yeniden yaratmaya çalışan, düşük bütçeli, kimilerinin deyişiyle "sanat filmleri." Aslında bu şirketten Merchant-Ivory olarak bahsetmek, neredeyse tüm filmlerin senaryo yazarlığını yapan, hatta bazılarını kendi romanlarından uyarlayan Ruth Prawer Jhabvala'ya haksızlık oluyor. O yüzden yazının geri kalanında şirketten MIJ (Merchant Ivory Jhabvala) olarak bahsedelim... Büyük bir istikrarla 1960'lardan beri ortak çalışmalarına devam eden üçlünün yapıtları birkaç açıdan ilginç. Bunlardan biri, filmlerin İngiliz akademisyenler arasında 10 yılı aşkın bir zamandır süregelen tartışmalara sebep olmaları. İkincisi, MIJ'in, eski bir türe getirdiği yeni soluk ile bu kostüme filmleri hem seyircilere hem de eleştirmenlere beğendirmeyi başarmış olmaları. Üçüncüsü ise, beyazperdede İngiliz olmak üzerine en yaygın imgeleri üreten üç kişiden birinin Amerikalı bir yönetmen, ötekinin Hintli bir yapımcı, üçüncüsünün ise Almanya'da doğmuş, bir Hintli'yle evli Polonyalı bir yazar olması.

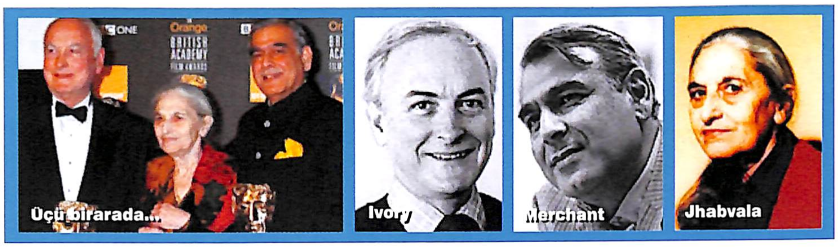
Geçmişe yolculukların yönetmeni

James Ivory'nin toplumsal, ekonomik ve siyasi değişimlerin yaşandığı dönemlerde geçen hikayelere ve bu değişimlere ayak uydurmaya çalışan insanlar arasındaki ilişkilere özel bir merakı var. Sinemanın temel yetilerinden birinden, yani seyirciyi başka dünyalara götürme becerisinden yararlanmayı seviyor ve onlara tarihte yolculuklar yaptırıyor. Kostümler; çataldan, üniversite odalarına kadar dekorlar; günlük yaşam alışkanlıkları büyük bir titizlikle "aynı eskisi gibi" biraraya getirilmeye çalışılıyor onun filmlerinde. Tabii, belgelerin ve fotoğrafların izin verdiği ölçüde. Ivory'nin kamerası uzun uzun bu ayrıntılara takılıyor; bir elbisenin eteğindeki dantel, porselen bir çay fincanının çiçekli işlemeleri, gümüş bir yemek takımının parçaları... Onun filmlerine yöneltilen başlıca eleştirilerden biri, dönem ayrıntılarının ihtişamının ön plana çıkarılıp, hikayenin geride bırakıldığı konusunda. Seyirciyi bu görkemle etkilemeye çalıştığı; güçlü, zengin ve emperyalist bir İngiltere'ye duyulan özlemi, nostaljik bir bakışı yansıtmaya çalıştığı söyleniyor. Hatta Alan Parker, oldukça küçümseyici bir tutumla yaklaşarak, Merchant-Ivory şirketinden "Laura Ashley Sinema Okulu" diye sözediyor. Halbuki Ivory, sakin kamerası ve yakın planlarıyla karakterleri üzerinde yoğunlaşırken, kıyafetlerin ve eşyaların da bir hikaye anlatmalarını sağlıyor. Onun amacı gösterişli bir sahne yaratmaktan ziyade, kendilerini ifade edemeyen karakterlerinin iç dünyalarını ışık, müzik, kostüm ve dekor yoluyla yansıtmak. Şık masalar, malikanelerin odaları, çiçekli duvarkağıtları ve bunlarla bir örnek yatak örtülerini gösterirken, bunların güzelliğine değil, insanları nasıl boğduğuna ya da burjuva ikiyüzlülüğüne nasıl kılıf olduğuna

"Howards End"

dikkat çekmeyi hedefliyor.
Tüm hayatını ayrıntılara adayıp, hayatının esas amacını unutmuş, önüne gelen fırsatları farkedemeden kaçırmış bir uşağı anlatıyor "Günden Kalanlar/Remains of the Day" (1993). Bay Stevens çalıştığı malikanenin toz zerrecikleriyle uğraşırken, yaşayabileceği büyük bir aşkı kaçırıyor elinden. Filmin sonunda da birbirinden ihtişamlı ve etkileyici salonlara sahip malikanenin aslında onun için bir hapishaneye dönüşmüş olduğunu görüyoruz. Hayatında bir değişiklik yapmaktan aciz bir halde, pencerelerden birinin demir parmaklıkları ardından dışarıya bakıyor. Çok benzer bir sahne "Maurice"te (1987) de karşımıza çıkıyor. E.M.Forster'ın yazdıktan ancak 57 yıl sonra (ölümünden sonra aslında) yayınlanan aynı adlı romanı üniversitede tanışıp birbirlerine aşık olan iki genç adamı, Maurice ve Clive'ı, anlatıyor. Zaman, eşcinsellik nedeniyle hapis cezası alınan bir İngiltere'nin zamanı. Bu nedenle, görkemli üniversite binalarına, nehirde kürek çeken öğrencilerin güzel görüntülerine rağmen, yaşadıkları hayatın aslında onları mahkum ettiğini görüyoruz. Maurice her şeyden vazgeçmeye hazır olduğu halde, Clive ailesinin ve toplumun kendinden beklediklerini gözardı edemiyor. Filmin sonunda, özgürlüğü ve içinden geldiği gibi olmayı tercih eden Maurice mutlulukla bahçenin karanlığına karışırken, Clive onun arkasından bakıyor ve evinin pencerelerini kapatarak mahkum hayatına geri dönüyor. Şık sofraları, kriket sahaları, ağaçların içindeki ihtişamlı binasıyla güzel bir ev olsa da, bir hapishaneyi evinin hiçbir çekiciliği kalmıyor. "Günden Kalanlar"da Bay Stevens kendi hapishanesini yaratmıştır. "Maurice"teki Clive ise toplum kuralları ve geleneklerinin kendini esir almasına izin verir.

Üçü birarada... Ivory Merchant Jhabvala

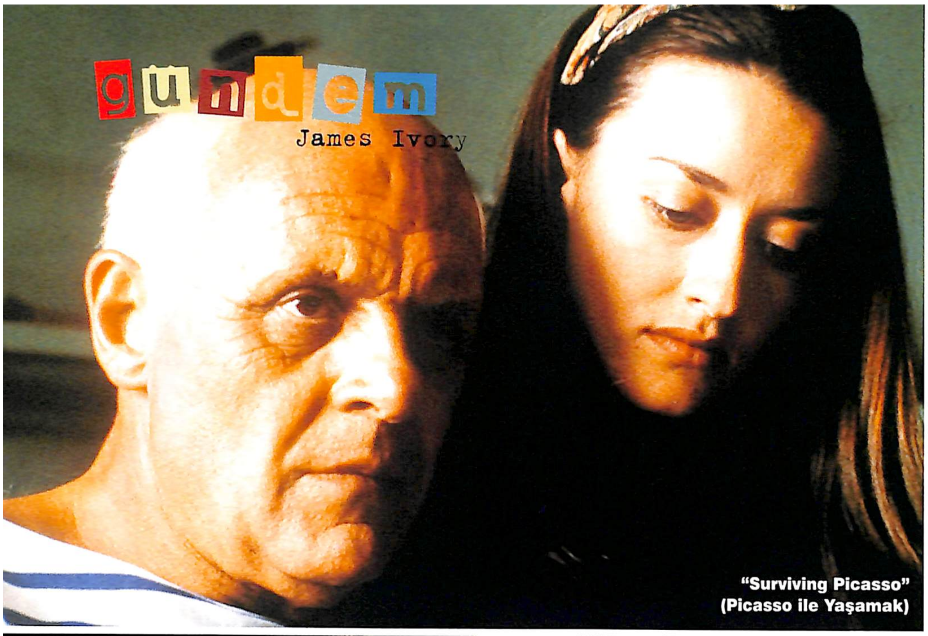
MIJ yapıtlarını eleştirenlerin savlarından biri, bu filmlerin Thatcher hükümetinin, milli duyguları canlandırma projesinin bir parçası olduğu. Yeni ile eski ve geleneksel ile modern olan arasında bir orta yol bulmaya çalışan hükümetin kullandığı yollardan biri "kültürel miras" turizmi olduğundan, bu filmlere de aynı etiket yapıştırılıyor. Yitip gitmiş bir "İngiltere"nin yüceltildiği bu filmlerin turizm ve tanıtım amaçlı kullanıldığı söyleniyor. Halbuki, yukarıda değindiğim gibi değerlendirildiğinde bu eleştirilerin ne kadar yersiz olduğu ortaya çıkıyor. Bu güzelliklerin kusursuz olmadığı, dikkatli izleyicilerin gözünden kaçmıyor zaten. Mesela, "Maurice"te, Clive'ın evlendiğinde ailesinden devraldığı evin tavanları akmaktadır. Yani ilk bakışta mükemmel gibi görünen evlilik yaşantısı aslında çok kökten bir soruna, bir çatlağa sahiptir. Aynı "Altın Kap/Golden Bowl"daki (2000) kabın çatlak olması gibi... Objeler Ivory'nin filmlerinde işlevlerini aşan önemlere sahip olabiliyorlar. Henry James'in romanına adını veren altın kap da hikayenin ilerleyişindeki rolü kadar bir metafor olarak da önemli. Çünkü, para avcısı İtalyan Amerigo ile ABD'nin en zengin adamlarından birinin kızı olan Maggie'nin evliliklerinde büyük bir çatlak var. Dışarıdan ilişkileri mükemmel görünse de Amerigo aslında Maggie'nin okuldan arkadaşı olan Charlotte'a aşık, hatta onunla bir ilişki yaşıyor. Kabın güzelliğinin hiçbir önemi veya etkileyeceği kalmıyor böylelikle.

"Jefferson In Paris"in setinde

Ademler ve Havvalar

James Ivory'nin filmlerinin bir diğer odak noktası ise kadın-erkek ilişkileri. Özellikle toplumsal değişim noktalarında bu ilişkilerdeki dengelerin nasıl değiştiğini incelemeyi seviyor yönetmen. Bir kurum olarak evlilik ve aileyi ele alırken genellikle onun kadınlar için kısıtlayıcı yanlarını ön plana çıkıyor. Adını bir karı-kocadan alan "Mr. And Mrs. Bridge" (1990), kuşak çatışmaları ve otomatiğe bağlanmış hayatlarının monotonluğuyla bir ailenin 1930'larda geçen hikayesi. Hayatını ailesine adamış olan, ancak değeri hiçbir aile üyesi tarafından farkedilmeyen bir anne ile onu kendisine bağımlı hale getirmiş olan otoriter kocası var karşımızda. Evlilik kurumunun içinde o kadar çaresiz ki, nereye adım atsa bir çıkış yolu bulamıyor Bayan Bridge. Boşanma isteği bile kocası tarafından saçma bulunduğunda bundan vazgeçmekten başka seçeneği kalmıyor. Filmin sonundaki uzun bir sahne ile Ivory, Bayan Bridge'in durumunu çok iyi ifade ediyor. Evinin garajından çıkmak üzere arabasına binen Bayan Bridge'in arabası daha garajdan çıkamadan bozuluyor. Öyle bir yerde kalıyor ki, arabanın iki kapısı da garaj kapısına denk geldiği için açılamıyor. Bir o yana, bir bu yana gidip dışarı çıkmaya çalışan kadıncağızın yardım çığlıklarını da duyan olmuyor. Yavaş yavaş yağan karın altında kaybolan arabanın içinde kocasının gelmesini beklemekten başka yapacak bir şeyi olmayan Bayan Bridge sonunda kocası tarafından kurtarılıyor. Bridgeler'in bu "sıkışmışlık" durumuna zıt bir figür olarak bir psikolog tiplemesi yer alıyor filmde. Etrafındaki insanlara devamlı, isteklerini serbest bırakıp açığa çıkarmalarını salık veren, Freud'un adını dilinden düşürmeyen bu "kör kör gözüm parmağına" psikolog karakteri, kızı olabilecek yaşta biriyle evlenip, tüm orta yaştaki evli erkeklerin onu içten içe kıskanmalarına neden oluyor. Filmdeki diğer çiftlerin ilişkileri de daha yüzeysel bir şekilde olsa da irdeleniyor. Böylece 1930'lar Amerikası'ndan çeşitli evlilik portreleri çıkıyor ortaya. "Heat and Dust" (1983) ise iki paralel hikayeyle, iki kadının kendilerini bulma öykülerini anlatıyor: 1920'lerde, kocası orada görevli olduğu için Hindistan'a yaşamaya giden Olivia ve 60 sene sonra onun ayak izlerini takip etmek ve öyküsünü keşfetmek için yine Hindistan'a giden Anne. Hint kültürüyle karşılaşmak iki kadının da kendi hayatlarını sorgulamalarına ve birer kadın olan kimliklerini yeniden tanımlamalarına yol açıyor. İngilizler'in Hindistan'da yaşadıkları şaşa, çekici bir yaşam biçimi değil de Olivia'nın sonunda kaçmayı tercih ettiği bir hayat şekli. Hindistan'ın görkemli sarayları, egzotik elbiseli ve mücevherli kadınları da Hint Prensi'nin kirli işleri arkasında cazibelerini yitiriyorlar. "Bostonians" (1983) ise bir kadın hakları hareketini yürüten Olive ile güneyli bir şovenist arasında kalan genç Verena'nın seçimini anlatıyor. Olive, uğrunda savaştıkları dava için Verena'nın hiç evlenmemesini ve kendisiyle kalmasını istiyor. Herkesi büyüleyen konuşmalar yaparken kadınların er- ⇨

"Surviving Picasso"
(Picasso ile Yaşamak)

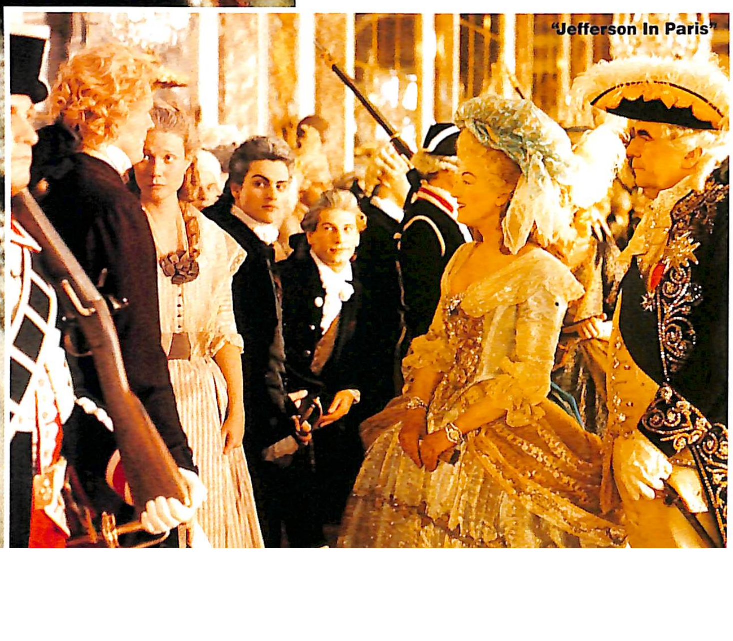
"Remains of the Day"
(Günden Kalanlar)

keklerle savaşması gerektiğini savunan Verena ise bir kadının evde oturup kocasını beklemesi gerektiğini düşünen Ransom'a aşık oluyor. New England'ın etkileyici görüntüleri eşliğinde yaşanan aşk savaşı sırasında, manzaralar da tatsız hale geliyor. Önceleri iki kadının beyaz elbiselerle dolaştıkları kumsal, kıskançlıkla çıldıran Olive'in zihninde Verena'nın boğulup suda sürüklendiği bir mekana dönüşüyor.

Aşağıdakiler ve yukardakiler

Ivory'nin bir diğer ilgi alanı da sınıfsal ayrımlar ve farklı sınıflardan insanların ilişkileri. "Günden Kalanlar"ın tamamına bu konu egemen zaten. Hayatını mesleğine adamış olan uşak Bay Stevens'ın dünyadan kopuk bir yaşamı var. Malikanenin sahibi Lord Darlington, bir akşam konuklarını ağırlarken Stevens'ı yanlarına çağırıyor. Amaçları, alt sınıfların ülke meselelerine olan ilgisizliğini ve politik konulardaki cehaletlerini tespit etmek. Darlington'ın arkadaşı arka arkaya Stevens'a ülkenin dış ilişkileri ve dünya meseleleri üzerine sorular yöneltirken, bu konulardan bihaber olan uşak da aynı cümleyi tekrarlıyor durmadan: "Üzgünüm efendim, bu konuda size yardımcı olamayacağım." Sürekli konukların ağırlandığı bu malikanede, hizmetçiler ve misafirler arasındaki sınırlar iyice belirginleşiyor.

Ne olursa olsun verdiği hizmetten ödün vermeyen, babası öldüğünde bile istifini bozmadan konuklarla ilgilenmeye devam eden Stevens'ın hikayesi gerçekten iç burkucu. Birçok Ivory filminde olduğu gibi (belki burada daha da fazla), gücünü söylenmeyenlerden, yapılmayanlardan ve yaşanmayanlardan alıyor sahneler. "Howards End" (1992) de bir bakıma İngiltere'nin kime, hangi sınıfa kalacağını sorguluyor. Bir kır evi olan Howards End, aileden miras kalması ve gelenekleri çağrıştırmasıyla İngiltere'yi simgeler gibi. Koloniyel bir şirket sahibi olan Henry Wilcox'un bu işlerle hiç alakası olmayan, eski kafalı karısına ait bu ev. Ölümünden önce kültürlü bir orta sınıf kadını olan arkadaşı Margaret Schlegel'e bırakmak istiyor evini. Ancak ailesi buna izin vermiyor. Ne var ki, seneler sonra ev, Margaret'ın kardeşi Helen'in memur Leonard Bast'tan olan evlilik dışı çocuğuna kalıyor. Margaret'ın Henry ile evlenerek sınıf atlaması; Henry'nin Bast'ın karısıyla gençken yaşadığı bir ilişkinin orta-

"Jefferson In Paris"

ya çıkması; Helen'in Bastlar'ın haklarını savunmak için didinmesi, yerleşmiş sınıf ayrımları çatlamaya başlayan İngiltere'yi anlatmak için kullanılıyor. "Maurice"te ise cinsel kimliğini kabullendikten sonra Maurice, Clive'ın evindeki hizmetlilerden birine aşık oluyor. Başta aralarındaki sınıf farkı nedeniyle tereddüt etse de, alışmış olduğu çevresinden kopmak uğruna bu ilişkiyi yaşamaya karar veriyor. Tabii film (aslında roman) Maurice'in karar verdiği noktada bittiğinden, aralarındaki fiziksel çekimin dışında pek ortak özelliği olmayan iki sevgilinin nereye vardıklarını bilemiyoruz. "Manzaralı Oda"da ise İngiliz orta sınıfının tavır, adet ve gelenekleri alaya alınıyor. Doğallıktan uzak olmaları, gereksiz adetlerle hayatlarını sınırlamaları konu edilirken Floransa manzaraları ve müzeleri de sergileniyor. Ama bu manzaraların yine belli kullanım amaçları var. Mesela, İtalya'nın doğası, Lucy'nin kendini güdülerine teslim ettiğini vurgulamak için kullanılıyor. Tatile gittiği İtalya'daki erotik uyanışına rağmen İngiltere'ye döndüğünde hiçbir şey olmamış gibi davranan Lucy'nin nişanlısı Cecile ise snob tavırları, yüksek müzik ve edebiyat merakı ve ağdalı konuşmasıyla filmin en komik öğelerinden birisi.

Kültürlerin çatışması

MIJ ekibinin çok kültürlülüğüyle de ilgili olacak, projelerinde kültürlerin çatışması, etkileşimler, kültürler arası geçiş yapmaya çalışan insanların birbirlerine bakışları önemli bir yer tutuyor. Bunun en güzel örneklerinden biri ise "Europeans." New England'da yaşayan bir aileyi Avrupalı akrabaları ziyarete geliyor ve evlerinin bahçesindeki küçük misafir evinde kalmaya başlıyorlar. Bir nev'i kıtalar ayrımı oluyor yani. Her şeyin mükemmel, ölçülü ve yerinde olduğu bu Amerikan dünyası birden bire yol yordam bilmeyen Avrupalılar yüzünden altüst oluyor. Kuzenlerine birer egzotik obje gibi yaklaşan ve uzaylılarmışçasına komik sorular soran evin akıllı kızı bile, "farklı" kuzeninin büyüsüne kapılıp ona aşık oluyor. "Manzaralı Oda"da ise İtalya'nın sırrını çözdüğünü düşünen İngiliz yazarın yüzeyselliği en öne çıkan komedi unsurlarından biri. İçe dönük, kapalı, sakin İngilizler ile sürekli bağırıp çağıran, herkesin ortasında aşk yaşayan, sıcakkanlı İtalyanlar'ın karşılaşması yalnızca uyumsuzluk ve anlaşmazlıklara yol açıyor. "Altın Kap"da ise anlamayacaklarını ve değer vermeyeceklerini bile bile, Avrupa'dan toplayabildiği kadar sanat eserini Amerika'ya götürmeye çalışan bir işadamı var. Avrupa onun için parasıyla satın alabileceği ve kendine ait olabilecek bir hazine. James Ivory filmdeki Avrupa ve Amerika görüntülerini renkleri açısından da ayırmayı tercih ediyor. Avrupa'nın çeşitli yerlerinde geçen sahneler altını çağrıştıran bir sarıyla ışıklandırılırken, kısa ABD görüntüleri siyah-beyaz arşiv görüntülerinden oluşuyor. Böylece ABD, teknolojinin ilerlediği ve zenginliğiyle birleşince geçmişin satın alınabildiği bir yer olarak sunuluyor.

İstikrarlı bir meslek hayatı

James Ivory, 7 Haziran 1928'de, Berkeley, California'da doğmuş. Oregon Üniversitesi'nde Güzel Sanatlar eğitimi aldıktan sonra, Güney California Üniversitesi'nde sinema okumuş. Kariyerine iki

"A Soldier's Daughter Never Cries" (Askerin Kızı Ağlamaz)

belgesel filmle, "Venice: Theme and Variations" ve "The Sword and the Flute" ile başlamış. Meslek hayatındaki dönüm noktası ise 1960'larda Hollywood'da adını duyuran bir yapımcı olan Ismail Merchant ile Cannes Film Festivali dönüşünde tesadüfen tanışması. Ortak bir şirket kurmak üzere anlaşan ikili, Ruth Prawer Jhabvala'yı da yanlarına alıp ekibi tamamlamışlar. James Ivory, birçok filminde aynı oyuncularla çalışıyor. Öyle ki, filmlerin hikayeleri bir yerden sonra aklınızı karıştırmaya başlayabilir. "Günden Kalanlar"da aşklarını birbirlerine itiraf edemeyen Emma Thompson ve Anthony Hopkins, "Howards End"de evleniyorlar mesela. "Manzaralı Oda"da ailesini ve aile dostlarını yaptıklarıyla şaşkınlığa uğratan genç bir kadın olan Helena Bonham Carter, "Howards End"de de evlilik dışı bir çocuk doğurarak herkesi dehşete düşürüyor. Deneyimli, tiyatro kökenli oyuncularla çalışmayı sevdiği kadar gençlere de fırsat tanıyor Ivory. Karakter çizmenin, bir bakışın ya da duruşun çok önemli olduğu; hikayeye dair ipuçlarının böyle anlarda verildiği dingin sinemasında oyuncularını başarıyla yönetiyor. Ivory'nin filmleri genellikle edebiyat uyarlamaları olduğundan, zaman zaman episodik olma gibi bir kusurları olabiliyor. Mesela E.M. Forster'ın "Howards End"i gibi, teknolojik gelişmelerin toplumsal yankılarının yaşandığı İngiltere'yi anlatan bir romanın tek bir filme dönüşmesi kolay değil. Forster'ın romanları, Ivory'nin sakin ve ayrıntı fetişizmine sahip sinemasına ne kadar uyuyorsa, Henry James uyarlamaları da James'in beyazperdeye yakışmamasından bir o kadar nasibini alıyor. Böylece H. James uyarlamalarında ("Bostonians", "Europeans", "Altın Kap") karakterlerin motivasyonlarının açık olmaması, izleyicinin yeterince ipucuna sahip olmaması ve filmden kopması gibi sorunlar ortaya çıkabiliyor. Jhabvala'nın romanlarının yanısıra, Evan S. Connell, Jean Rhys, Kazou Ishigoru, Kaylie Jones da Ivory tarafından beyazperdeye aktarılan eserler arasında.

Ivory filmlerinin eleştirildiği başka bir nokta da bu filmlerin içerdiği müzik, edebiyat ve felsefe kültürünü ancak belirli bir birikime sahip olanların anlayabileceği ve sevebileceği fikri. Oysa filmlerin seyirciler arasındaki popülerliği; Oscar, BAFTA, Altın Küre adaylıkları ve ödülleri sanırım bu tespiti çürütüyor. Şöyle bir bakınca, "Manzaralı Oda"nın 8 dalda Oscar'a aday gösterilip, üçünü aldığını; "Howards End" En İyi Sanat Yönetimi, Kadın Oyuncu ve Senaryo Oscarları'nın yanısıra (9 dalda adaydı), En İyi Film ve Kadın Oyuncu BAFTA'larını da (11 dalda adaydı) kazandığını; yine 8 dalda Oscar'a aday olan "Günden Kalanlar"ın ise 5 BAFTA ve 5 Altın Küre adaylığı da olduğunu görüyoruz. James Ivory 3 kez Oscar'a aday gösterilmiş ve 2 tane BAFTA'yı da evine götürmüş. Ruth Prawer Jhabvala ise "Howards End" ve "Manzaralı Oda" ile iki kez Oscar'a layık görülmüş.

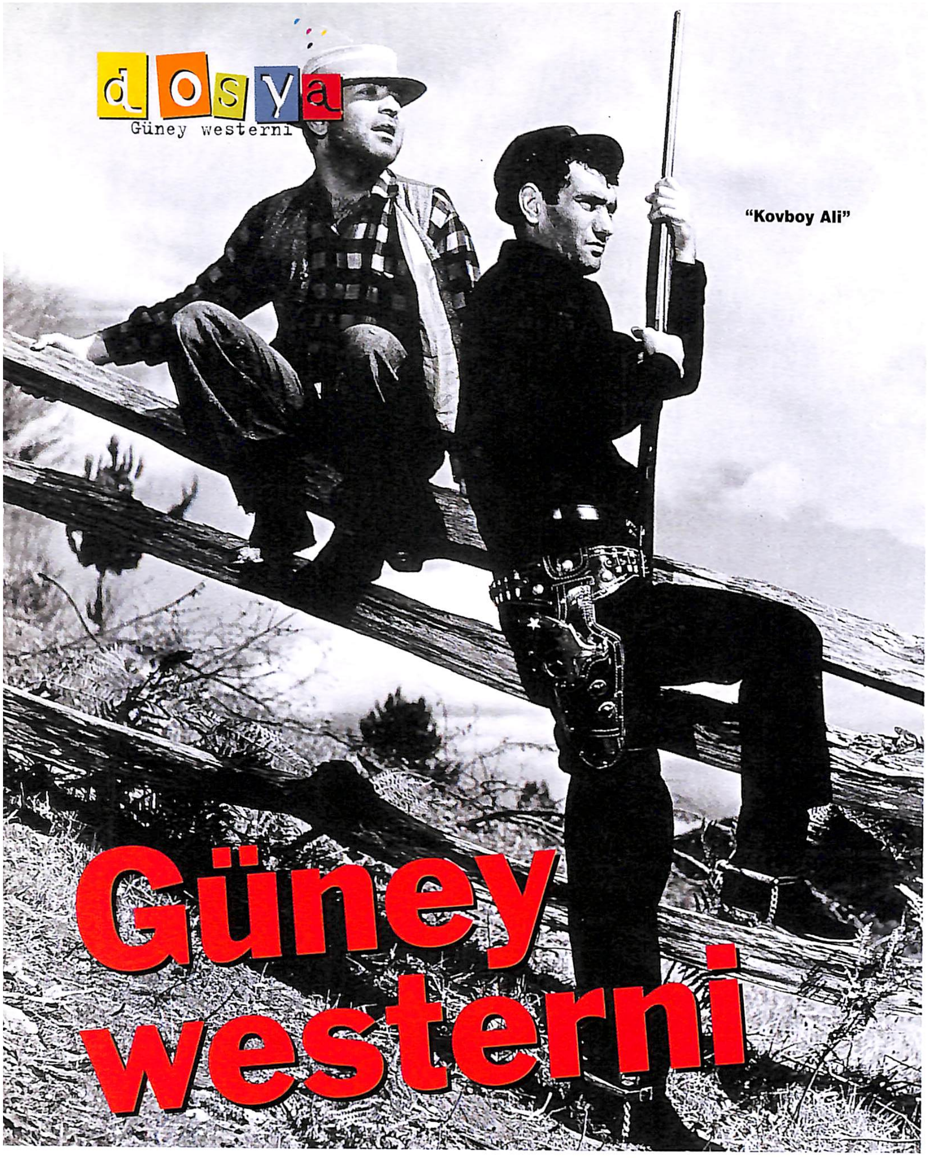
Naomi Watts ve Kate Hudson'ın rol aldıkları, bu ay gösterime girecek olan "Le Divorce" Diane Johnson'ın romanından, Jhabvala tarafından uyarlanmış. Henry James ile yine bağları koparmamışlar: üvey kardeşini görmeye Paris'e giden genç Amerikalı Isabel (Hudson), James'in "Bir Kadının Portresi"ndeki maceracı Amerikalısıyla aynı adı taşıyor. Konular evlilik, boşanma ve kadın-erkek ilişkileri etrafında dolanıyor ve Fransız olmak ile Amerikan olmanın çatıştığı noktalar bir komediyle ele alınıyor. Alıştığımız çizgilerinden biraz ayrılmış gibi görünen MIJ yakın zamanda Kazuo Ishigoru'nun yazdığı, 1930'larda, Çin'de geçen "The White Countess" ve Jhabvala'nın uyarladığı "City of Your Final Destination" ile eski tanıdık sulara dönmeyi planlıyorlar.

Öte yandan, E.M. Forster'ın beyazperdeye uyarlanmamış bir eseri daha kaldı, "The Longest Journey." MIJ da bunu gözönünde bulundursalar ve filmlerinin (bence) doruğa ulaştığı Forster uyarlamalarına bir yenisini ekleseler keşke. ■

FİLMOGRAFİ

- 1963 THE HOUSEHOLDER
- 1965 SHAKESPEARE-WALLAH
- 1969 THE GURU
- 1970 BOMBAY TALKIE
- 1972 SAVAGES
- 1975 AUTOBIOGRAPHY OF A PRINCESS
- 1975 THE WILD PARTY
- 1979 THE EUROPEANS
- 1980 JANE AUSTEN IN MANHATTAN
- 1981 QUARTET
- 1983 HEAT AND DUST
- 1983 THE BOSTONIANS
- 1985 A ROOM WITH A VIEW
- 1987 MAURICE
- 1989 SLAVES OF NEW YORK
- 1990 MR. & MRS. BRIDGE
- 1992 HOWARDS END
- 1993 THE REMAINS OF THE DAY
- 1995 JEFFERSON IN PARIS
- 1996 SURVIVING PICASSO
- 1998 A SOLDIER'S DAUGHTER NEVER CRIES
- 2000 THE GOLDEN BOWL
- 2003 LE DIVORCE

"Kovboy Ali"

Güney westerni

Türk sinemasına başyapıtlar armağan eden Yılmaz Güney'in olgunluk dönemi öncesi oyuncu ve yönetmen olarak görev aldığı filmlerde gözlemlenen spagetti western etkisi üzerine... İLKER MUTLU

Yılmaz Güney, eşine az rastlanır türde bir sinemacıydı. Sinemasını kavrayabilmek için, nereden geldiğini ve neden o yolu izlediğini görmek için, eksiksiz tüm filmlerinin izlenmesi, kitaplarının okunması gereken nadir sanatçılardandı. Gerçekten de, tüm sanat yaşamı boyunca öyle farklı tarzda filmler yapmış ki, iki ayrı filmini peş peşe izlediğinizde sizi şaşkınlıktan şaşkınlığa sürükleyebiliyor. Çirkin Kral filmleri çektiği bir dönemde oturup "Boynu Bükük Öldüler" gibi bir roman yazabiliyor.

Ulaşabildiğim elli dört filmini izledikten sonra, anladım ki bu sinema serüvencisi hakkında kesin bir yargıya varmak çok zor. Macera filmlerinin kara, çirkin jönü olarak mı, kavruk Anadolu delikanlısı olarak mı, kararlı bir devrimci olarak mı, nasıl hatırlanmalı Yilmaz Güney? Kimileri onun sinemasını kısım kısım ele alarak değerlendiriyor; "Umut'tan önce", "Umut'tan sonra" gibi ya da yönetmenlik öncesi ve sonrası. Oysa onun tüm filmlerinin birbirini tamamladığını, bir bütün oluşturduğunu düşünüyorum…

Hakikaten bu, sinemayı çok iyi takip ettiği belli olan, dağarcığı geniş sinemacı, etkilendiği pek çok tarzı ve hikayeyi, kendi filmlerine yedirmeyi ve kendine mal etmeyi bilmiştir. Bu tarzların arasında, en fazla kullandığı kesinlikle western-di. Konuya en uzak gözüken filmlerinde, hatta "Umut" ve "Arkadaş"ta dahi, ne yapıp edip, silahı başrollerden birine yerleştirmemiş midir? Burada Yılmaz Güney westernini ele alırken, konuya daha önce el atmış olan Cenk Kıral'a da saygılarımı sunuyorum. Benimkisi sadece gecikmiş bir katkıdır. Western etkisi, daha Atıf Yılmaz'ın asistanıyken senaryosuna katkıda bulunduğu ve sonrasında da başrolünü kaptığı "Bu Vatanın Çocukları"nda (Atıf Yılmaz, 1958) görülür. Film, savaş için hayati önem taşıyan bir yazıyı yerine ulaştırmaya çalışan iki küçük çocuğa yardımcı olan bir delikanlının başından geçenleri anlatmaktaydı. Asıl hikaye bir Kurtuluş Savaşı öyküsü olmasına rağmen, kullanılan anlatım tarzı westerne uygundu.

Bundan altı sene sonra, aslında bir yan rolde göründüğü, ancak filmdeki Tamer Yiğit, Işın Kaan, Adnan Şenses, Tunç Oral gibi birbirinden yakışıklı jönlerin tümünü gölgede bırakan bir oyun verdiği "On Korkusuz Adam" (Tunç Başaran, 1964), bir Yedi Silahşörler (The Magnificient Seven, John Sturges, 1960) uyarlamasıydı. Filmin hikayesi, Kıbrıs'ta geçmekteydi. Adadaki Rum mezaliminden bunalan Türkler, kendilerini korumaları için yürekli gençler arıyor ve sonunda da filme adını veren on korkusuz adamı topluyorlardı. Burada çizdiği Konyakçı tipi, Güney'i bir anda yıldız yaptı. Halbuki Konyakçı, film boyunca hiç konuşmayan, şişesi sürekli ağzında, kirli sakallı, kovboy şapkalı, genelde geri planda gezinen bir tiplemeydi.

"Bu, seyirciyle Yılmaz Güney arasında sempatik bir yakınlaşma sonucuydu. Konyakçı tipi Yılmaz Güney'in tutarlı olması için belki de bir vesileydi. Asıl gerçek, halk içinden gelmiş basit görünüşlü bir kişinin halkın sözcülüğünü yapmasıydı. İşte bu sözcü toplumun alt katında yaşayan seyirciyi aşağılık duygusundan biraz olsun sıyırabildi. Üstelik bu katın seyircisi bebek yüzlü jönleri tutan, genellikle evde kalmış resimli roman okuyucusu kızlardan daha az kaypaktı." *(Sokaktaki Adam ya da Yılmaz Güney, Agah Özgüç, Sinema 65, Temmuz 1965.)*

Tiplemenin bu denli tutması üzerine, Konyakçı'nın hikayesi, yine Tunç Başaran'ın yönetiminde, ertesi yıl, bu defa etrafında hiçbir jön dolanmadan, tek başına devam eder (Konyakçı, 1965). "Bütün macerası bir konyak şişesine bağlanmış" olan bu sessiz kahraman, Güney'in önlenemez yükselişine en büyük katkıyı yapacaktır. Bu, sürekli sarhoş olduğu için horgörülen, ancak sonunda silahlarını kuşanıp tüm kötüleri haklayan, şapkası kaşına devrik, suskun silahşör karakterine hepimiz pek çok kovboy filminden aşinayızdır. Burada kötü adam, civar köyleri baskı altında tutan bir ağadır ve bizim ayyaş bu ağaya ve adamlarına karşı savaş açar ve zavallı köylüleri kurtarır.

Yine aynı yılın ürünü olan "Kara Şahin" de basbayağı bir Zorro uyarlamasıdır. Zengin Hacı Ömer öldürülünce polis kolejinde okuyan oğlu çiftliğe döner, gerizekalı bir yanaşma kimliğine bürünür ve kara Şahin olarak babasının katillerini bulup öcünü alır. Zorro efsanesi, Güney'in hayli tuttuğu bir hikaye olmalı. Çünkü, izleyen yıllarda da, "Aslanbey" (1968) gibi, temeli Zorro'ya dayanan filmler çekecektir. Filmdeki hikaye, aynen bu defa Kafkaslar'da geçen bir casusluk öyküsüne aktarılır. Bu filmlerden önce yazdığı senaryoların bazılarının isimleri de western çağrışımları yapar: "Ölüme Yalnız Gidilir" (1962) gibi.

Yılmaz Güney'in oynadığı, senaryosunu Bülent Oran'ın yazdığı ve Yılmaz Atadeniz'in yönetmenliğini yaptığı "Dağların Oğlu" (1965), Marlon Brando'nun "One Eyed Jacks" (Aşk ve İntikam, 1959) filminin uyarlamasıdır. Bu filmde

"Çirkin ve Cesur"

soygun yapan iki arkadaştan biri yakalanır, diğeriyse soygun paralarıyla kaçar. Yıllar sonra hapisten çıkan soyguncu eski suç ortağının kızına tecavüz eder, kaçırır ve arkadaşını vurur. Yine aynı yıl çekilen ve başrolünü Fikret Hakan'la paylaştığı Semih Evin'in yönettiği "Korkusuzlar" da Kirk Douglas'ın oynadığı "Gunfight at O.K. Corral" (Vahşi Mücadele, John Sturges, 1957) filminin uyarlamasıdır. Sözkonusu filmde biri suçlu, diğeri polis olan iki arkadaş, yıllar sonra karşı karşıya gelirler, ancak başka kötü adamlara karşı da güçlerini birleştirmek durumunda kalırlar. Her iki Amerikan westerni bugün türün klasikleri arasında; Güney'in uyarlamaları da, dönemin sineması açısından bakıldığında hayli düzgündür.

Yine 65'teki "Kan Gövdeyi Götürdü" ve "Silaha Yeminliydim" bir yana, aynı yıl çekilen "Üçünüzü de Mıhlarım" (Bilge Olgaç), bence Güney'in Anadolu Westerni diye tanımlayabileceğimiz, anlatım tarzı olarak western temalarının kullanıldığı filmlerinin asıl başlangıcıdır. Filmde, kan davası yüzünden hapse girip çıkan bir adamın kalan kanlılarını öldürmemek için verdiği mücadele, ne yazık ki finalde sonuçsuz kalıyor ve Güney tekrar silaha sarılıyordu. Bu film, Aliye Rona'ya tecavüz sahnesiyle ve neredeyse tümüyle erkek filmi olan yapımı başarıyla gerçekleştiren kadın yönetmeniyle de çok ilginçtir. Kısa zamanda da sinemamızın klasikleri arasına girmiştir.

66'da, artık adı haline gelecek olan tiplemesini ilk kullandığı yapım da piyasaya çıkar (Çirkin Kral, Yılmaz Atadeniz). "...Yılmaz Güney'in oynadığı ve senaryosunu yazdığı Kovboy Ali (Yılmaz Atadeniz, 1966) kovboyluğa özenen bir delikanlının öyküsünü (bir çiftlik sahibinin kaçırılan çocuğu, yirmi yıl sonra onun yerini almaya kalkan bir maceraperest, yöreye korku salan eşkiyalar vb) western kalıplarını kullanarak anlatır. Kovboy Ali'de Yılmaz Güney'in çizdiği meşin şapkalı, tabancalı, hızlı silahşör kahraman büyük ilgi uyandırmıştır. Kovboy filmi tutkunu olan, bu tutku uğruna adam döven, adam vuran, hapislere düşen Ali'nin etrafında geçen olaylar göndermeleri ve aksiyonlarıyla abartılı bir Anadolu Westerni'nin çeşitlemelerini sunar." *(Fantastik Türk Sineması, Giovanni Scognamillo, Metin Demirhan, sayfa 130.)*

"Acı"

1967'deki "At Hırsızı Banuş" (Remzi Jöntürk), İtalyan westernlerindeki espritüel, korkusuz ve eli çabuk silahşör tiplemesinin (özellikle "Sabata" filmindeki Lee Van Cleef'in), Anadolu usulü bir yansımasını sunar. Sert bir delikanlı olan Banuş, para karşılığında bir ağadan başka bir ağaya kaçırdığı kıza aşık olunca, bu defa aynı kızı ikinci defa, kendisi için kaçıracak ve kötü adamlarla amansız bir mücadeleye girişecektir.

Lütfü Akad'la meşhur "Hudutların Kanunu" (1966) filminden sonra ikinci beraberliğine vesile olan "Kurbanlık Katil" (1967), uzaktan uzağa Konyakçı'yı çağrıştırır. Ancak, buradaki rol, daha çok ezik ve ciddi, acılı tavırları olan bir tiplemedir. 1968'de Konyakçı tiplemesine başka adla geri döner ("Kargacı Halil", Yavuz Yalınkı- ⇨

"Kara Şeytan"

lıç, 1968), ancak bu defa daha esprili ve daha konuşkan tavırlarıyla Sabata karakterine daha da yaklaşmıştır. Burada da yine Konyakçı gibi, alkole düşüp, kavgayı bırakan eski bir silahşördür. Şarap parası için karga vurup, dağlarda sürten Kargacı, yine de zamanı gelince zorda kalan arkadaşının yardımına koşmaya erinmez. İkisini de kendisinin yönettiği, 1968 yapımı "Seyyit Han" ve 1969 yapımı "Aç Kurtlar", spagetti westernin pek çok öğesini Anadolu efsaneleriyle karıştırarak, ilginç bir senteze ulaşırlar. "Seyyit Han"ın başındaki bar kavgası, tüm filme yayılan grotesk şiddet ve son sahnede Güney'in yaralı olarak uzunca bir kaydırma eşliğinde su boyunca yürüyüşü ve "Aç Kurtlar"daki kelle avcısı eşkıya tiplemesi ve özellikle de Serçe Mehmet'in ilk olarak göründüğü, otobüs soygunu sekansı, bu iki filmin bazı anlarda bu türün esaslı örnekleriyle aşık atmasına yetmektedir. ("Aç Kurtlar"da bahsi geçen sahnede Güney, otobüsü soymak için yolcuları aşağıya indiren çetenin çağrısını dinlemez ve tüm çete üyelerini otobüsün içinden tek tek vurduktan sonra, yolculara paralarını getirmelerini işaret eder!)

Yine 1969'da çektiği "Bir Çirkin Adam", temelde bir kara film olması ve mafya içi bir hesaplaşmayı anlatmasına rağmen kimi şahnelerde sürdürdüğü Sabata tavrı ile, ele aldığımız tarza bir örnektir. Film boyunca siyahlar giyerek dolaşan kiralık katil Bino, bir sahnede kendisini öldürmek için para aldığı Hayati Hamzaoğlu ile bundan vazgeçip, kendisini tutan adamı öldürmesi için pazarlığa girişir. Parasını kilo başına almıştır ve kendisini tutan adam Hayati'den ağırdır! Filmin sonundaki düello sahnesi de dahil olmak üzere, tüm kapışma ve cinayet sahneleri de stilize bir üslupla çekilmiştir. Film, önce müstehcen olduğu gerekçesiyle sansür tarafından reddedilmiş, ama kısa süre sonra gösterime girmiştir.

Aynı yılın ürünü olan Mehmet Arslan'ın yönettiği "Çifte Tabancalı Kabadayı" da, modern zamanda geçen hikayesine rağmen, sadece konusu ve kullanılan tipleme ile değil, filmi kaplayan fon müzikleriyle de tam bir spagetti western esinlenmesidir.

Devamındaki filmlerin isimlerine baktığımızda, aynı etkinin sürmekte olduğunu tahmin edebiliriz: "Güney Ölüm Saçıyor", "Kan Su Gibi Akacak", "Kurşunların Kanunu", "Yedi Belalılar", "İmzam Kanla Yazılır", "Çifte Yürekli", "Kanımın Son Damlasına Kadar", "Son Kızgın Adam".

Bu filmlerden "Yedi Belalılar", yine de ele aldığımız tarza en yakın olandır. Film aslında western türünün Türk kırsal hayatına adaptasyonuydu. 1969 yapımı olan filmin yönetmeni İrfan Atasoy, görüntü yönetmeni ve kameraman ise Gani Turanlı. Başrollerde Güney'in yanında Bilal İnci, Danyal Topatan, Atilla Ergün, Faruk Panter gibi isimler var... Ekibin filmin sonunda korkusuzca ölüme gidişi de, Sam Peckinpah'ın westernlerini çağrıştırmaktadır. Filmin çoğu yerinde de yine Ennio Moricone'nin spagetti westernler için yaptığı müzikler kullanılmıştır.

1970'te kendisinin çektiği "Kızım İçin Canlı Hedef" filminde yarattığı Asım Mavzer karakteri de pek çok özelliği ile bir western karakteridir. Karşımızda yine zaman zaman esprili, az konuşan, bileği güçlü bir macera adamı var. Filmin özellikle sahildeki düello sahnesinde kullanılan anlatım, filmin karakterindeki western tarzını iyice açığa koyar. Bu defa konyakçı olan baş kahramanımız değil, onun en yakın iki arkadaşından biri olan, Danyal Topatan'ın canlandırdığı Aspirin Osman'dır. Kendisiyle eski bir hesabı olan düşmanıyla karşı karşıya geldiğinde, önce onun ateş etmesine izin verir ve ısrarlı yalvarışlarına rağmen onun yerine Aspirin'in elindeki şişeye ateş eder ve "Sen benim için öldün" der. Bu filmde ve diğer bu tarzdaki filmlerinde karakterlere verilen birbirinden renkli lakaplar spagetti westernde de sıkça görülür. Örneğin, Eastwood'un çizdiği "isimsiz kahraman"a "Sarı", Van Cleef'inkine de "Albay" denir.

Bu lakap olayıyla Güney'in en fazla oynadığı film, aslında en iyi filmlerinden biri olan gangster melodramı, "Umutsuzlar" (1971) olmalıdır. Filmdeki hemen her karakterin bir lakabı vardır: Tahtabacak, Parmaksız, Doktor gibi. Ancak, yine de gerçek bir macera klasiği olan bu

filmi, ele aldığımız türe dahil etmeye çalışmak, biraz zorlama olacaktır.
"İbret" (1971), Güney'in Konyakçı tiplemesine son dönüşü olarak ele alınabilir. Burada da sürekli içen ve içki parası için pis işler üstlenebilen bir serseri rolündedir. Ancak, gizlemesi için kendisine teslim edilen küçük kız onu yumuşatacak ve silahını kötülere yöneltmesine neden olacaktır. Özellikle sonundaki işkence sahnesiyle gerilimi tırmandırır film. Burada Orhan Günşiray, omuzlarında küçük kızını tutmaktadır ve kızın boynundan bir iple tavana asılıdır. Kötü adam Erol Taş, Orhan'ın ayaklarına ateş ederek, çökmesini ve kızın ölmesini sağlamaya çalışır. Son anda yetişen Yılmaz, satırla ipi keser.
Aynı yıl çektiği ve Fikret Hakan'la ikinci defa biraraya geldiği "Vurguncular" bir nevi Borsalino, bir parça da "Butch Cassidy and the Sundance Kid / Sonsuz Ölüm" uyarlaması olarak, iki maceracı arkadaşın, yasadışı işler yapan kimi gangsterleri dolandırarak elde ettiklerini fakir halka dağıtmalarını anlatıyordu. "Film bir 'Borsalino' havası içinde, Çirkin Kral/siyasal sinema/devrimci sinema bileşimidir. Güney'in 'Vurguncular'da yaşattığı iki kahraman Cesi ve Kont, ister Nazım Hikmet'ten şiirler okusunlar, ister Maocu gençlere yardımcı olsunlar, özentiden ve hayli şematik bir çizgiden ileri gitmiyorlardı." *(Türk Sinema Tarihi, Giovanni Scognamillo, sayfa 370.)*
Bu, Scognamillo'nun görüşü tabii. Ama yine de bu film ve benzeri filmlerinde Güney'in şematik bir oyunu tercih ettiği bir gerçek. Ancak bunu olumsuz anlamda almak doğru olur mu, bilmiyorum. Güney'in bunu bilinçli olarak yaptığını düşünüyorum. Çünkü bu filmlerin çoğu, bir taraflarıyla soyut bir dünyayı anlatmaktadırlar.
Yine 71'de çektiği ve başrolü Fatma Girik'le paylaştığı "Yarın Son Gündür" için de benzer eleştiriler getirilebilir. Ancak, bu serbest "Bonnie ve Clyde" uyarlaması, Güney'in buluşu olan pek çok özgün katkıyı da içinde barındırır. Örneğin, bir sahnede, soymaya gittikleri bir evin halkını sınava tutarlar. Bu sınav bir yarışma şeklindedir. Ev sahipleri soru bildikçe para kazanacak, bilemedikçe de kaybedeceklerdir. Sorulan "sosyetik soru"ları bilip sürekli para kazandıkları için sevinen çift, son soruda ekmeğin fiyatını bilemez ve tüm paralarını kaybederler. Ardından da karı-koca kavgaya tutuşurlar! Lakap kullanımı bu filmde de mevcuttur. Güney ve Girik filmde, Kara Çocuk ve Mavi Çocuk diye adlandırılırlar.
"Acı", 15 yıl hapis yattıktan sonra bilinçlenen Çiçek Ali'nin köye dönüşü ile başlar. Ali, kendisini işlediği cinayete yönlendiren Hamza Ağa'nın değil, vurduğu gencin babasının kapısına gider ve af diler. Gelişen olaylar sonucu bu aileden kabul görür ve hatta evin kızı Zehra'ya da aşık olur. Ancak, durumu kabullenmeyen Hamza Ağa onu dövdürterek gözlerini kör eder. Bundan sonrası tümüyle intikam sürecini anlatır ve Ali'nin Zehra'nın (Fatma Girik) idare ettiği çanlarla önce yönünü tayin etmeyi,

"Vurguncular"

"Güney sinemayı çok iyi takip eden bir sanatçıydı. Yararlandığı tek kaynağın western filmleri olduğunu söylemek yanlış olacaktır."

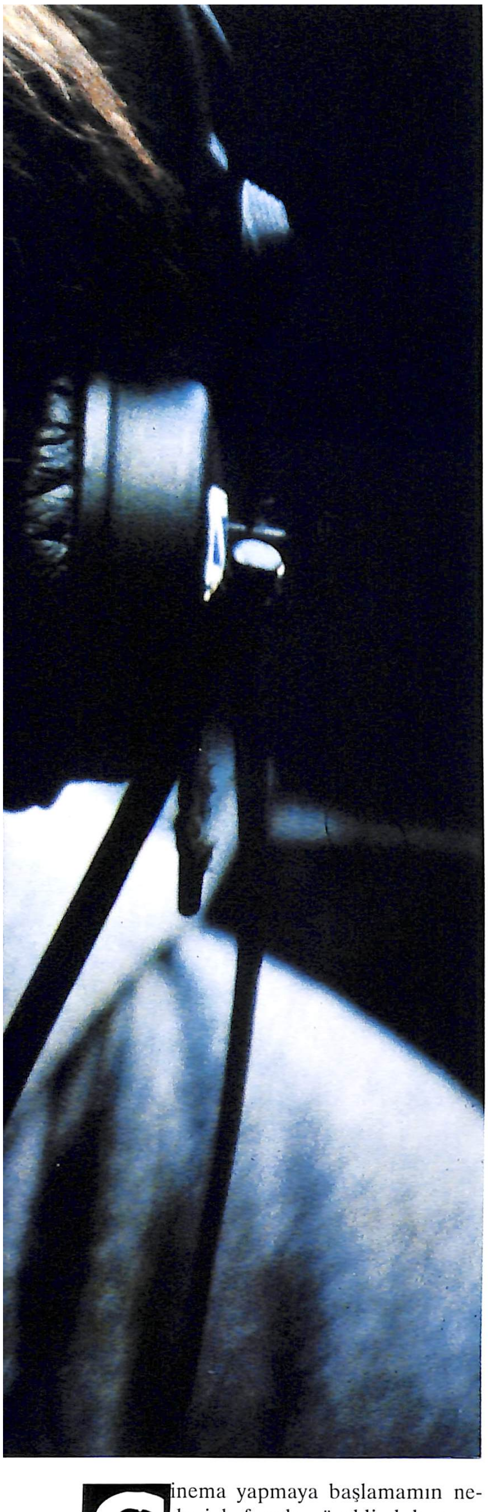
sonra da attığını vurmayı öğrendiği sahneler ve nihayet sondaki müthiş vuruşma filmi benzersiz bir Anadolu westerni havasına sokar.
Aynı yıl çekilen "Ağıt" da anlatı olarak benzer yaklaşımlara sahip olmakla birlikte, "yinelenen olanaksız aşk öyküsünün yanısıra, kaçakçıların dünyası ve şiddetin kaçınılmazlığı bir kez daha öne çıkıyordu." *(Türk Sinema Tarihi, Giovanni Scognamillo, sayfa 372-373.)* Filme konu olan Çobanoğlu çetesi, "uzun beyaz donları, yırtık şemsiyeleriyle" bir spagetti westerndeki Meksikalı haydutları andırırlar. Film, her yönüyle ve özellikle de aşırı gerçekçi koldaki kurşunu çıkarma sahnesiyle, Güney filmografisinde ayrıksı bir yere sahiptir.
Western, "kalıp olarak Türk Sineması'nda 70'lerde kendine özgü kişiliğini bulmuştur." Gerçekten de, 1967 yapımı, Cüneyt Arkın'lı Zafer Davutoğlu filmi "Ringo Kid"den itibaren, Maskeli Beşler serisi, Tamer Yiğit'li "Zorro" (Yılmaz Atadeniz, 1969) gibi filmler müthiş ilgi görür ve Yılmaz Köksal'ın başrolde olduğu "Çeko" (Çetin İnanç, 1970) ile tür Anadolu'da umulanın üstünde seyirciler toplar.
Senaryosu Güney'e ait olan "Çirkin ve Cesur"da (Nazmi Özer, 1971) film boyunca siyah kostümü, başında meşin kovboy şapkası, kovboy kemerine takılı kılıfındaki silahı ve isimsiz bir yabancı olmasıyla, tam bir western kişiliğidir.
Yazı boyunca anlatmaya çalıştığımız, kesinlikle Yılmaz Güney'in taklitçi bir sinemacı olduğu değildir. Başta da ifade ettiğimiz gibi, Güney sinemayı çok iyi takip eden bir sanatçıydı. Halkın içinden geliyordu ve onun neyi tutacağını çok iyi biliyordu. Yoksa, yararlandığı tek kaynağın western filmleri olduğunu söylemek yanlış olacaktır. Örneğin "Umutsuzlar"ın sonundaki ayrılış sahnesi meşhur amerikan klasiği "A Star is Born"a gönderme içerir. Erken dönem filmlerinden "Halime'den Mektup Var", ilginç bir Üç Silahşörler uyarlamasıdır ve "Zımba Gibi Delikanlı" da konusunu "Suç ve Ceza"dan alır. Bu gibi esinlenmeleri başka bir yazıya bırakıp, konuyu toparlayalım.
Güney'in sinemasının bu bölümü, onun lümpenlikle suçlanmasına yol açmıştı. Sanatçının yeraltından dostları olduğu, uzunca bir dönem kabadayılarla düşüp kalktığı, kumar oynadığı, gerçek hayatta da silah taşıdığı ve sanat hayatını sekteye uğratan cinayete de bu gibi ilişkileri esnasında edindiği özelliklerin neden olduğunu hepimiz biliyoruz. Ancak tüm bunlar kalbimize işlemiş böyle usta bir sinemacıyı gözümüzden düşürmüyor. Unutulmamalıdır ki o, "Umut"un, "Arkadaş"ın, "Sürü"nün, "Yol"un da yaratıcısıdır. Fakat, bu filmlere gelinceye kadar kat ettiği yol da kesinlikle azımsanmamalıdır ve o yol üzerinde birbirinden kıymetli, keşfe değer inciler saçarak ilerlemiştir.
Her şeye rağmen, kişiliğinin gözardı edilemeyecek özelliklerini serpiştirdiği bu bahsettiğimiz filmler, içerdikleri silah romantizmi, yansıttığı heyecan ve bir jönün ille de bebek yüzlü olmasının gerekmediğini bizlere göstermesi ve onunla daha kolay özdeşlememizi sağlaması ile Güney'in kalıcı olmasına en fazla katkıyı sağlamışlardır.
Üstelik hangi western baş oyuncusu, Güney'in "Kızım İçin Canlı Hedef"te oynadığı o yılanla işkence etme sahnesini oynamaya cesaret edebilir? Güney yılanı eline dolar ve düşmanının sevgilisini bir yatağa yatırarak ona adamı sorar. Sonrası filmde! ■

"Seyircinin görmek istediği değil, sizin görmek istediğiniz filmi yapmalısınız."

Lars von Trier'den sinema dersleri

"Sinemaya hemen hemen hiç gitmem ve başka yerde yapılanlarla ilgili olarak tam bir bilgisizlik içinde yaşıyorum" diyen bir yönetmenin vereceği sinema dersi de belirli bir noktadan sonra tümüyle kendi sinemasının açıklamasına dönüşüyor. DERLEYEN: ZÜLEYHA GÖKKAYA

Sinema yapmaya başlamamın nedeni kafamda sürekli dolaşan o görüntülerdir, o saplantı halindeki hayalleri kamera aracılığıyla somutlaştırma hissine kapılmam. Düşünürsek, bu, mesleğe başlamak için kötü bir motivasyon değil. Ama şimdi bu değişti, artık o görüntüler gözümün önüne gelmiyor, film yapmak benim için bunun ötesinde birşey. Film çevirmemin nedeni değiştiği gibi onları yapma şeklim de değişti. Kafamdaki imajlar yine dolaşmaya devam ediyor ama daha soyut biçimde -eskiden son derece net ve açıktılar. Nasıl böyle bir değişime uğradım bilmiyorum. Belki de sadece olgunlaştım. Gençken ideallerimizi ifade etmek için film yapıyoruz ve yaş ilerledikçe olaylara geriden bakıp yeniden sorgulamaya başlıyoruz, işimizi de ancak bu şekilde iyiye doğru ilerletiyoruz. Yine de çocukça olan tavırlarımıza izin vermeliyiz çünkü ilk filmlerimi izlediğimde sesimi bir kayıt bandından duyarcasına utanıyorsam, bunun mecburi ve gerekli bir etap olduğunu da düşünüyorum. Çünkü hamlıkta ve bilinçaltında bir enerji var ki onlar olmadan devamında da birşey olmaz."

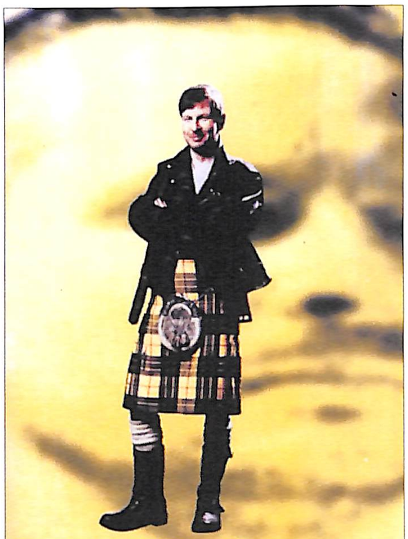
Seyirci mi? Hangi seyirci?

"Senaryoları kendim yazarım. Auteur teorisi hakkında belli bir düşüncem yok, ancak senaryosu bana ait olmayan o çevirdiğim tek filmi sevmiyorum artık. Bence senaryosunu kendinizin yazdığı bir filmi yönetmek ile başkasının yazdığı bir senaryoyu yönetmek arasında fark var. Ancak iyi bir yönetmen başkasına ait bir senaryoyu benimseyebilmelidir. Düşünürsek eğer bunu şöyle açıklayabiliriz: bir hikayeyi yazarken okuduğumuz veya duyduğumuz bir olaydan esinlenerek yazıyoruz, o tam olarak bize ait değildir. Bir rastlantı sonucu olarak görüyorum. Kendin için bir film yapmak en önemlisi, seyirci için değil. Eğer seyirciyi düşünmeye başlarsanız, hata yapıp başaramamaktan emin olabilirsiniz. Filmi yaparken, başkalarıyla iletişime geçme isteğiniz olmalı elbette ama bu temel motivasyon olmamalı; yoksa film iş yapmaz. Seyircinin görmek istediği değil, sizin görmek istediğiniz filmi yapmalısınız. Bu bir tuzak ve bu tuzağa birçok yönetmen düşüyor. Bu ticari film yapamazsınız anlamına gelmiyor ama önce sizin hoşunuza gitmeli, seyircinin değil. Steven Spielberg gibi bir yönetmen çok ticari filmler çeviriyor ama eminim onlar kendisinin de görmek istediği filmler. Ve o yüzden iş yapıyor. Genelde seyirci kavramı ekonomik meseleyle bağlantılı ve hiçbir yönetmen bunu gözardı edemez, çünkü film yapmak pahalı.

Ben hep maliyeti kadar kâr yapacak filmler yapmaya çalışıyorum; eğer kâr marjı maliyetini çok geçiyorsa bu, filmin imajını sönükleştiren bir açgözlülük oluyor. Ama maliyetinden çok düşük kâr ederseniz belki başka film çeviremezsiniz. Tehlikeli bir egzersiz.

Her film kendi dilini yaratır

"Genel anlamıyla sinemanın grameri yoktur. Benim için her film kendi dilini yaratır. İlk başlarda storyboard'larla çalışırdım. Her şeyi saplantılı olarak kontrol etmeye ihtiyaç duyardım, mesela bunun en uç örneği olan "Avrupa" filminde sanırım en ince ayrıntılarına kadar planları hep çizdik. O dönemdeki filmler çok tekniktiler ve onları yönetmek de son derece yorucu. Sonuçları buna rağmen daha da iyi değildi, "Avrupa" benim şu an en az sevdiğim film.

Lars von Trier'in Internette dolaşan garip fotoğraflarından biri

Her şeyi kontrol altında tutmanın riski şu ki, önceden düşünülüp storyboard haline getirdiğinizde, geride kalan çekimleri sadece uyguluyorsunuz. Ve en kötüsü, çekimler çok iyi olsa bile kafanızdan geçenlerin sadece yüzde 70'ini elde ediyorsunuz. O yüzden şimdiki yönetme şeklim daha doyurucu. "Idiots / Geri Zekalılar" filminden sonra aslında nasıl çekim yapacağım, diye hiç düşünmüyorum. Ta ki iş başa gelinceye kadar... Birşey hazırlamıyorum. Orada oluyor ve gördüklerimi çekiyorum. Bu şekilde çalışmanın avantajı ise bir hiçten başlayarak sonuca baktığınızda bir hediye almış gibi oluyorsunuz. Çok az hüsrana uğruyorsunuz. Tabii bunun için güçlü bir senaryoya ihtiyaç var. Setteyken senaryo benim emniyet kemerim gibidir. Biliyorum ki sadece senaryoyu çekmekle yetinirsem minimum ihtiyacımı elde edeceğim. Ve sonra yaratmakta özgürüm, yeni şeyler denemek ve ilerlemekte... Çekim şeklimi değiştiren en önemli unsur bunu kendi kendime yapabilmem, küçük DV kameralar sayesinde. Birden pasif bir yönetmen, uzaktan monitörün arkasından sahneyi izleyen bir seyirci olmaktan çıkıp öbür tarafa geçtim, oyuncularla birlikte sahnedeydim. Sahneyi kaydeden kamera değil benim gözümdü. Bir oyuncu sağa doğru konuşursa kameramı ona çevirebilirdim ve daha sonra cevap verene doğru... Mizansen için daha içgüdüsel ve özgür bir yaklaşım... İstediğimizi hissettiğimiz gibi çekiyoruz, yön ve tutarlılıkları ancak montaj esnasında düşünüyoruz. Tabii bu yöntemin de dezavantajları yok değil. Seçim yapmak gibi sorunlar çıkıyor, kameramı bir oyuncuya çevirme kararı aldığımda diğer oyuncunun kaçırılmaması gereken bir ifadesini es geçmiş olabilirim, bu geleneksel açı-karşı açı yönteminde başınıza gelmez. Ama alınması gereken bir risk ⇨

Lars Von Trier'den sinema dersleri

"Artık filmlerime olabildiğince hayat katmaya çalışıyorum."

"Geri Zekalılar"

bu. Videoyla harika olan bir başka şey de zaman kavramının ne kadar önemsiz olduğu, "Geri Zekalılar" veya "Karanlıkta Dans"ta bir dakikalık planlar için kamerayı saatlerce açık tuttum. Bunu 35mm kamerayla düşünemezsiniz bile."

Herkesin kuralları var...

"1995'te Dogma'nın kurallarını oluşturduğumuzda birçok insan bunu başka yönetmenlere karşı bir tepki olarak algıladı, sanki bir mesafeyi, bir farklılığı empoze etmek gibi. Hiç öyle değildi. Çok açık söyleyeyim, başkalarının çalışma biçimi hakkında hiçbir fikrim yok. Sinemaya hemen hemen hiç gitmem ve başka yerde yapılanlarla ilgili olarak tam bir bilgisizlik içinde yaşıyorum. Aslında Dogma'nın kuralları kendi öz işime tepki olarak meydana geldi, beni daha orijinal ve atılgan şeyler yapmaya itecekti. Belki ukala kaçabilir ama bu şöyle birşey, örneğin bir sirkte 3 topla hokkabazlık yaparken, bir süre sonra 5 topa geçmek istemeniz, daha sonra bunu tek ayakla cambazlık yaparak gerçekleştirmek istemeniz gibi... Kendi kendime kural koyduğumda, işimde yenilikler meydana geleceğini düşündüm ve öyle de oldu. Kurallar empoze etmek her film için gerekli bir yaklaşım. Çünkü sanatsal gelişmeler kısıtlama fikrine dayanıyor. Bu da çalışma ortamını belirlemeyi gerektiriyor. Dogma'yla olan farkı bu kuralları yazıya dökmemiz oldu. Ve birçok insan da bu yüzden şok oldu.

Her yönetmen bilinçli veya bilinçsiz kendisine özgü kurallarla çalışıyor, yani ben kural sözcüğünü kullanıyorum, diğerleri buna stil diyor. Başkalarına nazaran, bu kuralları sürekli değiştirme ve sorgulama hissine kapılıyorum, bu ilerlememi sağlıyor. Belki yönetmen olarak daha iyi olmadım ama geliştiğimi ve değiştiğimi hissediyorum. Yine ukala kaçacak ama bu sürekli değişme arayışımı sağlayan şey kendimden emin olmam oldu. Neyi, niçin ve neden yaptığımı hep çok iyi bildim. İnsanların filmlerimi nasıl algılayacakları konusunda şüphelerim oldu ama filmleri neden yaptığım konusunda hiç olmadı. Ve hiç korku hissetmedim, bazı yönetmenler korku için-

"Bence senaryosunu sizin yazdığınız bir filmi yönetmek ile başkasının yazdığı bir senaryoyu yönetmek arasında fark var."

de çalışırlar, ben bu baskıyı kabullenemem. Özel hayatımda korku var elbette ama işimde yok, öyle olsa zaten film çevirmeyi derhal bırakırım."

"Ama ben, diğerlerinden biraz daha fazla..."

"Aslında, yapabileceklerim ve yapamayacaklarım hakkında çok net kurallar koydum kendime, "Suç Unsuru"na nazaran Dogma'nın kuralları çok daha esnek, o filmde bir tane panoramik hareket yoktu, dikey veya yatay, kendime yasaklamıştım. Kamerayı hareketlendirmek için sadece ayrı ayrı kaydırma hareketleri veya vinç hareketi yaptım. Bunun gibi birçok gizli kural vardı, nasıl oluştular tam bilemeyeceğim... Korkarım benim hasta ruhumdan kaynaklanıyordu... Daha ciddi konuşmak gerekirse -ki sanırım bu konuda diğer yönetmenlerle farklı görüşteyiz- bir filmin nasıl yapıldığını görmeyi seviyorum. Bir seyirci olarak, film yapım yöntemlerinin görünür olmasını seviyorum. "Suç Unsuru"ndaki o hareketlerin de o şekilde görünür olmasını istedim. Bu tabii herşeyi saklamaya çalışan birçok Amerikan filminin tam tersi bir uygulama, teknik görünmez hale getirilir ve travelling'ler de oyuncuyu takip eden A noktasından B noktasına hareket eden bir kameradır.
İlgiyi böyle ayrıntılara odaklamak onlar için gereksiz. Ben öyle yaparsam sanki hile yapmış gibi hissediyorum. O yüzden sabit kamerayı omuzuma aldım. İlk başta stilize etmek amacıyla alınan bir karardı, sonra tamamen omuzda çekilen "Homicide" TV dizisini gördüm ve bir sonraki "Dalgaları Aşmak" filmim için iyi bir yaklaşım olur, dedim. Bu şekilde çekim yapmaya başladığımda inanılmaz özgürlüğe sahip olduğumu anladım ve gelecek filmlerim için de uygulamaya karar verdim. Ancak "Dogville" için kamerayı bir kenara koyup daha stilize birşeyi benimsedim, bu filmin konseptindeki aşırı sadelik hoşuma gitmesine rağmen...
Böyle teatral bir ortama beni ne itti tam olarak bilmiyorum, belki annemden etkilendim, kendisi deneysel tiyatronun koşulsuz seveniydi; belki de sadece olgunlaşmanın etkisiyle, olayları en basit ve dolaysız şekilde göstermek istiyorum. "Dogville"in çekimlerine başladığımızda beni en çok rahatlatan, oyuncuların eğlendiğini görmek oldu. Tabana çizilmiş ev şekilleriyle evcilik oynayan çocuklar gibiydiler ve sanırım ben bu yüzden kendime kurallar koyuyorum: eğlenmek ve başkalarını eğlendirmek için."

Oyuncuları kıskançlık sınırına kadar sevmek

"Birkaç sene önce, herkes size dünyanın en çekilmez yönetmeni olduğumu söylerdi. Haklı olarak... Ancak savunma olarak, yaptığım film stillerinin bunu gerektirdiğini söyleyebilirim. "Suç Unsuru"nda örneğin oyuncuların donuk olmaları, az konuşmaları, mekanik gözükmeleri gerekiyordu. Böyle bir filmde sahne tasarımı oyunculardan daha önemlidir. Bu yaklaşımım şimdi değişti. Artık filmlerime olabildiğince hayat katmaya çalışıyorum. Ve oyuncularla olan iletişimimin de geliştiğini düşünüyorum. Anladım ki onlardan en iyisini elde etmek için onları tamamen özgür bırakıp yüreklendirmek lazım. Kariyerimin başında, Ingmar Bergman'ın çalışma esnasındaki bir belgeselini izlemiştim, her çekimden sonra oyuncularına koşup övgüler yağdırıyordu "Bravo, harikaydınız, belki şunu biraz geliştirebilirdiniz ama çok görkemliydi!". İzlerken, kusmak istemiştim, iyiliğe inanmayan genç bir sinemacı olarak o davranış abartılı ve ikiyüzlüydü. Ama şimdi haklı olduğunu anladım, doğru olan o yaklaşımdı. Oyuncuları desteklemek ve güdülemek lazım. Onları sevmek klişesi doğru bile hatta. "Geri Zekalılar" filminde mesela oyuncuları öyle sevmeye başladım ki kıskanç bile oldum, çünkü aralarında güçlü bir ilişki vardı ve ben kendimi dışlanmış hissettim. Bir sonraki çekimi yapmak istemiyordum. Çocuk gibi küsmüştüm. Onlar eğlenirken ben çalışmak zorundaymışım gibi geliyordu. Sınıf öğretmeni rolümden hoşlanmıyordum.
Artık bakış açım değişti. "Dogville"in çekimlerinde, ben ev sahipliği yaptım, oyuncular da misafirlerimdi, ama bu da başka sorun yarattı, partimde eğlenmeyen bir konuğumu gördüğümde suçlu olduğumu düşünüp çalışamıyordum. Sette herkesin kendisini iyi hissetmesini istiyorum. Baskı altında olmadan... Güven ortamı oluşması için baskıyı çekmek benim görevim. Klişe olacak ama oyuncuyla olan ilişkide güven kavramı hayati bir kriter. Bilinen karakterim bunu sağlıyor, herkes delice şeyler yaptığımı bildiği için benimle çalışan aktörler de aynı deliliği gösteriyorlar. Genelde her şeye hazırlar. Nicole Kidman ile harika olan da, programda olmamasına rağmen kaçıkça deneyimlere hazır olmasıydı. Ve sanırım bir oyuncudan talep edeceğimiz en büyük fedakarlık, projenin iyiliği için gülünç olma riskine girmesi."

Sadece duygular geçerli

"Sonuç olarak, daha ayrıntılı söyleyecek

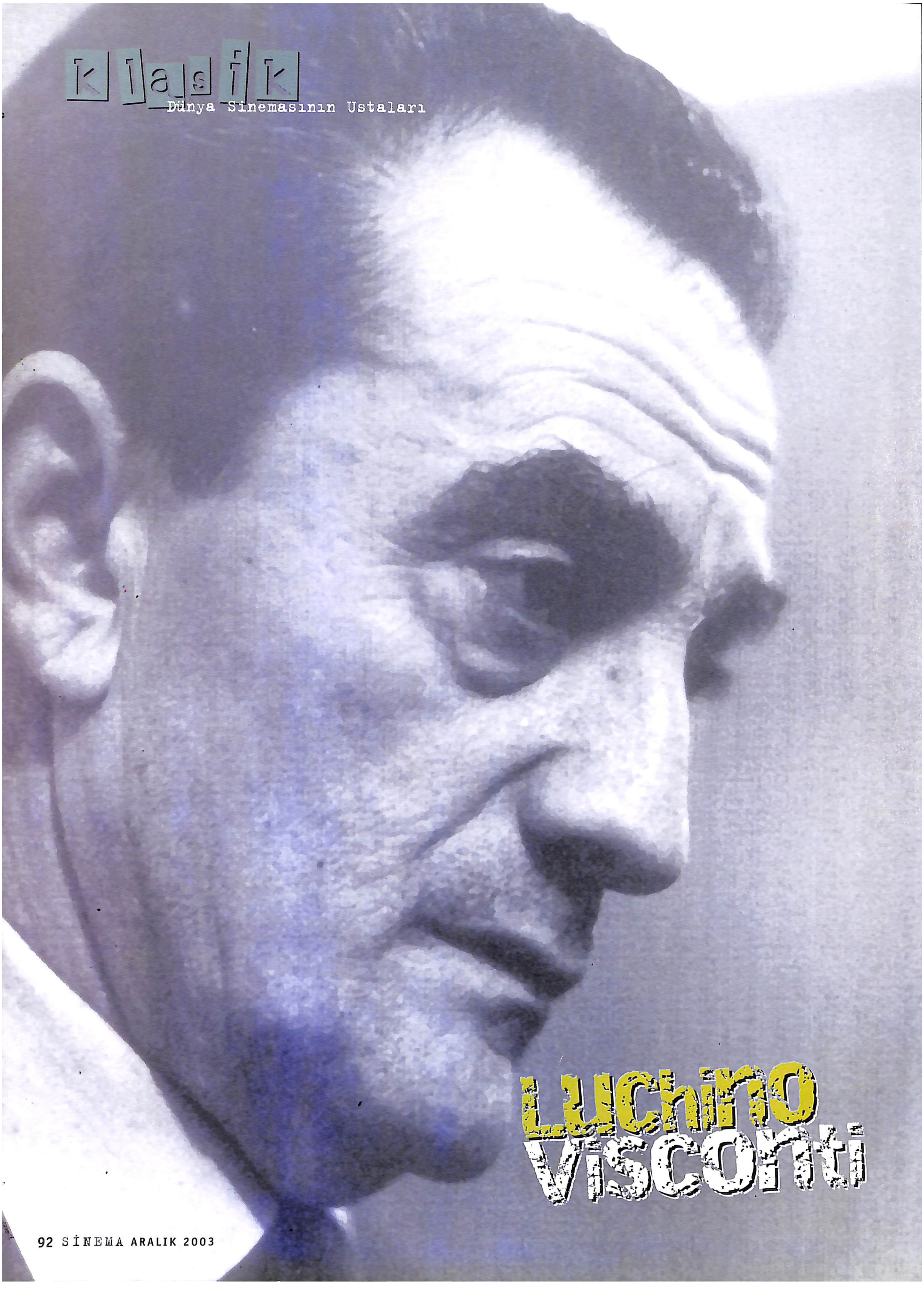

"Karanlıkta Dans"

"Dalgaları Aşmak"

birşeyim yok sanırım, fikir belirtmek için film yapmıyorum, soğuk ve matematiksel olan ilk filmlerimi göz önünde bulundurduğunuzda buna inanılması zor, biliyorum. O dönemde bile sanki içimdeki amaç şimdikiyle aynıydı: duygular... Bu duyguların arayışı çalışma biçimime rehber oldu. Ve eğer son filmlerim ilklerinden daha dokunaklı ise duygusallığa daha açık olduğum için...
Diyorlar ki eğer büyük yönetmenlerin filmlerini beş dakika izlerseniz anında kime ait olduğunu bilirsiniz. Bu benim için bir gün geçerli olur mu bilmem ama şundan eminim: öyle bir durumda filmlerimle aramdaki bağ duygu olur." ■

Luchino Visconti

Çöküşün soylu tanığı

Avrupa sinemasının en önemli isimlerinden biriydi Luchino Visconti. Yeni Gerçekçilik ile başlayan yönetmenlik kariyeri, Avrupa kültürünün yozlaşması üzerinde odaklanan daha kişisel filmlerle sürdü. "Yer Sarsılıyor", "Rocco ve Kardeşleri", "Leopar" ve "Venedik'te Ölüm" gibi pek çok üstün yapıta imza atan sanatçı, tiyatro ve opera yönetmeni olarak da saygın bir yere sahipti... PINAR TINAZ GÜRMEN

"Sinemanın prensi" lakabıyla anılan Luchino Visconti, 2 Kasım 1906'da Milano'da dünyaya geldi. Lombardiyalı, soylu bir ailenin yedi çocuğundan biriydi. Modrone kontu olan babası, 13. ve 15. yüzyıllar arasında Milano'yu yönetmiş bir ailenin son temsilcisi, annesi ise varlıklı bir sanayicinin kızıydı. İlginç bir yapıya sahipti Visconti ailesi. Sanatçının çoğu zaman filmlerinde ele aldığı soylu sınıf ile büyük sermaye sahiplerinin zorunlu iç içe geçişinin küçük bir temsilcisiydi adeta. Visconti, çocukluk yıllarından beri, sanat ile yakın ilişki içinde oldu. Ailesinin edebiyattan tiyatroya, resimden operaya uzanan elit sanat zevki ile beslenerek büyüdü.

Emir almaktan pek hoşlanmayan, çevresindeki her şeyi sorgulayan karakteri nedeniyle eğitim hayatında zorluklarla karşılaşan Visconti, mezuniyetinin ardından bir süre babasının işleri ile ilgilendi; çiftliğin idaresiyle ve tutkuyla bağlı olduğu yarış atlarının yetiştirilmesiyle uğraştı. Ancak yaratıcı yeteneklerle donatılmış, asi ruhlu bir genç için, bu sakin yaşamın sonsuza dek tatmin edici olmayacağı açıktı. Hayatını bütünüyle değiştirecek adımı atıp, 1936'da Paris'e geldiğinde 30 yaşındaydı...

Paris, ilginç ve heyecanlı bir ortamdı genç sanatçı için. Kısa sürede sinema çevresine girdi ve Jean Renoir'ın asistanı olarak fiilen çalışmaya başladı. 1935 yapımı "Toni" ve 1936'da çekilen "Une Partie de Campagne / Bir Kır Eğlencesi" filmlerinde Renoir'ın sağ koluydu. Sözkonusu dönem içinde düşünsel anlamda da bir değişim yaşıyor, o güne dek içinde bulunduğu aristokrat sınıftan bir ölçüde uzaklaşarak, halkın sorunlarına, ekonomik problemlere, kısıtlanan özgürlüklere açıyordu gözlerini. Pek çok arkadaşı gibi o da komünist partiye üye oldu. İleride Yeni Gerçekçilik akımının ortaya çıkışını hızlandıracak fikirler edineceği hararetli tartışmalara katıldı. Ancak Visconti, kendisini bir sanatçı olarak pek çok açıdan beslemekte olan Paris'ten İkinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesi ile ayrılmak zorunda kaldı.

İtalya'ya döndüğünde Cinema dergisi çevresinde toplanan aydınlar grubunun içinde buldu kendisini. Aralarında Guiseppe De Santis, Gianni Puccini, Mario Alicata gibi isimlerin de bulunduğu genç sanatçılar, "beyaz telefonlu filmler" adıyla anılan hafif eğlencelik filmlere ve faşist rejimin dayatması ile ortaya çıkan propaganda filmlerine alternatif olabilecek gerçekçi bir sinema anlayışı geliştirmeye çalışıyorlar, İtalya'nın halkı uyuşturan değil, onları sarsan ve gerçekleri ortaya koyan bir sinemaya ihtiyacı olduğu fikrinde birleşiyorlardı.

Daha sonra Yeni Gerçekçilik adıyla, dünya sinemasının en güçlü akımlarından biri halini alacak olan hareket, Visconti yönetimindeki 1943 yapımı "Ossessione / Tutku" ile ilk önemli örneğini verdi. James M. Cain'in "Postacı Kapıyı İki Kez Çalar" adlı romanından uyarlanan "Tutku", gerek politik açılımlara uygun hikayesi, gerekse doğallığı savunan estetik yapısı ile aydınlar arasında büyük beğeni topladı. Filmin bir Amerikan romanından uyarlanmış olması bile, faşist rejime bir başkaldırıydı. Üstelik senaryo sadece bir yasak aşk ve cinayet öyküsünü değil, alt metninde faşist yönetime karşı birleşen burjuva ve proleteryanın sonuç vermeyen dayanışmasını da işliyor, her açıdan tabuları zorluyordu. Film özellikle politik ve dini çevrelerden tepki aldı. Hatta bir rahip, "Tutku"nun kirlettiği sinemayı kutsayarak, bulaştığı bu günahtan arındırdı! İşin şaka tarafı bir yana, faşist rejim, "Tutku"dan oldukça rahatsız olmuştu. Önce senaryo yazarlarından Mario Alicata tutuklandı, ardındansa filmin tüm negatifleri yakıldı. Neyse ki Visconti'nin saklamayı başardığı kontratip bir kopya sayesinde filmin tarihin karanlık sayfalarında kaybolması engellendi.

Visconti ve arkadaşlarının faşizm karşıtı eylemleri, sadece ortaya koydukları eserlerle sınırlı değildi. Pek çoğu fiilen de diktaya karşı sürdürülen direnişin içindeydiler. Visconti de, "Tutku"nun gösteriminden hemen sonra müttefiklerin İtalya'ya çıkmasıyla, Abruzzi bölgesine giderek direnişçilere katıldı. Roma'ya döndüğünde ise faşist yönetim tarafından tutuklandı. Ancak bu arada müttefikler Roma'ya iyice yaklaşmış ve hapishane denetimleri de gevşemişti. Bir fırsatını bulan sanatçı hapisten kaçarak, özgür hayata geri döndü. Kısa bir süre sonra da müt- ⇨

Önemli Filmleri

- 1976 L'Innocente/Masumlar
- 1974 Gruppo di Famiglia in un Interno/Aile Toplantısı
- 1972 Ludwig
- 1971 Morte a Venezia/Venedik'te Ölüm
- 1969 La Caduta degli dei/Lanetliler
- 1967 Lo Straniero/Yabancı
- 1966 Le Streghe/Büyücüler
- 1965 Vaghe Stelle Dell'Orsa/Büyük Ayının Soluk Yıldızları
- 1963 Il Gattopardo/Leopar
- 1962 Boccaccio '70
- 1960 Rocco e i Suoi Fratelli/Rocco ve Kardesleri
- 1957 Le Notti Bianche/Beyaz Geceler
- 1954 Senso/Günahkar Gönüller
- 1958 Siamo Donne/Biz Kadınlar
- 1951 Appunti su un Fatto di Cronaca/Değişik Bir Olay Üzerine Notlar
- 1951 Bellissima/Güzeller Güzeli
- 1948 La Terra Trema/Yer Sarsılıyor
- 1945 Giorni di Gloria/Zafer Günleri
- 1943 Ossessione/Tutku

"Aile Tablosu"

tefiklerin kurdukları film bürosunda göreve başladı. 1945 yapımı "Giorni di Gloria/Zafer Günleri" bu dönemin ürünü bir belgeseldi. De Santis ile birlikte hazırladıkları filmin ardından, Yeni Gerçekçiliğin baş yapıtlarından biri olarak kabul edilen 1948 yapımı "La Terra Trema/Yer Sarsılıyor" geldi...
Visconti aslında Sicilya ile ilgili kısa bir belgesel film yapmak için yola çıkmış, daha sonra projeyi, Sicilyalı emekçilerin hayatlarından kesitler sunan ve onların düzene başkaldırılarını anlatan bir üçleme şeklinde genişletmişti. Visconti'nin çok sevdiği bir yazarın; Giovanni Verga'nın bir ailenin çöküşü üzerinden burjuvaziye eleştiri getirdiği romanı "I Malavoglia"dan uyarlanacak bir üçlemeydi bu. Ancak Visconti üçlemenin sadece birinci bölümünü gerçekleştirme fırsatını bulabildi. Sicilya'nın Aci Trezza köyünde, gerçek köylülerin doğal oyunları ile çekilen "Yer Sarsılıyor", Visconti'nin beklediği ilgiyi görmedi. Eleştirmenlerin bir kısmı Visconti'nin güzelliğe olan düşkünlüğünün, filmin doğal görselliğini zedeleyecek boyutlara ulaştığını ileri sürdü, bir kısmı ise balıkçıların konuştukları aksanın anlaşılmaz oluşundan yakındı. Halk ise filmi tamamen görmezden geldi. Oysa Visconti "Yer Sarsılıyor"da, işçi sınıfının, sermayenin haksız gücüne karşı sürdürdüğü mücadeleye eğilmek, kişisel çabalarla değil, birlik olarak hareket edilirse, kurtuluşun mümkün olduğunu anlatmak istemiş ve fikirlerini mükemmel bir görsellikle destekleyerek ortaya koymayı başarmıştı. Bu başyapıtın değeri ancak on yıl sonra anlaşılacak ve eleştirmen Oreste del Buono düşüncelerini şöyle ifade edecekti; "Visconti'nin 'Yer Sarsılıyor' ile İtalyan kültürüne yaptığı katkının önemini ancak şimdi kavrıyorum. 'Yer Sarsılıyor' ve 'Senso' ; hangi yirminci yüzyıl yazarı bunları aşabildi?'
1951 yılında, küçük kızını bir filmde oynatmak ve bu sayede sınıf atlamak isteyen bir kadının öyküsünü anlatan "Bellissima / Güzeller Güzeli"ni çekti Visconti. Pek çok sinema tarihçisi tarafından Yeni Gerçekçilik içindeki değişim rüzgarların habercisi olarak kabul edilen filmin, konusu itibarıyla akımın savunduğu doğallığın karşısında durduğu iddia edildi. Madalena, küçük kızı Maria'nın yapılan deneme çekimi sırasında göz yaşlarına boğulmasına üzülüyor, üstelik film şirketi yetkilileri, çocuğun ağlamasına kahkahalarla gülünce, iyice çileden çıkıyordu. Kızını filmde oynatmaktan vazgeçen genç kadın, daha sonra Maria'nın doğal tepkilerinin çok hoşa gittiğini ve seçmeleri onun kazandığını öğrenince bile fikrini değiştirmiyordu. Eleştirmenlerin Visconti'yi Yeni Gerçekçilikten uzaklaşmakla suçladıkları bölüm buydu. Onlara göre oyuncuların doğal davranması akımın bir özelliğiydi ancak "Güzeller Güzeli" bu geleneği alt üst ediyor, hatta kınıyordu. Oysa Visconti, bu hikaye ile bambaşka bir şey anlatmaktaydı. Onun ön plana çıkardığı şey, işçi sınıfının bir üyesi olan Madalena'nın, sınıf atlamak için çırpınışı ve bireysel çıkışının bir işe yaramadığını görerek, onurlu bir şekilde geri çekilişiydi. Üstelik bu filmi yapmaktaki en önemli nedeninin, ne zamandır birlikte çalışmak istediği ama bir türlü fırsat bulamadığı Anna Magnani ile birarada olabilmek, onun sınırsız yeteneğinden faydalanarak çağdaş bir kadın portresi çizmek olduğunu da dile getiriyordu yönetmen. Kendisine Yeni Gerçekçiliğin kuralları dışına çıkması nedeniyle yöneltilen suçlamalara ise daha sonra şöyle cevap verecekti; "Sınırlara ihtiyacımız var mı? Sınırlar tembeller veya dengesini çabucak yitirenler içindir..."
1951 yılında Visconti, "Appunti su un Fatto di Cronaca / Değişik Bir Olay Üzerine Notlar" adlı kısa bir film yönetti. Bir kız çocuğunu öldüren ve suçunu kabul eden bir katilin öyküsünü anlatarak, sinemalarda gösterilen haber filmlerine ve suç olaylarının medyatikleşmesinin doğurduğu sonuçlara değinen film, karamsar bir havada gelişiyor, finalde mahkeme katilin işkence ile suçu kabul ettiğine inanıp, beraat kararı veriyordu. Visconti bu çalışmasıyla da hem hedeflediği eleştirel boyutu yakalamakta, hem de kenar ma-

Visconti, "Senso"da Ingrid Bergman ve Marlon Brando ile çalışmak istemiş ama yapımcılarla bu konuda anlaşamamıştı. Filmin mutfağında oluşturduğu kadro ise mükemmeldi.

halle atmosferinde, yoksulluğu ve çaresizliği resmetmekte başarılı bulundu.

Bu ilginç projeden iki yıl sonra, yine Anna Magnani'nin başrolde olduğu başka bir filme imza attı yönetmen. "Siamo Donna / Biz Kadınlar" adlı film, Zavattini'nin bir projesiydi. İtalya'nın en ünlü kadın oyuncularının kendi yaşamlarından birer olayı canlandırdıkları filmde Magnani, köpeği ile birlikte bindiği bir takside başına gelenleri taşıyordu perdeye. Şoförün ekstra ücret istemesiyle başlayan olaylar, karakolda sonuçlanıyor, bu traji-komik öykü, mutlu sonla noktalanıyordu. Visconti filmi çekerken Magnani'yi merkeze almış, oyuncunun yeteneğinin ön plana çıkmasına izin vermiş ve keyifli bir çalışma ortaya koymuştu...

Bu eğlenceli yapımın ardından, Visconti sinemasının en önemli örneklerinden biri olan 1954 yapımı "Senso / Günahkar Gönüller" geldi... Aslında Visconti'nin isteği Katolik kilisesinin boşanmaya izin vermeyişi üzerine bir film yapmaktı. Ama yapımcı şirket son anda bu tasarıdan vazgeçince, Camilia Boito'nun "Senso" adlı eseri gündeme geldi. Dışarıdan bakıldığında, basit bir aşk öyküsünü anlatıyordu hikaye. Ancak Visconti'nin yapmak istediği film, bundan ibaret değildi. O, bu aşk hikayesini kullanarak, tarihsel gerçeklere eğilen, sosyal olaylara, değişen dengelere, sınıfsal karmaşalara ve İtalya tarihinin en önemli dönemlerinden biri olan Risorgimentesinse bu parayı savaştan kaçabilmek için sahte bir doktor raporu almaya çalışan Franz'a vermesi, hikayeye güçlü bir anlam katıyor, sınıflar arasındaki her an alt üst olabilen ilişkileri, güvensizlikleri ve pişmanlıkları gözler önüne seriyordu.

"Senso" müziğin kullanımı açısından da önemli bir filmdi. Özellikle Bruckner'in müziği ve Franz karakterinin büyük bir uyum içinde oluşu dikkat çekti. Ayrıca film Verdi'nin "La Travatore" operasının gösterimi sırasında başlıyor. İzleyicilerin "Viva Verdi!/Yaşasın Verdi!" diyerek bağırışları şifreli bir anlam daha içeriyordu. Verdi'nin baş harfleri "İtalya kralı Vittorio Emanuelle" anlamına gelen "Vittorio Emanuelle re D'Italia" ile özdeşleşiyor, halkın görünürde Verdi için yaptığı tezahürat, aynı zamanda krala yapılan bir övgüye dönüşüyordu...

Visconti, "Senso"da Ingrid Bergman ve Marlon Brando ile çalışmak istemiş ama yapımcılar ile bu konuda anlaşamamıştı. Ancak filmin mutfağında oluşturduğu kadro mükemmeldi. Senarist Suso Cecchi D'Amico, edebiyat danışmanı Giorgio Bassani, tarih danışmanı Carlo Alienello, İngilizce diyalog yazarları Tennessee Williams ve Paul Bowles, reji asistanları Francesco Rosi ve Franco Zefirelli, görüntü yönetmenleri G.R Aldo ve Robert Krasker...

"Senso" bugün her ne kadar Visconti sinemasının başyapıtlarından biri olarak kabul ediliyor olsa da, gösterime girdiği dönemde, büyük bir il-

Michael Craig "Büyük Ayının Soluk Yıldızları"nda. Yanda ise oyuncuyu, yine aynı filmden bir karede Claudia Cardinale ile görüyoruz.

to'ya ayna tutan, siyasi ve toplumsal açılımları olan bir yapıt ortaya koymak istiyordu. Filmin kahramanlarından Livia, soylu sınıfa mensup bir kontes, aşık olduğu delikanlı Franz ise Avusturyalı bir işgal subayıydı. Bu iki insan arasındaki aşk ilişkisi, tahmin edilebileceği gibi pek çok çatışmayı beraberinde getiriyor, sosyal tabuları zorlamak bir yana, sınıfsal ilişkiler adına güçlü bir alt metin içeriyordu. Livia, işgal altında olan ve özgürlüğü için savaş veren İtalya'da, ne tarafta olması gerektiğine karar veremeyen soylu sınıfı, Franz ise, kendi çıkarları uğruna her türlü çirkinliği yapmaktan çekinmeyen dış güçlerin görünümünde yozlaşmayı temsil ediyordu. Visconti hikayeye bir de direnişçi karakter eklemişti; Livia'nın kuzeni Bussoni... Soylular ile halk arasında bir köprü görevi gören Bussoni'nin de filme katkısı büyüktü. Üstelik Livia'dan direnişe ait yüklüce bir parayı saklamasını istemesi, kongi görmedi. Ancak Komünist Partisi genel sekreteri Palmiro Togliatti ve ünlü sinema eleştirmeni Guido Aristarco filmden desteklerini esirgemediler. Aristarco, "Senso"nun İtalyan sinemasının ilk gerçekçi tarihi filmi olduğunun altını çizmekle kalmadı, o güne dek gerçekleri tüm çıplaklığı ile göstermekle yetinen Yeni Gerçekçiliğin "Senso"dan itibaren irdeleyen, araştıran ve eleştiren bir yapıya kavuştuğunu da iddia etti.

Visconti "Senso"dan sonra, yine bir edebiyat uyarlaması gerçekleştirdi. Dostoyevski'nin "Petersburg'ta Beyaz Geceler" adlı eserinden yola çıkarak, iç ve dış tüm mekanlarını dekor kullanarak çektiği 1957 yapımı "Le Notti Bianche/Beyaz Geceler"... Aşık olduğu gizemli adam ile buluşmak için Venedik'teki bir köprüye gelen genç bir kız ve umutsuz bekleyişi sırasında arkadaş olduğu bir adamın kısa macerasını konu edinen film, Marcello Mastroianni ve Maria Schell'i biraraya ⇨

Visconti diyor ki;

"Beni ilgilendiren insana dayalı bir sinemadır. İnsanın en basit hareketleri, davranışları, duyguları ve içgüdüleri, onu çevreleyen eşyaya bir şiir ve titreşim getirebilir. İnsan varlığının etkisi, görüntülere egemen olabilecek tek şeydir. Yarattığı atmosfer ve ihtiraslarının canlı varlığı onlara hayat ve boyut verir."

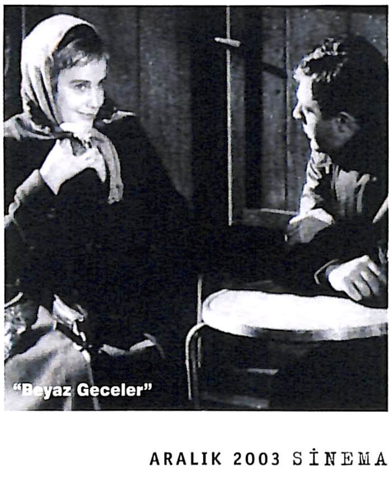
"Sinemam, antropomorfik (temel amacı insanı betimlemek olmayan ancak insan biçiminde tasarlanan eşya) bir sinemadır. Bu yüzden yönetmen sıfatıyla üstlenmek zorunda olduğum bütün görevler arasında beni en heyecanlandıranı, oyuncularla çalışmaktır. Benim elimde yeni insanlara dönüşecek, yaşamaya atandıkları yeni hayatlarla yeni bir gerçeklik, sanatın gerçekliğini yaratacak insan malzemesi."

"Sinemada ustam Renoir'dır. Jean'ın oyuncu yönetmeye olağanüstü bir yatkınlığı vardı. Oyuncuyu canlandıracağı kişiyle bütünleştirirdi. Solcu militanlarla içli dışlı olan Renoir, yalnız sanat alanında değil, etik anlamda da etkiledi beni."

"Sinema beni çekti. Çünkü sinemada daha iyi bir toplu çalışmaya yönelmiş birçok insanın atılım ve titizlikleri birleşip uyuşuyor."

"Beyaz Geceler"

"Beyaz Geceler"

getiriyordu. Üstelik genç kadının aşık olduğu yabancı rolünde Jean Marias yer almış, oyuncu, hayli kısa olan bu role, sadece Visconti ile çalışabilmek için talip olmuştu.

Visconti için ilginç bir denemeydi "Beyaz Geceler". Belki dışardan bakıldığında sıradan görülebilecek bir aşk üçgenini son derece dokunaklı bir şekilde ele alıyor, filmin duygusal yoğunluğunu özellikle karlar altındaki final sahnesinde doruğa ulaştırıyordu. Mario'nun sevgilisi tarafından terk edilişinin acısını, ayaklarına dolanan bir sokak köpeğinin sıcaklığı ile dindirmeye çalışması kadar, bir yıldır umutsuzca beklediği aşkına kavuşmanın mutluluğu ile Mario'nun paltosunu sırtından atarak sevgilisine koşan Natalia'nın durumu da son derece dokunaklıydı.

Ancak ne yazık ki hemen her şeyi kıyaslamaya ve sınıflandırmaya çalışan eleştirmenler, "Beyaz Geceler"den memnun kalmadılar. Onlara göre filmin kusuru tiyatrovari olmasıydı. Oysa Visconti birkaç yıl önce yaptığı bir açıklamada şunları söylemişti; "Bana filmlerimin biraz tiyatrovari, tiyatromun ise sinemasal olduğunu söylüyorlar. Oysa bütün yollar, bütün yöntemler açıktır. Ne tiyatro, ne de sinema yararlanabileceği bir şeyden vazgeçmemeli..."

Her şeye rağmen Venedik Film Festivali'nden Gümüş Aslan ile ayrılan "Beyaz Geceler"den sonra Visconti, 1960 yılında başka bir başyapıta daha imza attı. Bir anlamda "Yer Sarsılıyor"un devamı niteliğini de taşıyan, çarpıcı bir göç hikayesi; "Rocco e i Suoi Fratelli/Rocco ve Kardeşleri"... Güney'in geri kalmış küçük şehirlerinden, kuzeyin kalkınmış kentlerine akın akın göçeden, ancak bekledikleri refaha ulaşmak şöyle dursun, daha da çetin bir hayata göğüs germek zorunda kalan, bu ormanda ancak masumiyetlerini feda ederek tutunma şansı bulabilen yoksul işçi sınıfına adanmış bir filmdi "Rocco ve Kardeşleri"...

Yönetmen senaryoyu yazarken pek çok kaynaktan beslenmiş, göç olgusunu romanlarında gerçekçi bir üslupla ele alan Verga'dan, Yunan tragedyalarının yazgıya karşı koyamayan kahramanlarından, Dostoyevski'nin bu dünyada var olamayacak kadar saf ve iyi niyetli bir gencin öyküsünü kaleme aldığı romanı "Budala"dan ve özellikle dinsel bir öykü olan Yusuf ve kardeşlerinden etkilenmişti. Filmin ismini seçerken de titiz davranmıştı yönetmen. Öykünün baş kahramanı olan Rocco, adını genç yaşta ölen İtalyan ozan Rocco Scotellaro'dan alıyordu. Scotellaro, İtalya'nın güneyinde yaşanan yoksulluğu ve işçilerin dramını dile getiren şiirleriyle olduğu kadar, aktif politik çalışmaları ile de tanınan bir sanatçıydı...

Güneyli yaşlı bir kadının, beş oğlu ile birlikte Milano'da tutunabilme savaşının öyküsüydü "Rocco ve Kardeşleri". Anne Rosaria Parondi, oğullarının gençliğine, enerjik ve çalışkan oluşlarına güvenerek gelmişti büyük şehre ve bir fetih gerçekleştireceklerine emindi. Ancak zaman geçtikçe oğullarını tek tek Milano'nun vahşi kollarına terk ediyor, kentin onları birer birer yutuşuna seyirci kalıyordu. Visconti bu sosyal dramı ortaya koyarken, gençlerin boksa olan meraklarını, ağabeyleri Vincenzo'nun onları vazgeçirmeye çalışmasına rağmen, dövüşmeye devam edişlerini, yaşam kavgasının bir metaforu olarak kullanıyor, yaratıcı anlatım tarzını filmin tümünde koruyordu.

"Leopar"

1963'te Visconti, İtalyan edebiyatçı Giuseppe Tomasi de Lampedusa'nın özyaşamsal romanından uyarlanan "Il Gattopardo / Leopar"a imza attı. Film bugün sinemasının en olgun örneği olarak kabul ediliyor.

"Rocco ve Kardeşleri" sansür ile ciddi sorunlar yaşadı ama bu durum filmin hem eleştirmenler, hem de büyük izleyici kitleleri tarafından göklere çıkarılmasına engel olamadı. Venedik Film Festivali'nde Altın Aslan'a aday olan film, heykelciği "Le Passage du Rhin" ile Andre Cayatte'e kaptırdıysa da, FIPRESCI ödülünün sahibi oldu. Ve elbette filmin sinemaya kazandırdığı bir değer daha vardı; Visconti'nin genç ve tecrübesiz olmasına rağmen büyük bir güven duydugu, yepyeni bir aktör, Alain Delon...

Visconti 1962 yılında bir ortak projede yer aldı Vittorio DeSica, Federico Fellini ve Mario Monicelli ile birlikte kamera arkasına geçtiği "Boccaccio '70"in "Il Lavoro/İş" adlı episodunu filme alan yönetmen, soylular ile büyük sermaye sahiplerinin işbirliği üzerine bir hikaye anlatıyor, böyle bir birleşmenin ancak satın alma üzerine kurulu olabileceğinin altını çiziyordu. Genç kont Octavio ile zengin bir sanayicinin kızı olan Pupa'nın evliliği idi filmde ele alınan. Kocasının

"Senso"

"Senso"

"Leopar"

çapkınlıklarından bunalan Pupa, ekonomik özgürlüğünü elde etmek için çalışmak istiyor ancak bir mesleği olmaması, genç kadını bambaşka bir yolla para kazanmaya itiyordu; kocasıyla para karşılığında birlikte olmak... Octavio'nunsa bu anlaşmayı kabul etmekten başka çıkar yolu yoktu çünkü alıştığı lüks yaşamı kendisine sağlayan Pupa'nın babasının maddi desteğiydi. Visconti, bu kısa filmiyle de sosyal hayata dair görüşünü bir kez daha dile getiriyordu; sınıflar varolduğu sürece sevgi ve saygıdan değil, ancak alış verişten bahsedilebilirdi...

Bir yıl sonra Visconti, sinemasının en olgun örneği olarak kabul edilen "Il Gattopardo/Leopar"a imza attı. İtalyan edebiyatçı Giuseppe Tomasi de Lampedusa'nın öz yaşamsal romanından uyarlanan film, Burt Lancaster, Alain Delon, Claudia Cardinale gibi oyuncuları biraraya getiriyor, tıpkı "Senso"da olduğu gibi Risorgimento'yu, verilen özgürlük mücadelesini, soylu sınıfın, yerini yavaş yavaş yükselen değerlerin simgesi haline gelen burjuvaya bırakışını hüzünlü bir atmosferde ele alıyordu. Filmin baş kahramanı Salinas prensi Don Fabrizio'nun lakabıydı "Leopar"... Leopar hem soyluluğu ve gücü temsil ediyor, hem de aristokratların öldüklerinde leopar işlemeli tabutlarla gömüldükleri şaşalı bir dönemin bitişini simgeliyordu. Don Fabrizio, devrini doldurduğunun, sadece kendisinin değil, mensup olduğu sınıfın da ölüme yaklaştığının bilincindeydi. Onun yerini alacak olanlar ise, giderek zenginleşen görgüsüz tüccar Sedara ve güzelliği kadar terbiye sınırlarını zorlayan davranışlarıyla da dikkati çeken kızı Angelica'nın şahsında burjuvalardı. Kurulan yeni düzende Don Fabrizio'nun yeğeni, atılgan, iş bilir ve çapkın Tancredi gibi, burjuvalarla işbirliği yapan soyluların da yeri olacaktı ama böyle bir birleşme Don Fabrizio'nun soylu karakterine hiç uygun değildi.

Visconti, sosyal dengelerin bütünüyle değiştiği bu dönemi başarıyla ele alıyordu filminde. Açılış sahnesinde, dışarıda süren karmaşaya rağmen yaptıkları ayini bozmadan sürdüren Salinas ailesinin huzursuzluğu, yeri sarsılan bir sınıfı mükemmel bir şekilde betimliyordu. Filmde kazanan taraf burjuvalardı. Tancredi'nin, Don Fabrizio'nun geleneklerine bağlı kızı Concetta yerine, Angelica ile evlenmeyi tercih etmesi de, bu sonucun bir göstergesiydi.

Visconti, kaybedenlere karşı takındığı genel tavrını "Leopar"da da koruyordu. Soylu sınıf değişimlere karşı duramayacak, yer yüzünden silinecekti. Ama bunun nedeni kötü veya yetersiz olmaları değil, sadece zamanın bunu gerektiriyor olmasıydı. Don Fabrizio ölümünü metanetle bekleyen, kendisine teklif edilen senatörlüğü bile kabul etmeye gerek duymadan, mücadeleden çekilen saygıdeğer bir insandı.

Alfred Andersch, Lampedusa'nın romanını "Avrupa tutuculuğunun kendisiyle hesaplaşmasının en önemli belgelerinden biri" sözleriyle değerlendirmişti. Visconti'nin filmi ise, çürümeye ve soysuzlaşmaya karşı çaresiz kalan asil bir nesle saygı duruşu niteliğindeydi.

Yönetmenin kurgusu ile 205 dakika olan film, ne yazık ki seyirci karşısına 186 dakika olarak çıkabildi. Ancak bu ilk gösterimden yıllar sonra, 1992'de İtalyan Kültür Bakanlığı tarafından onarılan bir tam kopya sinemaseverler ile buluşabildi. "Leopar"ın gösterimle ilgili bir başka şanssızlığı ise, 70 mm. ve technicolor olarak çekilmiş olmasına rağmen, çoğu yerde 35. mm renkli bir kopya ile gösterilmiş olmasıydı. Bütün bu aksiliklere karşın film, tüm dünyada büyük beğeni kazandı. Özellikle 40 dakika süren balo sahnesi, aristokrasi ve burjuvanın yer değiştirmesini başarıyla simgeleyen, Don Fabrizio'nun aynada kendi yüzü yerine Tancredi'yi gördüğü banyo sahnesi ve finalde kazanan sınıfa mensup Sedara'nın söylediği şu son sözler yıllarca belleklerden silinmedi; "Artık Sicilya için endişelenecek bir şey yok!"

Visconti 1965 yılında, yine başarılı bir yapıma; "Vaghe Stelle dell'Orsa / Büyük Ayının Soluk Yıldızları"na imza attı. Sofokles, Mann,

FİLMLERİNDEN DİYALOGLAR

"Biz sadece üniformayı seviyoruz fakat askerliğin zorluklarına dayanamıyoruz... Zaferden hoşlanıyoruz ama savaştan korkuyoruz."
Franz Mahler - "Senso"dan

"Babamın evinde bir kum saati vardı. Kumun akmasını sağlayan ara geçiş o kadar dardı ki, önceleri yukarıdaki kum seviyesinin değiştiğini pek anlayamazdınız. Bizim gözlerimiz kumun aktığını ancak sonunda görüyor ve o ana kadar düşünmek bile istemiyoruz. Ta ki düşünmek için bile zaman kalmayıncaya kadar."
Gustav Aschenbach - "Venedik'te Ölüm"den

"Bazen düşünüyorum da, sanatçılar gerçekten karanlıkta avlanan avcılara benziyor. Hedefi görmeden atış yapıyoruz. Hayat hedefi aydınlatıp, amaca giden yolu göstermiyor."
Alfred - "Venedik'te Ölüm"den

"Şeytan bir gerekliliktir. O dehanın gıdasıdır."
Alfred - "Venedik'te Ölüm"den

"Rocco bir aziz. Ama yaşadığımız bu dünyada onun gibilere yer yoktur. Onlar iyilikleriyle ancak felakete yol açarlar."
Ciro - "Rocco ve Kardeşleri"nden

"Her şeyin olduğu gibi kalabilmesi için, bazı şeylerin değişmesi gerekir."
Don Fabrizio - Leopar'dan

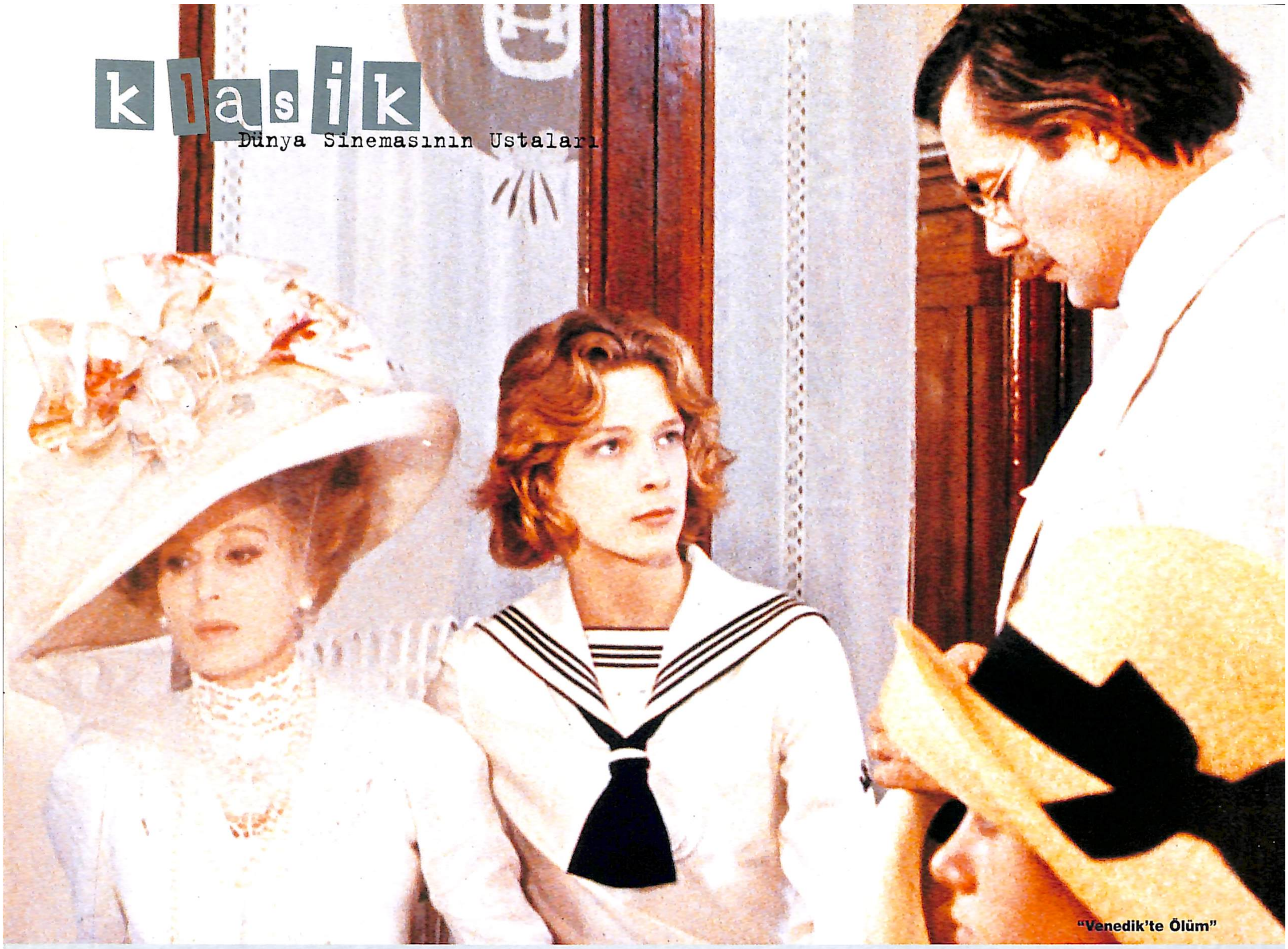
"Bazı politik gerçekler fark ettim. Ülkede hiçbir şey olmuyor. Sadece sınıfların kaçınılmaz yer değiştirmesi. Orta sınıf bizi yok etmek istemiyor. Kibarca yerimize geçmek istiyor sadece. Hatta belki de ceplerimize birkaç düka koyarak. Sonra her şey olduğu gibi kalacak."
Don Fabrizio - Leopar'dan

"Dünya değişiyor. Bizlerse uyum sağlamaya çalışıyoruz. Rüzgarda eğilen saz gibi."
Don Fabrizio - Leopar'dan

"Aşkı bilirim. Bir yıl süren bir ateş ve otuz yıl süren bir kül."
Don Fabrizio - Leopar'dan

"Beyaz Geceler"

"Venedik'te Ölüm"

D'Anunzio ve Freud'den etkilenerek oluşturduğu çağdaş bir Elektra yorumu olan filmde, soylu bir ailenin yaşadığı iç çatışmalar özelinde sosyal çürümeyi ve soysuzlaşmayı ele alan Visconti, babasının, annesi ve sevgilisi tarafından Nazilere ihbar edilerek ölüme gönderildiğine inanan genç bir kadının; Sandra'nın dramını perdeye taşıyordu. Etkileyici karabasan atmosferiyle dikkat çeken bu ilginç öç alma hikayesi eleştirmenlerce pek beğenilmedi ama buna rağmen film, Venedik Film Festivali'nden Altın Aslanla dönmeyi başardı.
1966'da yine ortak bir yapım için Mauro Bolognini, Pier Paolo Pasolini, Franco Rossi ve Vittorio De Sica ile birlikte kamera arkasına geçti yönetmen. "Le Streghe/Büyücüler" adlı filmin "La Strega Bruciata Viva/Diri Diri Yakılan Büyücü" adlı bölümü Visconti'nin imzasını taşıyordu. Silvano Mangano'nun başrolünde yer aldığı film, temelde yıldız sistemini eleştiriyor, Visconti sinemadaki kadın yıldızların çağdaş birer büyücü oldukları düşüncesi üzerinde duruyordu. Büyük kitleler üzerinde etkileyici bir gücü olan, hayranlık uyandıran ama en küçük tökezlemede günah keçisi ilan edilen Ortaçağ büyücüleri ile bugünün sinema yıldızları arasında gerçekten de büyük benzerlik vardı. Büyük bir yıldız olan Gloria'nın yapımcı kocasına bağımlı yaşamını konu edinen filmde, çevresi tarafından fazlasıyla kıskanılan bu kadının, çocuk sahibi olma özgürlüğünün bile bulunmadığı gizli yaşamı taşınıyordu perdeye. Visconti yapımcı De Laurentis'in filmi kesmesi ile huzursuz olsa da, "Büyücüler" beğenilen bir çalışma oldu.
Albert Camus, Visconti'nin en sevdiği yazarlar arasındaydı. Yönetmen 1964 yılında "Veba"yı filme almak istemiş ancak buna fırsat bulamamıştı. 1967'de yazarın en ünlü eserlerinden biri olan "Lo Straniero/Yabancı"yı sinemalaştırmak için kolları sıvadı. Roman sıradan bir memurun Cezayir'de işlediği bir cinayeti konu ediniyor, kahramanının cinayeti işleyişinde, suçu kabullenişinde ve ölüme gidişinde takındığı umursamaz tavrın özelinde hayatın anlamsızlığını dile getiriyordu. Visconti'nin yapmak istediği serbest bir uyarlamaydı. O her sahnesine şiddetin hakim olduğu, rahatsız edici bir atmosfer yaratmak ve yaşanan bu olay ile Cezayir savaşı arasında bağlantı kurmak amacındaydı. Ancak Camus'nün eşi, kitabın değiştirilmesine izin vermeyince, yönetmenin tasarısı gerçekleşemedi. Üstelik Alain Delon'un başrolü oynamasını istemiş ama oyuncunun programı çekim tarihlerine uymayınca Marcello Mastrioanni ile anlaşmak zorunda kalmıştı. Sonuçta ortaya çıkan film, ne Visconti'yi, ne de eleştirmenleri memnun edebildi.
Bu hayalkırıklığının ardından "La Caduta Degli Dei / Lanetliler" ile güçlü bir çıkış yaptı yönetmen. İkinci Dünya Savaşı sırasında Almanya'da geçen hikaye, farklı inanç ve karakterlere sahip üyeleri olan büyük bir ailenin yaşadıkları ile bağlantılı olarak nazizmin Alman toplumuna yerleşme sürecini ele alıyor, daha önce "Senso"da ve "Leopar"da ağırlıklı olarak işlenen soysuzlaşma ve çürümenin profilini çiziyordu. Visconti'nin "Olağanüstü durumların insanların iç yüzlerini nasıl açığa çıkardığını vurguluyor" sözleriyle tanımladığı "Lanetliler", tüm dünyada beğeni kazandı. Ancak eleştirmenlerin film ile ilgili bir sorusu vardı. Visconti, İkinci Dünya Savaşı'nı İtalya'da yaşamış biri olarak neden faşizmi değil de, nazizmi ele almayı tercih etmişti? Sanatçının yanıtı ise şöyle oldu; "Faşizm komedi, nazizm ise trajediydi... Tarihsel değerlerin ters yüz edilmesine varan gelişmede nazizm daha belirleyici bir örnek... Nazizm bütün dünyayı kana boyayan bir trajedi oldu..."
Visconti 1971 yılında yine çok etkilendiği bir yazarın, Thomas Mann'ın bir eserini sinemaya uyarladı; "Morte a Venezia / Venedik'te Ölüm"... 20. yüzyılın başlarında, sanat hayatının bir açmaza girdiğini düşünen ünlü besteci Gustav Aschenbach'ın kısa bir tatil için Venedik'e gelişi ile başlayan film, yaşlı sanatçının 13 yaşındaki bir delikanlıya; Tadziu'ya umutsuzca aşık olması ve yayılan kolera hastalığına rağmen otelden ayrılmayıp, ölüm ile buluşmayı seçmesini anlatıyordu. Ön planda ele alınan, devrini doldurmuş bir sanatçının çaresizce ölümün kollarına kendisini bırakışıydı ancak alt metinde yer alan düşünce bununla sınırlı değildi. Thomas Mann, Aschenbach karakterini, pek çok Batılı düşünür tarafından artık ölümünün yakın oldu-

Sinema kadar, tiyatro ve opera dünyasının da önemli sanatçılarından biriydi. 1976'da aramızdan ayrılırken ardında 19 film, 40 oyun ve 15 opera bırakmıştı.

ğu ilan edilen Avrupa kültürü ile özdeşleştirmiş, Visconti de bu düşünceyi filminde desteklemişti. Aschenbach kadar sularla çevrelenen mimari yapısı nedeniyle kolera gibi bir hastalığa direnmeye gücü olmayan Venedik şehri de ölmekte olan bu kültürü simgeliyor, ünlü düşünür Toynbee'nin Avrupa'nın iyileşmesi için Doğu ve İslam kültürleri ile aşılanması gerektiği fikri, genç ve güzel Tadziu karakteri ile hayat buluyordu. Ancak bu gençlik aşısının, Aschenbach'a ağır geldiği ve onu kurtarmak şöyle dursun, ölümünü hızlandırdığı gün gibi açıktı.

Visconti, filminin baş kahramanını yaratırken, Mann'ın romanına sadık kalmakla birlikte, karaktere besteci Mahler'den, filmin çekildiği otelde yaşamını yitiren Rus balet Serge de Diahilev'den ve kendisinden parçalar eklemiş, romanda Aschenbach'ın iç çatışmalarının verildiği monologları ise Alfred adlı bir karaktere mal ederek filme eklemeyi uygun görmüştü. Ortaya çıkan eser, biçimsel olarak son derece özgün, ancak düşünsel anlamda aslını destekleyen, hatta besleyen bir yapıya sahipti.

Visconti'nin, Almanya üzerine yapmak istediği üçlemenin "Lanetliler"den sonra ikinci filmi olan "Venedik'te Ölüm", dünya çapında başarı kazandı. Ardındansa, üçlemenin son filmi, "Ludwig" geldi. 19. yüzyılda yaşamış, sanata ve sefahate olan düşkünlüğü ile ünlü Bavyera kralı Ludwig'in deha ve delilik arasında gidip gelen yaşamını anlatıyordu film... 18 yaşında tahta çıkan, en değerli sanat ve bilim adamlarına koruyuculuk etmeyi kendine görev bilen ancak bu idealist tavrı nedeniyle aşırı harcamalar içinde boğulmaktan kurtulamayan, halkının ihtiyaçlarını anlamakta zorluk çeken bir kraldı Ludwig. Kısacası Visconti'nin irdelemekten zevk duyacağı, iyi niyetli ama kaybetmeye mahkum ilginç bir kişilikti. İki büyük tutkusu vardı genç kralın; ünlü besteci Wagner ve hastalıklı bir aşkla bağlı olduğu kuzeni Avusturya imparatoriçesi Elisabeth... Filmde de kralın bu iki tutkusu yoğun olarak işleniyor, Ludwig'in Elisabeth'i unutabilmek için, onun kız kardeşi ile nişanlanışı, kendi kendisini hapsettiği mutsuzluğu ve nihayet inzivaya çekilişi resmediliyordu. Visconti olayları bir başa, bir sona giderek, karmaşık bir kurgu ile anlatmayı seçmiş, bu sayede kralın ihtişamlı günleri ile son zamanlarını geçirdiği şatodaki yarı deli ruh halini birarada perdeye yansıtmıştı. Dört saatlik bir film olan "Ludwig" ancak yönetmenin ölümünden sonra gösterime girme şansını yakalayabildi.

Sağlık sorunları ile eskisinden daha fazla boğuşmaya başlayan, "Ludwig"in çekimlerinden sonra bir kriz daha geçiren Visconti, 1974 yılında yine zamanın değiştirdiği, çürütüp yok ettiği dünyasında ölüme mahkum olan bir aydın ile, yükselen değerlerin simgesi haline gelen yeni yetme gençlerin ilişkisini anlatan "Gruppo di Famiglia in un Interno/Aile Toplantısı" için kamera arkasına geçti. Konağının bir katını burjuva bir aileye kiralamak zorunda kalan yaşlı bir soylunun, onlara önce kuşku, sonra merak ve nihayet tuhaf bir sevgi ile yaklaşmaya başlaması üzerine odaklanan filmi için şöyle diyordu sanatçı; "Yaşlılar gençleri anlamaya ve sevmeye çalışabilir. Ancak nesilleri birbirinden ayıran şeyi aşmak mümkün değildir. Bu filmde iki dünya arasındaki ilişkiyi bütün hüznü ile vermeye çalıştım..."

Visconti'nin "Leopar"dan başlayarak, "Venedik'te Ölüm"de ve son olarak da "Aile Toplantısı"nda hikayenin odak noktasına oturttuğu yalnız, yaşadığı dünyaya gün geçtikçe daha da yabancılaşan, soysuzlaşmaya ve giderek yaklaşan ölüme karşı direnecek gücü kendinde bulamayan kahramanı biraz da kendisiydi. Artık kaybettiğinin bilincinde olan ve savaşmak yerine sahip olduğu soylu onuru ile geri çekilmeyi tercih eden bir aristokrat... Visconti yaşlanıyordu. 1976 yılında son filmi "L'Innocente/Masumlar" için kamera arkasına geçtiğinde 70 yaşındaydı.

"Ludwig"

Gabriele D'Annunzio'nun bir romanından uyarlanan film, 20. yüzyılın başlarında yaşayan İtalyan soylularının dünyasına eğiliyor, karmaşık bir aşk ilişkisini yansıtıyordu. Eşi Giulianna'yı, Teresa adlı bir kadınla aldatan Tullio, daha sonra karısının genç bir yazarla ilişki kurduğunu fark edince deliye dönüyor, tüm öfkesini, Giulianna'nın sevgilisinden olan masum bebeğinden çıkarıp, acımasız bir cinayet işliyordu. Vicdanı ile boğuşmaya gücü olmayan Tullio'nun sonu ise tahmin edilebileceği gibi intihardı... Çoğu Visconti filminin aksine sosyal olayları değil, bireysel tutkuları ele alan "Masumlar", melodram türünün sinemadaki en güzel örneklerinden biri olarak kabul edildi. çekimler sırasında tekerlekli sandalyede olan Visconti, filminin kurgusunu tamamlayamadan hayata gözlerini yumdu; Brahms'in 2. senfonisini birkaç kez dinledikten ve yanında bekleyen kız kardeşine "Yeter bu kadar" diye fısıldadıktan hemen sonra...

"Lanetliler"

Luchino Visconti, sinema kadar, tiyatro ve opera dünyasının da önemli sanatçılarından biriydi. 17 Mart 1976'da aramızdan ayrılırken ardında 19 filmin yanısıra, sahnelenmiş 40 tiyatro oyunu ve 15 opera bırakmıştı. Dostoyevski'den Tenessee Williams'a, Cocteau'dan Sartre'a kadar pek çok yazarın oyunlarını sahneye taşıyan, Thomas Mann, G.T Lampedusa, G.Verga gibi yazarlardan sinemaya unutulmaz uyarlamalar yapan Visconti'nin, Proust'un "Yitik Zamanı Ararken" ve Thomas Mann'ın "Sihirli Dağ" eserlerini ele almaya ne yazık ki zamanı yetmedi.

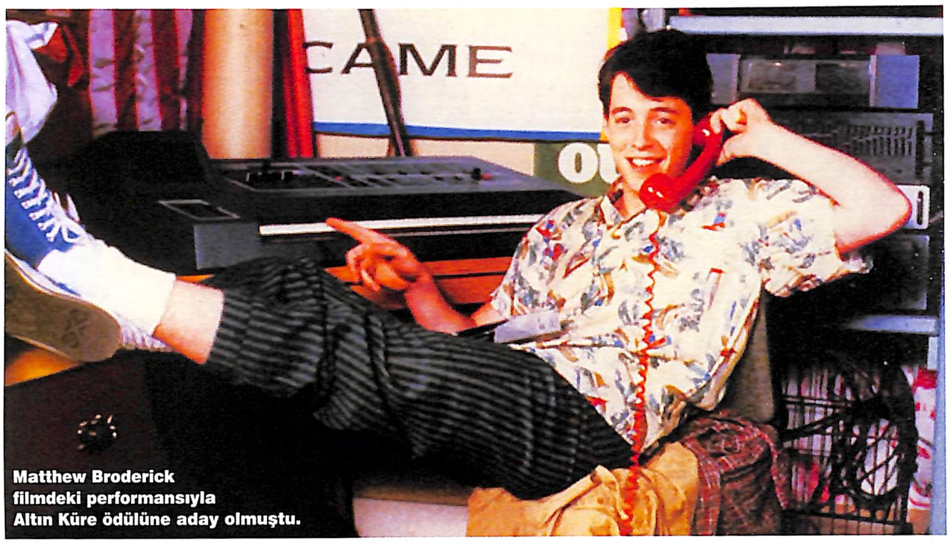
Öldüğü gün, Roma sokaklarını kaplayan ilanlarda şunlar yazıyordu; "Dev yapıtlarıyla otuz yılı aşkın bir süre, ülkemizin, Avrupa'nın ve tüm dünyanın sanat, sinema ve tiyatro tarihini aydınlatan, çalışanlarla, savaşanlarla hep köklü ve dürüst bir dayanışma içinde olan, direniş hareketinin anti faşist militanı Luchino Visconti, seni unutmayacağız..." ■

Fırlama'nın günü

Gençlik filmleri sözkonusu olduğunda, türün en başarılı yönetmeni olma özelliğini hâlâ elinde bulunduran John Hughes'un klasiklerinden "FERRIS BUELLER'S DAY OFF" hem geçtiği dönemi yansıtmak, hem de izleyiciyi eğlendirmek açısından kusursuz bir örnek. Özellikle Anglo-sakson ülkelerde hem izleyici hem de eleştirmen saflarında tutkulu hayranlara sahip olduğunu eklemekte fayda var. ENGİN ERTAN

Aslında derginin bu bölümünde aynı yönetmenin birden fazla filmine yer vermemeye çalışıyoruz. Ancak bu satırların yazarının '80'li yıllara karşı zaafını, ayrıca gençlik komedisi müsveddesi "Amerikan Pastası: Düğün"ü (American Wedding) izledikten sonra sinir krizinin eşiğinden dönüşünü bir özür olarak kabul edin. Mayıs 2001'de bu sayfalara konuk ettiğimiz "The Breakfast Club"dan sonra, ikinci kez bir John Hughes filmini ele alıyoruz; "Ferris Bueller's Day Off".

'80'li yılların gençlik komedilerinin hangi açılardan farklı olduklarına, Hughes'un bir yazar/yönetmen/yapımcı olarak tür içerisinde sahip olduğu yerin önemine ister istemez değineceğiz. Ama öncelikle filmin hikayesini bir hatırlayalım. Ferris Bueller (Matthew Broderick) sevgi görme konusunda sorunu olmayan, sevimli mi sevimli bir lise öğrencisidir. Ebeveynleri, en yakın arkadaşı Cameron (Alan Ruck) ve elbette sevgilisi Sloane (Mia Sara); hepsi Ferris'e bayılırlar. Sadece onlarla kalsa iyi... Ferris'i gittiği okuldaki, hatta yaşadığı kasabadaki herkes tanır ve sever. Ancak iki kişi bu kalabalık grubun dışında kalmaktadır. Ferris'in kız kardeşi Jeanie (Jennifer Grey) ve devam ettiği okulun müdürü Ed Rooney (Jeffrey Jones). Jeanie kardeşini sevmez, çünkü onun çevirdiği dolaplardan, sık sık okulu astığından haberdardır. Ferris'in tüm bu haytalıklardan yakalanmadan sıyrılması, üstüne üstlük gördüğü yoğun sevgi Jeanie'yi kıskançlık krizlerine sürükler. Ed Rooney ise öğrencisinin devamsızlıklarının ardında bir bit yeniği olduğunu düşünen diğer kişidir. Bu nedenle Ferris'i suç üstü yakalamak için kollarını sıvar.

Matthew Broderick filmdeki performansıyla Altın Küre ödülüne aday olmuştu.

Ancak Ferris Bueller hiç kolay lokma değildir. Dersleri pek iplemese bile, okul kırmak ve insanları kandırmak konusunda üzerine yoktur. Bilgisayarı, "synthesizer"ı ve kurduğu envai çeşit düzenek yardımıyla dışarıda deli gibi eğlenerek geçireceği bir günde, herkesi hasta şekilde evde yattığına inandırır. Ferris bu "önemli gün"de arkadaşı Cameron ve sevgilisi Sloane'i de yanına katar. Üçlü tüm gün boyunca şehri gezer ve pek çok kez yakalanmanın ucundan döner.

Özetlediğimiz hikayeden de anlaşılacağı üzere, "Ferris Bueller's Day Off" tek gün içerisinde geçen bir film. Haliylen karakterleri tanımak için -normal şartlarda- çok fazla zamanımız yok. Ancak daha önce "The Breakfast Club"da benzer bir yapıyı deneyen Hughes, senaryosunu/filmini ufak detaylarla zenginleştiriyor. Böylece yeri geldiğinde bir replik veya bir mimik bile kafamızda karakterlerle ilgili kalacak soru işaretlerine cevap olma görevini üstlenebiliyor. Diğer yandan filmin içine girebilmeniz için Ferris Bueller karakterini benimsemeniz gerekiyor. Hughes bu duruma da gayet yerinde bir çözüm getiriyor. Filmin ilk sahnelerinden başlayarak Ferris'i kameraya karşı konuşturarak, başka bir deyişle "dördüncü duvar"ı kaldırarak, bizleri onunla başbaşa bırakıyor. Eh, bir de bu rolde Matthew Broderick gibi bir şirinlik muskası olunca, gel de Ferris Bueller'ı sevme...

Ferris Bueller'ı sevdik, karakterleri tanıyıp iyisiyle kötüsüyle bağrımıza bastık, hikayeyi de eğlenceli buluyoruz... Ancak filmi özel kılan nedenler bunlarla sınırlı değil elbette. "Ferris Bueller's Day Off" çekildiği dönemi o kadar iyi tanımlayan bir film ki, günün birinde "80'ler nasıl bir şeydi?" gibi bir soruyla karşılaşırsanız, soru sahibine cevap olarak bu filmi önerebilirsiniz. Öncelikle Ferris Bueller'ın hayat felsefesine bakalım: Ferris, filmin hemen başlarında izleyicileri muhattap alarak yaptığı bir konuşmada, her türlü "izm"in karşısında olduğunu belirtiyor ve sadece kendisine inandığını söylüyor. '80'ler sonrası gençliğin apolitikliğini, aynı zamanda herhangi bir değer veya idealden önce bireysel refehın geldiği, "ben"in "biz"e fark attığı, fazlasıyla bencil ve muhafazakar, kapitalizmin tavan yaptığı bu dönemi tanımlamak görevini eksiksiz şekilde yerine getiren bir saptama bu. Ancak Hughes kesinlikle '80'lerin bu yönünü kutsamıyor. Tıpkı "The Breakfast Club"da kalbi henüz ölmemiş yeniyetmelere destek çıktığı gibi, burada da Ferris'in tarafını tutuyor. Ferris'in hedonizmiyse zamanla sisteme karşı duran ve gerek sevimliliği, gerekse masumiyeti elden bırakmayan anarşist bir tavıra dönüşüyor. Hughes o yıllarda çektiği diğer gençlik filmlerinde olduğu gibi, yetişkinlerin ve yeniyetmelerin dünyalarını birbirinden bütünüyle ayırıyor. Yetişkinleri karşı durulası sistemle özdeşleştirirken, dönemin tüm olumsuz özelliklerinin kabahatini de oy verme yetisine sahip bu kitlenin omuzlarına yüklüyor sanki. Dolayısıyla Ferris ve onu yakalamaya çalışan okul müdürü Rooney arasındaki kedi/fare oyunu bir eğlenceden fazlasını ifade ediyor. Finalde üs-

Ferris insanları kandırmak konusunda o kadar usta ki, gündelik kıyafetlerle lüks bir Fransız restoranına bile girebiliyor.

Ferris eğlenceli günün sonunda arkadaşı Cameron'ın da hayatının değişmesini sağlıyor.

"Twist and Shout" eşliğinde büyük bir kalabalığın azdığı geçit töreni sahnesi filmin doruk noktalarından.

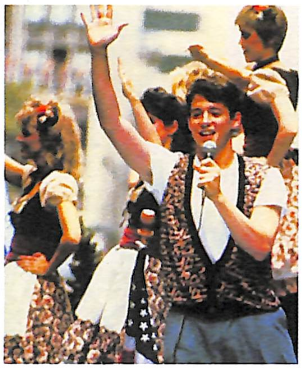
Ferris *(Filmin kapanış jeneriği bittikten sonra banyodan çıkar ve şaşkın bakışlarla kameraya doğru gelir):* **Hâlâ burada mısınız?.. Film bitti... Evinize gidin...** *(Tekrar banyoya doğru yürümeye başlar ve kapısında durur)* **Hadi, gidin...**

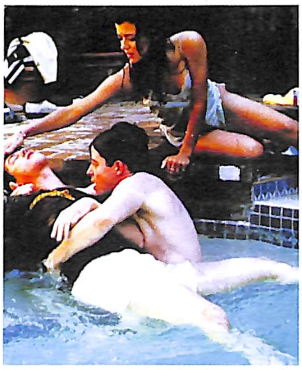
tü bası yırtılmış şekilde -başka bir deyişle sahip olduğu otoriteyi ve statüyü kaybetmiş olarak- okul servisine binmek durumunda kalan Rooney'nin öğrencilerle yan yana gelmesiyle oluşan kontrast ise, sınıfsal ayrıma kadar uzanacak bir çağrışım zincirini harekete geçiriyor. Bu bağlamda Ferris'in rahatlamasını sağlamaya çalıştığı arkadaşı Cameron da filmde anahtar bir rol üstleniyor. Garajındaki '61 model Ferrari'ye oğlundan daha fazla önem veren babasının otoriter tavrı, Cameron'ı içine kapanık ve özgüveni eksik birisine dönüştürmüş. Ancak filmin yetişkinler dünyasına karşı olan tavrı, Cameron'ın aydınlanması sürecinde de kendisini gösteriyor. Cameron pek kıymetli Ferrari'yi hurdaya çevirdiğinde, yepyeni bir karakter olarak adeta yeniden doğuyor.

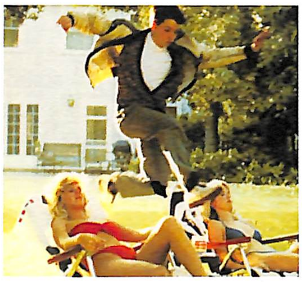
Çekildiği dönemi tanımlarken sadece sosyolojik veya siyasi bir düzlemden gitmeyen "Ferris Bueller's Day Off", '80'lerin popüler kültürüne ait pek çok öğenin de cirit attığı bir film. Ferris'in MTV ekranlarından fırlamış bir kolaja benzeyen odası (Simple Minds, Cabaret Voltaire, Bryan Ferry, vs. posterlerine dikkat) bile tek başına dikkate değer. Diğer yandan filmin kendine has argosu, karakterlerin kıyafetleri ve soundtrack'te kullanılan şarkılar (Yello'dan "Oh Yeah" ve The Dream Academy'nin The Smiths cover'i "Please Please Please Let Me Get What I Want" özellikle öne çıkıyor) da yine bu dönemin belirleyici özelliklerinin etkisinde.

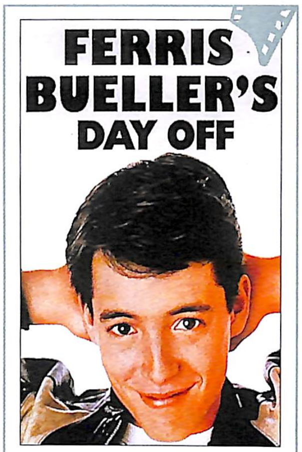
Günümüzde çekilen gençlik filmlerinin belki de en büyük eksiği olan, geçtiği dönemin ve hitap ettiği kitlenin alışkanlıklarını, ilgi alanlarını, özelliklerini yansıtmaktan uzak düşmesi bu filmde kesinlikle söz konusu değil. Daha önce de söylediğimiz gibi, "Ferris Bueller's Day Off" yeri geldiğinde "İşte '80'ler böyle bir seydi", diye meraklısına gösterilebilecek bir film. '80'li yıllarda çekilmiş çoğu gençlik filminin, özellikle de John Hughes imzası taşıyanlarının, en ayırt edici özelliği de bu olsa gerek. Her biri o dönemin ruhunu eksiksiz şekilde yansıtmakta. '90'lar sonrasında üretim açısından olmasa da, nitelik açısından ciddi bir sorunla karşı karşıya olan bu türün en parlak döneminin mevzubahis 10 yıla denk düşmesi de şaşırtıcı değil. Şöyle bir düşününce, günümüzde 20 yaş ve altındaki kişilerin, belki bir 10 yıl sonra, kendi yeniyetmelik dönemlerini yansıtacak hemen hiçbir film bulamayacak olmalarıysa gerçekten trajik.

İşte tüm bu nedenler "Ferris Bueller's Day Off"u çoğu '80'ler gençlik komedisi gibi sinema tarihinde farklı bir noktaya yerleştiriyor ve filme kendi hayran kitlesini kazandırıyor. Çekildiği yıllarda büyük ilgi gören ve daha sonra bir televizyon dizisiyle devam eden Ferris'in maceraları farklı düzlemlerde bizlere önemli şeyler söylüyor veya hatırlatıyor. Dolayısıyla bu John Hughes klasiğinden geriye kalanlar "Twist and Shout" ile azılan bir geçit töreni, son derece iyi çekilmiş, naif bir müze gezisi, Charlie Sheen'in aradan geçen onca yıla rağmen akıllardan çıkmayan kısa rolü ve Matthew Broderick'in müthiş performansından çok daha fazla. Kaldı ki, bu saydıklarımız bile filmi defalarca kez izlemek için yeterli. Henüz görmemiş olduğu veya anılarını tazleme ihtiyacı duyduğu için filmi arşivine katmak isteyenlere ***www.amazon.com*** adresinden ulaşabilecekleri 1. Bölge DVD kopyasını tavsiye ederken, ara spotta değindiğimiz kapanış jeneriği sonrasındaki sürprizi de hatırlatmadan geçmeyelim diyoruz. ■

FERRIS BUELLER'S DAY OFF

Yönetmen: John Hughes. **Yapımcı:** John Hughes ve Tom Jacobson. **Senaryo:** John Hughes. **Görüntü Yönetmeni:** Tak Fujimoto. **Kurgu:** Paul Hirsch. **Müzik:** Ira Newborn. **Yapım Tasarımı:** John W. Corso. **Kostüm Tasarımı:** Marilyn Vance. **Oyuncular:** Matthew Broderick (Ferris Bueller), Alan Ruck (Cameron Frye), Mia Sara (Sloane Peterson), Jeffrey Jones (Ed Rooney), Jennifer Grey (Jeanie Bueller), Cindy Pickett (Katie Bueller), Lyman Ward (Tom Bueller), Edie McClurg (Grace), Charlie Sheen (Polis merkezindeki genç). 1986 ABD yapımı, 102 dakika.

Filmdeki pek çok unsur '80'lerin popüler kültürünün yansıması niteliğinde. Örneğin Ferris'in odası gibi.

müzik

Hazırlayan: Tolga Yiğit
ostolga@hotmail.com

Yeşil Dev

Yüksek bütçeli bu filmin müzikleri kuşkusuz filmdeki görüntülerle uyumlu olmalıydı ki, hem film daha etkileyici olsun hem de müziklerle adından bahsettirsin. Bunun için müzikleri usta ellere emanet etmek gerekirdi. Tercih Danny Elfman'dı. Kariyerinde "Batman", "Batman Returns / Batman Dönüyor", "Bettlejuice / Beter Böcek", "Dick Tracy" gibi çizgi roman uyarlaması filmlerin müzikleri ve başrolünde Johnny Depp'in yer aldığı "Edward Scissorhands / Makas Eller", "Sleepy Hollow / Hayalet Süvari" gibi Tim Burton filmlerinin müzikleri yer alan Elfman konunun hayli uzmanı olan isimlerden birisi gibi gözüküyor. Elfman ayrıca "Mission Impossible / Görevimiz Tehlike" gibi bir büyük prodüksiyona da eleştirmenlerin ilgisini çeken bir müzik çalışması yapmıştı. Yapımcılar Danny Elfman'ın kariyerindeki çizgi roman uyarlaması filmleri dikkate alarak mı onu tercih ettiler bilinmez, ancak ünlü kompozitör diğer çalışmalarının aksine "Hulk" filmine orta karar bir müzik yapmış. "Hulk" filminin müzikleri "Batman" ve "Edward Scissorhands" filmlerine göre biraz daha zayıf kalmış. Ondokuz parçanın yer aldığı albümde sadece orkestra eşliğinde hazırlanmış müzikler yok. Vokalli çalışmalara da yer verilmiş. Ancak vokalli şarkılardan sadece birisi sözlere sahip. "Set Me Free" adlı çalışmayı Scott Weiland, Slash, Duff McKagan, Matt Sorum ve Dave Kushner seslendirmiş. Ünlü Heavy - Metal Grubu Guns And Roses patentli isimlerin yer aldığı çalışma seslendirenlerden de anlaşılacağı üzere sert rock ritmleri içeriyor ve albümün kapanışını gerçekleştiriyor. Diğer vokalli çalışmalarda ise karşımıza daha yumuşak bir ses ve Doğu'nun mistik havası çıkıyor. Vokalistin adı: Natacha Atlas... Danny Elfman, Natacha Atlas ve "Set Me Free"yi seslendiren rockçıların bir albümde olması garip gözükse de, özellikle Danny Elfman ve Natacha Atlas'ın birarada oldukları çalışmalar hayli başarılı. Natacha Atlas'ın vokalinin en çok öne çıktığı "Captured" aynı zamanda albümün de en iyisi. Kompozitör Elfman Atlas'ında etkisiyle mi bilinmez, bu şarkının müziklerini oryantal melodilerle oluşturulmuş. Orkestra, oryantal enstrümanlar, ritmler ve Natacha Atlas'ın vokali biraraya gelince kaliteli bir eser ortaya çıkmış. Albümdeki bu şarkıların sonrasında albüm kapağı ile ilgili detaylara geçmek gerekir. Çünkü kapak için yapılan özel çalışma ile koleksiyon ve "Hulk" çizgi karakteri tutkunları çok memnun olacaklar. Kapak içinde yer alan küçük kitapçığın arka yüzü aynı zamanda bir mini poster niteliğinde hazırlanmış. Bu posteri kullanmak isteyenler ve yine özel koleksiyoncular için yukarıda gördüğünüz albüm kapağından bir tane daha hazırlanıp cd kutusunun içersine konulmuş. Koleksiyoncuları memnun edecek bu özellikleri dışında "Hulk" albümü biraz zayıf kalsa da yine de iyi olmayı başaran bir çalışma olmuş.

Hulk / Universal Müzik

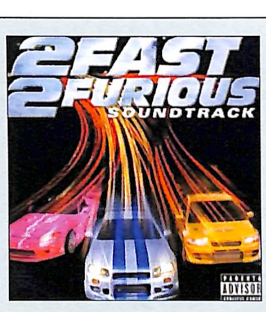
Sıradışı hüzün

Filmlerin müzikleri önemli festival ve yansımalarda filmlerle birlikte görücüye çıkarlar. "Frida" filminin müzikleri de ilk olarak omuzlarındaki ödül apoletleri ile göze batıyor. En İyi Orijinal Müzik kategorisinde Oscar ve Altın Küre ödüllü müzikleri ile dikkat çeken "Frida" filmi, sıradışı yaşamı olan ressam Frida Kahlo'nun yaşamından, hatta özel hayatından kesitler sunan bir yapım. Müzik albümü ise aldığı ödülleri hak edecek kadar etkileyici ve başarılı bir eser olmuş. Bu albümün altına imza atan ödüllü ve gururlu adam ise Elliot Goldenthal. Kompozitörü daha önce "Vampirle Görüşme", "Michael Collins", "Sphere / Küre" ve son olarak "S.W.A.T. / Özel Tim" filmlerinin müzikleri ile hatırlıyoruz. Kimi vokalli kimi enstrümantal olmak üzere yirmi dört eserin bulunduğu albümde, vokalli şarkılarda ağırlıklı olarak Lila Downs adını görüyoruz. Downs kimi zaman hüzünlü kimi zaman hareketli ve neşeli melodilere ses veriyor. Albümde yer alan şarkılardan "La Bruja"ya da filmin başrol oyuncusu Salma Hayek ve Los Vega ses vermiş. Kompozitör Elliot Goldenthal'ın Meksika müziğini kendi tarzı ile birleştirdiği albümde en dikkat çekici çalışmalardan birisi süresi kısa da olsa "The Floating Bed". Albümün CD'leri CD-Rom özelliğine sahip ve bu özellik sayesinde yirmi dört şarkılık müzik albümü dışında başka ek özelliklere de ulaşabiliyorsunuz. CD-Rom'daki "Kamera Arkası" bölümünde kompozitör Elliot Goldenthal ile Salma Hayek'in yaptığı bir röportaj, Salma Hayek'in seslendirdiği "La Bruja" adlı şarkının kayıt aşaması, "Alcoba Azul" şarkısının filmde kullanıldığı dans sahnesinin görüntüleri ve "El Conejo" şarkısının klibi yer alıyor. Ayrıca filmin yönetmeni Julie Taymor ve kompozitör Elliot Goldenthal ile yapılmış konuşmaların kısa yazılı dökümleri de yer alıyor.

Frida / Universal Müzik

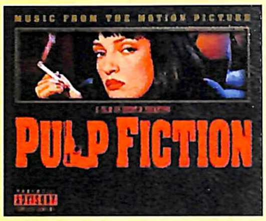
Çok hızlı çok kötü

"Hızlı ve Öfkeli" filminin ikincisinde müzikler tamamıyla rapçilere emanet edilmiş. Eminem ve MTV'nin popüler hale getirip önünü açtığı rap müziğin yine Eminem'in desteklediği isimlerle şu günlerde büyüme trendinde olduğunu söyleyebiliriz. Ancak, beğeni toplayan bu türün her müzik türünde olduğu gibi kendi içinde yarattığı bazı handikaplar var. Siyahi müzisyenlerin (özellikle rap yapanların) Amerika'daki müzikal yuvası haline gelmiş olan "Def Jam Records" eski ve yeni birçok ismi "Hızlı ve Öfkeli" filminin devamı olan "2 Fast 2 Furious / Hızlı ve Öfkeli 2" (ya da Daha Hızlı Daha Öfkeli) filminin soundtrack albümü için biraraya toplamış. Böyle bir film için rapçiler ne kadar doğru bir seçim olmuş derseniz? Evet, şu götürmez bir gerçek olarak bunun doğru bir tercih olmadığını söyleyebiliriz. Peki ya bu yanlış tercihe sebep veren isimler ve şarkıları neler, şimdi onları gözden geçirelim. Ludacris "Act A Fool" ile albümün açılışını yapıyor ve işte o andan itibaren de bizim için sorunlar başlıyor. Trick Daddy, Tity Boi, Pit Bull, Dead Prez, Fat Joe ve Tyrese gibi birçok isim var. Tüm bunlara bir de müzik şirketinin sahibi R Kelly de eklenmiş. Zaten R Kelly'nin vokalde eşlik ettiği Tyrese ve Ludacris çalışması "Pick Up The Phone" ve Fat Joe'nun "We Ridin" şarkıları albümün iyileri olarak göze çarpıyor. Bu durum için kötünün iyisi tanımlamasını da yapabiliriz. Kötülere ya da kestirmeden en kötüye geçelim, yani "8 Ball"a. Şarkının adı "Hands In The Air" içerisinde çok fazla sövgü ile albüme ve akıllara kazınan bir şarkı. Yukarıda adı geçen isimlerin yer aldığı albüm ya filmle birlikte bir anlam kazanıyor ya da bu tür müziği seven ve dinleyenlere hitap edebilecek, ancak bununla sınırlı kalıp geniş kitlelere ulaşamayacak bir yapım olmuş. **"2 Fast 2 Furious" / Universal Müzik**

Kolleksiyon tutkunlarına

Tüm dünyada insanların izlemek için sabırsızlıkla beklediği ve meraklandığı önemli ve yüksek bütçeli filmler vardır. Son dönemde merakla beklenen birkaç filmden birisi de yönetmen Quentin Tarantino'nun uzun bir aradan sonraki ilk çalışması olan "Kill Bill". Bu filmin gösterimi öncesinde cereyan eden olaylar bile filme olan ilginin ve heyecanın artmasına sebep oldu. Heyecanın arttığı bu dönemde piyasaya çıkan eski bir albümün farklı ve özel bir versiyonu var. Albüm koleksiyon tutkunları için özel hazırlanmış bir versiyon. "Pulp Fiction Soundtrack" albümü koleksiyoncular için özel eklerle yeniden piyasaya çıktı. Albüm resta-

urantta acemice soygun yapmaya çalışan genç çiftin (Pumkin ve Honey Bunny) konuşması ile başlıyor ve filmdeki önemli birçok diyaloğun ve şarkıların sıralanmasıyla devam ediyor. Açılış diyaloğunun ardından Dick Dale & His Del Tones performansıyla meşhur "Misirlou" sırayı alıyor. Altı diyaloğun daha yer aldığı albümde kimi zaman Samuel L. Jackson ile John Travolta'nın diyaloglarına kimi zaman da Bruce Willis ve diğerlerinin diyaloglarına rastlıyorsunuz. Albümde bu kez Edwyn Collins "A Girl Like You" kullanılmamış, bunun yerine bu şarkıyı Charlie'nin Melekleri Tam Gaz Soundtrack albümünde bulmak mümkün. Albümün bu yeni versiyonunda Kool & The Gang'den "Jungle Boogie", Al Green "Let's Stay Together", The Tornadoes "Bustin' Surfboards", Ricky Nelson "Lonesome Town", Urge Overkill "Girl, You'll Be A Woman Soon", Maria McKee ve The Revels gibi isimleri ve şarkıları da bulmak mümkün. Tabii bu isimlerden sonra bir de bunlara ek olarak koleksiyoncular için dört yeni şarkı daha eklenmiş. The Robbins "Since I Told You", Link Wray "Rumble", Brothers Johnson "Strawberry Letter #23" ve The Marketts'dan "Out Of Limits" yeni eklenen şarkılar. Son olarak kapanışta da Tarantino'nun film hakkındaki 16 dakikalık bir konuşması yer alıyor. Tüm bu eklemeler ve bunların dışında eski mevcutlarla birlikte çok başarılı bir albüm ortaya çıkmış. Kesinlikle kaçırmayın.

Pulp Fiction Collector's Edition
Universal Müzik

Hazırlayan: Burçin S. Yalçın
burcyalc@hotmail.com

Alternatif site

Sağ üst köşesinde "barış" logosunun dönüp durduğu, henüz taptaze olduğu her halinden belli, fakat gelişime açık bir site. Sevin Okyay, Can Barslan, Erkan Taşdöğen, Mine Kırıkkanat gibi, "sinema" üzerine söyleyecekleri şeyleri bambaşka mecralarda duran "ünlü"lerle yaptıkları söyleşiler galiba sitenin ilk cazip yanı. İkincisi, sakın gözden kaçıyor zannedilmesin, sitenin görsel olarak sade tasarımının son derece doyurucu fotoğraflarla desteklenmesi... Alternatif etkinlikler, haberler, eleştiriler, yarışmalar, dünya festivalleri yine sitenin içeriğinin hammaddeleri arasında. Belli ki kendi halinde, ama vurucu ve etkili bir iş çıkarma peşindeki girişimcilerin attığı bu mütevazı adım zamanla sinemaseverlerin Sık Kullanılanlar'ının favori bölgesini işgal eder hale gelebilir, hatta zamanla Net'e bağlanır bağlanmaz ilginizi yönelttiğiniz ilk site olabilir. **www.yedincisanat.com**

Gözü faltaşı gibi açtırır!

"Bugüne kadar yapılmış ve tüm dünyada kült olmuş korku filmlerinin, eli baltalı, bıçaklı, testereli, eldivenli, mızraklı ve bilumum delici ve kesici aletli manyak seri katilleri... Bunların yanısıra bilimkurgu-korku türünün en bilinen yaratıkları ve mahlukatları... Bu katillerin ve yaratıkların hiçbir yerde bir arada bulamayacağınız kolleksiyonluk çeşitli figürleri, dioramaları, büstleri ve heykelleri... Karakterlerin filmlerde giydiği kostümleri, maskeleri ve kullandıkları aletleri... Karakterlerin ayrıntılı tanıtımları... 'Cadılar Bayramı'ndan (Halloween) Michael Myers, '13. Cuma'dan (Friday the 13th) Jason Voorhees, 'Elm Sokağı'nda Kabus'tan (Nightmare on Elm Street) Freddy Krueger, 'Sapık'tan (Psycho) Norman Bates, 'Cinnet'ten (Shining) Jack Torrance ve fazlası... Alien, Predator, Pennywise ve dahası... Tüm bu karakterler için vazgeçemeyeceğiniz tek adres... Türkiye'de bir ilk..." Sitenin açılış sayfasındaki bu takdim yazısı onca iddiasıyla bu tavrın hakkını veren bir sitenin huzursuz konuklarından biri olacağımızı müjdeliyor. Kısa sürede kanlı bıçaklı olacağınız bu siteyi sık sık ziyaret edin! Yeni şeyler eklendikçe siz de bifteğinizi biraz daha az pişmiş ısmarlayacaksınız! **www.myhobi.com**

Faydalı bir eser

Bu ay Türkçe sitelerden gidiyoruz. Hızımızı kesmeyelim. Bu ticari site içeriğindeki faydalı bilgilerin yanında henüz DivX'le tanışmamış sinemaseverleri kendince bu yeni mecrayla tanıştırıyor. Bunun yanında fragmanlardan afişlere, duvar kağıtlarından forum sayfalarına, yönetmenlerden oyunculara zengin bir arşiv sizi bekliyor olacak. Son olarak "Sizce bir filmin en önemli unsuru nedir?" anket sorusuna verilen cevapların dağılımı ilginizi çekebilir. Benimle birlikte 754 katılımcının dört şıkka dağılımı şöyle olmuş: yönetmeni 331 (%43.9), oyuncuları 89 (%11.8), konusu 303 (%40.19), türü 31 (%4.11)...
www.sinematografi.com

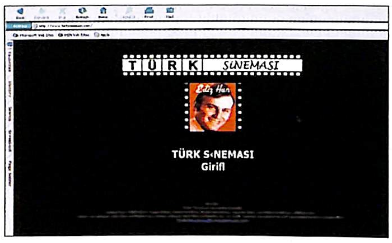
Sevgili Sevigny,

Bundan üç-beş yıl önce, Hollywood'un en arıza genç aktrisleri arasında parmakla gösteriliyor ve bir elin parmağını geçmeyen bu genç kızların tam merkezinde duruyordun. Şaka değil, artık 30'una merdiven dayamış ve yaşça gençliğini geride bırakmaya namzet bir aktris olarak akranlarının tersine hiçbir açıdan olgunluk belirtisi göstermiyorsun. Bu ay "Dogville"de o güzel yüzün, kuğu misali boynun sinema perdesine pek kısa yansırken '99'da "Boys Don't Cry / Erkekler Ağlamaz"la en iyi yardımcı kadın oyuncu Oscar'ına aday gösterilmen bile seni yolundan milim saptırmadı. Hâlâ bağımsız projelerin peşinde koşuyor, hâlâ 500 bin dolardan fazla ücret önerilen hiçbir projeye yüz vermiyor, güzelliğini -elbette- hâlâ koruyor ve rollerine büyük-küçük demeden dört elle sarılıyorsun. Yalnızca filmin sonunda adam akıllı -o da Vincent Gallo'ya uzunca oral seks yaparak- göründüğün "The Brown Bunny"nin Cannes Film Festivali'ndeki basın toplantısında malum sahneyi kastederek "Zor olmadı mı?" diye soran gazeteciye tam bir tevazuyla "Vincent'a güvendim" cevabını vermen işine nasıl safça gönül verdiğinin kanıtı. Hiç farketmez, zoru sevdiğini biliyoruz ve biz seni zaten bu yüzden seviyoruz.
http://www.chloesevigny.com/

Yeni "Brown Bunny"ler istemiyoruz!

32 kısım tekmili birden...

Biraz yorucu ama zengin görsel tasarımıyla bu site tatminkar bir içerik vaat ediyor. Makaleleri, portreleri, dosyaları, haber ve yorumlarıyla tastamam bir site bu. Türk sineması üzerine hem eğleneceğiniz ama daha da önemlisi fazlasıyla bilgileneceğiniz, hatta ve hatta basucunuzda kaynak eser olarak saklayacağınız gerekli bir site. Oyuncuların "vesikalık" fotoğraf galerisi, şahane duvar kağıtları, oyuncuların adresleri (yanlış okumadınız!), komik "Kim bunlar?" bölümü, çeşitli yayın organlarında sinema ünlüleriyle yapılmış söyleşiler, bir sürü link ve daha bir dolu şey...
http://www.turksinemasi.com/

Hazırlayan: Burçin S. Yalçın
burcyalc@hotmail.com

Lauren Bacall

Betty Joan Perske 16 Eylül 1924 yılında New York City'de doğdu. Ailesi orta sınıfa mensup bir karı-kocaydı: babası pazarlamacı, annesi ise sekreter... Henüz beş yaşındayken boşandıklarına tanık oldu. Okul çağında en büyük hayali dansçı olmaktı. Fakat çok geçmeden oyunculuğa merak sardı ve New York'taki Dramatik Sanatlar Amerikan Akademisi'ne girdi. Orayı bitirir bitirmez de off-Broadway prodüksiyonlarla tiyatroya adım attı. Bir yandan da modellik yaparak para kazanmaya başladı. 1944 yılıydı, Nancy Hawks, Harper's Bazaar'ın kapağında çok güzel bir kız gördü ve o sıralar yeni filmindeki çok önemli bir rol için taptaze bir aktris arayan kocası Howard Hawks'a gösterdi. Böylece annesinin kızlık soyadına fazladan bir "l" ekleyen 19 yaşındaki Lauren Bacall'ın sinema dünyasındaki müthiş doğuşu gerçekleşti. O yıl "To Have and Have Not"ta 45 yaşındaki Humphrey Bogart'ın karşısında oynayan Bacall sadece yepyeni bir kariyerin değil, aktörün ölümüne dek sürecek bir aşkın da kapısını aralamış oldu. Ertesi yıl evlenen çiftin aşkları bir modern aşk masalına dönüşürken sahne paylaştıkları bir avuç film de büyük başarı kazanacaktı. "Confidential Agent"ı takiben "The Big Sleep"te kocasıyla birlikte yine döktürecekti. Bugün bile baktığınızda aralarında tutturdukları gizem dolu kimyanın bu kara film başyapıtına çok şey kattığını kolayca farkedersiniz (Ki bunda Tanrı'nın her kadına bahşetmediği, derinlerden gelen o seksi ses tonunu Bacall'a layık görmüş olmasının da payı büyük). "The Big Sleep"in gözle görülür başarısının ardından Bacall sanki planlamışçasına bir süre her yıl bir film çevirdi. Kocasıyla beraber oynadığı "Dark Passage" ve "Key Largo" gibi tırnakları kemirten iki gerilim filminin parlak üyelerinden biriydi. Gary Cooper'ın yanına yerleştiği "Bright Leaf"in sonrasında aktrisin ilk komedi filmi geldi: "How to Marry A Millionaire"... Dönemin diğer "güzellikleri" Marilyn Monroe ve Betty Grable'la oynadığı bu filmin ticari başarısı büyük oldu.

Her filmiyle çalışma arkadaşlarını çeşitlendiriyor ve Douglas Sirk, Rock Hudson, John Wayne, Vincente Minelli, Gregory Peck gibi isimlerle beraber çalışma fırsatı buluyordu. Nitekim bir Minelli komedisini, "Designing Woman"ın çekimlerini yeni tamamlamıştı ki, 14 Ocak 1957'de kocasını, koskoca Hupmhrey Bogart'ı gırtlak kanserinden toprağa gömdü. Ardından iki film ve sinemaya uzunca bir ara... O dönemde New York'a taşındı, kendisini sahneye verdi ve Broadway'i resmen fethetti. Beş yıllık bu tiyatro molası sayesinde kendisini toparladı ve "Shock Treatment" ve "Sex and the Single Girl" adlı iki filmle sinemaya dönüş yaptı. Özellikle "Sex and the Single Girl"de Henry Fonda ve Tony Curtis'le beraber adeta parlıyordu. İki yıl sonra "Harper"da Paul Newman ve Julie Harris'le oynuyor ve bu başarılı suç filminin Newman'la birlikte en hatırda kalan öğesi oluyordu. Fakat belli ki alışamamıştı. Böylece sinemaya öncekinden de uzun -sekiz yıl- bir ara verdi. Geri döndüğünde takvim yaprakları 1974'teydi ve Bacall kendisini Sidney Lumet'nin yönettiği Agatha Christie uyarlaması "Şark Ekspresi'nde Cinayet"te buldu. Albert Finney'den Martin Balsam'a, Ingrid Bergman'dan Jacqueline Bisset'ye, Sean Connery'den John Gielgud'a, Anthony Perkins'ten Vanessa Redgrave'e bu polisiye filmin yakaladığı ticari başarı gerçekten görülmeye değerdi (Bergman'a üçüncü Oscar'ı bu filmle giderken Bacall'ın hâlâ bir adaylığı bile yoktu. Bacall ilk ve son adaylığını 1996'da Barbara Streisand'in yönetip oynadığı "The Mirror Has Two Faces" ile en iyi yardımcı kadın oyuncu dalında alacaktı). 1976'da John Wayne'in son filminde onunla birlikteydi. "The Shootist" aktörün 1979'da kansere yenik düşene dek oynadığı son film oldu. 1981'de "The Fan"de kafayı kendisiyle bozmuş bir hayranının ellerinden kurtulmaya çalışan bir aktrisi canlandırdı. Bu filmdeki nefesleri kesen performansını takiben bir Robert Altman komedisi olan "HealtH"te oynadı ve ardından yine yedi yıllık bir ara... Belli ki Broadway bırakamadığı bir tutku haline gelmişti ve sinemadan bunaldığı zamanlarda nefes acıcı olarak oraya kaçıyordu. John Huston'ın ölümünden sonra oğlunun çektiği; Bacall'ın Robert Mitchum, Harry Dean Stanton ve Anjelica Huston gibi yavaş yavaş gençliği gerilerde kalan oyuncularla birlikte oynadığı "Mr. North"la dönüş yaptı.

1990'larla birlikte tamamen yardımcı oyuncu rollerine düşen Lauren Bacall her şeye rağmen pek çok akranının tersine yaşlılığı bahane edip kendisini sinemadan koparmadı. "Misery"de James Caan'ın menajeri rolünde veya "The Mirror Has Two Faces"te Hannah Morgan kompozisyonuyla, "My Fellow Americans"da Jack Lemmon'ın canlandırdığı eski ABD başkanının karısında gösterdiği performansla her şeye rağmen ben buradayım dercesine görünüyordu. Tıpkı önümüzdeki ay Lars von Trier'in "Dogville"inde yapacağı gibi...

Bogart'ın ölümünden hemen sonra Frank Sinatra'yla nişanlandığını açıklayan Bacall çok geçmeden şarkıcı bunu yalanlayınca geri adım atmıştı. 1961'de aktör Jason Robards'la evlenen ve 1969'da ondan boşanan Bacall sinema oyunculuğunu ihmal etmiyor. Claire Forlani, Henry Czerny ve Pete Postlethwaite'le beraber oynadığı "The Limit"in yolu buralara düşer mi bilemiyoruz ama yeniden Nicole Kidman'la çalışacağı, ayrıca buna Danny Huston, Anne Heche ve Peter Stormare'in de ekleneceği "Birth"ü kesin bekliyoruz. ■

79 yaşındaki aktris "The Mirror Has Two Faces" ile Oscar adayı olmuş ama ödülü Juliette Binoche'a kaptırmıştı.

1944 TO HAVE AND HAVE NOT
1945 CONFIDENTIAL AGENT
1946 THE BIG SLEEP
1947 DARK PASSAGE
1948 KEY LARGO
1950 YOUNG MAN WITH A HORN
1950 BRIGHT LEAF
1953 HOW TO MARRY A MILLIONAIRE
1954 WOMAN'S WORLD
1955 THE COBWEB
1955 BLOOD ALLEY
1956 WRITTEN ON THE WIND
1957 DESIGNING WOMAN
1958 THE GIFT OF LOVE
1959 NORTH WEST FRONTIER
1964 SHOCK TREATMENT
1964 SEX AND THE SINGLE GIRL
1966 HARPER
1974 MURDER ON THE ORIENT EXPRESS
1976 THE SHOOTIST
1981 THE FAN
1982 HEALTH
1988 APPOINTMENT WITH DEATH
1988 MR. NORTH
1989 TREE OF HANDS
1990 MISERY
1991 ALL I WANT FOR CHRISTMAS
1991 A STAR FOR TWO
1993 A FOREIGN FIELD
1994 PRET-A-PORTER
1996 THE MIRROR HAS TWO FACES
1996 MY FELLOW AMERICANS
1997 LE JOUR ET LA NUIT
1999 MADELINE: LOST IN PARIS (seslendirme)
1999 DIAMONDS
1999 THE VENICE PROJECT
1999 PRESENCE OF MIND
2003 THE LIMIT
2003 DOGVILLE

Gizli Teşkilat

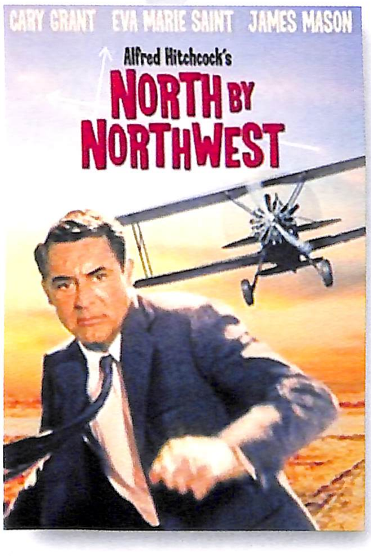
Thornhill'in tek şansı salonda olay çıkarmak.

Alfred Hitchcock'un "Sapık"tan hemen önceki filmi "Northby Northwest / Gizli Teşkilat"tı. Usta geride "Rebecca", "Notorius / Aşktan da Üstün", "Rope", "Dial M For Murder", "Arka Pencere", "Çok Şey Bilen Adam" ve "Vertigo" gibi çok sağlam filmler bırakmıştı ama özellikle Amerikalı sinema yazarları tarafından hâlâ görmezden gelinir haldeydi. Hitchcock 1959 tarihli "Gizli Teşkilat"la birlikte olgunluk çağına çoktan adım attığını bir kez daha açıkça ilan eder gibiydi. Bu filmden sonra ardı ardına "Sapık", "Kuşlar" ve "Marnie" gibi her biri ona yakışan kalitede filmlerle sinema yaşantısının son yıllarına yaklaştı. "Gizli Teşkilat"ın müthiş senaryosu Billy Wilder'ın "Sabrina"sı ve Walter Lang'in "The King and I / Kral ve Ben"ini de kaleme almış yazar Ernest Lehman'ın elinden çıkmıştı. "Suspicion", "Notorius" ve "To Catch a Thief / Kelepçeli Aşık"tan sonra Cary Grant'le dördüncü ve son kez biraraya gelen Hitchcock ayrıca o güne dek "Rıhtımlar Üzerinde"den başka çok da parlak bir performansı olmayan "sarışın" Eva Marie Saint'ten Eve Kendell rolünde göz alıcı bir sonuç elde etti. Ayrıca kötü adam kontenjanını dolduran Vandamm rolündeki James Mason ve Leonard olarak Martin Landau da rollerinde parlak işler çıkarıyorlardı.

"Gizli Teşkilat" hayatı umarsızca yaşayan bir reklamcının, Roger Thornhill'in sekreteriyle yaptığı uzun ve süratli muhabbetle başlar (Joel Schumacher "Telefon Kulübesi"nde Colin Farrell'in asistanıyla sokaktaki "çalışmalarını" çekerken sanki "Gizli Teşkilat"ın açılışından etkilenmiştir). Thornhill bir iş yemeği sırasında George Kaplan adında bir ajanla karıştırılır ve bir anda kendisini büyük bir casusluk kumpasının ortasında bulur. Amerika'da tren, otobüs ve uçaklarla oradan oraya savrulan adam bir bakıma hayata karşı kayıtsız tavrının da karşılığını almış olur. Cary Grant'in son derece dozunda bir performansla dinamik ve muzip bir karakter haline getirdiği Roger Thornhill içine düştüğü muammada karıştırıldığı George Kaplan'ı bulup başındaki meseleyi çözmeyi amaçlamaktadır ama bir sorun vardır: George Kaplan diye bir adam zaten yoktur.

Aşağıdaki sahne Thornhill'in ne muzip bir adam olduğunu en iyi kanıtlayan sahne. Peşindeki suçlularla yüzleşmek için yolu bir müzayede salonuna düşen Thornhill dışarı çıkarken eli silahlı adamları görünce geri adım atar. Salonu canlı olarak terketse de dışarıda pek güvenli olmayacaktır. Bu yüzden ani bir karar verir. Salona geri döner. Amacı açık artırmaya katılıp kargaşa yaratmak ve en sonunda kendisini tutuklamaya gelecek polislerin "koruması eşliğinde" salonu terketmektir. ■

"Northby Northwest"in DVD kopyasını ülkemizde DVD satan mağazalardan edinebilirsiniz.

MEZATÇI: Şimdi de 109 numaralı parça. Erken XVII. yüzyıl üstadından bu nadide örnek. Her koleksiyon için vazgeçilmez bir eser. Ne fiyat veriyorsunuz? Kaçtan başlatalım?
BİR KADIN: 1000 dolar.
MEZATÇI: 1000 dolar dendi *(Bu sırada Thornhill salondaki koltuklardan birisine kadının tekini ittirip kaktırarak oturur).* 1250 dendi. 1500 var mı? 1500 dendi, teşekkürler. 1750 var mı? *(Thornhill; Eve ve Vandamm'ın salonu terkettiğini görür)* 1750 dendi.
BİR ADAM: 2000 dolar.
MEZATÇI: 2000 dolar dendi. 2500 veren var mı? 2500 veren yok mu? 2250 var mı? 2250 var mı? Satıyorum...
THORNHILL: *(Aniden)* 1500! *(Tüm salon ona döner)*
MEZATÇI: Ama 2250'ye çıktık beyefendi.
THORNHILL: Yine de 1500 diyorum.
MEZATÇI: *(İstifini bozmamaya çalışarak salona döner)* 2250 dendi. 2500 veren var mı? 2250'ye sat...
THORNHILL: 1200!
MEZATÇI: 2250 dolara sattım. Şimdi de...
THORNHILL: O kıytırık şey 2250 dolar etmez. *(Salonda homurtular yükselir)*
MEZATÇI: 110 numaralı parça. Oymalı ve yaldızlı XV. Louis stili bir koltuk. Açık artırmayı 750 dolardan başlatalım mı?
THORNHILL: Sahte olmadığı ne malum! Sahte gibi duruyor. *(Salon yine homurtulara boğulur ve Thornhill'in önünde oturan yaşlıca bir kadın ona döner)*
KADIN: Bir şeyden eminiz. Siz sahte değilsiniz. Halis muhlis bir salaksınız.
THORNHILL: Teşekkür ederim.
MEZATÇI: *(Thornhill'e döner)* Acaba beyefendiden usulüne uygun davranmasını isteyebilir miyim?
THORNHILL: Tamam, 8'le başlayalım.

MEZATÇI: 800 mü? Teşekkür ederim. 900 var mı? 1000 dendi. 1200 var mı?
THORNHILL: 1100!
MEZATÇI: 1100 dendi. 1200 var mı? 1100 dendi. 1200 diyen yok mu? 1100 dendi. 1200 var mı? 1100 dendi. *(Arkadan bir adam elini kaldırır)* 1200 dolar. Teşekkürler. 1200 dendi. 1300 var mı? 1300 diyen var mı?
THORNHILL: 13 dolar. *(Salon kahkahalara boğulur)*
MEZATÇI: 1300 dediniz herhalde beyefendi.
THORNHILL: Hayır, 13 dedim. Bu kadar etmez bile. *(Kahkahalar)*
MEZATÇI: 1200 dendi. 1300 diyen var mı? 1250 diyen var mı? 1200... 1200... 1200'e satıyorum...
THORNHILL: 2000! *(Homurtular)*
MEZATÇI: *(Soka girmiştir)* 2000 mi?
THORNHILL: 2100 dolar!
MEZATÇI: Afedersiniz bayım, ama böyle...
THORNHILL: Şunu 2500 yapalım.
MEZATÇI: Beyefendi anlayış gösterebilir mi? *(Mezatçının yanındaki yardımcısı da devreye girer)*
ADAM: En son 1200 denmişti.
THORNHILL: 2500! Herkesinki para da benimki değil mi?
MEZATÇI: En son... *(Yardımcısına döner)* Kaçtı yahu?
ADAM: 1200.
MEZATÇI: 1200'e satıyorum, satıyorum...
THORNHILL: 3000!
MEZATÇI: 1200 dolara sattım. *(Herkes ayaklanmıştır)*
THORNHILL: Bunu pahalıya ödeyeceksiniz. *(Yanına bir görevli gelir)*
GÖREVLİ: Gitseniz iyi olur efendim.
THORNHILL: Çek ellerini üstümden, yoksa seni dava ederim. *(Polislerin de salona geldiğini görünce adama bir de yumruk yapıştırır ve birbirlerine girerler. Polis hemen ayırır ve Thornhill'i götürmeye başlar)* Nerede kaldınız yahu!
POLİS: Biraz yürüyüşe çıkalım. Yürü!
THORNHILL: Açık artırmayı daha bitirmedim. *(Salona dönerek)* 3000! 3000 diyorum. *(Salondan çıkarken peşlerindeki adamı görür.)* Üzgünüm moruk, çok yazık, gelecek sefere!

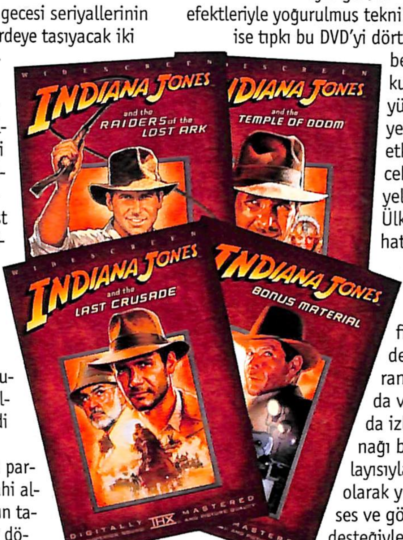
Hazırlayan: Kerem Sanatel
sanat@ixir.com

The Adventures of Indiana Jones: The Complete DVD Collection

1981- 1984 - 1989
Y: Steven Spielberg
O: Harrison Ford, Karen Allen, Kate Capshaw, Sean Connery, John Rhys-Davies, Denholm Elliot
Bölge: 2 110 / 114 / 121 dk.
(4 disk)
Türkçe altyazı
Paramount / Palermo

Lucas'ın Cumartesi gecesi seriyallerinin ruhunu yeniden perdeye taşıyacak iki projesinden birisiydi Indiana Jones üçlemesi. Yıldız Savaşları'nı kendisi filme alırken arkeoloji dünyasının gizemlerine gözüpekçe atılan bu maceraperest bilimadamının serüvenlerini, birkaç kapı aşındırdıktan sonra, Spielberg'e emanet etti. Bir Bond filmi çekme özlemiyle yanıp tutuşan Spielberg için ilham verici bir fikirdi bu. Lucas içinse Bond'dan çok daha parlak bir fikir. İşte dahi altın çocuklar sıfatının tadını çıkardıkları bir dönemde giriştikleri bu üç filmlik proje, sinema tarihinin en keyifli serüven dizisini karşımıza getirdi. Bugün Indiana Jones karakteri sinemanın unutulmaz ikonlarından birisi. Özellikle ilk filmdeki aksiyon sahnelerinin bugün bile pek çok filmde taklit edildiğini düşünürsek serinin günümüz aksiyon sinemasının kurallarını koyduğunu öne sürmek çok da abartılı sayılmayacaktır. Jones'un serüvenlerinin dört nala giden temposu her seferinde izlemeye değecek kadar katıksız bir eğlence sunuyor. Dijital efektlerin alıp basını gitmediği döneminin "tümüyle gerçek" mekanik efektleriyle yoğurulmuş teknik ustalığı ise tıpkı bu DVD'yi dört gözle bekleyen bir kuşağı büyülediği gibi yeni nesli de etkileyebilecek potansiyele sahip. Ülkemizdeki hatırı sayılır miktarda sinemasever bu filmleri sadece TV ekranında ya da videoların da izleme olanağı buldu. Dolayısıyla dijital olarak yenilenmiş ses ve görüntü desteğiyle, orijinal seslendirmeleri ve ekran formatıyla, üstelik daha önce hiç görmediğimiz yapım belgeselleriyle gelen bu setin DVD teknolojisinin adının duyulduğu ilk andan bu yana en çok beklenen set olması boşuna değil. Paket ve disk etiketlerinin tasarımından çizgi roman görünümü verilmiş animasyonlu menü ekranlarına kadar bekleyişinize değdiğini görebiliyorsunuz. Üstelik serinin ikinci filmi "Temple of Doom"a uygulanan İngiliz sansürü sükür ki ithalat zincirinin ülkemizdeki halkasına ilişmemiş.

Özel eklere ayrılmış dördüncü disk, filmlerin yer aldığı disklerde üst düzeyde görüntü ve ses kalitesinin yakalanmasına olanak tanımış. Son derece keyifli ve ilginç ayrıntılarla dolu, toplamları iki saati bulan üç yapım belgeseli, bu tür dökümanterleri hazırlamakta usta olan bir ismin, Laurent Bouzereau'nun imzasını taşıyor. Adeta ilk filmin sonundaki dev hangarı anımsatan Amblin ve Skywalker Ranch arşivlerindeki dökümanlardan yaptığımükemmel derlemeyi film ekibinin hayatta olan üyeleriyle yapılmış güncel söyleşiler renklendiriyor. Bu üç uzun soluklu dökümanter sayesinde storyboardlar, ham animasyon görüntüleri, oyuncu deneme çekimleri ve akla gelebilecek her tür ayrıntı hakkında menülerle boğuşmaksızın bilgi sahibi olabiliyorsunuz. Dublör çalışmaları, ses tasarımı, müzik ve görsel efektlere ayrılmış 12'ser dakikalık kısa belgeseller de var. Maruz kaldığınız bilgi sağanağı karşısında sürelerinin kısa olması sizi hiç de rahatsız etmeyecektir. Ve bir iyi haber daha. Eklerin hepsi Türkçe altyazı desteğine sahip.

Diğer: Fragmanlar, weblink
FİLM: ✪✪✪✪✪
Görüntü: ✪✪✪✪✪
Ses: ✪✪✪✪
Ekstralar: ✪✪✪✪✪
GENEL: ✪✪✪✪✪

DEĞER Mİ?
Üç mükemmel macera tek bir pakette. DVD cenneti bu olsa gerek.

BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
Spielberg'in sihirli değneğinin dokunduğu eskimemiş bir klasik daha.

"INDIANA JONES"A DAIR BILMEDIKLERINIZ:

İlk filmde Jones'un yılanlı tapınakta geçen bir sahnesinde sütundaki hiyeroglif yazılarına dikkatle bakın. Yıldız Savaşları'nın elektronik kankaları C3PO ve R2D2'nun silüetlerini görebilirsiniz.

Jones iri kıyım askerle kıran kırana dövüşürken arkalarındaki uçaktan kalleşlik yapan pilot, filmin yapımcısı Frank Marshall'ın ta kendisi.

Temple of Doom'da Ford saray odasında takla atarak hasmını altettiği sahneden sonra sakatlanır. Taş öğütücüsü üstünde geçen dövüş sahnesinin tamamı dublörle çekilir. Beri yandan Indy'ye ter döktüren Hintli korumayla bir üstteki sahnede yer alan asker aynı oyuncu.

İlk filmde kullanılan denizaltı sahnesi için Spielberg bir denizaltı inşa ettirmekle uğraşmaz. Çekimlerine henüz başlanmamış "Das Boot" için hazırlanan denizaltı kiralanır.

Son macerada zeplinde geçen sahnede Indy'yi okuduğu derginin üzerinden dikizleyen Nazi subayı en iyi görsel efekt ödüllerini bir süre kimseye kaptırmamış Dennis Murren'dan başkası degil.

Sine DVD

Hazırlayan: Kerem Sanatel
sanat@ixir.com

The Adventures of Indiana Jones: The Complete DVD Collection

1981- 1984 - 1989
Y: Steven Spielberg
O: Harrison Ford, Karen Allen, Kate Capshaw, Sean Connery, John Rhys-Davies, Denholm Elliot
Bölge: 2 110 / 114 / 121 dk. (4 disk)
Türkçe altyazı
Paramount / Palermo

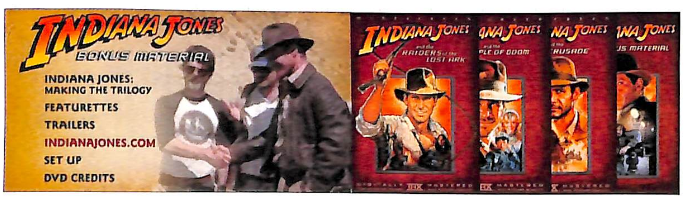
Lucas'ın Cumartesi gecesi seriyallerinin ruhunu yeniden perdeye taşıyacak iki projesinden birisiydi Indiana Jones üçlemesi. Yıldız Savaşları'nı kendisi filme alırken arkeoloji dünyasının gizemlerine gözüpekçe atılan bu maceraperest bilimadamının serüvenlerini, birkaç kapı aşındırdıktan sonra, Spielberg'e emanet etti. Bir Bond filmi çekme özlemiyle yanıp tutuşan Spielberg için ilham verici bir fikirdi bu. Lucas içinse Bond'dan çok daha parlak bir fikir. İşte dahi altın çocuklar sıfatının tadını çıkardıkları bir dönemde giriştikleri bu üç filmlik proje, sinema tarihinin en keyifli serüven dizisini karşımıza getirdi. Bugün Indiana Jones karakteri sinemanın unutulmaz ikonlarından birisi. Özellikle ilk filmdeki aksiyon sahnelerinin bugün bile pek çok filmde taklit edildiğini düşünürsek serinin günümüz aksiyon sinemasının kurallarını koyduğunu öne sürmek çok da abartılı sayılmayacaktır. Jones'un serüvenlerinin dört nala giden temposu her seferinde izlemeye değecek kadar katıksız bir eğlence sunuyor. Dijital efektlerin alıp başını gitmediği döneminin "tümüyle gerçek" mekanik efektleriyle yoğurulmuş teknik ustalığı ise tıpkı bu DVD'yi dört gözle bekleyen bir kuşağı büyülediği gibi yeni nesli de etkileyebilecek potansiyele sahip. Ülkemizdeki hatırı sayılır miktarda sinemasever bu filmleri sadece TV ekranında ya da videolarında izleme olanağı buldu. Dolayısıyla dijital olarak yenilenmiş ses ve görüntü desteğiyle, orijinal seslendirmeleri ve ekran formatıyla, üstelik daha önce hiç görmediğimiz yapım belgeselleriyle gelen bu setin DVD teknolojisinin adının duyulduğu ilk andan bu yana en çok beklenen set olması boşuna değil. Paket ve disk etiketlerinin tasarımından çizgi roman görünümü verilmiş animasyonlu menü ekranlarına kadar bekleyişinize değdiğini görebiliyorsunuz. Üstelik serinin ikinci filmi "Temple of Doom"a uygulanan İngiliz sansürü şükür ki ithalat zincirinin ülkemizdeki halkasına ilişmemiş.

Özel eklere ayrılmış dördüncü disk, filmlerin yer aldığı disklerde üst düzeyde görüntü ve ses kalitesinin yakalanmasına olanak tanımış. Son derece keyifli ve ilginç ayrıntılarla dolu, toplamları iki saati bulan üç yapım belgeseli, bu tür dökümanterleri hazırlamakta usta olan bir ismin, Laurent Bouzereau'nun imzasını taşıyor. Adeta ilk filmin sonundaki dev hangarı anımsatan Amblin ve Skywalker Ranch arşivlerindeki dökümanlardan yaptığı mükemmel derlemeyi film ekibinin hayatta olan üyeleriyle yapılmış güncel söyleşiler renklendiriyor. Bu üç uzun soluklu dökümanter sayesinde storyboardlar, ham animasyon görüntüleri, oyuncu deneme çekimleri ve akla gelebilecek her tür ayrıntı hakkında menülerle boğuşmaksızın bilgi sahibi olabiliyorsunuz. Dublör çalışmaları, ses tasarımı, müzik ve görsel efektlere ayrılmış 12'ser dakikalık kısa belgeseller de var. Maruz kaldığınız bilgi sağanağı karşısında sürelerinin kısa olması sizi hiç de rahatsız etmeyecektir. Ve bir iyi haber daha. Eklerin hepsi Türkçe altyazı desteğine sahip.

Diğer: Fragmanlar, weblink
FİLM: ★★★★★
Görüntü: ★★★★★
Ses: ★★★★
Ekstralar: ★★★★★
GENEL: ★★★★★

DEĞER Mİ?
Üç mükemmel macera tek bir pakette. DVD cenneti bu olsa gerek.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
Spielberg'in sihirli değneğinin dokunduğu eskimemiş bir klasik daha.

"INDIANA JONES"A DAİR BİLMEDİKLERİNİZ:

İlk filmde Jones'un yılanlı tapınakta geçen bir sahnesinde sütundaki hiyeroglif yazılarına dikkatle bakın. Yıldız Savaşları'nın elektronik kankaları C3PO ve R2D2'nun silüetlerini görebilirsiniz.

Jones iri kıyım askerle kıran kırana dövüşürken arkalarındaki uçaktan kalleşlik yapan pilot, filmin yapımcısı Frank Marshall'ın ta kendisi.

Temple of Doom'da Ford saray odasında takla atarak hasmını altettiği sahneden sonra sakatlanır. Taş öğütücüsü üstünde geçen dövüş sahnesinin tamamı dublörle çekilir. Beri yandan Indy'ye ter döktüren Hintli korumayla bir üstteki sahnede yer alan asker aynı oyuncu.

İlk filmde kullanılan denizaltı sahnesi için Spielberg bir denizaltı inşa ettirmekle uğraşmaz. Çekimlerine henüz başlanmamış "Das Boot" için hazırlanan denizaltı kiralanır.

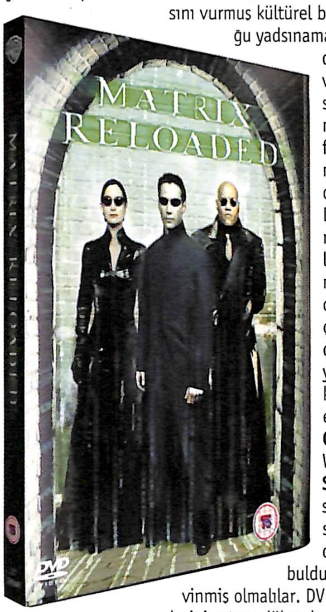

Son macerada zeplinde geçen sahnede Indy'yi okuduğu derginin üzerinden dikizleyen Nazi subayı en iyi görsel efekt ödüllerini bir süre kimseye kaptırmamış Dennis Murren'dan başkası değil.

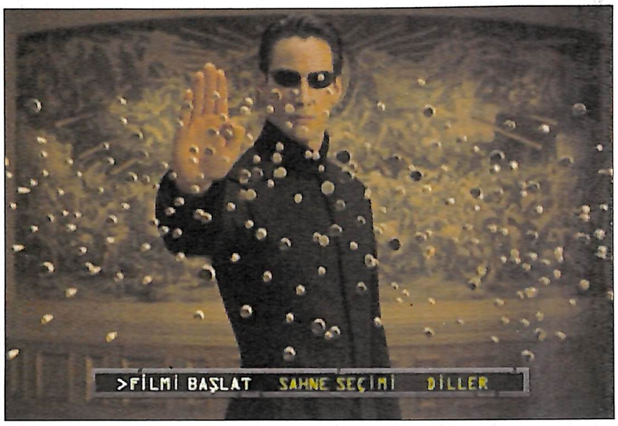
The Matrix Reloaded / 2003

Y: Wachowski Bros.
O: Keanu Reeves, Carrie Ann-Moss, Laurence Fishburn
Bölge: 2 132 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı
Warner Bros. / Tiglon

Zion gerçek mi değil mi? Neo Matrix'in bir parçası mı? Mimar'ın geveleldiği onca şey ne anlama geliyor? Persephone'un sırrı ne? Makineler niçin ilerlemeye devam ediyor? Doğrusu hiçbir devam filmi arkasında bu kadar soru işareti bırakarak gündemi işgal etmemiştir. Bu konular üçüncü film gösterime girene kadar Internet üzerindeki sayısız forumda tartışılmaya devam etti. Bu ay itibarıyla tüm sorularımızın yanıtlarını muhtemelen bulmuş olacağız. Ve yine muhtemelen serinin önceki iki filmine tekrar dönmemiz gerekecek. Dolayısıyla DVD oynatıcılarımızla yeterince haşır neşir olmuş bu filmler aşınmaya bir süre daha devam edecek. Matrix, Wachowski kardeşleri Lucas gibi birer sanayi markası haline getirmiş durumda. İlk filmin muazzam başarısı olmasaydı üzerinde Matrix yazan her ürün para etmeyecek, filmin kostümlerinin replikaları internette fahiş fiyatlarla alıcı bulmayacaktı. İster çok katmanlı oluşu nedeniyle sevin, ister aynı nedenle nefret edin, Matrix'in çağımıza damgasını vurmuş kültürel bir fenomen olduğu yadsınamaz. Warner filme o denli güveniyor ki vasat ekstralara sahip DVD'yi normalin üzerinde bir fiyata satışa çıkarmakta çekince duymuyor. Daha DVD çıkmadan Avrupa'daki tüketicilerin ateş püskürmesine neden olan bu politika, çok şükür DVD'ye daha makul bir fiyatla ulaşan Türk kolleksiyoncularını etkilemedi.

Görüntü: 2.40:1 WS. Kusursuz.
Ses: Dolby 5.1. Ev sineması paketleri satan firmalar yeni demo disklerini buldukları için çok sevinmiş olmalılar. DVD'nin tüm nimetlerini ortaya döken kusursuz bir işçilik.
Ekstralar: Matrix altın yumurtlayan bir tavuk. Dolayısıyla Warner'ın elindeki "ekstra" ganimetini bir seferde ortaya dökmesi beklenemezdi. Üçüncü film de gösterimini tamamladıktan sonra kimbilir kaç "özel kolleksiyon baskısı"yla karşılaşacağız. Beri yandan Warner'ın şu sinir bozucu karton ambalajlardan vazgeçmiş olması yerinde bir karar. Filmin cüssesine ve bonus disk avantajına rağmen ekstralar oldukça zayıf. Otoban sahnesinin yapım sürecini ayrıntılarıyla gözler önüne seren 30 dakikalık belgesel dışında doyurucu bir yapım belgeseli bulunmuyor. Wachowski'lerin kendilerini kaf dağının tepesine çekip söylesi vermeye halen tenezzül etmeyişleri de inanılır gibi değil. Bırakın tek söz etmelerini yapım eklerinde doğru dürüst görünmüyorlar bile. Akla pek hoş şeyler getirmiyor doğrusu. Filmin çizgi romandan farksız tasarlanmış storyboard'larını da boşuna arıyorsunuz. (Muhtemelen ayrı bir kitap halinde satışa çıkar.) Internet sitesindeki zengin içerik bile sadece weblink olarak konulmuş. Buna karşın oyunun yapım belgeseline (28 dk.) ve Matrix öğelerini kullanan reklam filmlerine yer verilmiş. (9 dk.) MTV film ödüllerindeki 9 dakikalık Matrix parodisi hoş bir ek ama filmin ticari yönüne ağırlık veren eklerin genel durumu karşısında önem arzetmiyor.

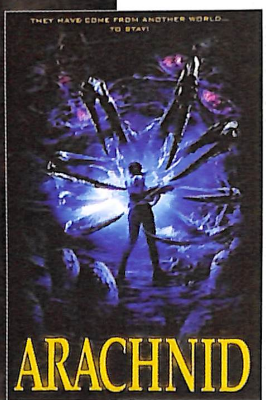
Diğer: Animatrix fragman, muhtelif söyleşiler (26 dk.), weblink.
FİLM: ✪✪✪✪✪ **DVD:** ✪✪✪
DEĞER Mİ?
Mükemmel bir ev sineması deneyimi için şimdilik tek seçenek.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"Animatrix" Hikayenin katmanlarına yolculuk.

Arachnid / 2001

Y: Jack Sholder
O: Chris Potter, Alex Reid, José Sancho
Bölge: 2 95 dk.
Türkçe altyazı
Film Pop / Palermo

Tropikal bir adaya düşen bir uzay gemisi, bu gemiden yayılan bir organizma yüzünden mutasyona uğramış börtü böcekler, garip ısırılma vakaları yüzünden adaya giden bir grup araştırmacı. Bütün bunlardan bir B filmiyle karşı karşıya olduğunuzu anlamış olmalısınız. Batıda doğrudan video piyasasına yönlendirilen film B filmi kalıplarını bir matematik formülünü uygularcasına düzenli biçimde kullanıyor. Sarsak mekanik efektlerle hareket eden dev örümcekler, "önce kim ölecek" sorusu üzerine tahmin yürütmenizi zorlaştırmak (!) için birbiriyle didişip duran ve "gıcıklık" yapan karakterler, iç bulandırıcı mutasyon sahneleri, komik ses efektleri. Neredeyse her şey yerli yerinde. Bir de eğlenebilsek her şey dört dörtlük olacak. Geçtiğimiz yaz özel bir TV kanalında gösterilmiş olsa da herhangi bir kanalda yeniden rastlamanız kuvvetli bir ihtimal.
Görüntü: 1.85:1 WS. Film düşük bütçesini fazlasıyla gösteren çiğ bir görünüme sahip. Renkler temiz olsa da doğal değil. Dijital kalıntılara rastlanmıyor ancak kumlanmalar göze çarpabiliyor.
Ses: Dolby 5.1. Ses miksi filmin cüssesine göre oldukça iyi. Arka kanallar tümüyle suskun değil ve aksiyon sahnelerinde ortalık yeterince şenleniyor. Tek kötü yanı diyalogların zayıf kalması.
Ekstralar: 10 dakikalık kamera arkası ilavesi sette çekilmiş kuru video görüntülerinden oluşuyor.

Diğer: Fragmanlar.
FİLM: ✪ **DVD:** ✪✪
DEĞER Mİ?
Vakit öldürmek için daha iyi bir seçenek bulabilirsiniz.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"Sekiz Bacaklı Canavarlar / Eight Legged Freaks" Esprili olmayı unutmayan B filmi.

Sine DVD

The Lion King - Aslan Kral Special Edition / 1994

Y: Roger Allers, Rob Minkoff
Ses: James Earl Jones, Jeremy Irons, Matthew Broadrick, Jonathan Taylor Thomas
Bölge: 2 92 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı
Disney / Tiglon

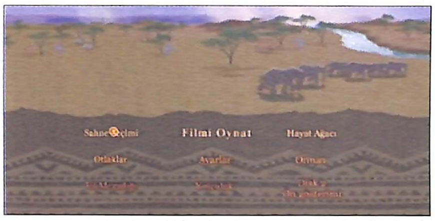
Disney'in B sınıfı olarak gördüğü iddiasız projesi gişede öylesine başarılı olmuştu ki stüdyo ikinci altın dönemine girmişti. İktidar peşindeki haris amcası tarafından babası öldürülen küçük Simba'nın dokunaklı öyküsü Afrika'da geçen yeni bir Bambi vakası olarak bugün bile halen pek çok animasyon sever tarafından uzak durulan ya da bir türlü sevilemeyen bir film olma özelliğini koruyor. Bu iki disklik özel sette birisi sinema versiyonu diğeri de ilave sarkı ve sahneler içeren özel versiyonu olmak üzere filmin iki farklı kurgusu yer almakta. Elton John'un şarkılarının yanısıra Hans Zimmer'in hedefi onikiden vuran müzik çalışması, Whoopi Goldberg'ten, Nathan Lane'e kadar uzanan zengin seslendirme kadrosu aynı zamanda kusursuz bir aile filmi olan yapımın keyfini kalıcı kılıyor.

Görüntü: 1.66:1 WS. Kusur bulmak imkansız.

Ses: Dolby 5.1. Diskte bu filme özel olarak uygulanan ve seyirciye gerçek bir sinema salonu hissi yaşatan Geliştirilmiş Ev Sineması Miksi kullanılmış. Buna Türkçe dublaj da dahil. Ses kuşağı yeniden elden geçirilen film, tam bir ev sineması söleni sunuyor. Dolayısıyla çocuklarınız izlerken kendinizi bu zevkten mahrum bırakmayıp onlara eşlik etmenizi öneririz.

Ekstralar: Disk ekstralarla tıka basa dolu ama son derece kötü başlıklandırma ve gruplandırma nedeniyle menüler arasında gezinmeniz tam bir kabusa dönüşebilir. Aynı ekler farklı başlıklar altında, bazen farklı isimlerle, tekrar tekrar listelenmiş. Üstelik üçer beşer dakikalık yapım belgeselleri uzun tek bir ekle birleştirilmek yerine, sırf diski dolu göstermek uğruna, tek tek konmuş. Sözkonusu yapım belgeselleri müzik çalışması, animasyon süreci, projenin geliştirilme aşaması gibi alanlara eğiliyor. Filmin Broadway müzikaline ait yapım belgeselleri de yer alıyor. Yetişkin izleyicilere hitap eden bütün bu dökümanterlerin toplamı sadece 1,5 saati buluyor ama kumandanızın tuşlarıyla boğuşmanız yüzünden bu süreyi rahatlıkla ikiye katlayabilirsiniz. Çocuklara yönelik ekler arasında kumandayı kullanarak oynayabilecekleri etkileşimli oyunlar, sanal Afrika turları ve hayvan belgeselleri (10 dk.) bulunuyor. Tüm ekler Türkçe dublaj desteği içerdiği için rahatlıkla oynayabilirler. Galeri bölümlerinde yüzlerce resim, taslak çizimleri, tasarım eskizleri, afiş çalışmasından örnekler var. Çıkarılmış ya da kullanılmamış 7 sahne seslendirilmiş storyboard'lar şeklinde izlenebiliyor.

Diğer: Elton John'un müzik videoları (Circle of Life, Can You Feel the Love Tonight, Hakuna Matata), sesli yorum seçeneği.

FİLM: ✪✪✪✪ **DVD:** ✪✪✪✪

DEĞER Mİ?
Çocuklarınız bu soruyu sormanıza zaten fırsat vermeyecektir. Mükemmel bir aile filmi, bonus diski saymazsanız, teknik açıdan olağanüstü bir DVD.

BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"Tarzan".
Klasik öyküye Disney yorumu.

Malena / 2000

Y: Guiseppe Tornatore
O: Monica Bellucci, Guiseppe Sulfaro, Luciano Federico, Matilde Piana
Bölge: 2 86 dk.
Türkçe altyazı
Miramax / Film Pop

II. Dünya Savaşı gölgesindeki Sicilya'da geçen ve 13 yaşındaki bir çocuğun gözünden anlatılan bu cinsel uyanış ve bağnazlık hikayesinde Bellucci, kentin en baş döndürücü kadını Maléna'yı en fetiş haliyle canlandırıyor. Kocasının savaşa gitmiş olması dışında hakkında hiçbir şey bilinmeyen Maléna'nın baş döndürücü cazibesi erkeklerin sonu gelmez maço muhabbetlerine malzeme olurken kadınlar da açıkça tehdit olarak gördükleri bu kadın hakkında dedikodu üretmekten geri kalmaz. Maléna'ya karşı saplantılı bir bağlılık ve sahiplenme duygusu geliştiren Renato ise onu sürekli gizlice takip etmesi nedeniyle Maléna hakkında gerçekleri bilen tek kişi haline gelecek ancak halkın giderek saldırganlaşan yaklaşımı karşısında çaresiz kalacaktır. Göz alıcı sinematografisiyle gösterime çıktığı yılki Altın Küre ve Akademi ödüllerinde de boy gösteren filmde Tornatore hikayeyi naif ve masalsı bir tarzla anlatmayı tercih etmiş.

Görüntü: 2.35:1 WS. Film ilk anda kusursuz bir transfere sahipmiş izlenimi yaratıyor. Renk geçişleri keskin, siyah kontrastı derin ve bozulmaya uğramıyor. Ancak sinema perdesinden alışık olduğumuz meşhur sigara yanığı lekesinin ekranın sağ üst köşesinde sık sık görünüp kaybolması hoş değil. Hızlı akan sahnelerde de dijital izler belirginleşip renklerde dalgalanmalar oluşabiliyor.

Ses: Disk 5.1 Türkçe dublaja sahip. Hava taarruzu sahnesinde olduğu gibi çevreleme hissi çok iyi ama ses efektlerinin dinamiği zayıf. Beri yandan filmi orijinal dili İtalyanca'dan izlemek isterseniz iki kanalla cezalandırılıyorsunuz. Gerçekten tuhaf ve sinir bozucu bir uygulama.

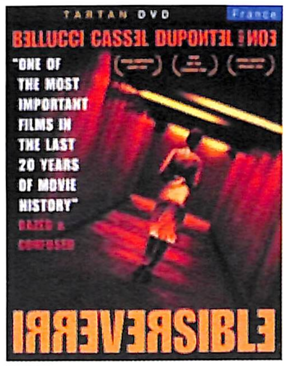
Ekstralar: Sette çekilmiş video kayıtlarından oluşan 30 dakikalık kamera arkası görüntülerinde söyleşiler ya da teknik açıklamalar yer almıyor. İşlevsizliği itibarıyla standart yapım belgesellerinden daha sıkıcı. Amerikan kablo TV'si için hazırlanmış 12 dakikalık diğer ekte söyleşiler var ama katılanlar da daha çok hikayeyi özetlemek ve karakterleri anlatmakla meşguller.

Diğer: Fragmanlar.

FİLM: ✪✪ **DVD:** ✪✪

DEĞER Mİ?
Bellucci hayranları için her zaman el altında bulunması gereken bir disk. Ne var ki DVD alırken teknik detaylara da önem veriyorsanız bir kez daha düşünmenizde fayda var.

BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"Cinema Paradiso" Tornatore'den Oscar ödüllü drama.

Dönüş Yok - Irreversible / 2002

Y: Gaspar Noé
O: Vincent Cassel, Monica Bellucci, Albert Dupontel
Bölge: 2 95 dk.
Türkçe altyazı
Umut Sanat

Provokatif film tanımlamasını fazlasıyla hakeden bir intikam ve şiddet öyküsü. Noé'nin daha Cannes'da ilk kez görücüye çıktığı anda salondan öfkeyle, hatta kimi rivayetlere göre kusarak ayrılan izleyiciler yüzünden adı tez duyulan filmi, içerik ve anlatım stili açısından sonu gelmez tartışmalara zemin hazırlayan deneysel bir yapım. Günümüz izleyicisinin perdede cereyan eden şiddet ve kan revana ne kadar bağışıklı olduğu düşünülürse bu son derece sıradan sayılabilecek cinsel şiddet trajedisini gerekli rahatsız ediciliğiyle verebilmek için yönetmenin radikal yöntemlere başvurması zekice nitelendirilebilir. Her ne kadar tecavüz ve namus cinayeti olguları kulağa sıradan geldiği ölçüde korkutucu olsa da, seyirciyi sarsmak için perdede daha fazlası gerekir. Noé hem tecavüz eyleminin yıkıcılığını hem de gözü dönmüş insan öfkesini seyircide doğrudan bir empati yaratacak biçimde yansıtmayı başarıyor. Bunu da sinemanın alışılageldik anlatım ve biçim kurallarını hiçe sayarak yapıyor.

Görüntü: 2.35:1 WS. Hikayeyi Memento gibi sondan başa doğru anlatan "Dönüş Yok"un özellikle ilk yarım saati görsel açıdan oldukça zorlayıcı. Buna karşın, filmin genelinde olduğu üzere, derin siyah kontrastı ve keskin renk geçişleri dikkat çekici bir mükemmelliğe sahip. **Ses:** Dolby 5.1. Film işitsel anlamda da seyirciyi taciz eden bir ses kuşağına sahip. Endüstriyel gürültüler, uğultular ve derin bas efektleri sisteminizi hareketlendiren unsurlar. Ses efektleri gerçekçiliği destekleyen doğal ayrıntılardan yoksun değil.

Ekstralar: Söyleşiler ve fragman.

FİLM: ✪✪ **DVD:** ✪✪

DEĞER Mİ? İçerik olarak çarpıcı, ancak değerini biçmeniz sinemayı tanımlama şeklinize bağlı.

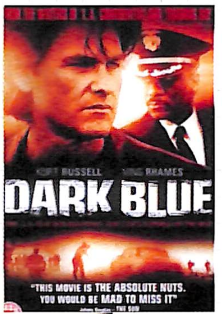
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"Seul Contre Tous / I Stand Alone" Noé rahatsız etmeye başlıyor.

Dark Blue / 2003

Y: Ron Shelton
O: Kurt Russell, Brendan Gleeson, Scott Speedman, Wing Rhames
Bölge: 2 118 dk.
Türkçe altyazı [Yok]
www.amazon.co.uk

Los Angeles polis teşkilatının karanlık yüzüne neşter atan "Dark Blue," yetkisini kötüye kullanan amirler ve onların emirlerine uyarken kendi vicdanlarının sesine kulak tıkayan polisler, bu vicdan muhasebesinin altından kalkamayan çaylak bir asistan ve teşkilatı temizlemeye and içmiş bir başka polis şefi gibi klasik karakterler içeriyor. "Los Angeles Sırları / L.A. Confidential"dan hatırlayacağınız yazar James Ellroy'un hikayesinden uyarlanan film, kendi annesini de Los Angeles'in şiddetine kurban veren yazarın tüm çocukluğunu bir sürgün havasında geçirdiği bu şehre duyduğu öfkenin izlerini taşıyor. Hikayenin tansiyonu çok yüksek olmasa da Rodney King'in polis tarafından öldürülmesinden sonra patlak veren L.A. ayaklanmasını kendisine fon seçmesi gibi ilginç bir detaya sahip. Ellroy'un tüm kitaplarına yayılmış olan karamsarlık en çok adalet uğruna kendi hayatını da mahveden Teğmen Eldon Perry'nin (Russell) yanmakta olan şehre baktığı sahnede görsel karşılığını buluyor.

Görüntü: 2.35:1 WS. Kusursuz.
Ses: Dolby 5.1. Etkileyici olmasa da gerekli ayrıntıların hiçbiri ihmal edilmemiş. En son "25.Saat"le hayran kaldığımız müzisyen Terence Blanchard yine döktürürken ses miksi müzik çalışmasına haksızlık etmiyor.
Ekstralar: Disk uzun sayılamayacak üç adet dökümantere sahip. 18 dakikalık "Code Blue" yapımın teknik detaylarına, altışar dakikalık "By The Book" kostüm ve set tasarımlarına, "Necessary Force" ise filme de danışmanlık yapan eski bir polisin anılarına ışık tutuyor.
Diğer: Yönetmenin yorumu, fotoğraf galerisi, fragmanlar.
FİLM: ✪✪✪ **DVD:** ✪✪✪
DEĞER Mİ?
Maço iyi polis-kötü polis hikayelerini sevenler fazla yakınmayacaktır.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"Training Day". Denzel Washington'dan şer dersleri.

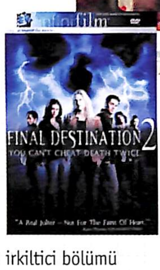
Final Destination 2 / 2003

Y: David R. Ellis
O: Ali Larter, A J Cook, Michael Lendes
Bölge: 1 91 dk.
Türkçe altyazı [Yok]
www.amazon.com

Ölüm kendisine yeni bir liste hazırlıyor. Bu kez psişik bir gencin öngörüsü sayesinde engellenmiş bir trafik kazasından kurtulan insanlar söz konusu. İlk filmde tek başına korkutucu bir olgu, görünmeyen bir tehdit olarak aktarılan "ölüm"ün kendisi bu kez adeta bir varlığa dönüştürülüyor. Öyle ki bu varlık, "illaki öldüreceğim" diyerek ölümü tesadüfler zinciri halinde gelen bir gerçek olmaktan çıkartan senaristlerimizin emrinde, kahramanlarımızın hayatına müdahale eden, alt edilmesi gereken, savaşılan, hatta kandırılan paranormal bir güç haline getirilmiş. Hani neredeyse bir köşeden maskeli, eli bıçaklı, göğsünde "Death design" yazan bir katil fırlayacak! Ölümün ta kendisinin ürkütücülüğünü kullanmak gibi parlak bir fikre sahip olan ilk filmin mirası sonuçta ilginç ölüm sahnelerini artarda dizmekten başka bir derdi bulunmayan kimi B tipi "slasher" seriyallerini anımsatan bir devam filmiyle hayat buluyor.

Görüntü: 1.85:1 WS. Kusursuz. Diskte öneremeyeceğimiz tam ekran izleme seçeneği de bulunuyor.
Ses: Dolby EX 5.1 / DTS 6.1. Filmin en irkiltici bölümü olan açılış sahnesi bile ses sisteminizi bir canavara dönüştürmeye yeterli. Ama merak etmeyin geri kalanında da kanallar dinlenmeye fırsat bulmuyor.
Ekstralar: Infinifilm serisinin bütün filmi özel eklere doğrudan geçiş yapmanıza imkan tanıyan etkileşimli izleme seçeneği, uygulama açısından yine çok başarılı ve eşsiz. Ancak eklerin içeriği bu kez çok iddialı değil. Filmin teknik detaylarını ele alan tek bir yapım belgeseli var. (30 dk.) Magazin yani ağır basan diğer iki dökümanterden biri ölümden dönme deneyimi yaşamış kişilere (18 dk.), daha ilginç olan diğeriyse vücudun korkuya verdiği tepkileri ölçmek amacıyla yapılan bir deneye katılan gönüllüleri konu ediniyor. (14 dk.) Deneklere bu film izlettiriliyor ve Amerikan gençliğinin çok kolay korkutulduğu sonucu ortaya çıkıyor. Dahice! Cook, Carter ve Conner Tracey'nin test çekimlerinin yanısıra önemsiz 5 silinmiş sahne de bulunuyor.
Diğer: Yönetmen, yapımcı ve senaristlerin yorumları, senaryonun tamamı, etkileşimli oyun Yazgını Seç, müzik videoları The Blank Theory "Middle of Nowhere", The Sounds "Seven Days A Week", fragmanlar.
FİLM: ✪✪ **DVD:** ✪✪✪✪
DEĞER Mİ?
Artarda dizilmiş ölüm sahnelerinden ibaret filmlerden şikayetçi olmayacak neşeli gruba dahilseniz.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"Final Destination" Özgün bir fikir, mükemmel uygulama.

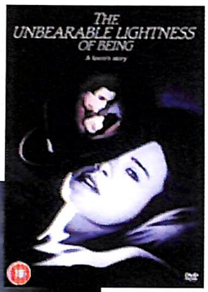
TEKNİK SERVİS

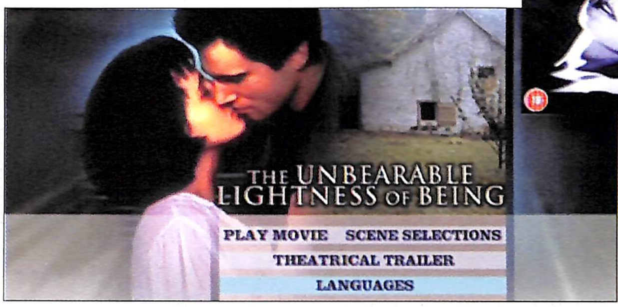
- DVD filmleri daha önce Palermo tarafından ithal edilen Columbia Tristar Home Entertainment bu ay Türkiye pazarına aracısız olarak giriş yapıyor. Superbit serisi DVD'leri de Türk koleksiyoncularıyla buluşturmayı da hedefleyen CTHE Türkiye'nin Kasım ayını kapsayan çıkış programında en dikkat çekici film ise Watanabe'nin kült anime başyapıtı "Cowboy Bebop: The Movie". Programdaki diğer filmler şöyle: "El Crimen Del Padre Amaro", "National Security"," Charlie's Angels 2", "Darkness Falls", "Auto Focus", "Cromwell", "Anger Management", "Anatomie 2" ve "Le Pacte Du Silence".
- Evinize yepyeni bir ev sineması sistemi kurdunuz. DTS çözücülü anfinizi de ihmal etmediniz. Hatta DTS ses miksine sahip filmleri hiç kaçırmayıp arşivinize katıyorsunuz. Uzun bir süredir DTS desteğiyle izlediğinizi sandığınız filmleri aslında Dolby 5.1. formatında izliyor olabileceğiniz ihtimali aklınıza gelir mi hiç? Pek çoğunuz buna gülmüş olabilir ama DVD'yle yeni haşır neşir olan hatırı sayılır miktarda insan küçük bir ayrıntı yüzünden ıskaladıkları şeyin farkında değil. DTS ibaresine sahip DVD filmlerde DTS çözücüsü olmayan kullanıcılar da düşünülerek standart Dolby Dijital 5.1. ses miksine de yer verilmektedir. Filmi izlemeden önce filmin ana menü ekranında Audio Set-up bölümüne girip DTS seçeneğini aktif hale getirmediğiniz sürece film Dolby Dijital 5.1. formatında oynayacaktır.
- "Terminator 2" için hazırlanan üçüncü özel edisyon DVD'si "T2: Extreme Editon" ile kolleksiyoncuları kızdıran sonu gelmez yeni baskı uygulamalarına dair tartışmaların alevlendiğini daha önce de duyurmuştuk. DTS'den bile yoksunken bu baskının "ekstrem"liği tartışılır ama DVD'nin daha önemli bir kusuru var. Filmin ikinci diskinde yer alan Quick Time formatındaki sinema versiyonunu izleyebilmeniz için stüdyonun internet adresine kayıt olmanız gerekiyor. Buraya kadar her şey tamam. Ancak ABD ya da Kanada'da olmadığınız sürece kayıt yaptıramıyor ve bu versiyonu da izleyemiyorsunuz. 1.Bölge baskı DVD'lere konulan güvenlik önlemlerinin en anlamsız olanlarından birisi.
- Yurtdışında DTS ve ekstralar eklenerek özel bir kolleksiyon paketi olarak çıkan Jack Ryan dörtlüsünün bu özel baskı diskleri Türkçe altyazı eklenmiş olarak ülkemizde yayımlandı. "Kızıl Ekim", "Tehlikeli Oyunlar" ve "Açık Tehlike"yi birbirlerinden bağımsız olarak edinmeniz mümkün.
- Hal Hartley'in sıradışı başyapıtı 'Amateur'ün 1.bölge baskısı bu ay yayımlanıyor. Hartley hayranları DVD'nin tanıtımını önümüzdeki aylarda sayfalarımızda okuyabilir.

The Unbearable Lightness of Being
Varolmanın Dayanılmaz Hafifliği / 1988

Y: Philip Kaufman
O: Daniel Day-Lewis, Juliette Binoche, Lena Olin
Bölge: 2 166 dk.
Türkçe altyazı
Warner Bros. / Tiglon

Milan Kundera'nın bir dönem ülkemizde de çok tutulan romanı, Sovyet işgali altındaki 1968 Prag'ını fon alan bir cinsel ve zihinsel özgürlük hikayesini konu alır. Hayatın aşk gibi kavramlarla doldurulamayacak kadar boş ve anlamsız olduğunu düşünen başarılı beyin cerrahı Thomas'a göre kendilerine bağlanılmasını beklemeyen, benzer prensiplere sahip kadınlarla ilişkiye girdiği sürece her şey yolundadır. Ancak, hayatı umursamamak için yeterince güçlü olmadığını düşünen, bu yüzden de tutkulu bir birlikteliğe sımsıkı sarılarak ayakta durabilen idealist fotoğraf sanatçısı Theresa'yla tanışması Thomas'ın o güne dek bastırdığı duygularını açığa çıkaracak ve hiç göstermediği özverileri göstermesine yol açacaktır. Kaufman, neşeli bir seks komedisi tadında başlayıp dökümanter tadında ağırbaslı bir dönem panoramasına meylettiği, ardından da dokunaklı ve masalsı bir aşk öyküsüne dönüştürdüğü filminde Kundera'nın zengin metninin katmanları arasında başarıyla dolaşıyor. Yönetmen, karakterlerin iç dünyalarındaki değişimlere dayalı hikayenin görsel açıdan cezbedici olması içinse kadın vücudunu film boyunca bir sanat eseri olarak kullanmayı tercih etmiş.

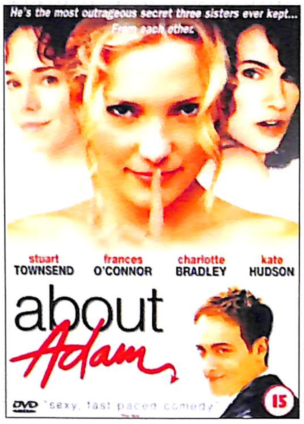

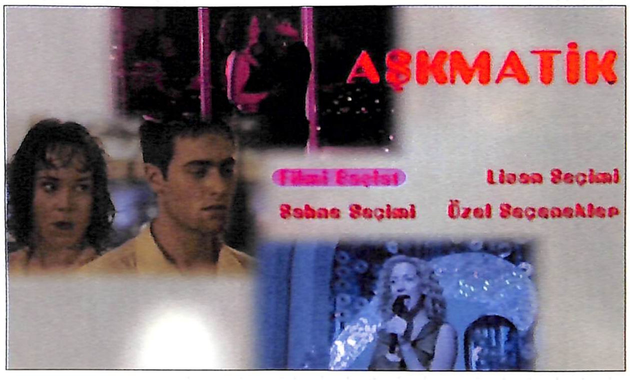
Görüntü: 1.85:1 WS. Orijinal materyaldeki muhtemel hasarlar tamamen temizlenmişse de dijital kalıntıların önüne geçilememiş. Siyah kontrastının, keskinlik ve detay duygusun da dikkat çekici olduğu söylenemez.
Ses: Dolby Surround 2.0. Ses efektleri, diyaloglar ve müzikler iki kanal sınırlamasına karşın olası metalik tonlardan tamamen uzak. Can sıkıcı olduğu söylenemez.
Ekstralar: Fragman.
Diğer: Fotoğraf galerisi, fragman.
FİLM: ✪✪✪ DVD: ✪✪
DEĞER Mİ?
Ağır temposuyla her zevke uygun değil ama yine de cezbedici birkaç ayrıntı yakalamanız olası.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"Henry & June" Kaufman, Anais Nin'in cinsel yaşamına bakıyor.

About Adam - Aşkmatik / 2001

Y: Gerard Stembridge
O: Stuart Townsend, Frances O'Connor, Charlotte Bradley, Kate Hudson
Bölge: 2 93 dk.
Türkçe altyazı
Miramax / Film Pop

Üç kızkardeş. Lucy, Bay Doğru'yu bulmak için haftalık denemeler yapmaktan çekinmiyor. Laura aşkın gömüldüğü Viktorya dönemi kitaplardaki gibi yaşandığını sanan kronik bir bakire. En büyükleri Alice ise mutsuz bir evliliğin pençesinde. Lucy'nin çalıştığı restorana zengin bir galerici olan Adam'ın gelmesi hepsinin de cinsel hayatını temelli değiştiriyor. Herkesin çok sevdiği bu sempatik genç kusursuz bir damat adayı gibi görünse de kızkardeşleri kitabına uydurarak baştan çıkarmaya koyuluyor. Hatta erkek kardeşlerini bile. Kadın oyuncuların, özellikle de O'Connor'ın, göz doldurduğu İngiliz yapımı bu seks komedisi klişe olmasına karşın Amerikalı türdaşlarının muhafazakar bakış açısından uzak. Üstelik onların aksine kadın izleyicilerin gönlünü okşamak gibi bir çabası da yok.
Görüntü: 1.85:1 WS. Genel olarak kumlu ve puslu bir görünüm sergileyen, keskin detaylardan ve kontrasttan yoksun transferin bu kusurları az aydınlatılmış sahnelerde daha da belirginleşiyor.
Ses: Dolby 5.1. Ekonomik müzik kullanımı zaten çok hareketli olmayan ses miksini tekdüzelikten kurtarmaya yetmiyor. Diyaloglar ise temiz ve anlaşılır. Ancak Türkçe dublajda genellikle olduğu üzere sesler üst üste binme eğiliminde. Şimşek hızıyla belirip kaybolan altyazı uygulamasında da sorunlar var.

Ekstralar: Kamera arkası görüntüleri kötü biçimde artarda eklenmiş 5 dakikalık bir ekle karşınıza çıkıyor. 6 dakikalık söyleşilerin de söyleyecek çok fazla sözü yok.
FİLM: ✪✪✪ DVD: ✪✪
DEĞER Mİ?
Vasatın altındaki DVD transferi zaten çok şey vaat etmeyen filme pek yardımcı olmuyor.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"Dört Nikah Bir Cenaze" Komik ve dokunaklı evlilik köşe kapmacası.

Johnny English/2002

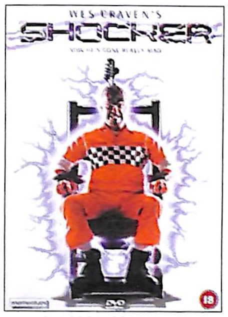
Y: Peter Howitt
O: Rowan Atkinson, John Malkovich, Natalie Imbruglia
Bölge: 2 84 dk.
Türkçe altyazı [Yok]
www.amazon.co.uk

Austin Powers varken Johnny English'in Bond parodisi olarak ne gibi bir farklılık ortaya koyacağı merak konusuydu ama sonuç Powers'ı tahtından etmedi. English karizma ve zeka açısından, gerekli olduğu üzere, bir hayli yoksun. Ama geri kalan her şey var. Seksi bir yardımcı, kral olup İngiltere'yi dev bir hapishaneye dönüştürmeyi düşünen baş kötüsü Pascal Sauvage (Fransızca aksanıyla alabildiğine oynayan Malkovich) ve aksiyon. Absürdün kaçınılmaz olduğu hikayeden çok şey beklememek gerek tabii. Ama bir komedi filminde eğlenmeyi beklemek de çok şey sayılmaz değil mi?
Görüntü: 1.85:1 WS. Kusursuz.
Ses: DTS. Ses kuşağı fazla hareketli degil. Ancak çevreleme hissi sürekli aktif. Subwoofer da dahil olmak üzere tüm kanallar dengeli olarak kullanılmış.
Ekstralar: Standart yapım belgeseli 25 dakika sürüyor. Küçük bir soru cevap oyununu gerektiği biçimde bitirebilirseniz sizi silinmiş sahnelerden oluşan 8 dakikalık bir derlemeyle ödüllendiriyor.
Diğer: Karakter profilleri, DVD-Rom ekleri (weblinks, interaktif oyunlar v.s.)
FİLM: ✪✪ DVD: ✪✪✪
DEĞER Mİ?
Atkinson'a tahammül edebilen gruptan olsanız bile sıkıntıdan patlamanız kaçınılmaz.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"Bean". Atkinson kült TV karakterini sinemaya taşıyor.

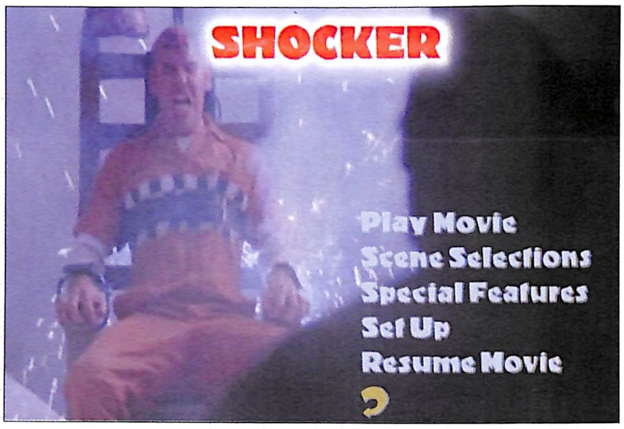
Shocker / 1989

Y: Wes Craven
O: Michael Murphy, Peter Berg, Cami Cooper, Mitch Pleggi
Bölge: 2 105 dk.
Türkçe altyazı
www.blackstar.co.uk

Şimdilerde aksiyon ve korku filmlerinin pek çoğunda heavy metal parçalarının zangır zangır ötmesi adeta bir kural haline geldi. Oysa Hollywood stüdyo sisteminde bu müzik türünün filmlerde yoğun olarak kullanılmasına karşı dile getirilmeyen bir tabu söz konusuydu. "Shocker" tamamen hard'n heavy parçalarından oluşmuş müzik kuşağı ile bu sinsi tabuyu yıkan ve diğer filmlerini önünü açan bir film olmuştu. Tabii sadece bu değil. Film aynı zamanda Craven'ın 80'lerin sonunda korku sinemasına yeni bir kült karakter kazandırma çabasıydı . Şimdilerde X-Files dizisinde oynayan Mitch Pleggi'nin canlandırdığı Horace Pinker işlediği seri cinayetlerden sonra psişik yeteneklere sahip bir gencin yardımlarıyla yakalanıyor. Lakin elektrikli sandalyedeki infazından sonra beden değiştirebilen ve elektrikle beslenen daha güçlü, paranormal bir güce dönüşüyor. Yönetmenin özellikle Elm Sokağı'nda kullandığı metafizik öğeleri tekrarladığı film onun mizaha kayarak alabildiğine eğlenceli bir "çöp" film kotarma denemesinin, hem kariyeri hem de gişe açısından,

hüsran verici bir örneği olmuştu. Yaratıcı görsel efektlerin birbirini izlediği, hele ki TV yayınları arasında geçen sürek avı sahnelerinde iyice ipleri koyverip absürdleşen film hem Craven filmografisinden hem de korku antolojisinden beslenen detaylarla dolu.
Görüntü: 1.85:1 WS. Yumuşak ve doğal renklerle desteklenen görüntüler görsel efektlerin yoğun olduğu zorlayıcı anlarda bile dijital kalıntılara yenik düşmüyor. Yenileme işlemi kusursuz.
Ses: Dolby Stereo 2.0. DVD oynatıcınızı

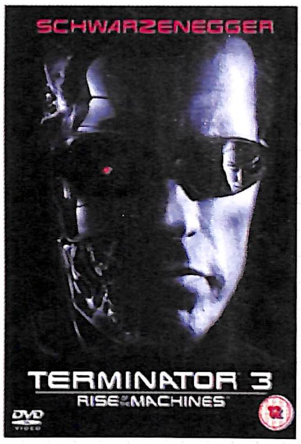

müzik setinize bağlayarak filmleri izliyorsanız ses dinamiğinden şikayet etmeniz pek olası değil. Hatta 5.1 sistemlerinde yapay surround özelliğini kullanarak yeterli bir sonuç almak mümkün. Ses miksi genel olarak parktaki takip sahnesinde de olduğu gibi detay açısından üç kanalın eksikliğini hissettirmiyor. Ancak meşhur (!) müziklerin zayıf kaldığı dikkatlerden kaçmıyor.
Ekstralar: 4 sahneyi storyboard karşılaştırmalı izleyebiliyorsunuz. Gözünüz yapım belgesellerini arıyor ister istemez. Craven'ın sesli yorum seçeneği bu eksikliği telafi ediyor.
Diğer: Fragman.
FİLM: ✪✪✪ **DVD:** ✪✪
DEĞER Mİ?
Aşure kıvamındaki filmler karşısında hazımsızlık çekmiyorsanız eğlence sizi bekliyor.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"Elm Sokağında Kabus" Unutulmaz umacı başyapıtı.

Terminator 3 : Rise of the Machines / 2003

Y: Jonathan Mostow
O: Arnold Schwarzenegger, Nick Stahl, Claire Danes, Kristanna Loken
Bölge: 2 109 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı
CTHE Türkiye

Çığır açıcı bir başyapıtın ardından devam filmi kotarmak gerçekten de riskli bir girişim. T2'nin senaryo yazarlarının istahını açan içerik zenginliği internetin ortaya çıkısıyla birlikte web tabanlı pek çok alternatif senaryonun üretilmesine yol açmıştı. Mostow ve ekibinin bu kaynaklardan ne kadar faydalandığı bilinmez. Zaten ikinci filmi aşmak gibi bir iddiaları da yok. Dolayısıyla, neredeyse bir taklit yapım misali, hikayeye has aksiyonu devam ettiriyorlar. Oradan oraya kaçarak kimliksiz bir yaşam süren John Connor makinelerin kontrolü ele geçirdiği kıyamet gününün aslında kaçınılmaz olduğunu öğreniyor. Yenilmez yeni yok edici T-X ise hem daha önceki modellerin bir bileşimi hem de farklı üstünlüklere sahip. Hikaye yüksek mizah dozu nedeniyle biraz fazlaca sırıtkan olsa da Skynet'in devreye girdiği tarihi ana tanıklık etmemize yardımcı oluyor. Teknik açıdan da ikinci filmin gerisinde değil. Filmin serinin hayranlarını tatmin etmekte zorlandığı söylenebilir ama DVD baskısı için olumsuz bir şey söylemek zor. Schwarzenegger'in sunumuyla açılan filmin DVD'si titizlikle hazırlanmış.
Görüntü: 2.35: 1 WS. Kusursuz.
Ses: Bu yılın en başarılı ses kurgularının birisine sahip olan film ilk başta DTS'i hakediyor gibi görünebilir. Ancak evinizi adam akıllı sallayan Dolby Dijital 5.1 miksi bu eksikliği kesinlikle aratmıyor. Mükemmel.
Ekstralar: Bonus diskin ilk ekranı esprili eklerle açılıyor. 1.5 dakikalık kurgusal Cyberdyne reklamında Arnie konuk oyuncu. Özellikle aksanıyla ilgili espri görmeye değer. Çekim hatalarını içeren 3 dakikalık ekten sonra görsel efektleri sahne sahne ele alan Görsel Efekt Laboratuvarı'na geçiş yapıyorsunuz. Burada anahtar sahnelere ayrılmış, toplamları 44 dakikayı bulan 6 dökümanter bulunuyor. Animasyonlu menülere sahip bu eklerin sunum şekilleri de hoş. Filmin açılışına ait iki sahnenin öğelerini değiştirerek kendi yorumunuzu katmanıza olanak tanıyan interaktif ek ise eğlendirmeye yönelik. Diskin interaktif ekleri bundan ibaret değil. Karakterler ve makinalar hakkında ayrıntılı bilgilere ulaştığınız ve bir zaman cetveli yardımıyla üç filmde cereyan eden tüm olayları kronolojik sırayla inceleyebildiğiniz metin tabanlı ekler de yer alıyor. Todd McFarlane'le yapılmış söyleşiyi içeren 7 dakikalık ek action figürlerin yapımına ışık tutmasıyla da bir ilk teşkil ediyor. Storyboard karşılaştırmalı sahne ise yalnızca yeraltı üssündeki çatışmayı kapsıyor.
Diğer: Kostüm tasarımı ve video oyununun yapımına ait dökümanterler (16 dk.), yönetmen ve oyuncuların sesli yorumları, T3 oyun tanıtımı, fragmanlar.
FİLM: ✪✪✪ **DVD:** ✪✪✪✪✪
DEĞER Mİ?
Film geri dönmek istemeyeceğiniz kadar kötü değil. DVD de gerekeni fazlasıyla yapıyor.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"Returner" Hong Kong'tan yüksek bütçeli bir Terminator yorumu.

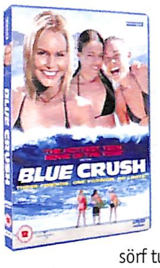

Sine DVD

Blue Crush - Büyük Dalga / 2002

Y: John Stockwell
O: Kate Bosworth, Michelle Rodriguez, Matthew Davis, Sanoe Lake
Bölge: 2 100 dk.
Türkçe altyazı
Universal / Tiglon

Arasıra ortaya çıkan sörf konulu gençlik filmlerinden biri. Türkiye'ye video döneminden miras kalmış gençlik filmi tanımlaması "Büyük Dalga" türü filmler sayesinde unutulmuş bir "alt kategori" olmaktan kurtuluyor. Yakıcı güneş altında bikinili kızların cirit attığı, yaz aşklarının yaşandığı, zıpır müzikler eşliğindeki deniz ve plaj görüntüleriyle tıka basa dolu bir film bu da. Sörf yapmadıkları zamanlar da civardaki lüks otelde temizlik işlerine bakan üç kız arkadaş yaklaşan büyük sörf turnuvasına birbirlerine destek olarak hazırlanıyorlar. Ancak her yıl çok sayıda sporcunun ölümüyle noktalanan Pipe Master yarışmasına umut bağlayan Anne Marie arkadaşlarından başarısını etkileyecek önemli bir sır saklamaktadır.

Görüntü: 1.85:1 WS. Sıcak renkler ve keskin kontrastla desteklenen kusursuz bir transfer.
Ses: Dolby 5.1. Seyirciyi dalgaların tam ortasına yerleştiren dinamik sörf sahneleri DVD avantajlarını sonuna dek kullanıyor. Hem çevreleme hissi hem de alt frekans efektleri açısından çarpıcı.
Ekstralar: Sesli yorum seçeneğine yönetmenin 10 yaşındaki oğluyla katılması hiç rastlanmadık bir durum doğrusu. Onlara yapımcı Rick Dallago ve filmin üç başrol oyuncusu da katılmış. 15 dakikalık tipik kablo TV dökümanterinin yanısıra yapım sürecine ışık tutan üç kısa belgesel daha var. Sörf tarihi ve jargonu hakkında bilgilenmek için 25 sayfalık metin tabanlı ekten faydalanabilirsiniz.
Diğer: 8 silinmiş sahne, Lenny Kravitz "If I could fall in love" müzik videosu, filmografiler, fragman, weblink.
FİLM: ✪✪ **DVD:** ✪✪✪
DEĞER Mİ?

Kısa yeni girmişken mısır patlağınızı alıp hiç bir şey düşünmeden yaz mevsimini anımsatacak bir şeyler izlemek isterseniz elinizin altında bulunsun.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"Blue Juice" Ewan McGregor hem aşkın hem de son büyük dalganın peşinde.

YENİLER

1. Daft Punk - Interstella 5555 - 1 Aralık (B2)
2. It's a Wonderful Life - 1 Aralık (B2)
3. Alien Quadrilogy - 8 Aralık (B2)
4. Shoot the Piano Player - 8 Aralık (B2)
5. Stolen Kisses - 8 Aralık (B2)
6. Suzhou River - 8 Aralık (B2)
7. Escape from New York : Special Edition - 16 Aralık (B1)
8. Henry Fool - 16 Aralık (B1)
9. Other Voices Other Rooms - 23 Aralık (B1)

TÜRKİYE

1. Charlie's Angels 2
2. Eşkıya
3. Predator 2
4. That Thing You Do
5. Wild at Heart
6. 8 Mile
7. Main Event
8. Blood Work
9. Dick Tracy
10. Cocktail
11. 13. Cuma Bölüm 6: Jason Yaşıyor
12. The Accused

GELECEK SAYIDA

1. Cowboy Bebop: The Movie
2. Smallville: Complete Season 1
3. X-Men 2
4. Identity
5. Hulk

TEKNİK SERVİS

Ülkemizde DVD filmlerin farklı versiyonları henüz piyasaya sürülmüyor. Bu nedenle karar verme bakımından yurtdışındaki tüketicilerden daha şanslıyız. DVD'nin giderek büyüyen bir pazara dönüşmesi itibarıyla stüdyolar ellerindeki filmleri farklı isimlerle ambalajlayıp piyasaya tekrar tekrar sürmekten çekinmiyorlar. Bir sinemasever olarak filmlere anlamlar yükleyip derin duygusal bağlar geliştirebilirsiniz. Oysa ki stüdyolar için onlar sadece paraya dönüştürülmesi gereken yatırım araçları. Peki sevdiğimiz filmin DVD'sini aldıktan 3 ila 6 ay sonra daha cicili bicili bir paketle yeniden piyasaya sürüldüğünü , hele ki bu pakette daha önceki baskıda yer almayan özel eklerin de bulunduğunu gördüğümüz zaman kızgınlık duymayacak mıyız? Şu sıralar batıdaki DVD tüketicilerinin en fazla tartıştığı ve tepki gösterdiği konuyu bu sonu gelmez yeni baskılar oluşturuyor. İthalatçı firmaların korsan DVD'yle mücadele ve Türk tüketicilerinin alım gücüne hitap etme çabaları dahilinde Türkiye'deki ürün yelpazesi henüz çeşitlilik göstermediği için bu tartışmalar bize çok uzak görünebilir. Ancak elbetteki böyle devam etmeyecek ve şimdilik sadece internet üzerinden DVD satın alabilen kolleksiyoncuları etkileyen bu sorun eninde sonunda yaygın hale gelecek. Aşağıdaki püf noktaları bu kafa karışıklığını nispeten azaltabilir.

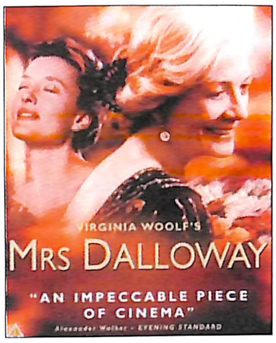
- DVD kapağını süsleyen Special Edition (Özel Baskı) ibaresine kanmayın. Bu her zaman özel bir disk anlamına gelmez.
- Eğer bir DVD cafcaflı bir paketle piyasaya sürülmüşse aynı diski daha mazbut bir paket içerisinde edinmeniz kuvvetli bir ihtimaldir.
- Üstün nitelikte bir ev sineması donanımınız yoksa Superbit DVD'lere para yatırmayın. Çünkü farkı anlamanız zaten mümkün değildir.
- Filmin devam bölümü sinemalarda gösterime girmek üzereyse ilk filmin DVD'sini hemen almayın. Pazarlama stratejisi olması ve devam filmi gösterimden kalktıktan sonra iki filmi de kapsayan özel bir paket yayımlanması ihtimali yüksektir.
- Fiyatı göz önünde bulundurun. Yepyeni bir film düşük fiyatla satışa sunulmussa şüphelenin. (Bu ipucu ülkemizde yayımlanan DVD'leri -şimdilik- kapsamıyor.)
- DVD çıkar çıkmaz satın almayın. Yeni baskısı hazırlanmak üzereyken stok fazlası olarak ucuzluğa düşmesini bekleyin.

KLASİK BÖLÜM

Prince of Darkness / 1987
Bölüm 17: On The Dark Side

Karanlığın efendisinin eski bir kilisede yeniden vücut bulmasını engellemeye çalışan bir grup bilim adamı mücadeleleri sırasında pek çok kayıp veriyor. Bu bölüm sadece filmin tansiyonunun doruğa çıkması nedeniyle değil kendisini feda eden Catherine'in akıbeti açısından da önemli. İnsanların dünyasına bir geçit vazifesi gören aynanın kırılmasıyla Catherine karanlık tarafta mahsur kalıyor. Tematik açıdan son derece etkileyici ve unutulmaz.

Mrs. Dalloway/1997

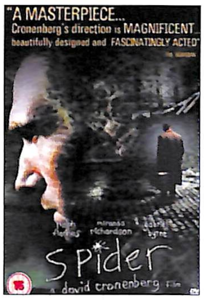
Y: Marleen Gorris
O: Vanessa Redgrave, Natascha McElhone, Rupert Graves
Bölge: 2 97 dk.
Türkçe altyazı [Yok]
www.blackstar.co.uk

Virginia Woolf'un ölümünden sonra yayımlanan ve kendi ülkesinde yenilikçi bir başyapıt olarak göklere çıkartılan kitabı "Mrs.Dalloway", yazarın otobiyografik izlerini en yoğun biçimde taşıyan eseri olarak da anılır. Hikaye iki paralel yaşamı 24 saat içerisinde anlatır. (Bu nedenle Woolf kitabına ilk başta "Saatler" adını koyar.) Merkezde ise göz alıcı bir partinin hazırlıklarını yaparken yıllar önce reddettiği eski bir aşığın çıkagelisiyle geçmişini yeniden gözden geçiren yaşı geçkin Mrs. Dalloway vardır. Arkadaşının ölümüne tanık olan savaş gazisi Septimus'un zihinsel ızdırabı birbirlerinden habersiz olsalar da Dalloway'in duygusal çalkantılarıyla paralellik göstermektedir. Kimi edebiyat eleştirmenlerine göre sinematografik özellikler taşıyan kitabın monologlar üzerinde ilerleyen geri dönüşlerle bezeli yapısı düşünülürse "Antonia'nın Yazgısı" ile çıkış yapan yönetmen Gorris'in zorlu bir denemeye giriştiği, ağır tempo ve abartılı oyunculukların ise kendisine pek yardımcı olmadığı düşünülebilir. Yakın tarihte Michael Cunningham'ın "Saatler"ine ve bu kitaptan yapılan sinema uyarlamasına da esin kaynağı olan eseri kısa yoldan keşfetmek isteyenler için.
Görüntü: 1.85:1 WS. Dijital kalıntı ve kumlanmalar ortalamanın üstünde seyrediyor. DVD üzerinde göreceğiniz en kötü transferlerden birisi olmasa da iyi demek zor.
Ses: Dolby Stereo 2.0 Diyaloglar dolgun ve berrak bir netliğe sahip. Ön kanallarda kimi küçük geçişlerle hareketlilik sağlanmış. Bunun dışında filmin yapısı daha fazlasını beklemenizi zaten olanaksız kılıyor.
Ekstralar: 10 dakikalık yapım belgeseli oyuncuların, yapımcı, yönetmen ve senaryo yazarının açıklamalarını içeriyor.
Diğer: Yapım notları, biyografiler
FİLM: ✪✪ **DVD:** ✪✪
DEĞER Mİ? Uyarlamalarla başı dertte bir edebiyat severseniz riski göze almak size kalıyor.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"Saatler/ The Hours" Woolf evreninde paralel yaşamlar.

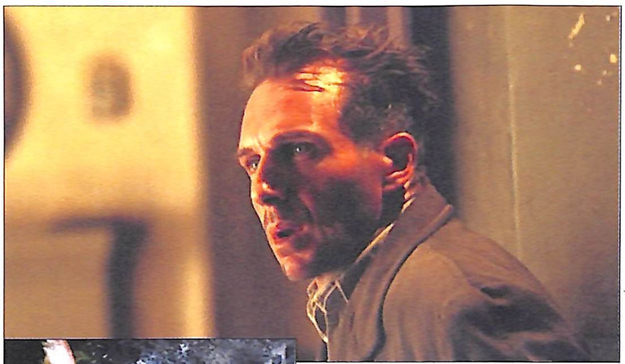
Spider / 2002

Y: David Cronenberg
O: Ralph Fiennes, Miranda Richardson, Gabriel Byrne
Bölge: 2 98 dk.
Türkçe altyazı [Yok]
www.choicesdirect.co.uk

Uzun bir süre insan vücudunun deformasyonuyla ilgilenen Cronenberg bu kez zihinsel deformasyona el atıyor ve böylece "Naked Lunch"tan sonra ikinci kez rahatsız bir zihnin dehlizlerinde gezinmiş oluyor. Çocukluğunda annesi tarafından Örümcek lakabıyla çağrılan Dennis Cleg'in yirmi yıl boyunca şizofren tanısıyla yattığı akıl hastanesinden çıktıktan sonra yerleştiği uyum evinde geçmişine doğru yaptığı zihinsel yolculuk filmin adıyla örtüşecek biçimde bir örümcek ağı kadar karmaşık. Peter McGrath'ın kendi romanından senaryolaştırdığı bu klostrofobik delilik hikayesi Cronenberg'in soğuk ve mesafeli anlatımından nasibini almış durumda. Cleg'in zihinsel oyunları nedeniyle üç farklı karakterde görünen Richardson ve film boyunca sadece birkaç kelime eden Fiennes kelimenin tam anlamıyla döktürüyorlar.

Görüntü: 1.85:1 WS. Transferin kalitesi kusursuz olmasa da karanlık sahnelerin üstesinden yeterince geliyor.
Ses: Dolby 5.1. Kanallarda en küçük bir hareketlilik bile söz konusu değil. Diyaloglar net ama Fiennes'in geveleDiği sözcükleri duyabilmek için yine de gayret göstermek gerekiyor.
Ekstralar: Filmin 2. bölge baskısı ekler açısından 1. bölge baskısından bir hayli geride. Oyuncular, yönetmen, yapımcı ve yazarla yapılmış söyleşilerin tamamı, ki elektronik basın bülteninden alınmışlar, 20 dakikayı zar zor buluyor.

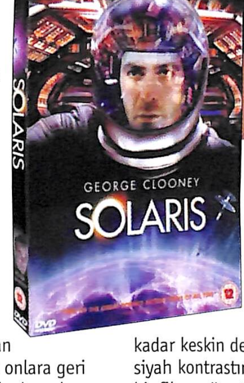
Diğer: Fragmanlar.
FİLM: ✪✪✪ **DVD:** ✪✪
DEĞER Mİ?
Boğucu yapısıyla her zevke uygun değil.
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"Kafka". Prag'ta Kafka'yla birlikte karanlık bir yolculuk.

Solaris / 2002

Y: Steven Soderbergh
O: George Clooney, Natasha McElhone, Viola Davis
Bölge: 2 99 dk.
Türkçe altyazı
20th Fox./Tiglon

Stanislav Lem'in psikolojik sularda gezen romanını sinemaya uyarlamanın ne kadar zor ve açıkçası imkansız olduğunu Tarkovski kendi uyarlamasıyla zaten ispatlamışken Soderbergh'in aynı işe kalkışması, hele ki yönetmenin seri üretim temposuyla çalıştığı düşünülürse, oldukça riskli bir projeydi. Yapımcı olarak James Cameron'un imzasının bulunması da beklenti çıtasını yüksek tutuyordu. Beri yandan kitabın hayranları için Lem'in "Ben bu hikayeyi erotik fantazilere malzeme olması için yazmadım" şeklindeki ifadesi bile tedbirli olmak için yeterli bir sebepti. Clooney de projenin en ateşli destekçilerinden birisi olarak basın toplantısında filmi eleştiren muhabirimizi azarlayacak kadar filme inanıyordu. Ne var ki filmin Soderbergh'in eli çabukluğuna yarasır bir şekilde perdede görünmesiyle kaybolması bir oldu. Böylece yörüngesinde yer alan uzay üssündeki mürettebatın bilinçaltından beslenen, ölen yakınlarını onlara geri verecek kadar ileri giden (onların hep aynı hataları tekrarlamalarını izleyen) mavi güneş Solaris'in hikayesinin hakkını vermek için ağır tempo ve ustalıklı görsel tasarımların yeterli olmadığı bir kez daha ispatlandı.

Görüntü: 2.35:1 WS. Görsel efektlerin yer aldığı sahneler üç boyut etkisi yaratacak kadar keskin detaylara sahip. Derin siyah kontrastının çok önemli olduğu bir filme göre tamamıyla kusursuz.
Ses: Dolby 5.1. Son derece yavaş akan bir film olması itibarıyla ses miksi sizi etkileyecek hiçbir cevhere sahip değil. Çevreleme hissi yalnızca gemi içindeki makine uğultusu gibi atmosfer efektlerinden ibaret.
Ekstralar: Kablo TV için hazırlanmış 13 dakikalık yapım belgeseli filmden alınmış görüntülerin istilası altında. Dolayısıyla deneme çekimlerine de yer veren 18 dakikalık ikinci dökümanter, genelde aynı malzemeyi tekrar etse de, daha izlenebilir durumda. Gözleri sağlam sinemaseverlerin filmin senaryosunu metin tabanlı ek üzerinden okuması da mümkün.
Diğer: Soderbergh ve Cameron'un sesli yorumları, fragmanlar.

Diğer: Yönetmen ve Farrell'in yorumları, fragmanlar.
FİLM: ✪✪ **DVD:** ✪✪✪
DEĞER Mİ?
Psikolojik hikayelere -türüne bakmaksızın- ilgi duyanlara...
BUNU SEVDİYSENİZ DENEYİN:
"2001: A Space Odyssey". Hipnotik bilim-kurgu başyapıtı.

Söyleşi: Senem Erdine
senemerdine@hotmail.com

Serdar Orçin

"Üçüncü Sayfa" ve "Yazgı"nın ardından yine bir Zeki Demirkubuz filmiyle ("Bekleme Odası") seyirci karşısına çıkmaya hazırlanan oyuncuyu en son "Abdülhamit Düşerken"de genç Mustafa Kemal rolünde izlemiştik.

FOTOĞRAF: İSA ARSLAN

"Tom Hanks'le ya da Sean Penn'le karşılıklı oynamayı çok isterim."

Unutamadığınız filmler...
Eskiler şu anda aklıma gelmeyebilir ama "Masumiyet" yakın zaman içinde çok beğendiğim filmlerden biriydi mesela. Nuri Bilge Ceylan'ın bütün filmlerini seviyorum. Hatta, bence "Uzak" bugüne kadar çekilmiş en iyi filmlerden biridir. "Eskıya" zamanında hepimizi çok etkilemişti. Yavuz Turgul'un diğer filmlerini de çok severim. "Tabutta Rövaşata" da unutamadığım filmlerden biri.

Hangi oyuncuları beğenirsiniz?
Bir kere Haluk Bilginer demeden geçemem, Müşfik Kenter de öyle. Fikret Kuşkan'ı çok beğenirim. Engin Alkan bence çok iyi bir oyuncudur. Uğur Polat'ı çok severim, beğenirim, çok sıcak gelir bana. Dünyadan, önce John Malkovich, sonra son zamanlarda beni en fazla etkileyen oyunculardan bir tanesi olan Brad Pitt. Onu çok başarılı buluyorum. Çok iyi projelerin içinde oluyor. Çok yetenekli birisi ve giderek olgunlaşıyor. Bütün iyi oyuncular gibi o da hayvani duyguları çok güçlü olan bir oyuncu. Al Pacino'yu, Robert De Niro'yu söylememe gerek yok, herkes biliyor. Kadınlardan Meryl Streep ve Nicole Kidman. Avrupa'dan Juliette Binoche. Bir de, Türkiye'den yine, "Çamur" filmindeki performansından çok etkilendiğim Yelda Reynaud var. Daha önceki filmini seyretmemiştim ama bu filmde izlediğim zaman son zamanlarda gördüğüm en iyi kadın oyunculardan biri olduğunu düşündüm. Yine o filmde Tomris İncer var. Bence o da çok iyi kadın oyuncularımızdan biri ama çok fazla izleme şansımız olmuyor ne yazık ki. Zuhal Olcay'ı son zamanlarda pek göremiyoruz sinemada ama o da performansından etkilendiğim oyunculardan biridir.

Hangi yönetmenleri seversiniz?
Türkiye'den eskilerden takip edebildiğim çok az yönetmen var. Bunların içinde en sevdiklerim Ertem Eğilmez ve Atıf Yılmaz'dır. Yavuz Turgul'u beğenirim. Yenilerden Nuri Bilge Ceylan tabii... Bir sinemacı olarak tavrının ve işlerinin her zaman arkasındayım, çok seviyorum, Zeki Demirkubuz'un da öyle. Serdar Akar'ı ve "Dokuz"un yönetmeni Ümit Ünal'ı beğeniyorum. Dünyadan hastası olduğum birkaç yönetmen vardır. Bunların başında Oliver Stone ve Martin Scorsese gelir. Alfred Hitchcock'u çok severim. Eskiden Spielberg'i çok severdim, hakikaten dahi çocuk gibi gelirdi ama şimdi pek öyle gelmiyor. Stanley Kubrick yüzyılın dahilerinden biri bence. Bir de Tarantino'yu seviyorum.

Bir filmden yarısından çıktığınız oldu mu?
Şu ana kadar hiç olmadı. Çıktığım tiyatro oldu ama film olmadı. Belki beni o kadar da daraltacak bir filme denk gelmemişimdir şimdiye kadar.

Çocukluk kahramanınız kimdi?
Bir kere bir Cüneyt Arkın vardı hayatımızda. Kahramancılık oynarken Cüneyt Arkın rolünü alamadığında en çok üzülen ben olurdum. Çizgi roman dünyasındaki kahramanım da Çelik Bilek'ti.

Yalnızlığı mı kalabalıkları mı tercih edersiniz?
Yalnız kalmaya ihtiyaç duyarım ama bunlar sadece kendimi korumak, kendimi beslemek, kendimi onarmak için kullandığım zamanlardır. Kalabalığı tercih ediyorum galiba. Yalnız kaldığım anları her zaman için korurum ama öyle çok fazla yalnızlığa gelemiyorum.

Küsüp somurtur musunuz yoksa bağırıp çağırır mısınız?
Çok zor bağırıp çağırırım. Eğer gerçekten sinirim bozulmussa ve nedenini anlayamadığım bir şeyse biraz suratsız olurum. Kolay kolay bağırıp çağıramıyorum ben, keşke öyle olsaydı.

Çalışmadığınız akşamlarınız nasıl geçer?
Şehir Tiyatroları'nda oynadığım için öyle akşamlarım çok az. "III. Richard" ve "Othello"da oynuyorum şimdi. Oyunum ya da çekimim olmadığı akşamlar arkadaşlarla birarada olmayı tercih ediyorum genellikle, bazen de televizyon seyrederim. Yalnız olmak istiyorsam ilgilenecek bir şeyler bulurum kendime, onun dışında arkadaşların arasına atarım kendimi yani.

Sabah ilk iş ne yaparsınız?
Uzun zamandır yaptığım şey, sabah uyanıp fırlamak. Özellikle geçen seneden beri böyle. Uyanıp büyük bir telaş içinde kapıya koşuyorum.

Hangi konuda zayıf hissediyorsunuz?
Ailem ve arkadaşlarım benim için çok önemlidir. Onlara karşı zayıfımdır. Çocuklar konusunda da öyle. Bir de insanların duygusal anlarında kendimi kötü hissederim, elim ayağım birbirine dolaşır.

Hangi konuda güçlü hissediyorsunuz?
Yaptığım iş konusunda kendime güven duyarım çünkü çalışkan olduğumu düşünüyorum. Çalışkan biriyimdir ve işimi iyi yapmaya çalışırım. Onun dışında spor yaparım ve fiziksel olarak kendimi iyi hissettiğim alanlar vardır, mesela iyi koşarım, futbol oynarım, birtakım akrobatik hareketler yapabilirim.

Ölümden sonra ne var?
Kesinlikle başka bir boyut var ancak ne olduğunu ben de o kadar çok merak ediyorum ki... Fakat bir yokoluşa inanmıyorum galiba bir başka varoluşa inanıyorum... yani inanmak istiyorum. Başka bir enerji biçimine dönüşme teorileri bana iyi geliyor çünkü eğer öyle değilse eğer sonu yokolussa, yaşam çok saçma.

En çok neden korkarsınız?
Galiba kimsesiz kalmaktan korkarım. Etrafımdaki insanların, ailemin, arkadaşlarımın ve dostlarımın beni tamamen terk etmeleri dışında beni öldüren, büyük bir korkum yok.

En büyük hayaliniz ne?
Birkaç tane var. Mesleğimle ilgili olanı bir Hollywood prodüksiyonunda yer almak. Tom Hanks'le ya da Sean Penn'le bir sahnede karşılıklı oynamayı çok isterim mesela. Özel hayatımla ilgili hayalim de şu turistik gemilerden biriyle uzaya gidip dünyayı bir kerecik dışarıdan görmek. Bu benim gerçekten en büyük hayalim. O kadar para kazanamayacağımı biliyorum ama bir gün param olursa mutlaka yaparım.

Mutlu aşk var mı?
Vardır bence. Aşk çok çabuk tükenebilen bir şey tabii ama bitmeyebilir de. Biraz da hayattan ne beklediğimizle, hayata nasıl yaklaştığımızla ilgili herhalde ama ille de bitecek diye bir şey yok.

Hangi kent?
Dışarıda çok fazla yer görmedim, yalnız Türkiye'de başka şehirlerde bulundum ve yaşadım. İstanbul çok özel tabii, İstanbul'da yaşayan herkes bunun ne demek olduğunu bilir.

Hayatınız filme çekilse adı ne olurdu?
"Hadi Bakalım", "Yürü Ya Kulum" gibi şeyler geliyor aklıma ama bunların anlamları bende çok farklı tabii... Yani merak ve heyecan uyandıran bir ismi olurdu herhalde.

İçki ve sigarayla aranız nasıl?
Uzun yıllardır sigara içiyorum, eski bir tiryakiyim ama bir senedir çok azalttım. İçkiyle aram iyidir, yani koşullar müsaitse, sabah erkenden işim falan yoksa içerim, sorun yaratmam kendime o konuda.

Yeni sinema projeniz var mı?
Önümüzdeki kış sezonu için şu an hiçbir şey yok. Yaz için konuşulan bir şeyler var ama kesinleşmiş değil. Tiyatro ve diziler devam ediyor olacak.

Şu anda doların kaç TL olduğunu biliyor musunuz?
1.600 herhalde.

sinema KOLEKSİYON

SİNEMA TARİHİNDEN

METROPOLIS

1927 tarihli bir sinema klasiği... Fritz Lang'ın yönettiği film, bugün sadece tarihsel önemiyle değil, sinemasal cazibesiyle de ayakta durabiliyor. Matrix üçlemesinin nihayete erdiği bir noktada "Metropolis"i hatırlamakta, hatırlatmakta fayda var. Her ikisi de birbirlerinden ne kadar farklı olurlarsa olsunlar, "makine – insan ilişkileri" temasını işleme açısından önemli ortak noktalara sahipler ve bilimkurgu sinemasındaki köklü bir geleneğin halkalarını oluşturuyorlar.

CHARLES GASSOT SUNAR
AUDREY TAUTOU SAMUEL LE BIHAN
Seviyor, sevmiyor
A la Folie Pas du Tout (He Loves me, He Loves me Not...)

"EN KOMİK VE EN ZEKİ FİLMİ"
Reese
WITHERSPOON
BU NASIL sarışın 2
LEGALLY blonde 2
En büyük. En cesur.
En sarışın.

SEAN CONNERY
MUHTEŞEM KAHRAMANLAR
THE LEAGUE OF EXTRAORDINARY GENTLEMEN

JOHN TRAVOLTA
CONNIE NIELSEN
SAMUEL L. ve JACKSON
Hile, onların en tehlikeli silahıydı.
"DIE HARD" ve "PREDATOR"ın yönetmeni JOHN MCTIERNAN'dan.
KURALDIŞI
BASIC
SonyPictures.com

BU NASIL SARIŞIN 2
LEGALLY BLONDE 2: RED, WHITE & BLONDE

Yönetmen: Charles-Herman Wurmfeld. **Oyuncular:** Reese Witherspoon, Sally Field, Regina King, Jennifer Coolidge, Bruce McGill, Dana Ivey, Mary Lynn Rajskub, Luke Wilson. **Senaryo:** Kate Kondell. **Görüntü Yönetmeni:** Elliot Davis. **Müzik:** Rolfe Kent. **Kurgu:** Peter Teschner. **Yapım Tasarımcısı:** Melissa Stewart. **Yapımcı:** Marc Platt, David Nicksay. **Süre:** 95 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 21 Kasım.

Konu: Harvard'ı güzelliği ve aklıyla fetheden Elle Woods şimdi genç bir avukat olarak büyük bir avukatlık firmasında çalışmaya başlamıştır. Kariyeri için kendince çok önemli bir davanın hazırlıkları içindedir. Tabii hazırlıklar sadece bunun için değildir. Hayallerinin erkeğiyle de düğün için planlar yapmaktadır. Fakat sevgili köpeği Bruiser'ın ailesini düğüne çağırmak sözkonusu olunca yine çözülmesi zor bir meseleyle karşı karşıya olduğunu anlar. Köpeğinin annesi kozmetik araştırmalar için bir firmanın laboratuvarında rehin bir denektir. Kararını vermiştir. Onun haklarını her ne pahasına olursa olsun arayacaktır. Ama Elle bu kez baltayı gerçekten taşa vurmuştur. Çalıştığı firmanın sahibi tarafından bu yeni davası saçma bulunmuş ve işinden kovulmuştur. Ama asla pozitif bakış açısından vazgeçmez ve Washington'ın yolunu tutarak hakkını aramaya karar verir. Politik oyunlarla gri, lacivert ve siyahın hakim olduğu bir dünyada Elle pembe kişiliğini ortaya koymayı öğrenecek, problemini de Elle Woods yöntemiyle çözmeye çalışacaktır.

Yönetmen: Charles-Herman Wurmfeld'in filmografisi "Fanci's Persuasion" ve "Kissing Jessica Stein" adlı komedilerden ibaret.

Oyuncular: Genç aktris Reese Witherspoon "The Man in the Moon", "A Far Off Place", "Jack the Bear", "S.F.W.", "Freeway", "Fear", "Twilight", "Overnight Delivery", "Pleasantville", "Cruel Intentions", "Election", "Best Laid Plans", "American Psycho", "Little Nicky", "Legally Blonde", "The Importance of Being Earnest", "Sweet Home Alabama" adlı filmlerde boy gösterdi.

sinema

SEVİYOR, SEVMİYOR
À LA FOLIE... PAS DU TOUT

Yönetmen: Laetitia Colombani. **Oyuncular:** Audrey Tautou, Samuel Le Bihan, Isabelle Carré, Clément Sibony, Sophie Guillemin, Eric Savin, Michèle Garay, Elodie Navarre, Catherine Cyler, Mathilde Blache. **Senaryo:** Laetitia Colombani, Caroline Thivel. **Görüntü Yönetmeni:** Pierre Aïm. **Müzik:** Jérôme Coullet. **Kurgu:** Véronique Parnet. **Yapım Tasarımcısı:** Jean-Marc Kerdelhue. **Yapımcı:** Charles Gassot. **Süre:** 92 dk. **Yapım:** Fransa. **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 31 Ekim.

Konu: Angélique genç bir resim öğrencisidir ve evli bir kardiyoloji uzmanı olan Loïc'le ilişkisi vardır. Genç kız hamile karısını terketmesi için sık sık doktor sevgilisine baskı uygulamaktadır. Loïc ise ilişkilerine son derece kayıtsız görünmektedir. Üstelik ilişkiye bir de onun açısından bakmak gerekiyor gibidir. Acaba kendisini tutkuyla ve delicesine seven bu kıza karşı aslında neler hissediyordur?

Yönetmen: Genç kadın yönetmen Laetitia Colombani daha önce kendisinin de oynadığı kısa filmler çekmişti. "Seviyor, Sevmiyor" Colombani'nin ilk uzun metraj sinema filmi.

Oyuncular: Audrey Tautou'nun oynadığı filmlerden bazıları şunlar: "Épouse-moi", " Voyous Voyelles", "Le Libertin", "Le Battement d'ailes du Papillon", "Amélie", "L'Auberge Espagnole", "Dirty Pretty Things / Kirli Tatlı Şeyler", "Les Marins Perdus"... Samuel Le Bihan'ın oynadığı bazı filmler ise "La Place d'un Autre", "Üç Renk: Kırmızı", "Une Femme Française", "Le Fusil de Bois", "Capitaine Conan", "Le Cousin", "Peau Neuve", "Jet Set", "Le Pacte des Loups / Kurtların Kardeşliği", "La Mentale", "Fureur"...

sinema

KURALDIŞI
BASIC

Yönetmen: John McTiernan. **Oyuncular:** John Travolta, Connie Nielsen, Samuel L. Jackson, Tim Daly, Giovanni Ribisi, Brian Van Holt, Taye Diggs, Dash Mihok, Cristián de la Fuente, Roselyn Sanchez, Harry Connick Jr. **Senaryo:** James Vanderbilt. **Görüntü Yönetmeni:** Steve Mason. **Müzik:** Klaus Badelt. **Kurgu:** George Folsey Jr. **Yapım Tasarımcısı:** Dennis Bradford. **Yapımcı:** Arnie Messer, Mike Medavoy, Michael Tadross, James Vanderbilt. **Süre:** 98 dk. **Yapım:** ABD-Kanada-Almanya. **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 14 Kasım.

Konu: Tom Hardy DEA ajanı olarak görev yapan eski bir askerdir. Ve son zamanlarda orduda gittikçe yayılan bir söylentiyi araştırmakla görevlendirilir. Aslında olaylar bir söylentiden daha ötedir. Çavuş Nathan West'in emrinde özel birlik olarak eğitilen bir grup asker ortadan yok olmuştur. Çavuş West etrafındaki askerleri tarafından nefret edilen, fakat aynı zamanda da korkulan bir komutandır. Eğitim yaptıkları bölge ise Panama'nın derinliklerindeki ormanlardır. Yalnızca iki asker canlı olarak geri dönebilmiştir: Dunbar ve ağır yaralı olarak kurtulan ve bir asker oğlu olan Kendall... Fakat her ikisi de Fort Clayton'ın askeri polislerine ve Yüzbaşı Julia Osborne'a yardımcı olmaya yanaşmamaktadır. Albay Bill Styles eski bir arkadaşı olan Hardy'yi konuyu incelemesi için yardıma çağırır. Osborne, Hardy'nin geçmişindeki rüşvet söylentileri yüzünden onun bu görev için uygun olmadığını düşünmektedir. Zaman geçmekte, Hardy ve Osborne mecburi bir ateşkes ilan ederek olayı çözmeye çalışmaktadırlar. Her iki askerin de sorguda anlattıkları başka başka hikayelerdir ve tüm askerlere ne olduğu bilinmemektedir. En önemlisi de bunca askerin Panama'da ne işi vardır?

Yönetmen: John McTiernan'ın filmleri şunlar: "Nomads", "Predator", "Zor Ölüm", "The Hunt For Red October", "Medicine Man", "Last Action Hero", "Zor Ölüm 3", "13üncü Savaşçı", "The Thomas Crown Affair" ve "Rollerball"...

Oyuncular: John Travolta "Saturday Night Fever", "Grease", "Blow Out", "Bak Şu Konuşana", "Pulp Fiction", "White Man's Burden", "Get Shorty", "Broken Arrow", "Michael", "Yüz Yüze", "Primary Colors", "The General's Daughter", "Battlefield Earth: A Saga of the Year 3000", "Swordfish" ve "Domestic Disturbance" gibi filmlerde yeraldı... Connie Nielsen'in bazı filmleri "Şeytanın Avukatı", "Rushmore", "Soldier", "Görev: Mars", "Glatyatör", "One Hour Photo" ve "The Hunted".

sinema

MUHTEŞEM KAHRAMANLAR
THE LEAGUE OF EXTRAORDINARY GENTLEMEN

Yönetmen: Stephen Norrington. **Oyuncular:** Sean Connery, Naseeruddin Shah, Peta Wilson, Stuart Townsend, Tony Curran, Shane West, Jason Flemyng, David Hemmings. **Senaryo:** James Dale Robinson (Alan Moore ve Kevin O'Neill'ın aynı adlı çizgi romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Dan Laustsen. **Müzik:** Trevor Jones. **Kurgu:** Paul Rubell. **Yapım Tasarımcısı:** Carol Spier. **Yapımcı:** Don Murphy, Trevor Albert. **Süre:** 110 dk. **Yapım:** ABD-İngiltere-Almanya-Çek Cumhuriyeti. **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 24 Ekim.

Konu: Tanınmış maceracı Allan Quatermain bir dünya savaşı başlatıp dünyanın başına geçmeyi planlayan, efsanevi güçlere sahip çılgın Fantom'a karşı mücadele edebilmek için bir takım kurar. Bu takımda denizci/mucit Kaptan Nemo, vampir Mina Harker, görünmez adam Rodney Skinner, Amerikan gizli servis ajanı Tom Sawyer, yenilmez Dorian Gray ve tehlikeli çift kişilikli Dr. Jekyll/Mr. Hyde vardır. Fantom'u alt etmek için güçlerini birleştiren bu kahramanlar ona karşı ellerinden ne geliyorsa yapacaklardır.

Yönetmen: Stephen Norrington bundan önce "Death Machine", "Blade", "The Last Minute" adlı filmleri yönetti.

Oyuncular: Sean Connery'nin filmografisindeki filmlerden bazıları şunlar: "Dr. No", "From Russia with Love", "Marnie", "Goldfinger", "The Hill", "Thunderball", "Zardoz", "Ransom", "The Man Who Would Be King", "A Bridge Too Far", "Outland", "Highlander", "Gülün Adı", "Dokunulmazlar", "The Hunt For Red October", "Rising Sun", "First Knight", "The Rock", "The Avengers"... Stuart Townsend'in oynadığı filmlerden bazıları "Shooting Fish", "Resurrection Man", "Simon Magus", "Wonderland", "About Adam", "Queen of the Damned", "Trapped"...

sinema